

**STRATEGIA DE DEZVOLTARE
A COMUNEI LUNCA ILVEI
JUDEȚUL BISTRIȚA - NĂSĂUD
2021 - 2027**

CUPRINS

INTRODUCERE	Pag. 1
I. CONTEXTUL PLANIFICĂRII – context de dezvoltare	
A. CONTEXT STRATEGIC EUROPEAN	7
B. CONTEXT STRATEGIC NAȚIONAL	14
C. CONTEXT STRATEGIC REGIONAL	18
D. COMUNA LUNCA ILVEI, PARTE A ASOCIAȚIEI GRUPUL DE ACȚIUNE LOCALĂ LIDER BISTRIȚA – NĂSĂUD (GAL)	27
II. COMUNA LUNCA ILVEI – PREZENTARE GENERALĂ	
2.1. LOCALIZARE GREGRAFICĂ	31
2.2. REPERE ISTORICE	32
2.3. STRUCTURA ADMINISTRATIV - TERITORIALĂ	35
2.4. CADRUL NATURAL	40
2.4.1. Geologia	40
2.4.2. Relieful	41
2.4.3. Clima	44
2.4.4. Fenomene meteorologice	45
2.4.5. Aree protejate și biodiversitate	46
2.4.6. Rețeaua hidrografică	52
2.4.7. Resurse naturale	55

2.5. MEDIUL	56
2.5.1. Factorii de mediu	57
2.5.2. Calitatea solurilor	62
2.5.3. Managementul deșeurilor	63
2.6. DATE DEMOGRAFICE	66
III. MEDIUL ECONOMIC AL COMUNEI LUNCA ILVEI	
3.1. INFRASTRUCTURA ECONOMICĂ	71
3.1.1. Agricultură și dezvoltarea rurală	71
3.1.2. Industria și construcțiile	79
3.1.3. Mediul de afaceri și capitalul uman	88
3.1.4. Turismul	96
3.2. INFRASTRUCTURA FIZICĂ	118
3.2.1. Transport rutier	118
3.2.2. Transport feroviar	122
3.2.3. Energie electrică	126
3.2.4. Energie termică	127
3.2.5. Telecomunicații	129
3.2.6. Apă, canalizare și servicii de salubritate	129
IV. MEDIUL SOCIO – CULTURAL – învățământ, sport, cultură, religie, sănătate și asistență socială în Comuna Lunca Ilvei	
	133

STRATEGIA DE DEZVOLTARE A COMUNEI LUNCA ILVEI 2021 – 2027

4.1. ÎNVĂȚĂMÂNT ȘI SPORT	133
4.2. CULTURĂ, RELIGIE, TRADIȚIE, OBICEIURI	139
4.3. SĂNĂTATE ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	149

V. ANALIZA SWOT A COMUNEI LUNCA ILVEI	155
ANALIZA SWOT PE DOMENII	

VI. STRATEGIA DE DEZVOLTARE A COMUNEI LUNCA ILVEI	178
6.1. PROIECTE REALIZATE – analiza SDL LUNCA ILVEI 2014 - 2020	180
6.2. JUSTIFICAREA UNEI VIZIUNI STRATEGICE LOCALE	196
6.3. STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ	198
6.4. PORTOFOLIUL DE PROIECTE STRATEGICE ȘI PLANUL DE ACȚIUNE PE PERIOADA 2021 - 2027	199
6.5. SURSE DE FINANȚARE POTENȚIALE	212

VII. IMPLEMENTAREA ȘI MONITORIZAREA STRATEGIEI DE DEZVOLTARE	218
---	-----

BIBLIOGRAFIE

Documente:

1. Planul de dezvoltare a Regiunii Nord Vest 2021 - 2027
2. Strategia de dezvoltare a Județului Bistrița - Năsăud 2014 – 2020, 2021 - 2027
3. Strategia de dezvoltare a GAL LIDER Bistrița – Năsăud - actualizată 2020
4. Anuarul Statistic al Județului Bistrița - Năsăud - 2016, 2017, 2018, 2019, 2020
5. Rapoartele de activitate ale primarului 2016 - 2020
6. STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A COMUNEI LUNCA ILVEI 2014 - 2020

Adrese web:

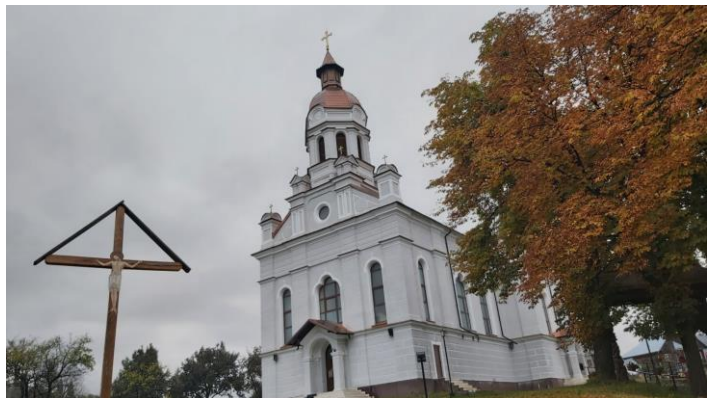
1. <https://www.primarialuncailvei.ro/ro/>
2. www.wikipedia.org
3. <http://www.pndr.ro/>
4. www.madr.ro
5. www.fonduri-structurale.ro
6. www.nord-vest.ro
7. www.eur-lex.europa.eu
8. www.timponline.ro
9. www.insse.ro
10. www.statistici.insse.ro
11. www.ue.mae.ro
12. www.ec.europa.eu
13. www.epp.eurostat.ec.europa.eu
14. www.inforegio.ro
15. <https://www.startupcafe.ro/fonduri-europene/finantari-proiecte-romania-2021-2027.htm>
16. <https://www.adideseuribn.ro/>
17. <https://mfe.gov.ro/pnrr/> (Planul Național de Redresare și Reziliență)
18. www.prefecturabn.ro
19. <http://www.institutii-publice.org/>
20. www.galleaderbistritanasaud.ro
21. <https://galbn.ro/strategia-de-dezvoltare-locala-v6/>
22. <http://enciclopediaromaniei.ro/>, http://enciclopediaromaniei.ro/wiki/Comuna_Lunca_Ilvei
23. http://turism-luncailvei.ro/?page_id=17
24. <https://www.viatransilvanica.com/>
25. <https://www.pensiunearustica.ro/>
26. <https://www.eco-romania.ro/alte-zone/casa-alexandra/>
27. <https://cabana-teleski.business.site/>
28. <https://ro-ro.facebook.com/pages/category/Local-Business/Cabana-Codrul-756871414349394/>
29. www.membri.listafirme.ro
30. <https://termene.ro/>
31. www.rasunetul.ro
32. Fotografii de Tiberiu Budușan
33. Alte surse fotografice – www.google.ro

Există locuri pe care Dumnezeu le-a creat anume pentru bucuria vederii și a sufletului. Un asemenea loc este Comuna Lunca Ilvei, cu oameni harnici și primitori. Apreciez că factorul uman este elementul principal în identificarea nevoilor și oportunităților de care are nevoie Comuna Lunca Ilvei, rațiune pentru care mulțumesc tuturor consătenilor mei pentru sprijinul acordat în identificarea celor mai bune soluții de dezvoltare locală.

Proiectele pe care le-am realizat până în prezent și care au fost cuprinse în Strategiile de dezvoltare anterioare, cât și cele care sunt cuprinse în prezenta Strategie de dezvoltare a Comunei Lunca Ilvei pentru perioada 2021 - 2027, vizează îmbunătățirea calității vieții și creșterea nivelului de trai al nostru, al tuturor.

Prioritățile Strategiei de dezvoltare 2021 - 2027 vizează dezvoltarea și promovarea spațiului rural în vederea prevenirii depopulării, creșterea atractivității, conservarea și valorificarea tradițiilor și valorilor locale, precum și informarea și promovarea în rețelele europene și internaționale.

Această strategie de dezvoltare a fost realizată prin mobilizarea noastră, a tuturor factorilor de decizie din Primăria și Consiliul Local al Comunei Lunca Ilvei și cu sprijinul nemijlocit al dumneavoastră. Prin implementarea proiectelor pe fiecare măsură cuprinsă în prezenta Strategie ne vom bucura de o infrastructură stradală modernă, de rețele extinse de apă și de canalizare, de educarea în bune condiții a copiilor comunei în unități de învățământ dotate corespunzător, de servicii de sănătate de calitate, de extinderea rețelelor electrice și de modernizarea iluminatului public, de o comună atractivă din punct de vedere turistic.

În calitate de ales și reprezentant al dumneavoastră, vă mulțumesc pentru sprijinul și încrederea pe care mi le-ați acordat până în prezent și îmi exprim convingerea că și în viitor vom forma o echipă de succes și ne vom bucura împreună de finalizarea fiecărui proiect pe care ni l-am propus în prezenta Strategie de dezvoltare a Comunei Lunca Ilvei.

**Al dumneavoastră,
Primar
Flaviu Lupșan**

INTRODUCERE

La nivel de administrație publică locală, nu este instituit/ reglementat conceptul de politici publice; drept documente de politică publică se utilizează **strategiile de dezvoltare locală**, de mediu sau alte strategii, programul (planul strategic) și notele de fundamentare/ rapoartele de specialitate. Precizăm faptul că **programul** este reglementat și definit prin Legea nr. 273/2006 privind finanțele publice locale, cu modificările și completările ulterioare.

Așadar, tipurile de documente de politici publice în administrația publică locală pot fi clasificate după cum urmează:

- **Strategiile autorităților publice locale** sunt documente care fixează prioritățile de dezvoltare ale comunității și direcțiile de acțiune pentru atingerea acestor priorități pe termen mediu și lung (între 3 și 10 ani), pornind de la analiza contextului economic și social existent. Ele pot cuprinde toate ariile de responsabilitate ale autorității publice locale respective sau se pot adresa unor sectoare specifice (de exemplu, strategii de dezvoltare durabilă, sau îmbunătățire a serviciilor de asistență socială, educație, sănătate, siguranță publică)
- **Planurile strategice sau Programele** sunt documente ce descriu în mare direcția viitoare a unei instituții și care unesc prioritățile urmărite cu resursele financiare previzionate. Se axează pe o vedere de ansamblu dintr-o perspectivă pe termen mediu și lung. Deoarece este întocmit de un colectiv, planul strategic ajută la clarificarea priorităților și la unificarea personalului în urmărirea acelorași obiective comune. Planurile Strategice oferă oportunitatea de a rezolva chestiuni fundamentale și de a susține inițiative și reforme importante. În cele din urmă, Planurile Strategice servesc drept instrumente de comunicare atât pentru personal cât și în relația cu factorii interesați: cetățenii, mediul asociativ și de afaceri, administrația publică centrală;
- **Notele de fundamentare și rapoartele** însoțitoare ale hotărârilor de consiliu sunt documente realizate de către aparatele de specialitate din cadrul Primăriilor /Consiliilor Județene pentru a fundamenta din punct de vedere formal, juridic, tehnic, al eficienței și eficacității hotărârile consiliilor locale/județene.

Programul este o acțiune sau un ansamblu coerent de acțiuni ce se referă la același ordonator principal de credite, proiectat pentru a realiza un obiectiv sau un set de obiective definite și pentru care sunt stabiliți indicatori de program care să evalueze rezultatele ce vor fi obținute, în limitele de finanțare aprobate.

Elementele fiecărui program sunt:

- Obiectivele urmărite;
- Acțiunile de realizat;
- Costurile asociate;
- Rezultatele obținute și estimate pentru următorii ani, măsurate prin indicatori preciși.

În cazul administrației publice locale, autoritățile administrației publice locale pot urma structura acestor documente de politici publice, în funcție de nevoile specifice ale comunității, urmând a adapta conținutul acestor documente.

Strategia de dezvoltare locală (SDL) reprezintă un instrument de planificare strategică pe termen mediu (de regulă 4-5 ani), cu aplicabilitate la nivelul comunelor, orașelor, municipiilor și județelor din România și vizează o arie mai extinsă, la nivel macro.

Principalele elemente ale unei strategii de dezvoltare locală (SDL) vizează:

- ✓ **contextul strategic** (raportarea la alte documente strategice la nivel național și internațional)
 - **contextul european de dezvoltare**
 - **contextul național de dezvoltare durabilă**
 - **contextul regional de dezvoltare durabilă**
 - **contextul de dezvoltare durabilă în cadrul GAL**
 - **strategia de dezvoltare regională**
 - **strategia de dezvoltare locală de la nivelul județului, în cazul SDL aplicabil unei comune, oraș sau municipiu**
- ✓ **prezentarea generală a comunei:**
 - descriere generală
 - structura administrativ – teritorială

- mediul economic
- domeniile privind sănătatea, asistența socială, învățământul, cultura, arta
- ✓ **analiza SWOT**
- ✓ **obiectivul general și direcțiile strategice de acțiune**
 - infrastructură
 - educație
 - resurse umane
 - agricultură
 - dezvoltarea capacității administrative
 - cooperarea inter-instituțională
- ✓ **portofoliul de proiecte** propuse.

În perioada 2014 - 2020, Comuna Lunca Ilvei a trecut printr-o etapă importantă în ceea ce privește **dezvoltarea infrastructurii de bază** și profilului de comună cu potențial în **sfera serviciilor publice și private**, urmând să intre acum într-o nouă fază de dezvoltare. Strategia de Dezvoltare Locală a Comunei Lunca Ilvei, elaborată în anul 2014, pentru perioada 2014 - 2020, necesită actualizare din toate punctele de vedere, cadrul legislativ la nivel de Uniune Europeană fiind unul nou adoptat, iar cadrul financiar pentru perioada 2014 - 2020 s-a încheiat.

În urma aprobării de către Parlamentul European la 17 decembrie 2020, Consiliul a adoptat Regulamentul de stabilire a **cadrului financiar multianual (CFM) al UE pentru perioada 2021-2027**.

Regulamentul prevede pentru UE-27 un buget pe termen lung al UE de **1 074,3 miliarde EUR** la prețurile din 2018, inclusiv integrarea Fondului european de dezvoltare. Împreună cu **instrumentul de redresare Next Generation EU în valoare de 750 de miliarde EUR**, acest buget va permite UE să asigure în anii următori o finanțare fără precedent, în valoare de 1,8 mii de miliarde EUR, pentru a sprijini redresarea în urma pandemiei de COVID-19 și prioritățile pe termen lung ale UE în diferite domenii de politică.

Se preconiza ca majoritatea programelor sectoriale de finanțare ale UE să fie adoptate în prima parte a anului 2021, urmând să se aplice retroactiv de la începutul anului 2021.

Pentru punerea în aplicare a instrumentului de redresare Next Generation EU, **Decizia privind resursele proprii** ale UE va trebui să fie aprobată în toate statele membre în conformitate cu cerințele lor constituționale.

Viitorul buget pe termen lung va acoperi șapte domenii de cheltuieli. El va oferi cadrul pentru finanțarea a **aproape 40 de programe de cheltuieli ale UE** în următoarea perioadă de șapte ani.

În contextul generat de pandemia de COVID-19, precum și pentru a facilita derularea în continuare a negocierilor, Comisia Europeană a publicat, la 27 mai 2020, propunerile privind arhitectura generală a măsurilor de redresare economică a Uniunii Europene ca urmare a crizei, concretizate sub forma a două Comunicări complementare: o Comunicare referitoare la **Planul de Redresare Economică Europeană (NextGenerationEU)** și o Comunicare pentru revizuirea propunerilor privind **Cadrul Financiar Multianual 2021-2027**.

În ceea ce privește **Mecanismul pentru Redresare și Reziliență/ RRF**, din totalul de 672,5 miliarde euro, **312,5 miliarde euro vor fi acordate sub formă de granturi, iar 360 miliarde euro sub formă de împrumuturi**. Facilitatea va putea fi folosită încă din anul 2020, funcție de calendarul de aprobare a Planurilor naționale de relansare și reziliență.

Cu referire la **Cadrul Financiar Multianual**, volumul total pe componenta de cheltuieli pentru perioada 2021-2027 a fost stabilit la **1074,3 miliarde euro** (credite de angajament), repartizat pe șapte capitole bugetare, după cum urmează:

- „Piață internă, inovare și digital”, în valoare de 131,3 miliarde euro;
- „Coeziune, reziliență și valori”, în valoare de 380 miliarde euro;
- „Resurse naturale și mediu”, cu un volum de 355,6 miliarde euro;
- „Migrație și managementul frontierei” în valoare de 22,7 miliarde euro;
- „Securitate și apărare” în valoare de 13,2 miliarde euro;
- „Vecinătate și global”, cu un volum de 98,4 miliarde euro;
- „Administrație publică europeană”, cu un volum de 73,1 miliarde euro.

Pentru **politica de coeziune** este prevăzută o **alocare totală de 330,235 miliarde euro**; astfel, politica de coeziune își menține o pondere importantă în bugetul Uniunii, de aproximativ 30%. Sunt asigurate, de asemenea, **condiții mai favorabile de implementare** – pre-finanțare, co-finanțare, regula de dezangajare automată/ (n+3), față de propunerile anterior

formulate în procesul de negociere, precum și **posibilitatea unui transfer de până la 20% între fondurile aferente politicii de coeziune**

Pentru **politică agricolă comună (PAC)**, acordul vizează o alocare totală de 336,4 mld Euro, astfel încât PAC rămâne, cel puțin sub aspectul alocărilor, cea mai importantă politică finanțată din bugetul UE. Este asigurată, totodată, o flexibilitate sporită, bidirecțională, de transfer între piloni, de 25%, cu o opțiune pentru statele membre cu un nivel al plăților directe sub 90% raportat la media UE de a transfera 30% din sumele alocate de la pilonul II la pilonul I.

De asemenea, este introdus caracterul voluntar al plafonării plăților directe pentru fermele mari.

În ceea ce privește **veniturile la bugetul UE**, liderii au agreeat să pună la dispoziția UE noi resurse pentru a rambursa împrumuturile în cadrul instrumentului *Next Generation EU*, fiind convenită o nouă taxă pe materiale plastice, care este introdusă începând cu anul 2021. De asemenea, a fost agreeată și prezentarea ulterioară, de către Comisie, a unor noi propuneri de taxe, care ar urma să intre în vigoare până cel târziu la 1 ianuarie 2020 - o propunere privind ajustarea a emisiilor de dioxid de carbon și o taxă digitală. Totodată, ulterior, Comisia ar urma să prezinte o propunere revizuită cu privire la schema UE de comercializare a certificatelor de emisii (ETS), care va fi extinsă, cel mai probabil la sectorul aviației și la cel maritim. Veniturile provenite din noile resurse proprii introduse după 2021 vor fi utilizate pentru rambursarea anticipată a împrumuturilor aferente NGEU. Aceste noile surse de finanțare se adaugă resurselor proprii existente.

Toate aceste elemente au fost preluate în propunerile legislative aferente și **supuse aprobării conform procedurii legislative aferente de la nivelul Consiliului UE și Parlamentului European.**

Dezvoltarea unei comune nu reprezintă doar o provocare pentru autoritățile locale, ci ține de voința și capacitatea comunității de a defini obiective strategice și de a le transpune în programe operaționale.

Strategia de dezvoltare locală a Comunei Lunca Ilvei pentru perioada 2021-2027 urmărește analizarea și actualizarea cât mai rapidă a strategiei și a priorităților identificate în perioada anterioară de programare 2014-2020, cu scopul declarat de a avea pregătite din timp propuneri de proiecte, pentru a accesa fondurile europene încă din primii ani ai perioadei de programare 2021-2027.

O comună dezvoltată are nevoie de implicarea resurselor, de creativitate și energie în comunitate iar administrația locală are un rol de facilitator și integrator al perspectivelor strategice existente. **Scopul Strategiei de Dezvoltare Locală** este de a identifica principalele priorități și direcții ale comunității cu privire la dezvoltarea locală și de a planifica acțiuni pentru realizarea acestora. Strategia trebuie să vizeze consolidarea capacității economice a comunei pentru îmbunătățirea viitorului și a calității vieții pentru cetățeni.

Prioritățile strategiei de dezvoltare vizează dezvoltarea și promovarea spațiului rural în vederea prevenirii depopulării, creșterea atractivității, conservarea și valorificarea tradițiilor și valorilor locale, precum și informarea și promovarea în rețelele europene și internaționale.

Astfel, fiecare comunitate are un set unic de condiții la nivel local care îmbunătățesc potențialul de dezvoltare economic local și aceste condiții sunt cele care determină avantajul unei zone în abilitatea sa de a atrage investiții. Avantajele economice, sociale și geografice ale unei comunități vor ghida designul, abordarea și implementarea unei strategii de dezvoltare economică locală.

Strategia de Dezvoltare a comunei Lunca Ilvei se constituie ca principal instrument de lucru al Consiliului Local al Comunei Lunca Ilvei, care va orienta gândirea, decizia și acțiunea către obiectivele superioare sau către premisele obiectivelor.

CAPITOLUL I

CONTEXTUL PLANIFICĂRII – context de dezvoltare

Realizarea Strategiei de Dezvoltare 2021 - 2027 a Comunei Lunca Ilvei are în vedere prevederile principalelor documente strategice și de planificare de la nivel european, național, macroregional, regional și sub-regional.

A. CONTEXT STRATEGIC EUROPEAN

În toamna anului 2015, cu ocazia împlinirii a 70 de ani de la înființarea Organizației Națiunilor Unite, 193 de lideri ai lumii au adoptat Agenda 2030, care reprezintă un angajament față de eradicarea sărăciei și obținerea de rezultate în direcția dezvoltării durabile la nivel mondial până în 2030. Agenda prezintă 17 obiective de dezvoltare durabilă (ODD), generale, dar interconectate și integrează într-o manieră echilibrată cele trei dimensiuni ale dezvoltării durabile – economică, socială și de mediu, după cum urmează:

1. Fără sărăcie – Eradicarea sărăciei în toate formele sale și în orice context.
2. Foamete „zero” – Eradicarea foametei, asigurarea securității alimentare, îmbunătățirea nutriției și promovarea unei agriculturi durabile.
3. Sănătate și bunăstare – Asigurarea unei vieți sănătoase și promovarea bunăstării tuturor la orice vârstă.
4. Educație de calitate – Garantarea unei educații de calitate și promovarea oportunităților de învățare de-a lungul vieții pentru toți.
5. Egalitate de gen – Realizarea egalității de gen și împuternicirea tuturor femeilor și a fetelor.
6. Apă curată și sanitație – Asigurarea disponibilității și managementului durabil al apei și sanitație pentru toți.
7. Energie curată și la prețuri accesibile – Asigurarea accesului tuturor la energie la prețuri accesibile, într-un mod sigur, durabil și modern.

8. Muncă decentă și creștere economică – Promovarea unei creșteri economice susținute, deschise tuturor și durabile, a ocupării depline și productive a forței de muncă și a unei munci decente pentru toți.
9. Industrie, inovație și infrastructură – Construirea unor infrastructuri rezistente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovației.
10. Inegalități reduse – Reducerea inegalităților în interiorul țărilor și de la o țară la alta.
11. Orașe și comunități durabile – Dezvoltarea orașelor și a așezărilor umane pentru ca ele să fie deschise tuturor, sigure, reziliente și durabile.
12. Consum și producție responsabile – Asigurarea unor tipare de consum și producție durabile.
13. Acțiune climatică – Luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice și a impactului lor.
14. Viața acvatică – Conservarea și utilizarea durabilă a oceanelor, mărilor și a resurselor marine pentru o dezvoltare durabilă.
15. Viața terestră – Protejarea, restaurarea și promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deșertificării, stoparea și repararea degradării solului și stoparea pierderilor de biodiversitate.
16. Pace, justiție și instituții eficiente – Promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toți și crearea unor instituții eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile
17. Parteneriate pentru realizarea obiectivelor – Consolidarea mijloacelor de implementare și revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă.

Uniunea Europeană a avut un rol esențial în conturarea Agendei 2030. Uniunea Europeană, prin COM(2016) 739 final, s-a angajat să fie lider în punerea în aplicare a Agendei 2030 și a obiectivelor de dezvoltare durabilă (ODD), împreună cu statele sale membre, respectând principiul subsidiarității, prin:

- integrarea ODD în cadrul politic european și în prioritățile actuale ale Comisiei, evaluând stadiul actual și identificând cele mai relevante preocupări legate de durabilitate;
- activități de reflecție privind dezvoltarea în continuare a viziunii pe termen lung și obiectivele politicilor sectoriale de după 2020, pregătind implementarea ODD. Noul cadru financiar multianual pentru perioada post 2020 va reorienta contribuțiile din bugetul UE către realizarea obiectivelor pe termen lung ale Uniunii.

Abordarea strategică a Parlamentului European și Consiliului privind politica agrară comună

Pentru perioada 2021-2027, se va institui un nou model de lucru, grupându-se operațiunile în cadrul unui instrument unic de programare – Planul strategic privind politica agricolă comună.

Prin COM (2018) 392 final, Comisia Europeană a propus Parlamentului European și Consiliului îmbunătățirea în continuare a dezvoltării sustenabile a agriculturii, a sectorului alimentar și a zonelor rurale prin finanțarea următoarelor obiective generale:

- promovarea unui sector agricol inteligent și robust;
- intensificarea atenției acordate mediului și acțiunilor climatice și participarea la realizarea obiectivelor UE în domeniul mediului și al climei
- consolidarea structurii socio-economice a zonelor rurale.

Abordarea strategică a Parlamentului European și Consiliului privind politica de coeziune

Prin COM (2018) 375 final, Comisia Europeană a propus Parlamentului European și Consiliului o abordare strategică axată pe 5 obiective de politică (OP-uri).

Prin Raportul de țară 2019 care însoțește documentul CE privind Semestrul European, în România, pentru atingerea **celor 5 obiective de politică**, s-au identificat nevoi de investiții prioritare, după cum urmează:

1. O Europă mai inteligentă – o transformare economică inovatoare și inteligentă (OP1)

- încurajarea cercetării aplicate prin intermediul centrelor de inovare și al investițiilor naționale și transnaționale comune;
validarea timpurie a produselor, comercializare, brevetare, formarea de start-upuri și transferul de tehnologie;
- sprijinirea proceselor de descoperire antreprenorială și laboratoarelor de dezvoltare de proiecte la nivel național și regional;
- consolidarea performanțelor cercetării și inovării și promovarea creșterii productivității prin identificarea domeniilor de specializare inteligentă în funcție de potențialul și nevoile naționale și regionale;
- preluarea tehnologiei informației și comunicațiilor de către întreprinderile mici și mijlocii, inclusiv investițiile în infrastructuri, a promova competențele și serviciile digitale;
- crearea de noi societăți comerciale (de tip start-up, scale-up) și majorarea ratele lor de supraviețuire a acestora;

- sporirea capacităților de inovare ale societăților comerciale, prin introducerea de inovări la nivel de produse, organizare sau comercializare;
- sprijinirea dezvoltării clusterelor industriale și integrarea în rețele de cooperare bazate pe cercetarea în industrie;
- facilitarea accesului la finanțare al întreprinderilor mici și mijlocii, inclusiv prin încurajarea finanțării de pornire și consolidarea start-upurilor inovatoare cu potențial ridicat.

2. O Europă mai ecologică, cu emisii scăzute de carbon (OP2)

- renovarea clădirilor publice și rezidențiale în vederea asigurării eficienței energetice;
- sprijinirea măsurilor de eficiență energetică a încălzirii centralizate, alături de promovarea energiei din surse regenerabile pentru încălzirea și răcirea centralizată;
- promovarea energiei din surse regenerabile la scară mică în paralel cu renovarea clădirilor în vederea asigurării eficienței energetice;
- sprijinirea măsurilor care vizează reducerea emisiilor de carbon, eliminarea (schimbarea) surselor de energie pentru încălzirea centralizată;
- punerea în aplicare a strategiilor de prevenire a riscurilor și abordarea riscurilor legate de schimbările climatice și riscurile naturale (inundații, secetă, incendii forestiere, alunecări de teren, cutremure);
- promovarea sistemelor regionale de gospodărire a apelor;
- sprijinirea schemele care abordează problema poluării apei (sursele de apă dispersate) și menținerea/ameliorarea stării corpurilor de apă;
- tranziția la economia circulară și promovarea conceptului de economie circulară în rândul întreprinderilor mici și mijlocii;
- extinderea sistemelor de gestionare a deșeurilor la nivel județean în vederea creșterii gradului de reutilizare și reciclare;
- sprijinirea măsurilor de gestionare și conservare în zonele protejate;
- refacerea ecologică și crearea de noi spații municipale verzi în contextul obiectivelor de reducere a emisiilor.

3. O Europă mai conectată – mobilitate și conectivitate TIC regională (OP3)

- dezvoltarea rețelelor transeuropene de transport rutier și feroviar;

- punerea în aplicare a strategiei adoptată privind siguranța traficului și luarea de măsuri de siguranță rutieră care să contribuie la reducerea ratei fatalității ridicate a accidentelor rutiere; crearea de conexiuni transfrontaliere pentru rețelele transeuropene de transport;
- crearea de conexiuni suburbane feroviare și multimodale în centrele urbane mai mari și în jurul acestora;
- promovarea modurilor de transport durabile și accesibile, ca de exemplu transportul public colectiv cu emisii scăzute de dioxid de carbon; dezvoltarea sistemelor de transport urban în regiunile mai puțin dezvoltate, cum ar fi transportul feroviar ușor, liniile de metrou și tramvai și infrastructura care favorizează ciclismul;
- sprijinirea „punctelor albe” în zonele dens populate sau în jurul zonelor urbane și în zonele rurale.

4. O Europă mai socială – implementarea Pilonului european al drepturilor sociale (OP4)

- îmbunătățirea procesului de elaborare a politicilor active în domeniul pieței forței de muncă, printr-o mai bună integrare cu educația și serviciile sociale;
- consolidarea și sprijinirea antreprenoriatului social și economia socială;
- îmbunătățirea condițiilor de muncă, oferirea de programe de lucru flexibile, pentru a asigura capacitatea de inserție profesională a persoanelor cu dizabilități și a lucrătorilor în vârstă;
- crearea unor sisteme solide de anticipare a competențelor și punerea în aplicare a măsurilor bine definite de perfecționare și reconversie profesională care să răspundă necesităților pieței forței de muncă;
- îmbunătățirea accesibilității, calității, din punct de vedere al costurilor, ale educației și îngrijirii copiilor preșcolari, inclusiv ale infrastructurii aferente;
- prevenirea abandonului școlar timpuriu, prin introducerea unei abordări centrate pe elev pentru copiii expuși riscului;
- îmbunătățirea accesului la educație favorabilă incluziunii de calitate, în unități mixte, în special pentru romi, elevii cu handicap și în zonele rurale;
- ameliorarea calității educației și formării profesionale, astfel încât să se adapteze la evoluțiile de pe piața forței de muncă;
- dezvoltarea unor metode și tehnologii de predare inovatoare și eficiente.

5. O Europă mai aproape de cetățeni – dezvoltarea sustenabilă și integrată a zonelor urbane, rurale și de coastă prin inițiative locale (OP5)

- investiții în zonele metropolitane (poli de creștere) caracterizate prin creștere puternică și suburbanizare în curs, îndreptate spre stimularea creșterii, inovării și productivității;
- dezvoltarea urbană durabilă a reședințelor de județ, astfel încât să se asigure accesul la noi locuri de muncă și servicii publice de bază;
- sprijinirea strategiilor teritoriale integrate în zonele dezavantajate din punct de vedere structural;
- sprijinirea inițiativelor teritoriale specifice care vizează reconversia economiei în regiunile afectate de declin industrial și de minerit;
- sprijinirea zonelor sensibile cu o importanță deosebită pentru mediu

Alte programe de finanțare

De asemenea obiectivele de politică sunt susținute la nivel european prin diferite instrumente, specifice sectoarelor care sunt vizate de “Agenda 2030”:

- Mecanismul pentru interconectarea Europei pentru perioada 2021-2027 vizează dezvoltarea unei infrastructuri inteligente, durabile, inclusive, sigure și securizate în sectorul transporturilor, în cel al energiei și în sectorul digital, cu un buget propus de 42,3 miliarde EUR. Cel puțin 60 % din finanțarea acordată de Mecanismul pentru interconectarea Europei va contribui la combaterea schimbărilor climatice.
- Programul „Orizont Europa” – este cel mai ambițios program de finanțare a cercetării și inovării de până acum, care are la bază realizările și succesul programului pentru cercetare și inovare anterior (Orizont 2020). Acest program este așteptat să genereze cunoștințe și tehnologii noi, să promoveze excelența științifică și să aibă efecte pozitive asupra creșterii economice, a schimburilor comerciale și a investițiilor, precum și un impact social și de mediu semnificativ, contribuind astfel la îndeplinirea obiectivelor de dezvoltare durabilă prevăzute în Agenda 2030 și asumate de către Uniunea Europeană și țările membre.

- Programul „COSME” – stimulează competitivitatea în afaceri și a IMM-urilor, pentru promovarea accesului la finanțare și încurajarea unei culturi antreprenoriale, inclusiv crearea de noi întreprinderi.
- Programul „Europa Creativă” – urmărește protejarea, dezvoltarea și promovarea diversității și a patrimoniului european în domeniul cultural și lingvistic, precum și creșterea competitivității sectoarelor culturale și creative, în special competitivitatea sectorului audiovizual.
- Programul InvestEU - va reuni multitudinea de instrumente financiare disponibile în prezent pentru sprijinirea investițiilor și a creării de locuri de muncă în UE și va extinde modelul de succes al Planului de investiții pentru Europa, așa-numitul „Plan Juncker”. Prin InvestEU, Comisia va continua să stimuleze investițiile, inovarea și crearea de locuri de muncă, mobilizând o sumă estimată de 650 de miliarde EUR pentru investiții suplimentare.
- Programul Europa Digitală - se va concentra asupra consolidării capacităților Europei în ceea ce privește calculul de înaltă performanță, inteligența artificială, securitatea cibernetică și competențele digitale avansate și asupra asigurării utilizării acestora pe scară largă în întreaga economie și societate.
- Instrumentul „Next Generation EU” - este un instrument pentru redresare în situații de urgență care va conduce la consolidarea temporară a bugetului UE cu noi fonduri colectate pe piețele financiare. Fondurile colectate vor fi canalizate prin intermediul programelor UE în direcția susținerii măsurilor urgente necesare pentru a proteja mijloacele de subsistență, a repune economia pe picioare și a încuraja o creștere durabilă și rezilientă. Acesta va fi un instrument de urgență punctual, disponibil pe o perioadă limitată (31.12.2024) și utilizat exclusiv pentru măsurile de răspuns și de redresare în situații de criză.

- Instrumentul REACT-UE – creat cu scopul de a spori sprijinul pentru coeziune acordat statelor membre, astfel încât economiile lor să devină mai reziliente și mai sustenabile în faza de remediere a consecințelor crizei cauzate de pandemia de COVID-19. Astfel, în perioada 2020-2022 vor fi alocate 55 miliarde EUR fonduri suplimentare pentru actualele programe de coeziune pentru investiții destinate remedierii consecințelor crizei asupra piețelor forței de muncă, inclusiv prin subvenții pentru angajare, scheme de șomaj tehnic și măsuri de ocupare a forței de muncă în rândul tinerilor, sprijinirea sistemelor de sănătate și furnizarea de capital circulant pentru întreprinderile mici și mijlocii.
- Mecanismul pentru o tranziție justă - va oferi sprijin pentru a pregăti tranziția către o economie neutră din punctul de vedere al impactului asupra climei, eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor și circulară. Suma totală alocată acestui mecanism va fi de 40 de miliarde EUR, iar această finanțare va fi utilizată în regiunile cele mai afectate pentru a atenua impactul socioeconomic al tranziției către neutralitatea climatică, de exemplu sprijinind recalificarea lucrătorilor, ajutând IMM-urile să creeze noi oportunități economice și efectuând investiții în tranziția către o energie curată și în economia circulară.
- Programul EU4Health - un nou program pentru consolidarea securității și cooperării în domeniul sănătății creat cu scopul de a furniza un sprijin specific pentru răspunsul la viitoarele provocări din domeniul sănătății. Noul program va dispune de o finanțare de 9,4 miliarde EUR și va avea ca principal obiectiv crearea unui cadru cuprinzător pentru activitățile desfășurate de UE în vederea prevenirii, pregătirii și răspunsului în ceea ce privește situațiile de criză în domeniul sănătății, completând și întărind eforturile depuse la nivel național și sprijinul regional acordat sistemelor de sănătate în cadrul politicii de coeziune.

B. CONTEXT STRATEGIC NAȚIONAL

Acordul de parteneriat 2021-2027 dintre Comisia Europeană și România (primul draft publicat de către Ministerul Fondurilor Europene) – a fost conturat în jurul obiectivelor de politică trasate de către Comisia Europeană și urmărește:

1. Creșterea gradului de integrare a sistemului Cercetare, Dezvoltare și Inovare din România în European Research Area prin întărirea cooperării dintre organizațiile CDI și întreprinderi, creșterea nivelului de investiții în CDI, digitalizarea serviciilor publice prin modernizarea și simplificarea procedurilor administrației publice locale și centrale, inclusiv Smart city, în ceea ce privește OP 1;

2. Adaptarea la schimbările climatice prin creșterea eficienței energetice și dezvoltarea sistemelor inteligente de energie, a soluțiilor de stocare și a adecvanței sistemului energetic, prevenirea și gestionarea riscurilor, infrastructura de apă și apă uzată, economia circulară, conservarea biodiversității, calitatea aerului, decontaminarea siturilor poluate, regenerare urbană, mobilitate urbană, termoficare, pescuit și acvacultură, în ceea ce privește OP 2;

3. Creșterea conectivității transportului, dezvoltarea rețelelor TEN-T durabile, inteligente, sigure și intermodale, rezistente la schimbările climatice, durabile, inteligente și intermodale la nivel național, regional și local inclusiv printr-un acces mai bun la rețeaua TEN-T și mobilitatea transfrontalieră, în ceea ce privește OP 3;

4. Crearea pârgurilor fundamentale dezvoltării tuturor sectoarelor economice, respectiv investițiile în oameni. În acest context, intervențiile vizate au în vedere patru aspecte majore:

- asigurarea unei educații de calitate incluzive la toate nivelurile;
- adaptarea resursei umane la dinamica pieței muncii și la progresul tehnologic;
- combaterea sărăciei și promovarea incluziunii sociale prin măsuri personalizate;
- asigurarea unor servicii de sănătate de calitate și accesibile tuturor.

5. Abordarea integrată a problemelor teritoriale și locale, prin implicarea autorităților locale și parteneriatele, în scopul asigurării coeziunii economice și sociale, redresării tendinței de adâncire a decalajelor între regiunile și zonele mai dezvoltate și cele mai puțin dezvoltate, dar și pentru reducerea decalajelor față de alte țări din UE.

Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României 2030 adoptată de Guvernul României prin HG nr. 877/2018 - stabilește cadrul național pentru susținerea Agendei 2030 și implementarea setului de 17 ODD. Strategia adresează ameliorarea sărăciei, combaterii inegalităților, injustiției sociale și protejării planetei până în anul 2030.

Strategia pentru transport durabil pe perioada 2007-2013 și 2020, 2030 – urmărește modernizarea și dezvoltarea rețelei de transport de interes european și național, creșterea condițiilor de siguranță și a calității serviciilor; liberalizarea pieței interne de transport; stimularea dezvoltării economiei și a competitivității; întărirea coeziunii sociale și teritoriale la nivel regional și național; compatibilitatea cu mediul înconjurător.

Master Planul pentru Dezvoltarea Turismului Național al României 2007-2026 are ca principal obiectiv transformarea României într-o destinație turistică de calitate pe baza patrimoniului său natural și cultural

Conceptul Strategic de Dezvoltare Teritorială România 2030 – are ca obiective: valorificarea periferialității prin dezvoltarea rolului de conector și releu la nivel continental și intercontinental, racordarea la rețeaua europeană de poli și coridoare de dezvoltare, structurarea și dezvoltarea echilibrată a rețelei de localități urbane, afirmarea solidarității urban-rural, dezvoltarea rurală, consolidarea și dezvoltarea legăturilor interregionale ca suport al dezvoltării regionale, dezvoltarea adecvată a diferitelor categorii de teritorii, creșterea competitivității teritoriale, protejarea, dezvoltarea și valorificarea patrimoniului natural și cultural.

Strategia națională de dezvoltare a ecoturismului în România 2018-2027 - Aplicarea principiilor actuale de dezvoltare a turismului durabil în ariile naturale protejate și în zonele adiacente acestora a condus la apariția ecoturismului ca formă distinctă de turism, menită să respecte integritatea peisajelor naturale, a biodiversității ecologice, în concordanță cu cerințele anu

anumitor segmente de turiști, care doresc să își petreacă vacanța în natură și totodată să creeze posibilități de dezvoltare locală a comunităților.

Scopul strategiei este de a promova ecoturismul, ca formă principală de turism în cadrul ariilor naturale protejate și creșterea rolului pe care ecoturismul îl joacă în dezvoltarea economică a acestor areale și în prosperitatea populației locale.

Strategia Națională a României pentru dezvoltarea turismului 2019-2030 – urmărește transformarea României, până la finele anului 2030, într-o destinație turistică bine cunoscută, de înaltă calitate, pe parcursul întregului an, orientată pe unicitatea patrimoniului cultural și natural, oferind servicii la standarde internaționale prin creșterea cheltuielilor turiștilor actuali, dar și prin atragerea unui număr mai mare de turiști cu un buget peste medie.

Strategia pentru dezvoltarea sectorului agroalimentar pe termen mediu și lung orizont 2020-2030 – vizează valorificarea inteligentă și durabilă a potențialului agroalimentar și dezvoltarea spațiului rural, fiind un document suport vizionar, care susține progresul agriculturii și dezvoltării rurale în România.

Document de politică industrială a României – reflectă preocupările referitoare la revitalizarea, consolidarea și diversificarea bazei industriale a României prin creșterea competitivității sale, prin îmbunătățirea capacității de inovare la nivelul întreprinderilor, utilizarea eficientă a resurselor naturale disponibile și o specializare inteligentă, care să conducă la realizarea de produse industriale cu valoare adăugată mare. În esență, documentul reprezintă un ansamblu structurat de intervenții publice (politici, programe și instrumente) menite să direcționeze sistemului industrial către obiective care nu ar putea fi atinse în absența respectivelor intervenții.

Strategia energetică a României 2019-2030, cu perspectiva anului 2050 – propune ținte concrete, stabilește direcții clare și definește reperele prin care România își va menține poziția de producător de energie în regiune și de actor activ și important în gestionarea situațiilor de stres la nivel regional.

Planului Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030 – reflectă setul de preferințe, particularități și priorități naționale, luând în considerare dreptul României de a-și stabili mixul energetic.

Strategia Națională a locuirii – asigură accesul la condiții de locuire adecvate pentru toate categoriile de persoane, până în anul 2030 prin identificarea măsurilor și crearea instrumentelor necesare, având ca principii: siguranța stabilității structurale, acces egal și nediscriminatoriu la locuințe pentru comunitățile defavorizate sau marginalizate, accesibilitate din punct de vedere al prețului, dezvoltare urbană și accesul la servicii de utilități publice, valorificarea fondului construit existent etc.

PNDL (Programul Național de Dezvoltare Locală) reprezintă sursa principală de finanțare pentru infrastructura locală și are la bază principiul conform căruia în fiecare localitate din țară trebuie să fie asigurat un set minim de servicii publice (10S), în domeniile: sănătate, educație, apă – canalizare, energie termică și electrică, inclusiv iluminat public, transport / drumuri, salubritate, cultură, culte, locuire și sport.

Programul Anghel Saligny va fi derulat de Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației în perioada 2021-2028 și va avea un buget total de 50 de miliarde de lei, limită maximă în baza căreia se pot încheia contracte de finanțare multianuale. Banii pot fi folosiți pentru investiții în:

- a) alimentări cu apă și stații de tratare a apei;
- b) sisteme de canalizare și stații de epurare a apelor uzate, inclusiv canalizare pluvială și sisteme de captare a apelor pluviale;
- c) drumurile publice clasificate și încadrate în conformitate cu prevederile legale în vigoare ca drumuri județene, drumuri de interes local, respectiv drumuri comunale și/sau drumuri publice din interiorul localităților, precum și variante ocolitoare ale localităților;
- d) poduri, podețe, pasaje sau punți pietonale, inclusiv pentru biciclete și trotinete electrice;
- e) sisteme de distribuție a gazelor naturale, inclusiv a bransamentelor, precum și a racordului la sistemul de transport al gazelor naturale.

C. CONTEXT STRATEGIC REGIONAL

Strategia de Specializare Inteligentă RIS3 NV 2021-2027

Specializarea inteligentă pornește de la premisa că nici o regiune nu are suficiente resurse pentru a putea fi competitivă în toate domeniile, motiv pentru care este mult mai eficient ca fiecare regiune să își identifice ariile în care poate face diferența în competiția globală și să își focalizeze apoi atenția pe acele arii în efortul de inovare.

Strategia de specializare inteligentă a regiunii Nord-Vest (RIS NV) are ca obiectiv transformarea economică prin inovare, bazându-se pe acele sectoare, activități economice care au potențial, dar și pe rezultatele activității de cercetare-dezvoltare. Astfel, în urma unui larg proces de descoperire antreprenorială, s-au identificat domeniile prioritare și prioritățile aferente:

1. Pilonul I - Inovare pentru sănătate și bunăstare

- a. Domeniul Agroalimentar
- b. Domeniul Cosmetice și suplimente alimentare
- c. Domeniul Sănătate

2. Pilonul II - Dezvoltarea sectoarelor emergente

- a. Domeniul Materiale noi
- b. Domeniul Tehnologii avansate de producție

3. Pilonul III – Transformare digitală: agenda digitală regională

- a. Domeniul Tehnologia informației și comunicațiilor

Strategia este un document dinamic, la fel și procesul de descoperire antreprenorială, ceea ce va permite actualizarea priorităților identificate în strânsă corelare cu specificul cercetării și inovării în regiune.

Planul Regional de Acțiune pentru Dezvoltarea Învățământului Profesional și Tehnic în Regiunea NordVest 2016-2025 (PRAI) urmărește îmbunătățirea corelării dintre oferta învățământului profesional și tehnic și nevoile de dezvoltare socio-economică la nivel regional și creșterea contribuției învățământului superior la dezvoltarea regională, în perspectiva anului 2025 . Rolul PRAI este de a furniza cadrul de referință și de a facilita documentarea pentru elaborarea și armonizarea documentelor strategice de la nivel județean și local.

Strategia regională de mobilitate urbană durabilă și orașe inteligente a regiunii Nord-Vest 2021-2027 urmărește inventarierea tuturor formelor de mobilitate și transport la nivelul regiunii de dezvoltare Nord-Vest, incluzând transportul public și privat, de marfă și pasageri, motorizat și nemotorizat, în mișcare sau în staționare, precum și infrastructura aferentă acestora, cu scopul de:

- i. a reorienta orașele/municipiile către conceptul de mobilitate urbană în contextul planificării pentru oameni prin prioritizarea mijloacelor de transport cu emisii reduse sau zero;
- ii. a conecta regiunea la rețeaua de transport europeană TEN-T care să sporească accesibilitatea și conectivitatea (rutieră, feroviară, aeriană);
- iii. a dezvolta/îmbunătăți infrastructura rutieră/feroviară/aeriană astfel încât să contribuie la conectarea sporită a regiunii la nivel național, respectiv eficientizarea legăturilor la nivel regional;

- iv. a orienta orașele/municipiile către soluții smart de abordare a mobilității urbane (în ceea ce privește toate palierele acesteia – infrastructură rutieră, infrastructură feroviară, transport public, management de trafic etc);
- v. a spori dezvoltarea infrastructurilor asociate modurilor de transport în comun (rutier, feroviar etc) și a celor nemotorizate (velo și pietonal) atât la nivel local cât și regional – și încurajarea utilizării acestora, în vederea asigurării unei alternative eficiente în defavoarea utilizării automobilului personal; astfel încât să se evidențieze nevoile de investiții ce trebuie realizate în perioada următoare de finanțare 2021-2027.

Studiu privind inventarierea, evaluarea și prioritizarea punerii în valoare a resurselor turistice ale regiunii de Nord-Vest.

Cu ajutorul unei judicioase și susținute activități de inventariere, evaluare și prioritizare a punerii în valoare a patrimoniului atractiv regional, turismul în regiune poate fi dezvoltat la cote superioare situației existente. Pe baza acestui studiu se planifică și amenajează obiectivele turistice existente astfel încât regiunea să prezinte cererii turistice interne și internaționale o ofertă atractivă și competitivă.

„Dezvoltarea durabilă este acel proces de dezvoltare care satisface nevoile generației actuale fără a compromite șansele viitoarelor generații de a-și satisface propriile nevoi”.

Strategia de Dezvoltare a Regiunii Nord - Vest pentru perioada 2021 - 2027 este parte a **Planului de Dezvoltare a Regiunii Nord - Vest 2021 - 2027**, principalul document de planificare și programare la nivel regional.

Planul de dezvoltare regională (PDR) este principalul document de planificare elaborat la nivel regional și reflectă politicile de dezvoltare relevante la nivel național în raport cu nevoile specifice la nivel de regiune, dar și cu direcțiile strategice de politică ale celorlalți principali finanțatori ai programelor de dezvoltare aferente regiunii respective. Documentul poate reprezenta baza strategică pentru fundamentarea proiectelor inițiate la nivelul regiunii și poate să fie luat în considerare de autoritățile naționale pentru fundamentarea programelor de finanțare pentru următoarea perioadă de programare.

Planurile de dezvoltare regională contribuie la realizarea celor trei obiective de bază ale politicii de dezvoltare regională în România (Legea nr. 315/2004 privind dezvoltarea regională):

- *diminuarea dezechilibrelor regionale existente prin stimularea dezvoltării echilibrate, recuperarea accelerată a întârzierilor în domeniul economic și social a zonelor mai puțin dezvoltate, ca urmare a unor condiții istorice, geografice, economice, sociale, politice, precum și preîntâmpinarea producerii de noi dezechilibre*
- *corelarea politicilor sectoriale guvernamentale la nivelul regiunilor prin stimularea inițiativelor și prin valorificarea resurselor locale și regionale, în scopul dezvoltării economico-sociale durabile și al dezvoltării culturale a acestora*
- *stimularea cooperării interregionale, interne și internaționale, transfrontaliere, inclusiv în cadrul euroregiunilor, precum și participarea regiunilor de dezvoltare la structurile și organizațiile europene care promovează dezvoltarea economico-socială și instituțională a acestora, în scopul realizării unor proiecte de interes comun, în conformitate cu acordurile internaționale la care România este parte.*

PDR 2021-2027 a pornit de la analiza cantitativă și calitativă a condițiilor existente și a tendințelor înregistrate în perioada de programare trecută (2014-2020) la nivelul regiunii de dezvoltare Nord-Vest (Transilvania Nord) în domenii legate de: resursele naturale, sistemul de așezări, structura sociodemografică a populației, infrastructura, mediul, economia, turismul, agricultura și dezvoltarea rurală și administrația și buna guvernare.

Pe baza acestor informații, a viziunii de dezvoltare pe termen lung, precum și a contextului de planificare și programare de la nivel național și european privind politica de coeziune pentru perioada 2021-2027, au fost formulate obiective, priorități și acțiuni specifice de dezvoltare ale regiunii pentru exercițiul financiar 2021-2027.

Localizarea geografică și cadrul natural a regiunii Nord-Vest

Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest (Transilvania de Nord) este una dintre cele opt regiuni de dezvoltare din România și este compusă din șase județe: Bihor, Bistrița-Năsăud, Cluj, Maramureș, Satu Mare și Sălaj. Suprafața regiunii este de 34.159 kmp, reprezentând 14,32% din suprafața țării, cu o populație totală de 2.744.914 de locuitori.

Regiunea cuprinde 421 unități administrativ-teritoriale: 6 județe, 42 de orașe din care 15 municipii, 398 comune și 1.823 de sate. Regiunea dispune de o poziție geografică strategică, având granițe atât cu Ungaria și Ucraina, cât și cu regiunile de dezvoltare Centru, Vest și NordEst din România.

Dinamica populației regiunii este caracterizată de un spor natural de $-1,7\%$ în 2004, cea mai redusă valoare înregistrându-se în Sălaj ($-3,0\%$), iar cea mai ridicată în Bistrița-Năsăud ($0,0\%$), singurul județ din regiune care nu a înregistrat un spor natural negativ.

Regiunea este traversată de cinci drumuri europene, are în construcție o autostradă și beneficiază de trei aeroporturi internaționale. Este una dintre cele mai pitorești regiuni din România, începând cu Munții Apuseni până la caracterul special al patrimoniului cultural-popular din această zonă etnografică unică. Transilvania de Nord este o regiune multi-etnică, unde trăiesc împreună români, maghiari (aprox. 37% din totalul populației maghiare din țară), germani, armeni, romi ș.a.

Polii regionali de dezvoltare economică

Cele mai importante orașe ale regiunii sunt Cluj-Napoca, Baia-Mare, Oradea, Zalău, Satu Mare și Bistrița. Acestea sunt considerate poli regionali de dezvoltare economică și orașe cu un patrimoniu cultural și istoric deosebit. În regiune există trei zone metropolitane: Cluj-Napoca, Oradea și Baia Mare.

Situată în zona de interferență a regiunilor biogeografice continentală, alpină și panonică, regiunea Nord-Vest deține o zestre naturală și peisagistică de o mare frumusețe și varietate. Din punct de vedere al reliefului, suprafața este ocupată în proporție de 28% de munți, 30% de dealuri și 42% de câmpii și văi. Regiunea beneficiază de un climat temperat continental cu veri călduroase, ierni friguroase, precipitații bogate, cu mici diferențe între zonele de munte, cele de câmpie și deluroase. Regiunea prezintă o vulnerabilitate medie la efectele schimbărilor climatice, cu o sensibilitate peste medie din cauza riscului de inundații peste media europeană, scăderii volumului de precipitații, și creșterii numărului de zile cu o temperatură mai mare de 30 grade.

Rețeaua hidrografică a regiunii este dominată de bazinele hidrografice a râurilor Tisa, Someș, Crișuri, Crasna, Turu și Barcău. Resursele de apă subterană exploatabilă în bazinul hidrografic Someș-Tisa sunt estimate la aproximativ 10 m³/s, din care 6,8 m³/s în bazinele hidrografice ale Someșului, și Crasnei și 3,2 m³/s în bazinul hidrografic Tisa. Un rol aparte îl au izvoarele de apă minerală (Sângeorz, Anieș, Leghia, Someșeni, Bixad, etc.) și apele termale (Acâș, Boghiș ș.a.).

Resursele solului și ale subsolului se găsesc în cantități limitate, cele mai deficitare resurse fiind cele energetice (cărbune, petrol, gaze naturale).

Resurse bine reprezentate sunt minereurile complexe și auro-argentifere (zona Oaș-Gutâi-Țibleș-Rodna), bauxită (Munții Pădurea Craiului și Bihorului), sare (Depresiunea Maramureșului, bordura Câmpiei Transilvaniei), materiale de construcții: calcare comune, marmură (Viștea), caolin (Parva și Aghireș), argile refractare (Șuncuiuș).

Condițiile de sol și climă, așezarea geografică și relieful teritoriului regiunii au favorizat apariția și dezvoltarea unor habitate de o mare diversitate și valoare, ceea ce a determinat declararea a numeroase arii naturale protejate, atât de interes national cât și de interes european și mondial. Au fost identificate 65 de tipuri de habitate de interes comunitar. Flora sălbatică se caracterizează prin 27 de taxoni vegetali de interes comunitar și au fost identificate 310 specii de animale de interes comunitar, dintre care 227 sunt specii de păsări, iar 83 sunt alte specii de animale. Ca urmare a acestei diversități 22,04% a teritoriului regiunii este declarat sit Natura 2000, ceea ce situează regiunea aproape de media europeană.

În concluzie, din punct de vedere al resurselor și al biodiversității regiunea prezintă un potențial ce poate fi exploatat cu ușurință din punct de vedere economic și turistic respectând principiile protecției mediului și a dezvoltării sustenabile. Pe de altă parte, în zonele cu relief muntos densitatea rețelei rutiere este redusă, există areale “rupte” datorită unor bariere naturale, deși funcțional se completează perfect cu zonele vecine, acest lucru ducând la întârzieri puternice de dezvoltare. O provocare pe termen lung va fi păstrarea mediului natural și scăderea vulnerabilității regiunii la efectele schimbărilor climatice. Rămâne o preocupare de asemenea valorificarea superioară a apelor minerale, termale și sărate din regiune.

Obiective strategice de dezvoltare pe termen lung (2034)

- ✓ Valorificarea avantajelor competitive prin investiții în domeniile de specializare inteligentă ale regiunii.
- ✓ Racordarea Regiunii la fluxurile internaționale de mărfuri, turiști, investiții, informații și valori culturale.
- ✓ Creșterea investițiilor în capitalul uman al regiunii, în vederea adaptării la economia digitală și industria 4.0.
- ✓ Creșterea eficienței economiei rurale, conservând totodată calitatea mediului și patrimoniul etnofolcloric extrem de bogat al regiunii.
- ✓ Transformarea centrelor urbane în spații de influență și de atracție regională și trans-regională.
- ✓ Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei.

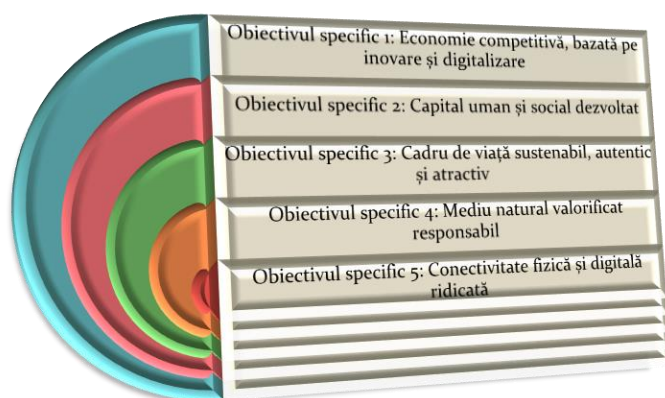

- ✓ Promovarea tranziției către surse de energie regenerabilă și gestiunea responsabilă a resurselor.
- ✓ Valorificarea spiritului civic în procesul de dezvoltare urbană.
- ✓ Dezvoltarea sistemelor de transport cu emisii reduse și încurajarea mobilității active.
- ✓ Dezvoltarea bazelor de date pe mai multe niveluri (local, județean, regional) pentru a susține procesul de planificare urbană

Prin Strategia de Dezvoltare Regională au fost identificate cinci obiective specifice, care vor contribui la realizarea obiectivului general, astfel:

Obiectiv general: Creșterea inteligentă și sustenabilă a economiei regionale, valorificând diversitatea locală și stimulând inovarea, în vederea diminuării disparităților intra- și interregionale și creșterea standardului de viață.

Obiective specifice:

Aceste obiective specifice urmează să contribuie și la atingerea Țintelor stabilite prin politica de coeziune a UE pentru perioada 2021-2027, fiind corelate cu cele 5 obiective de politică europene, astfel:

Obiective specifice PDR	Obiective ale politicii de coeziune a UE	PO vizate
Obiectivul specific 1 - Economie competitivă bazată pe inovare și digitalizare	OP1. O Europă mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente	POCIDIF / POR NORD-VEST / POS
Obiectivul specific 2 -	OP4. O Europă mai socială prin implementarea	POS / POEO /

Capital uman și social dezvoltat	Pilonului european al drepturilor sociale OP5. O Europă mai aproape de cetățeni prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a tuturor tipurilor de teritorii	POIDS / POCIDIF/ PNS PAC
Obiectivul specific 3 - Cadru de viață sustenabil, autentic și atractiv	OP4. O Europă mai socială prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale OP5. O Europă mai aproape de cetățeni prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a tuturor tipurilor de teritorii	POR NORDVEST/ PNS PAC
Obiectivul specific 4 - Mediu natural valorificat responsabil	OP 2. O Europă mai ecologică, cu emisii scăzute de carbon prin promovarea tranziției către o energie nepoluantă și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a adaptării la schimbările climatice și a prevenirii și gestionării riscurilor OP5. O Europă mai aproape de cetățeni prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a tuturor tipurilor de teritorii	PODD / POR NORD-VEST
Obiectivul specific 5 - Conectivitate fizică și digitală ridicată	OP 3. O Europă mai conectată prin dezvoltarea mobilității și a conectivității TIC regionale OP5. O Europă mai aproape de cetățeni prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a tuturor tipurilor de teritorii	POT / POCIDIF / POR NORD-VEST

Programul Operațional Tranziție Justă (POTJ), Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD), Programul Operațional Transport (POT), Programului Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF), Programul Operațional Sănătate (POS), Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO), Programul Operațional Regional Nord-Vest (POR NORD_VEST), Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS), Planul Național Strategic al Politicii Agricole Comune (PNS PAC).

D. COMUNA LUNCA ILVEI, PARTE A ASOCIAȚIEI GRUPUL DE ACȚIUNE LOCALĂ LIDER BISTRIȚA – NĂSĂUD (GAL)

Programul LEADER reprezintă o abordare care oferă noi oportunități de dezvoltare rurală punând bazele identificării nevoilor locale, întăririi capacității de dezvoltare și implementării strategiilor locale de dezvoltare în vederea conservării patrimoniului rural și cultural, dezvoltării mediului economic și îmbunătățirii abilităților organizatorice ale comunităților locale.

Schimbările din sectorul agricol, ca rezultat al reformei Politicii Agricole Comune, creșterea cererii consumatorilor, presiunile asupra mediului înconjurător, răspândirea rapidă a noilor tehnologii, îmbătrânirea populației și depopularea rurală sunt numai o parte din factorii care afectează zona rurală și care solicită implementarea unui program orientat spre construirea de parteneriate public-private și valorificarea resurselor locale (fizice, umane și financiare) pentru elaborarea și punerea în practică a unor strategii de dezvoltare locală.

Beneficiarii Programului LEADER sunt Grupurile de Acțiune Locală (GAL) care își desfășoară activitatea pe un teritoriu rural, cu o populație cuprinsă între 10.000 - 100.000 locuitori și densitatea de maximum 150 de locuitori pe km².

Grupurile de Acțiune Locală reprezintă parteneriate constituite din diverși reprezentanți ai sectorului socio-economic din teritoriul respectiv. La nivel de decizie, partenerii sociali și economici și reprezentanții societății civile, precum agricultorii, femeile, tinerii din spațiul rural și asociațiile acestora trebuie să reprezinte cel puțin 50% din parteneriatul local.

În statele membre, GAL-urile au diferite structuri legale: asociații non-profit, asociații/fundații, autorități locale sau regionale, societăți comerciale, cooperative.

GAL-urile reprezintă interesele locuitorilor și comunității rurale – motorul de funcțiune al Programului LEADER

GAL-urile elaborează o strategie de dezvoltare rurală locală integrată și sunt responsabile de implementarea acesteia.

Astfel, GAL-urile aleg proiectele care vor fi finanțate în cadrul strategiei. De asemenea, pot selecta proiecte de cooperare.

Asociația Grupul de Acțiune Locală Lider Bistrița Năsăud (GAL) este un parteneriat public privat care acționează pe teritoriul a 9 comune și un oraș din Nord-Estul județului Bistrița-Năsăud. Scopul său principal este dezvoltarea locală prin metoda „LEADER”, utilizând următoarele principii:

1. Abordarea „bottom-up” - identificarea problemelor și oportunităților de dezvoltare de la actorii locali relevanți din teritoriu.

2. Dezvoltare pe un anumit teritoriu – identificarea unor soluții particularizate pe nevoile specifice ale unui teritoriu.

3. Parteneriat local - reunește actorii locali cei mai potriviți pentru identificarea și rezolvarea problemelor.

4. Abordare multisectorială – dezvoltarea durabilă trebuie să se adreseze întregului peisaj socioeconomic.

5. Networking – utilizarea unei rețele de profesioniști pentru acces la know-how, resurse materiale, soluții testate și validate pentru probleme comune.

6. Inovare – identificarea de soluții inovative, care să profite de ultimele cunoștințe și tehnologii din toate domeniile pentru a rezolva problemele din teritoriu.

7. Cooperare – dezvoltarea în comun a celor mai bune soluții și transfer de expertiză. Astfel, utilizând această metodă, parteneriatul poate elabora și implementa o strategie pentru dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității durabilă și pertinentă.

Teritoriul GAL – LIDER Bistrița Năsăud

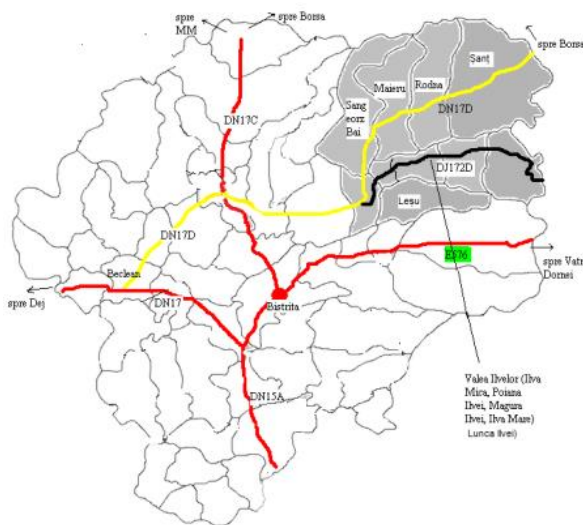

Teritoriul GAL se întinde pe partea superioară a văii Someșului Mare - comunele Șanț, Rodna, Maieru și orașul Sângeorz Băi - și pe valea Ilvei - Comunele **Lunca Ilvei**, Ilva Mare, Măgura Ilvei, Poiana Ilvei, Leșu, Ilva Mică. Cel mai apropiat municipiu este Bistrița, reședința de județ, la 42 km distanță. Accesul este dificil din toate punctele de vedere (rutier/aerian - prost, feroviar – bun), una din problemele cele mai mari ale teritoriului fiind slaba dezvoltare a infrastructurii de bază și a serviciilor oferite către populație.

Unitățile administrativ-teritoriale care fac parte din GAL, au multe puncte comune, dar au și multe caracteristici care le individualizează. Fiecare sat are în spate ceva interesant de relatat, fie un obicei, un obiectiv turistic sau o activitate economică anume. Însă, având în vedere numărul mare de localități componente, este greu să te oprești pe îndelete la fiecare astfel de detaliu. Strategia de dezvoltare fiind comună, s-a insistat în acest document pe punctele asemănătoare ale localităților, iar analiza rezultată este una sintetică.

Grupul de Acțiune Locală

În cadrul GAL LIDER BISTRIȚA – NĂSĂUD 9 dintre cele 10 unități administrativ – teritoriale au statut de comune, iar Sângeorz-Băi are statut de oraș datorită încadrării sale ca stațiune balneo-climaterică. În ciuda faptului că este considerat oraș, Sângeorz Băi păstrează și unele caracteristici ale mediului rural, în special în satele aparținătoare. Nu este o zonă dezvoltată industrial, majoritatea gospodăriilor au în aria de preocupări și agricultura, iar aceste gospodării sunt predominant situate în case, mai puțini fiind cei care locuiesc la bloc.

Conform Strategiei GAL LIDER Bistrița - Năsăud, prin activitățile întreprinse, GAL-ul are ca **obiective specifice** următoarele (preluate din Strategia de dezvoltare GAL LIDER Bistrița – Năsăud, forma actualizată la 02.06.2020):

OS1: Asigurarea unei infrastructuri și a unor servicii de bază care să permită dezvoltare socioeconomică (Prioritatea 6, Domeniul de intervenție 6B, Măsurile de dezvoltare locală 6.2, 6.5, 6.6). Acesta este cel mai important obiectiv specific, deoarece partea de infrastructură este foarte deficitară în teritoriu (fapt care reiese din Analiza SWOT) și, mai mult, de ea sunt dependente toate sectoarele de activitate ale teritoriului, precum și nivelul de trai al întregii populații.

OS2: Reabilitarea obiectivelor de patrimoniu natural și uman, pentru a putea fi ulterior valorificate corespunzător (Prioritatea 6, Domeniul de intervenție 6B, Măsura de dezvoltare locală 6.3). Obiectivul 2 este relevant deoarece capitalizează unul din punctele forte ale teritoriului, iar atingerea sa nu are doar un rol strategic (fiind primul pas în dezvoltarea turismului din zonă, cu sprijinul unei infrastructuri corespunzătoare), ci și unul social, contribuind la sentimentul de apartenență și mândrie locală.

OS3: Combaterea sărăciei și a excluziunii sociale, în special în rândul comunităților rome marginalizate din teritoriu (Prioritatea 6, Domeniul de intervenție 6B, Măsura de dezvoltare locală 6.4). Acest obiectiv este relevant datorită situației comunităților marginalizate, care deși nu sunt clasificate ca fiind HIGHPROB, se află în risc de excluziune și chiar segregare. Astfel, dezvoltarea unor proiecte care să faciliteze incluziunea lor socială este relevantă pentru teritoriu.

OS4: Sprijinirea conservării și promovării elementelor de patrimoniu imaterial (Prioritatea 6, Domeniul de intervenție 6B, Măsura de dezvoltare locală 6.1). Relevanța obiectivului 4 vine nu doar din potențialul de valorificare al patrimoniului imaterial, ci și datorită rolului activ pe care îl are în conservarea și promovarea patrimoniului local și, de asemenea, creșterea nivelului de apartenență al locuitorilor și promovarea coeziunii sociale.

OS5: Sprijinirea formelor asociative și a creșterii valorii adăugate a bunurilor și serviciilor produse în teritoriu (Prioritatea 3, Domeniul de intervenție 3A, Măsura de dezvoltare locală 3.1). Obiectivul 5 este relevant pentru că urmărește dezvoltarea economiei locale prin creșterea valorii adăugate a bunurilor și serviciilor produse în teritoriu și prin promovarea formelor asociative, necesare pentru derularea unei agriculturi eficiente, moderne și sustenabile.

Comuna Lunca Ilvei a aderat la GAL LIDER Bistrița – Năsăud, prin hotărâre a consiliului local privind aprobarea asocierii Comunei Lunca Ilvei la GAL LIDER.

CAPITOLUL II

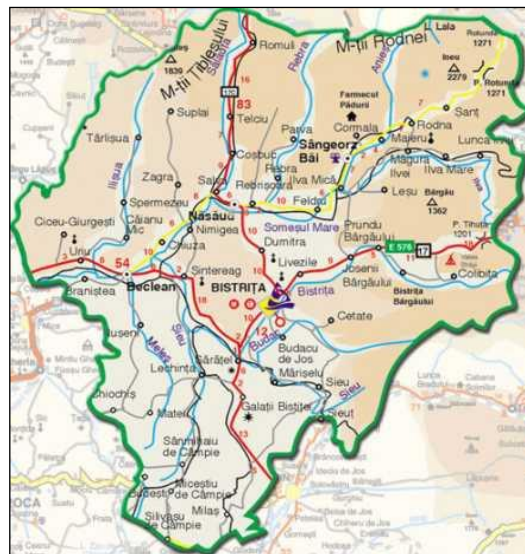
COMUNA LUNCA ILVEI - PREZENTARE GENERALĂ

2.1. LOCALIZARE GEOGRAFICĂ

Comuna Lunca Ilvei este situată în partea de nord-est a județului Bistrița Năsăud, la limita Transilvaniei cu Bucovina, la întretăierea paralelei 47 grade 21' 25" latitudine nordică, cu meridianul 24 grade 56' 20" longitudine estică.

Are ca vecini:

- la est: Poiana Ștampeii din [județul Suceava](#)
- la vest: Ilva Mare – având ca limite de hotar de la nord spre sud: Stâncă Hăștii, Piatra, Valea Leșului, Valea Feștilă, Caturi(1128 m) și Obcina(1193 m)
- la nord: localitatea Șanț, despărțită prin muntele Cucureasa, Brașovanca, Băran și stâncă Hăștii
- la sud: localitățile Tiha Bârgăului și Leșu, granița fiind Măgura Negră(1321 m), Șeaua Măgurii(1086 m), Dealul Frumos(982 m), Poieni, Ulm(1068 m) și Vârful Obcinii(1193 m).

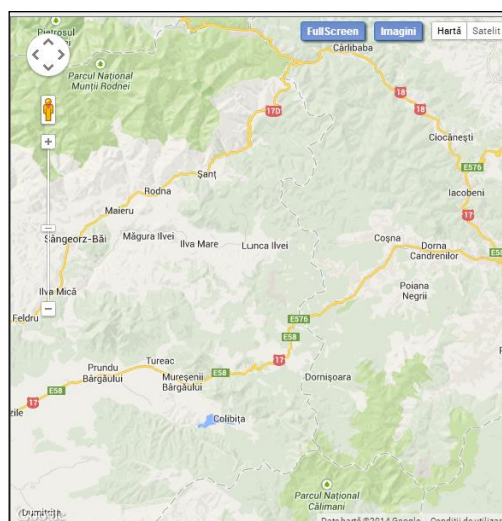
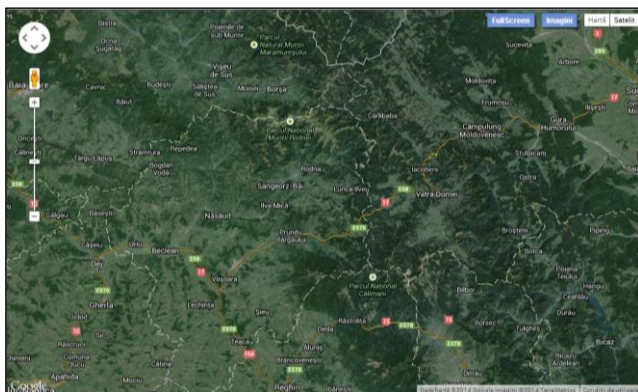

Localitatea se situează pe cursul superior al râului Ilva, de la care și-a primit și numele și care străbate aproximativ 50 de km din județul Bistrița. Râul Ilva adună pe teritoriul comunei o serie de afluenți, care vor fi prezentați la capitolul Rețeaua hidrografică.

Căile de acces rutiere și feroviare în comună sunt:

- Vest: prin depresiunea Lunca Ilvei – Ilva Mare, pe DJ 172D
- Est: pe cursul Văii Sălhoasa și pârâul Roșu, urcând pe Tânoava Mare de la Grădinița, pe un drum rutier (construit spre sfârșitul primului război mondial de către armata austro-ungară) sau pe calea ferată Ilva Mică – Vatra Dornei (construită de autoritățile române în perioada 1934-1938)
- Nord: pe valea Cârlibavului, pe un drum modernizat de 14 km, ce leagă DJ 172D(Lunca Ilvei) cu DJ 17D (Șanț)

Distanța de la Lunca Ilvei la localitățile mai importante sunt: 54 de km pe cale rutieră până la Năsăud, 78 km pe cale rutieră până la Bistrița, 18 km pe drum forestier până la Poiana Stampei care se află pe drumul european E58 Bistrița-Vatra Dornei, 11 km pe cale rutieră până la comuna Șanț (DJ 17D – acces spre Pasul Rotunda), 43 km pe cale ferată până la Vatra Dornei.

2.2. REPERE ISTORICE

Locuirea umană în bazinul geografic superior al Someșului Mare, din care face parte și râul Ilva, este prezentă începând cu epoca bronzului, continuând cu epoca fierului, epoca romană, feudală, până în prezent.

Lunca Ilvei a făcut parte până în 1956 din comuna Ilva Mare, astfel ca prima atestare despre înființarea așezării se referă ca denumire la Ilva Mare și a fost menționată de Pavel Gălan în lucrarea „Istoria Parohiei Ilva Mare”.

El consemna: " Își trage numele de la apa Ilva și datează după tradiție numai pe la 1710, după date mai sigure de la 1730, cându un oarecare Toma Miclăușu, care având o pricină cu părinții lui la 1730, a venit din Maieru și s-a așezat în Lunca Miclăușenilor, sub Piatra Leșului, într-o prelucă în mijoculu păduriloru, cu vreo două capre trăindu din lapte, venatu și pescuitu; nici n-avea drum până la elu fără hăitași prin pădure.” Constituirea comunității ilvene s-a realizat prin venirea unor familii sau a unor persoane singure de la Leșu, Sângeorz, Maieru, Rodna sau chiar din Banat.

La scurtă vreme după înfiriparea așezării ilvene, asemenea tuturor locuitorilor de pe valea Someșului, ilvenii au cunoscut asuprirea și persecuțiile Magistratului Bistriței, care a încălcat prevederile Diplomei Regelui Matei Corvin din 1475 privind drepturi egale ale locuitorilor satelor de pe Valea Someșului cu cele ale locuitorilor Bistriței. De asemenea, în 1833 românii așezați pe hotarul de astăzi a Ilvei Mari, au primit somația de la Magistratul Bistriței de a părăsi de îndată acele locuri. Cu toate acestea, familiile somate nu și-au părăsit casele și pământurile și au înaintat demersuri la forurile mai înalte precum Guberniul Transilvaniei, obținând anularea decretului de strămutare. Persecuțiile nu au încetat și au culminat cu încercarea de a-i transforma pe românii de pe Valea Someșului în categoria socială a iobagilor, care a eșuat și ea.

Datorită numeroaselor interacții între cele două tabere, împărăteasa Maria Tereza a înființat regimentul de graniță năsăudean menit să curme divergențele între locuitorii de pe Valea Rodnei și Ilvei și conducerea orașului Bistrița. Militarizarea zonei a avut nu doar însemnătate militară, ci și economică, fiscală, sanitară și demografică.

Ilvenii au participat în deceniul 1851-1861, la numeroase acțiuni desfășurate de foștii grăniceri pentru a li se recunoaște drepturile asupra munților, pădurilor, fondurilor bănești acumulate prin munca, truda și jertfa comună a grănicerimii.

După Unirea de la 1 Decembrie 1918, ilvenii au început o nouă filă de istorie: în fruntea localității au fost aleși oameni ai locului, în posturile de jandarmi și de notar al Primăriei au fost numiți români, s-a trecut la introducerea treptată a legilor românești, la dezvoltarea activității economice și sociale și la înflorirea culturii populare.

Una dintre marile realizări pentru Lunca Ilvei a fost construirea și exploatarea căii ferate de importanță națională Ilva Mică-Vatra Dornei (fratele mai mare a căii ferate forestiere) care a rezolvat situația de izolare a zonei și a unit Transilvania de Nord cu Moldova.

După două decenii de la încheierea primului război mondial, Germania hitleristă și Italia fascistă au semnat la 30 august 1940 Dictatul de la Viena prin care se impunea ca Transilvania de nord-vest, un teritoriu de 43.942 km² cu o populație de 2.667.000 de locuitori, majoritari români, să devină componentă a Ungariei horthyste. La 11 septembrie 1940 în Lunca Ilvei au fost înlocuită toată administrația publică cu funcționari maghiari, chiar dacă nu aveau pregătirea necesară. În școli, materia principala de studiu era limba maghiară, iar profesorii care nu au fost trimiși în Moldova, au fost nevoiți să studieze limba maghiară lângă Budapesta.

Perimetrul geografic al satului Lunca Ilvei a devenit astfel zonă de graniță cu Moldova, iar perioada 1940-1944 a însemnat o perioadă de grele suferințe și umilințe ale locuitorilor ilveni îndurate din partea noii forțe asupritoare. Retragerea trupelor germano-maghiare din zona Ilvelor a avut acțiuni devastatoare: aruncarea în aer a viaductelor și podurilor din zona Silhoasa și apoi a celorlalte poduri rutiere de pe Valea Ilvei, ceea ce a dus la oprirea imediată a circulației, atât pe calea ferată Ilva Mică – Vatra Dornei, cât și pe drumul rutier Coșna – Lunca Ilvei – Ilva Mică. Locul trupelor germane și maghiare a fost luat de către trupele ruse, care au transformat satul în lagăr de prizonieri de război. În martie 1945 a fost înființat un post special de jandarmi la Lunca Ilvei, menit să țină legătura cu comandamentul sovietic al lagărului din zona fabricii și să păstreze ordinea publică în sat. Cu toate acestea, comportamentul devastator al rușilor a fost identic cu cel al coteropitorilor anteriori.

În mai 1945, vestea încetării războiului a ajuns și la Lunca Ilvei, urmând o perioadă de refacere economică, socială, culturală.

La 15 aprilie 1948, Lunca Ilvei a obținut pentru prima dată statutul de comună, însă Legea pentru raionarea administrativ-economică a teritoriului Republicii Populare Române din 1950 a stabilit raionul Năsăud în componența căruia Lunca Ilvei era sat aparținător comunei Ilva Mare. Transformările de ordin social și economic datorat activităților de exploatare și prelucrare a lemnului a condus în anul 1956 la Decretul Prezidiului Marii Adunări Naționale prin care Lunca Ilvei devenea din nou comună de sine stătătoare. De atunci, comuna are conducere și viață economică și social-culturală proprie.

În prezent, comuna Lunca Ilvei continuă să se dezvolte constant, păstrându-și caracterul, originalitatea și tradiția.

2.3. STRUCTURA ADMINISTRATIV - TERITORIALĂ

Unitatea Administrativ Teritorială Lunca Ilvei face parte din Regiunea de dezvoltare Nord-Vest, iar în cadrul acesteia, se regăsește în Zona de dezvoltare Nord-Est (GAL Leader Bistrița-Năsăud).

”Comuna este unitatea administrativ-teritorială de bază care cuprinde populația rurală unită prin comunitate de interese și tradiții, alcătuită din unul sau mai multe sate, în funcție de condițiile economice, social-culturale, geografice și demografice. Prin organizarea comunei se asigură dezvoltarea economică, social-culturală și gospodărească a localităților rurale.”, conform Codului administrativ.

Unitatea administrativ-teritorială Comuna Lunca Ilvei este persoană juridică de drept public, cu capacitate juridică deplină și patrimoniu propriu.

Comuna are în componența sa un singur sat, satul de reședință Lunca Ilvei, și avea în anul 2019, un număr de 3.302 de locuitori. Suprafața comunei este de 9121 ha, ceea ce face ca Lunca Ilvei să se plaseze în rândul comunelor mijocii din județ.

Potrivit Legii nr. 351/ 2001 privind Planul de amenajare a teritoriului național, cu modificările și completările ulterioare, Comuna Lunca Ilvei este unitate administrativ - teritorială ”rangul IV. - sate reședință de comună”.

Comuna Lunca Ilvei se întinde pe o suprafață de 9.121 ha, situându-se din această privință în rândul comunelor mijlocii din județ.

Vecinii comunei Lunca Ilvei sunt: la răsărit Poiana Ștampei din județul Suceava, la apus Ilva Mare, la nord comuna Șanț iar la sud comuna Tiha Bârgăului și comuna Leșu.

Autoritățile administrației publice locale sunt primarul și consiliul local. Conform Codului administrativ, primăria comunei - structură funcțională fără personalitate juridică și fără capacitate procesuală, cu activitate permanentă, care duce la îndeplinire hotărârile autorității deliberative și dispozițiile autorității executive, soluționând problemele curente ale colectivității locale, constituită din: primar, viceprimar, administratorul public, consilierii primarului sau persoanele încadrate la cabinetul primarului și aparatul de specialitate al primarului.

Comuna Lunca Ilvei este administrată de un primar și un consiliu local compus din 13 consilieri locali, aleși conform legii. Consiliul Local al Comunei Lunca Ilvei funcționează conform Regulamentului de organizare și funcționare aprobat, regulament care a fost revizuit conform Ordinului nr. 25/ 2021 pentru aprobarea modelului orientativ al statutului unității administrativ-teritoriale, precum și a modelului orientativ al regulamentului de organizare și funcționare a consiliului local.

PRIMĂRIA COMUNEI LUNCA ILVEI

Din punct de vedere

administrativ,

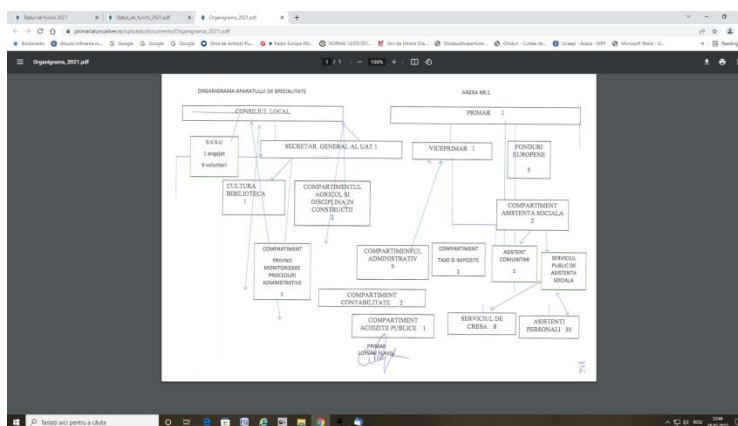
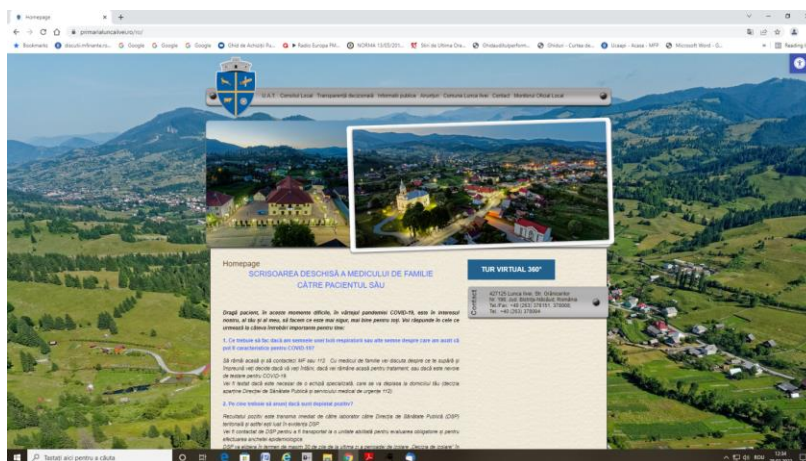
comuna este condusă de Primăria și Consiliul Local Lunca Ilvei, cu sediul pe Str. Grănicerilor Nr. 198.

Sediul primăriei dar și a căminului cultural, au fost reabilitate în totalitate. De altfel, investiția în valoare de aproape 500.000 de euro a vizat o reconstrucție totală, dată fiind

vechimea clădirii, ea fiind ridicată în la finele deceniului 5, începutul deceniului 6 al secolului trecut. Proiectul ” Reparații capitale sediu

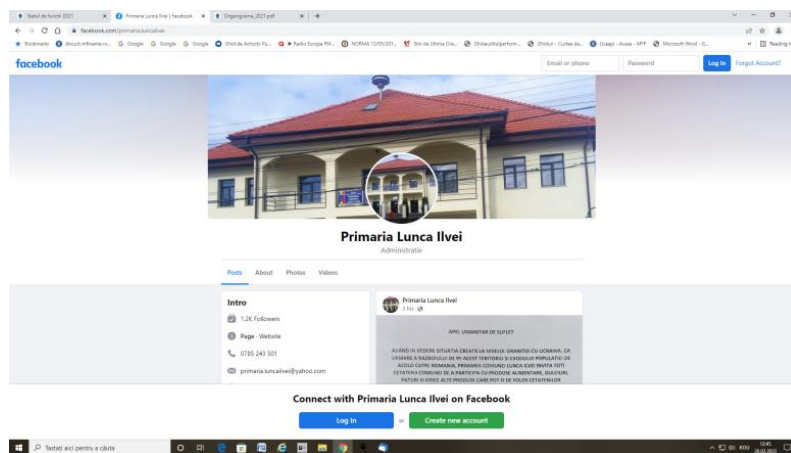

Adrese de e – mail: **primaria.luncailvei@yahoo.com**, web - site - ul comunei
<https://www.primarialuncailvei.ro/ro/>,

Primăria are și o pagină de Facebook (<https://www.facebook.com/primaria.luncailvei>) prin intermediul căreia autoritățile locale comunică cu cetățenii și care este și un instrument util de promovare a comunei, pagină care are 1.220 de urmăritori.

DESCRIEREA ȘI SEMNIFICAȚIILE elementelor însumate ale stemei comunei Lunca Ilvei, județul Bistrița Năsăud | Hotărâre 1018/ 2013

Descrierea stemei

Stema comunei Lunca Ilvei, potrivit anexei nr. 1.1, se compune dintr-un scut triunghiular albastru cu marginile rotunjite, scartelat de o cruce de aur cu brațele egale.

- În partea superioară, în dreapta, se află un cerb de aur fugind spre dreapta.
- În partea superioară, în stânga, se află un trunchi de copac despica de un fierăstrău, totul de aur.
- În partea inferioară, în dreapta, se află o vacă de aur, spre stânga.
- În partea inferioară, în stânga, se află un buchet de 3 margarete de argint.
- Scutul este timbrat de o coroană murală de argint cu un turn crenelat.

Semnificațiile elementelor însumate

- Cerbul reprezintă bogăția cinegetică a comunei.

- Trunchiul de copac despicat de un fierăstrău reprezintă prelucrarea lemnului, activitate tradițională a locuitorilor.
- Vaca reprezintă cea mai răspândită activitate a locuitorilor comunei, creșterea animalelor.
- Buchetul de 3 margarete simbolizează turismul rural.
- Coroana murală cu un turn crenelat semnifică faptul că localitatea are rangul de comună.

Conform Legii nr. 351/ 2001 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național, cu modificările și completările ulterioare - Secțiunea a IV-a, Rețeaua de localități, Elemente și nivel de dotare ale localităților rurale de rang IV, Rangul IV este atribuit satelor reședință de comună, dotările minime obligatorii necesare în vederea servirii tuturor satelor din cadrul comunei respective sunt:

- sediu de primărie;
- grădiniță, școală primară și gimnazială;
- dispensar medical, farmacie sau punct farmaceutic;
- poștă, servicii telefonice;
- sediu de poliție și de jandarmerie;
- cămin cultural cu bibliotecă;
- magazin general, spații pentru servicii;
- teren de sport amenajat;
- parohie;
- cimitir;
- stație/ haltă C.F. sau stație de transport auto;
- dispensar veterinar;
- sediu al serviciului de pompieri;
- puncte locale pentru depozitarea controlată a deșeurilor;
- alimentare cu apă prin cișmele stradale.

2.4. CADRUL NATURAL

Comuna Lunca Ilvei este așezată în partea de nord-est a județului Bistrița Năsăud, la izvoarele râului Ilva, la întretăierea paralelei 47 grade 21' 25" latitudine nordică, cu meridianul 24 grade 56' 20" longitudine estică. Aceasta înseamnă că localitatea se găsește la jumătatea distanței între Ecuator și Polul Nord, în mijlocul zonei temperate, unde nu se resimt căldurile ținuturilor tropicale și nici gerurile prelungite din zona polară.

Amplasarea comunei în culoarul amintit în imediata apropiere a cumpenei carpatine, a oferit posibilitatea ca în ambele sensuri să se deschidă spre bazinul Someșul Mare și cel al Bistriței Aurii, condiții naturale de circulație, înlesnite de văile urcânde și trecătorile relativ joase, în timp ce în lateral către nord-vest și sud-est, culmile înalte ale munților Rodnei și Călimanilor sunt obstacole serioase, iar în plină iarnă de netrecut.

Perimetrul geografic al comunei Lunca Ilvei face parte, împreună cu Ilva Mare, din a treia unitate montană, mai redusă ca suprafață ce străjuiește județul Bistrița Năsăud spre est, prin munții Bârgăului, denumiți și „Muncei” datorită altitudinii mai reduse. Aceștia sunt limitați de Someșul Mare (între Ilva Mică și Țanț) și creasta Muncei în nord, pasul Strâmba la vest, valea Bistriței Ardelene la sud și valea Dorna în prelungire peste Buba și Dălbidan în est.

2.4.1. Geologia

Din punct de vedere geologic, Munții Rodnei sînt alcătuiți în cea mai mare parte din roci cristaline, înălțate ca munți după marile încrețiri ale scoarței terestre, petrecute în era secundară. Frământările de mai târziu au adus prea puține modificări în înfățișarea pe care Munții Rodnei o căpătaseră din prima fază de orogeneză. În terțiar (miocen) s-au produs mișcările de straturi care, între altele, au dat naștere faliei Dragoș Vodă (în nord) și rupturii sudice de-a lungul căreia curge Someșul-Mare.

În afară de șisturile cristaline, mai vechi, Munții Rodnei sînt alcătuiți și din depozite sedimentare (caracteristice în vest, mai ales în regiunea Muncelului) cît și din roci eruptive, pe care le găsim spre periferia sudică și sud-estică a masivului.

O alcătuire geologică atît de variată a creat în Munții Rodnei un peisaj deosebit de atrăgător prin multiplele sale înfățișări. Impresia puternică, pe care o dă severitatea formelor de teren, modelate în culmi și creste de granit, nu stă cu nimic mai prejos de emoția pe care o încerci în fața semeției pereților de stîncă, dăltuiți în roca moale a calcarelor, risipite pe întinsul ocean de

piatră al Munților Rodnei. În epoca glaciației cuaternare, relieful munților Rodnei a fost destul de puternic modificat, mai ales pe versantul nordic al masivului. Urmele ghețarilor (de circ și de vale) care au alunecat peste rocile cutate ca munții înalți, cu milioane de ani în urmă, pot fi identificate cu ușurință, atât în zănoagele adânc scobite în piatră, cât și în bolovănișul risipit în căldări sau îngrămădit, de-a curmezișul văilor.

2.4.2. Relieful

Teritoriul comunei Lunca Ilvei este alcătuit dintr-un relief extrem de variat, ce cuprinde: munți, muncii, măguri, terase, podere și lunci. Forma depresionară a reliefului așezării, străjuit de culmi montane pe toate laturile, fac din aceasta o unitate geografică distinctă, de o mare frumusețe și originalitate.

Privită de sus, relieful hotarelor comunei se aseamănă cu cel al unei vechi cetăți dacice împrejmuită de ziduri puternice și turnuri de pază (vârfurile muntoase) unite între ele prin culmile dealurilor. Poarta principală de intrare în „Cetate” sunt dealurile înalte ale Măgurii Ilvei, iar spatele cetății este fortificat de bazinul Dornelor.

Relieful comunei Lunca Ilvei cuprinde munți care reprezintă 10-15% din totalul zonei, dealuri care au o proporție de 60-65% și lunci și podere care reprezintă 15%. Altitudinile variază între 580 m și 1467 m. De-a lungul râului Ilva se înșiră lunci (unele inundabile), podere, zăvoaie și poieni. De asemenea, râul Ilva și-a creat cursul prin deosebite și frumoase defilee, lăsându-ne să ne bucurăm de frumusețea lor.

1. Zona montană:

- Muntele Cucureasa – situat în partea de nord a comunei, cu înălțimi de până la 1392m străjuiește vechiul hotar dintre Transilvania și Bucovina, fiind atunci un important punct de observație, azi oferind drumeților loc de popas după urcușul de 7 km până în vârf.
- Munceii Înșirați – sunt o succesiune de munți cu culmi domoale, acoperite de pășuni montane, care se întind pe o lungime de 9 km de la vârful muntelui Cucureasa până la dealul Siminic.
- Lățimea lor este de 1,5-2 km, la altitudinea de 1000 m cresc păduri de molid iar picioarele de deal ce se desprind din munte sunt acoperite de pajiști și poieni. Munceii Înșirați reprezintă culmea Carpaților Orientali, aici fiind până în secolul al XVII-lea hotarul dintre Transilvania și Moldova.

- Muntele Cosorul – face parte din Munții Suhard și are o suprafață de 81,7 ha. Versanții sunt acoperiți cu pășuni, unde ciobanii își mână vara oile. Denumirea muntelui provine de la cuvântul cosor, care se referă la o plantă irboasă cu tulpina lungă sau la numele unui cuțit scurt, cu vârful încovoiat, utilizat la altoirea pomilor.
- Muntele Lopagna – face parte tot din Munții Suhard și este vecin cu Muntele Cosorul, având însă pantele mai domoale decât Cosorul
- Muntele Rusaia – aparține de Muntele Suhard și se situează la est de Muntele Lopagna, pe cursul superior al văii Rusaia.
- Muntele Acăstăilor – este situat la capătul Munceilor de jos, are o înălțime de 1213 m și o suprafață de pășune de numai 2,5 ha.
- Muntele Brădățelul - este situat la sud-vest de muntele Acăstăilor și are o suprafață de 24,7 ha. Denumirea provine de la un pâlț de brazi situați în mijlocul poienii.

2. Arșițe:

- Arșița Tomușenilor – situată deasupra stației de cale ferată Lunca Ilvei, la capătul din jos a Dealului Prăjii, fiind o ridicătură de stânci golașe și înalte de 877 m.
- Arșița Someșenilor – situată la confluența Vinoasei cu pârâul Borcutului și se leagă cu Râpa spre Acăstăi. Înălțimea este de 886 m, laturile sunt foarte înclinate și pline de bolovănișuri în partea superioară.
- Arșița Bolovanului – se situează între pârâul Bolovanului și cel al Borcutului. Culmea dinspre nord-est duce la Dealul Siminic și Coșna printr-o cărare circulantă.

3. Zona deluroasă

Această zonă reprezintă cea de-a doua treaptă de relief a comunei. Are înălțimi cuprinse între 750-1000 m iar rocile sunt preponderent de origine eruptivă. Dealurile se întind de sub munți și până către luncile de pe râul Ilva. Zona deluroasă este formată din: Dealul Prăjii, Dealul Ivan, Dealul Frâu, Dealul Pățului, Dealul Roșia, Dealul calului, Dealul Ursului, Dealul Hârceag, Dealul galeș, Dealul Pălitului, Dealul Sasului, Dealul lui Maței, Dealul Clompoș, Dealul Popii, Dealul Fodor, Dealul Toader, Dealul Bolovanului, Dealul Dârmox, Dealul Siminic, Dealul Lung, Dealul Lat, Dealul Borcutului sau Dealul Vinului, Dealul Sărceri cu Sărcerul Mare și Sărcerul Mic, Dealul Tălhăresc, Dealul Crucii.

Podereiele

Podereiele sunt formațiuni reprezentând un platou, podiș, tăpșan mic, movilă și s-au format în gura pâraielor și văilor unde au avut loc viituri aluvionare voluminoase și puternice. În hotarul comunei Lunca Ilvei se află: Podereiul Cucuresii, Podereiul Ursoii și al Văii Calului, Podereiul Strugariului sau al Vînoasei și Podereiul Sucilenilor.

4. Luncile

De-a lungul râului Ilva, când de-o parte, când de alta, s-au format numeroase lunci unele fiind inundabile în cazul viiturilor mari. Caracteristica lor comună este aceea că ocupă suprafețe mici. Luncile mai cunoscute sunt: Luncile Feștilenilor, Luncile Tomenilor, Lunca Miclăușenilor, Lunca lui Zaiț, Luncile Nemțoaicei, Luncile Tomușenilor, Luncile Hornărilor, Luncile Bocenilor, Luncile Sucilenilor, Luncile Săsenilor

5. **Tânovuri:** Tânovul cel Mare, Tânovul Nemțoaicei, Tânoava cea Mare.

6. Poieni și preluci

Comuna are consemnate pe hărțile topografice numeroase poieni și preluci, dintre care amintim: Poiana lui Galeș, Poiana Crucii, Poiana din Dealul Frâu, Poiana din capăt(Gălan sau Pricope), Poiana Onighi, Poiana Răciții, Poiana lui Siminic, Poiana lui Pușcă, Poiana Butii, Poiana Munceilor, Poiana Căstaorului(Acăstăilor), Poiana din capătul de sus al Dealului Prăjii, Poiana Teșna, Poiana Ogrozile, Poiana de la Izvorul pâraului Rusaia, Poiana lui Bălan, Poiana lui Cozonac, Preluca visii, Preluca lui Gondor, Preluca lui Costan, Preluca Brașovanca, Preluca Luchii, Preluca Ciricii, Preluca lui Mitrofan, Preluca Hornariului, Preluca Paltinului, Preluca Băran.

7. Trecători și defilee

Întrarea principală și cea mai accesibilă în Lunca Ilvei este prin depresiunea Lunca Ilvei – Ilva Mare, prin *Defileul Ilvei* dintre Măgura Mică și Cicera. Defileul este lung de 1,2 km și lat de 120-150 m și a fost săpat de apele râului Ilva.

Pe cursul Văii Sălhoasa și pe Pârâul Roșu, urcând pe Tânoava Mare de la Grădinița, se poate ajunge de la Lunca Ilvei la Vatra Dornei, pe un drum rutier construit spre sfârșitul primului război mondial de către armata austro-ungară, sau pe calea ferată Ilva Mică – Vatra Dornei, edificată de autoritățile române în perioada 1934-1938.

Diferența de nivel dintre Podul Mustii și Grădinița este de numai 140 m, ceea ce înseamnă un urcuș al drumului rutier de 50 m la un km, pe o distanță de 3 km, în timp ce calea ferată ocolește 11 km pt a putea urca acest nivel, trecând pe viaducte și tuneluri.

Acest punct de trecere a primit denumirea de *Pasul Ilvei*.

Pentru a ajunge în localitatea Șanț și apoi spre Pasul Rotunda, din Lunca Ilvei, se urmărește Valea Cucuresii și cea a Cârțabavului, trecând peste șaua Nicanilor.

2.4.3. Clima

Prin poziționarea ei geografică, Lunca Ilvei se încadrează în sectorul de climă continentală moderată supuse adeseori mișcării orizontale a aerului polar maritim, cu o activitate destul de frecventă. Iarna e dominată de aerul de natură arctică din nord-vest, iar vara de aerul cald temperat maritim.

Deoarece se află într-o zonă cu unități fizico-geografice montane și ca urmare a influenței predominant vestice, temperaturile sunt mai mici decât în estul țării, la aceeași altitudine.

Datorită aerului rece care vine din bazinul Dornelor, iernile în Lunca Ilvei sunt mai lungi, cantitatea de zăpadă și ploaie este cu puțin mai mică decât pe versanți, ceea ce favorizează dezvoltarea pădurilor de conifere, cu excepții legate de fragmentarea terenurilor, adâncimea văilor, expunerea versanților la radiația solară și de situația solară predominantă din vest. Verile sunt mai scurte, uneori ploioase și răcoroase ca și primăverile, iar toamnele au o durată mai, mai lungă.

Temperatura medie anuală în comună este de 5,7°C, mai coborâtă cu 0,1°C față de Rodna și Poiana Ilvei a căror altitudine la vatra așezărilor este de 530 și respectiv 510 m, pe când la Lunca Ilvei se ridică la 700 m la confluența Iliuței cu Sălhoasa și Vînoasa. Această temperatură medie diferă pe teritoriul comunei: pe versantele înscrise din partea dreaptă a văii Ilvei, media anuală este mai ridicată cu cca. 1°C, iar în partea stângă, la dosuri, pe dealurile mai înalte și pe muntele Cornii, Cucureasa și Muncei mai coborâtă tot cu aceeași temperatură.

Temperatura medie a iernii este de -5°C, iar cea a verii este de 16°C, mai scăzută în munți și dealuri și mai domoală în părțile înscrise ale unor văi. Prima zi de brumă apare de regulă în prima săptămână a lunii septembrie, iar ultima zi cu brumă ajunge până la sfârșitul lunii mai uneori chiar la începutul lui iunie. Prima zi de îngheț este în jur de 15 septembrie, ultima zi de îngheț între 5 și 10 mai. Durata medie a intervalului anual fără brumă este de aproximativ 120 zile, iar între înghețuri aproximativ 160 zile, ceea ce influențează mult culturile cerealiere și pășunatul.

Vânturile vin din sectorul vestic, cu schimbări ale direcției predominante de la vară la iarnă și aduc umezeală, ploi și zăpadă.. Dinspre Măgura Calului, pe valea Iliuța sunt frecvente un fel de brize ca urmare a coborârii aerului mai rece spre gura văilor. În schimb, văile mai adăpostite și mai adânci cu orientare nord – sud și în bazinele mai adânci predomină calmul în cea mai mare parte a anului cum este Cucureasa, Ursoaia și Vinoaș. Viteza vânturilor crește pe dealurile înalte și la munte cu intensitate mai mare în timpul furtunilor de ploaie și a viscoalelor. În medie viteza vânturilor pe Ilve este de 3,1 m/s, cu intensități în lunile iulie, octombrie și februarie. **Nebulozitatea** este în medie de 6,0 zecimi, care crește spre vârfurile montane și se datorează ascensiunii dinamice a aerului umed pe pantele cu expunere sud- vestică, sub influența maselor de aer dinspre Oceanul Atlantic destul de cald. În ianuarie nebulozitatea este de sub 6,0 zecimi, în schimb în iulie se ridică către 7,0 zecimi influențată de procesele frecvente și intense, orizontale și de ascensiune termică.

În valea Ilvei, descendența aerului provoacă reducerea nebulozității față de zonele montane. Maxima nebulozității este în decembrie, iar minima în august- septembrie.

Precipitațiile nu cad uniform în cursul anului: vara cad în cantitate mai mare cam 1/ 3 din tot anul, vara 1/5 iar restul primăvara și toamna. Luna cea mai ploioasă este mai, pe tot parcursul anului sunt 160 zile cu ploi, din care 90 zile sunt căderi de zăpadă.

2.4.4. Fenomene meteorologice

Fenomenele meteorologice periculoase au devenit de notorietate în ultimii ani, caracteristicile principale situându-se între intensitatea deosebită a lor și modul atipic de manifestare față de caracteristicile geo-climatice ale zonei geografice în care se află țara noastră, fără a neglija efectele secundare pe care acestea le-au avut(inundații, recolte distruse, distrugeri ale căilor de comunicații rutiere și feroviare, etc.).

Fenomenele meteorologice cele mai frecvente prezente în comuna Lunca Ilvei în ultimii ani sunt:

- **Înzăpezirile** - în special drumurile de legătură (unele forestiere) cu localitățile Șanț și Piatra Fântânele
- **Furtunile** - afectează suprafața împădurită din zonele muntoase, iar grindina afectează culturile de cereale și livezile.

- **Înghețurile timpurii** sunt fenomene meteorologice foarte periculoase care se produc primăvara și afectează grav producția de fructe.
- **Depunerile de gheață** – chiciură pe conductorii de înaltă tensiune se produce iarna, primăvara timpurie și toamna târziu. Acest fenomen coroborat cu vântul puternic produce ruperea conductorilor și întreruperea alimentării cu energie electrică a localităților precum și a căii ferate electrice Năsăud-Ilva Mică – Vatra Dornei.
- **Blocajele de gheață** reprezintă unul dintre cele mai periculoase fenomene meteorologice, cu o arie largă de manifestare, în special în perioada ianuarie – februarie, datorită producerii de inundații.
- **Inundațiile** – în special toamna și primăvara se pot produce pe râul Ilva dar și pe cursurile de apă secundare datorită ploilor abundente de lungă durată, topirii rapide a stratului de zăpadă, blocării cursurilor de apă cu ghețuri sau crearea unor baraje prin alunecări de teren.
- **Incendiile de pădure** – pot afecta semnificativ activitatea Pepinierei Silhoasa din cadrul Ocolului Sivic Valea Ilvei dar și societățile de prelucrare primară a lemnului

2.4.5. Arii protejate și biodiversitate

Biodiversitatea include toate organismele vii care se găsesc pe uscat și în apă. Toate speciile au un rol și constituie „țesătura vieții” de care depindem: de la cele mai mici bacterii din sol, la cele mai mari balene din ocean. Pentru protejarea speciilor pe cale de dispariție, au fost instituite regimuri de protecție specială în zone în care acestea mai trăiesc încă. Importanța biodiversității este esențială atât pentru stabilitatea (homeostază) mediului natural, cât și pentru stabilitatea sistemelor antropice, de unde rezultă necesitatea imperioasă de conservare a acestora.

Conservarea biodiversității este o condiție fundamentală a dezvoltării durabile.

Funcționarea ecosistemelor este puternic modificată, principalele consecințe fiind reducerea biodiversității (reducerea și chiar dispariția diferitelor specii floristice și faunistice), fragmentarea habitatelor (restrângerea rutelor de migrație și a accesului la surse de hrană), dispariția controlului natural al dăunătorilor, degradarea peisagistică.

Pe teritoriul județului Bistrița-Năsăud, procesul de despădurire (cea mai profundă intervenție asupra mediului natural) a determinat restrângerea arealului forestier cu efecte în lanț asupra tuturor componentelor mediului: modificarea condițiilor microclimatice și topoclimatice, modificarea regimului de scurgere a apelor, rărirea (dispariția) unor specii de plante și animale.

În cadrul regiunii Nord-Vest se află trei regiuni biogeografice: panonică, alpină și continentală. Condițiile de sol, climă, așezarea geografică și relieful regiunii au favorizat apariția și dezvoltarea unor habitate de floră și faună de o mare diversitate și valoare.

Conform informațiilor existente pe website-ul Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor la adresa <http://www.mmediu.ro/articol/date-gis/434> în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest se regăsesc 171 arii naturale protejate de interes național, reprezentând aproximativ 54,8% din totalul ariilor naturale protejate la nivelul regiunii – o parte dintre acestea fiind cu extindere trans-județeană:

- Județul Cluj: 58 de arii naturale protejate;
- **Județul Bistrița-Năsăud: 44 de arii naturale protejate;**
- Județul Maramureș: 58 de arii naturale protejate;
- Județul Satu-Mare: 15 arii naturale protejate;
- Județul Sălaj: 24 de arii naturale protejate;
- Județul Bihor: 108 arii naturale protejate.

Din punct de vedere al numărului de arii naturale protejate de interes național, județul Bihor este cel mai bine reprezentat (108), la polul opus aflându-se județul Satu Mare (15). Dacă ne raportăm la suprafața totală a ariilor protejate de interes național cele mai mari astfel de suprafețe se găsesc în județul Maramureș (peste 60% din totalul suprafeței județului), proporția acestora fiind foarte mică (aproape nesemnificativă) în județul Sălaj. Suprafața totală a ariilor naturale protejate din Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest este de 1.821.368,12 ha, reprezentând aproximativ 15,17% din suprafața totală a ariilor protejate din România (12.001.283,97 ha).

Din ariile naturale protejate de interes național se pot evidenția Parcul Natural Munții Maramureșului (Cat. IUCN V), care este cel mai mare din România, cu o întindere de 148.850133.621 ha (conform Planului de Management al Parcului Național Munții

Maramureșului aprobat prin OM 1157/2016), respectiv parcurile naturale și naționale care se întind și în județele din regiunile vecine, cu mențiunea că suprafața cea mai mare a primelor două se găsește în Regiunea Nord-Vest:

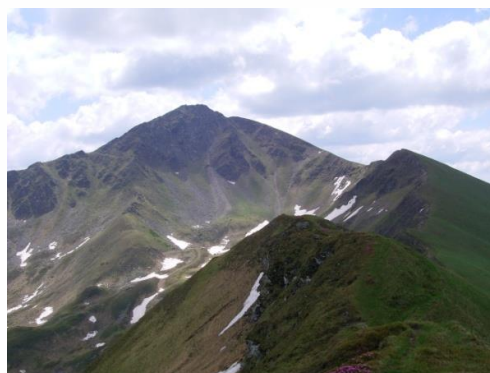
- Parcul Natural Apuseni (Cat. IUCN V – 75.784 ha): județele Cluj, Alba și Bihor;
- **Parcul Național Munții Rodnei (Cat. IUCN II – 47.227 ha): județele Bistrița-Năsăud, Maramureș, Suceava;**
- Parcul Național Munții Călimani (Cat. IUCN II – 24.041 ha): județele Bistrița-Năsăud, Mureș, Suceava, Harghita.

Toate cele trei parcuri, a căror suprafață se găsește în cea mai mare parte în regiune, beneficiază de structuri proprii de administrare, constituite de către Regia Națională a Pădurilor – Romsilva. **Parcul Național Munții Rodnei a fost declarat în 1979 Rezervație a Biosferei UNESCO**, având administrare proprie și un plan de management al parcului din anul 2004.

Pe teritoriul județului Bistrița-Năsăud, procesul de despădurire (cea mai profundă intervenție asupra mediului natural) a determinat restrângerea arealului forestier cu efecte în lanț asupra tuturor componentelor mediului: modificarea condițiilor microclimatice și topoclimatice, modificarea regimului de scurgere a apelor, rădirea (dispariția) unor specii de plante și animale.

Someșul Mare Superior este o **arie protejată** (sit de importanță comunitară - SCI) situată în nord-estul Transilvaniei, pe teritoriul județului Bistrița-Năsăud.

Ca și zone protejate cu valoare naturală există **Rezervația speologică Peștera Cobășel, Ineu Lala și Parcul Național Munții Rodnei**, unde se interzice pășunatul, vânatul și culegerea plantelor

Rezervația speologică Peștera Cobășel, Vârful Ineu

Lacul Lala Mic și Lala Mare

Prezența bioclimatelor reprezintă, de asemenea, un punct în plus dat potențialului turistic natural.

Parcul Național Munții Rodnei

Aria naturală se întinde în extremitatea estică a județului Maramureș (pe teritoriile administrative ale comunelor Moisei și Săcel și al orașului Borșa) și în cea nord-estică a județului Bistrița-Năsăud (pe teritoriile comunelor Maieru, Parva, Rebrîșoara, Rodna, Romuli, **Șanț** și Telciu și pe cel al orașului Sângeorz-Băi.

Munții Rodnei prezintă o arie naturală cu o diversitate floristică și faunistică ridicată, exprimată atât la nivel de specii cât și la nivel de ecosisteme terestre.

Biodiversitatea - flora și fauna

Cadrul natural din Lunca Ilvei are în componență toate elementele unei naturi diverse: munți, dealuri, lunci și ape, păduri și arbuști, locuri de pășunat pentru animale.

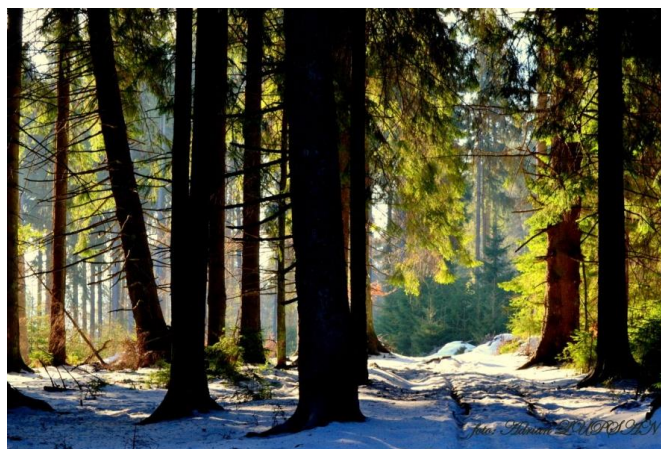

Flora din Lunca Ilvei este legată nemijlocit de climă, relief și de acțiunea oamenilor care au adus modificări mai mari sau mai mici în zestrea vegetală cât și în faună.

Relieful predominant deluros – muntos, care își desfășoară formele pe o diferență de nivel de 800 m și 1467 m altitudine) este acoperit de o vegetație etajată și eterogenă în funcție de înălțime, sol și umiditate. Ponderea vegetației îl deține, desigur pădurea așezată în etaje:

a) Etajul foioaselor : se găsesc târși (fagi închirciți), frasini, mesteceni, carpeni, aluni și diferiți arbuști, tufărișuri și mărăcinișuri. Pe malurile râului Ilva cresc răchiți albe, arini și lozie.

b) Etajul rășinoaselor : este predominant și se întinde de la Iliuța, Sălhoasa, Vinoasa, Cucureasa, partea de sus a Văii Ursoaiei și Văii Calului, versanții superiori spre Muncei, Muntele Cornii și Pleșe. Ca specii predominante : molid aproape în exclusivitate căutat pentru nevoile industriei forestiere, conifere bătrâne, fag, paltin și ulm.

În ceea ce privește **fauna** din Lunca Ilvei distingem 2 faze :

a) În vremurile de demult în Ilva Mare și Lunca Ilvei au trăit zimbrul, calul și măgarul sălbatic. Acest fapt este dovedit de numele dat de oamenii locului unor zone : Pârâul Zimbroacei de la fundul Vinoasei, Dealul și Valea Calului din Lunca Ilvei, Măgura și Iliuța Calului de la fundul văii Iliuța, Dealul Colun (măgarul sălbatic) . Alături de acestea au trăit cerbul, căpriorii, mistrețul etc.

b) în prezent fauna este reprezentată de ursul carpatin, cerbul carpatin, mistrețul, lupi, vulpi, jder și râs în număr foarte mic, nevăstuici și dihori, iepuri, cocoșul de munte și âinușa de alun, cucii, gaițe, pupeze, sturzi, mierle, gufnițe, huhurezi. Pe vârfurile înalte întâlnim vulturi și corbi, ciori și țărci, ciocârlii, sticleți, pițigoi, presuri, turturele, rîndunele. Reptilele sunt reprezentate de șopârle, năpârci și vipere. În ape găsim păstrăvi, lipeni, cleni, mreane, boace, grindele, pișcari, boieșteni. De asemenea trăiește și vidra ce se grănește cu pește și care este foarte căutată pentru blană.

Pe teritoriul comunei **Lunca Ilvei** se află aria botanică protejată **Crovnul de la Larion**, care se întinde pe o suprafață de 250 de hectare. Crovnul de la Larion este inclus în **Situl Natura 2000 ROSCI 0101 Larion**, se întinde pe 3.016 hectare și are custode Asociația Proprietarilor de Pădure Valea Ilvei – Ocolul Silvic Valea Ilvei ca urmare a încheierii convenției de custodie nr. 0158/08.07.2010.

Zona a fost propusă pentru a fi inclusă în Rețeaua Europeană de Arii Naturale Protejate Natura 2000 datorită prezenței în zonă a unui tip de habitat, care este protejat la nivelul Uniunii Europene și considerat prioritar : turbării cu vegetație forestieră, dar și pentru faptul că este un culoar ecologic pentru carnivorelor mari, precum lupul și ursul brun, dinspre situl Cușma și Călimani Gurghiu spre zona Sucevei.

Pe aria turbăriei de la Larion există vegetație alcătuită din specii forestiere și plante (oligotrofe) specifice turbăriilor, adaptate la soluri sărace în nutrienți, dintre care și specia de plantă carnivoră, relictă glaciară, cunoscută sub denumirea de roua cerului (*Drosera rotundifolia*).

Vegetația arboricolă are în componență specii de: brad (*Abies alba*), molid (*Picea Abies*), pin de pădure (*Pinus sylvestris*), fag (*Fagus sylvatica*), cireș (*Prunus avium*), plop tremurător (*Populus tremula*), mesteacăn pufos (*Betula pubescens*) sau arin alb (*Alnus incana*).

La nivelul ierburilor alături de roua cerului, mai sunt întâlnite și alte rarități floristice, dintre care: bumbăcăriță (*Eriophorum vaginatum*), afin (*Vaccinium myrtillus*), ruginare (*Andromeda polifolia*), buzișor (*Corallorrhiza trifida*), iarba cășunăturii (*Saxifraga cuneifolia*) sau o orhidee din specia *Epipogium aphyllum*.

Evaluările făcute de gestionarul fondului de vânătoare și cotele de recoltă aprobate, relevă faptul că în zonă se întâlnesc următoarele specii de faună, pe lângă carnivorele mari: cerb (*Cervus elaphus*), căprior (*Capreolus capreolus*), mistreț (*Sus scrofa*), cocoș de munte (*Tetrao urogallus*), vulpea (*Vulpes vulpes*), jder de copac (*Martes martes*), jder de piatră (*Martes foina*), nevăstuică (*Mustela nivalis*), hermelină (*Mustela erminea*) și păsări (cocoș de munte, corb, mierlă de apă, ciocănitoare, sturz, fazan, sticlete, cintează).

2.4.6. Rețeaua hidrografică

Resursele de apă sunt formate din ape subterane și ape de suprafață (rețeaua hidrografică și lacurile). Dominanța rocilor cristaline compacte determină cantonarea apelor freatice, mai ales în scoarta de alterare, ceea ce nu permite asigurarea unor rezerve importante, fenomen compensat de cantitatea mare de precipitații.

Apele freatice efuează sub formă de izvoare la baza grohotisurilor, scoartelor de alterare și a solurilor, având debite variabile, dependente de regimul precipitațiilor. Sunt slab mineralizate (50 - 150 mg/l) și aparțin clasei bicarbonatate, grupa alcalină. Depozitele calcaroase cantonează acumulările de apă în golurile și diaclazele acestor roci, generând izvoare cu variabilitate mare, cum sunt cele din bazinele superioare ale Izei, Rebrei, Telcisorului, Gersei, Strâmbei, dar și cu debit constant ca cele de la Fântâna și Izvorul Dragos care alimentează cu apă potabilă orașul Borsa, respectiv comuna Moisei. Munții Rodnei, prin masivitatea lor constituie un nod hidrografic, drenajul realizându-se spre patru colectori principali: Bistrița Aurie, Somesul Mare, Viseu și Iza. Rețeaua de râuri este organizată în mai multe sectoare hidrografice.

Sistemul Somesul Mare drenează versanții de sud-est, sud și sud-vest ai Munților Rodnei prin numeroși afluenți: Cobasel (izvoare sub Inaut - Rosu), Baia (Valea Bailor, Valea Vinului), Aniesul Mare și Aniesul Mic (de sub Nedeia Straja, Galati), Cormaia (sub Vf. Cormaia și Nedeia Straja), Rebra (izvoare sub Vf. Obârșia Rebrei), Gersa (izvoare sub Piciorul Negru), Salaută (cu afluentul Strâmba).

Lacurile constituie unul dintre elementele peisagistice caracteristice Munților Rodnei, fiind situate la altitudinea de 1800 - 1950 m.

Genetic se încadrează în categoria lacurilor glaciare cantonate în circurile sau vaile fostilor ghetari cuaternari. Numarul lacurilor este greu de apreciat, multe fiind temporare, Gâstescu a identificat în anul 1971, 67 lacuri. Adâncimea maxima este de 5,2 m în taul mijlociu al Buhaiescului (II). Dintre cele mai importante lacuri glaciare din muntii Rodnei se pot enumera: Iezer (3450 m²), Buhaescu I (700 m²), Buhaescu II (1700 m²), Buhaescu III (700 m²), Buhaescu IV (1100 m²), Repedea (790 m²), Negoiescu, stiol (circa 1600 m²), Lala Mica (1550 m²), Lala Mare (5631 m²), lacurile din caldarea Negoiescului (7), lacurile din caldarea Piatra Rea etc. Majoritatea lacurilor se alimentează din izvoarele situate la baza depozitelor de grohotisuri, cu ape limpezi, potabile, cu mineralizare sub 45 mg/l.

Putem lua în seamă 2 categorii de ape : ape curgătoare și ape minerale

a) Apele curgătoare : Lunca Ilvei este străbătută de o veritabilă rețea de ape curgătoare la care se adaugă tăuri și izvoare de ape minerale. Aproape toate aceste ape izvorăsc din hotarul comunei, adunându-se în matca râului Ilva.

Debitul mediu al râului Ilva la confluența Iluței cu Sălhoasa și Vinoasa este de 0,6 mc/s, pentru ca la ieșirea din Ilva Mare să ajungă la 2,1 mc/s prin aportul afluenților săi din aval, ceea ce îl face să aibă un caracter permanent chiar și în anii secetoși.

Râul Ilva izvorăște de pe versantul nord- vestic al culmii Piatra Fântânele- Măgura Calului . Ca punct de ieșire se socotește sub șeaua

Fântânele care șerpuiește drumul spre domnișoara- ce se desprinde din șoseaua națională Dej- Bistrița- Vatra Dornei și se scurge sub podețul de piatră al șoselei situat tocmai în curbă. Mai apoi în curgerea sa este cunoscut ca pârâul Fântânele până unde se unește cu pârâul Măgurii ce vine din dreapta sub dealul Prislopașului, de unde mai departe cu numele de Iliuța, curge pe o distanță de 12 km și abia la confluența cu Sălhoasa și Vinoasa va deveni râul Ilva.

Cursul Iluței sau Iliuței este sinuos, înspre nord croindu-și drum prin eroziunea fisurii dintre dealurile Calului, Frâu și Pâțului în dreapta și Tăsuleasa, Merezuri, Drăgan, Obcină și Sasului în stânga, pentru a coborî la marginea de răsărit a depresiunii ilvene. De aici purtând numele de Ilva, curge spre apus făcând un unghi de 90°, îndreptându-și albia aproape numai pe versantul nordic al dealului Ivan și după ce străbate hotarul comunei Ilva Mare, intră în defileul dintre Măguri.

Afluenții râului Ilva, în comună sunt :

-**Iliuța** cu afluenții Iluța Calului, Gălan, Răchiții, Rusu, Valea Largă, Doboș și Daru, pârâiele Hangan, Rogojoasa, Păltineasa, Coturile.

- **Sălhoasa** cu afluenții săi : pâraiele Larion, Sărcer, Roșu, Grădinița, Câmpi, Dealul Lat, Frâu, Pățul.

- **Vinoasa** cu afluenții săi : pâraiele Râpii, Borcut, Bolovan cu Pușcă

- **Ursoaia și Valea Calului**

- **Cucureasa**

Apele stătătoare din Lunca Ilvei sunt de fapt 2 tăuri : Tăul Ursoaia și Tăul Doboșenilor care seacă și devin mlaștini când este cald devenind periculoase pentru vitele cornute mari.

b) Apele minerale (Borcuturile) : structura formelor de relief și circulația apelor de infiltrație au favorizat apariția unor ape minerale favorabile oamenilor. Izvoarele mai cunoscute sunt **La Someșeni (Ciriloii)** și **La Bolovan (Tomuța)** .

Conținutul minerealogic al celor 2 izvoare de apă minerală este redat în tabelul de mai jos:

Conținut mineralogic	Izvorul Someșeni	Izvorul Bolovanu
Bromură de potasiu	-	0,011
Sulfat de Calciu	-	-
Sulfat de sodiu	0,213	-
Sulfat de potasiu	37,426	29,472
Clorură de sodiu	-	1,405
Bicarbonat de sodiu	12,116	19,056
Bicarbonat de calciu	18,885	20,221
Bicarbonat de magneziu	5,446	10,560
Bicarbonat de fier	0,032	0,162
H3 și O3	0,362	0,377
HB03	1,490	1,577
CO2 liber	18,826	23,058
Ci	22,702	18,546
Br	Urme	0,009
I	-	0,005
SO4	0,144	-
CO3H	27,544	37,979
NO2	-	0,050
Na	13,110	16,851
K	-	0,737
Ca	4,669	6,000
Mg	0,905	1,735
Fe	0,010	0,051
Temperatura apei	9,5°C	8,0°C
Numărul buletinului	533/1955	1878/1954

Studiu privind apele minerale cf. Semaka – Atanasiu

Rezultă deci că apele minerale din Lunca Ilvei pot fi definite ca bicarbonate clorurate sodice, calcice, magneziene cu bioxid de carbon. La cele două izvoare de ape minerale mai pot fi adăugate și alte locuri care mustesc de ape mineralizate cum sunt : Sălhoasa la Podul Musti și pe Vinoasa la Strugăreni, borcutul Cucureasa de la cariera de piatră și cele două izvoare de la Doboșeni, folosite permanent de localnici având o apă minerală feruginoasă cu conținut mijlociu de bioxid de carbon.

Apele din Lunca Ilvei contribuie la creșterea debitului Someșului Mare și a celorlalte ape curgătoare din județ și contribuie totodată la dezvoltarea vieții economice și sociale. Ținând seama de nevoia asigurării unei cantități mari de energie electrică, se urmărește construirea a 48 de hidrocentrale începând din zona Săpânței, Sighet, Vad, Oncești, Aluniș, Bârsa (jud. Maramureș), Valea Măriilor, Anieș, Parva, Făget, Salva, Nimigea, Săsarm, Braniștea (jud. Bistrița Năsăud) și apoi în continuare pe Someș până la Satu Mare.

Pe teritoriul județului Bistrița Năsăud ar urma să se construiască 13 hidrocentrale la care se mai adaugă 2 prevăzute pe cursul apei Ilva : centrala de la Ilva Mare și cea de la Poiana Ilvei prima cu o putere egală cu 6 MV iar cea de-a doua cu o putere egală cu 9 MV.

2.4.7. Resurse naturale

Comuna Lunca Ilvei are un potențial demn de luat în seamă când vorbim despre resurse naturale.

Resursele naturale cele mai de seamă sunt lemnul și minereurile complexe neferoase (Cu, Pb, Zn, Au, Ag).

În fisurile și scoarța asterată a munților vulcanici se găsesc și ape freatice mineralizate. Dintre apele bicarbonate, calcice, magnezice, carbogazoase, cele mai renumite sunt cele cunoscute sub denumirea populară de „borcuturi”.

Izvoarele de ape minerale (Borcuturile)

Structura și complexitatea formelor de relief și a subsolului, formațiunile eruptive și sedimentare, modificarea acestora și circulația apelor de infiltrație au favorizat apariția unor izvoare de ape mineralizate, cu diferite compoziții, care alăturându-se condițiilor climatice de excepție, reprezintă factori naturali deosebit de favorabili pentru oameni.

Izvoarele mai cunoscute sunt **La Someșeni (Ciriloiu)** pe paraul Borcutului. El își are izvorul lângă albia paraului fiind captat încă înainte de 1900 prin stubei larg înlocuit apoi cu o lăcră din scanduri care mai apoi a fost schimbată cu un chiosc.

La Bolovan, izvorul sau borcutul cum îi spun luncanii, se află alături de albia paraului cu același nume, captarea făcându-se în același timp cu cel de la Ciriloiu.

Apele minerale din Lunca Ilvei pot fi definite ca fiind bicarbonate clorurate sodice, calcice, magneziene cu bioxid de carbon.

La cele două izvoare prezentate mai sus pot fi adăugate și alte locuri unde mustesc ape mineralizate de diferite concentrații, în zone cum ar fi: Salhoasa la Podul Musti și pe Vînoasa la Strungăreni, Cucureasa.

. O salbă de izvoare ascunse pe văi și cunoscute de localnici vindecă boli ale aparatului urinar, dar și ale aparatului digestiv.

Resurse naturale neregenerabile de pe teritoriul comunei sunt:

- Nisipuri și pietrișuri (balast)
- Argile comune
- Andezite

Potentialul turistic este foarte bine reprezentat în zonă atât datorită peisajului natural cât și fondului cultural existent care ar putea fi exploatat la capacitate maximă și care ar putea aduce venituri considerabile bugetului local și locuitorilor comunei.

2.5. MEDIUL

Mediul înconjurător, un element esențial al existenței umane, reprezintă rezultatul interferenței unor elemente naturale - sol, aer, apă, climă, biosferă - cu elemente create prin activitatea umană. Toate acestea interacționează și influențează condițiile existențiale și posibilitățile de dezvoltare viitoare ale societății.

Până nu demult, resursele naturale regenerabile ale Terrei erau suficiente pentru nevoile omenirii. În prezent, ca urmare a exploziei demografice și a dezvoltării fără precedent a tuturor ramurilor de activitate, necesarul de materie primă și energie pentru producția de bunuri a crescut mult, iar exploatarea intensă a resurselor Pământului relevă, tot mai evident, un dezechilibru ecologic.

Ocuparea terenurilor, agricultura bazată pe fertilizatori sintetici și produse pentru protecția plantelor, exploatarea nerațională a resurselor, erodarea terenurilor și depozitarea neigienică a reziduurilor pun o presiune ridicată asupra mediului. Județul Bistrița-Năsăud are o rețea de arii naturale protejate, din care se disting ca suprafață Munții Rodnei și situl Natura 2000 Cușma, precum și cele câteva arii protejate din rețeaua Natura 2000 de-a lungul văilor Someșului și Șieului. În total, aproximativ 18% din suprafața județului este acoperită de arii naturale protejate, un procent scăzut comparativ cu cel național (24%) și al UE (26%).

2.5.1. Factorii de mediu

Aerul

În România calitatea aerului este reglementată prin Legea nr. 104/15.06.2011 privind calitatea aerului înconjurător. Prin această lege au fost transpuse în legislația națională prevederile Directivei 2008/50/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 mai 2008 privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa și ale Directivei 2004/107/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 decembrie 2004 privind arseniul, cadmiul, mercurul, nichelul, hidrocarburile aromatice policiclice în aerul înconjurător. Calitatea aerului este determinată de emisiile în aer provenite de la surse staționare și surse mobile (trafic rutier), în special în marile orașe, precum și de transportul pe distanțe lungi a poluanților atmosferici.

Aerul este factorul de mediu care constituie cel mai rapid suport ce favorizează transportul poluanților în mediu. Poluarea aerului are multe și semnificative efecte adverse asupra sănătății populației și poate provoca daune florei și faunei în general. Din aceste motive România acordă o atenție deosebită activității de supraveghere și de îmbunătățire a calității aerului.

Poluanții atmosferici luați în considerare în evaluarea calității aerului înconjurător conform legislației în vigoare în România sunt: dioxidul de sulf (SO_2), dioxidul de azot (NO_2), oxizii de azot (NO_x), particule în suspensie (PM_{10} și $\text{PM}_{2,5}$), plumb (Pb), benzen (C_6H_6), monoxid de carbon (CO), ozon (O_3), arsen (As), cadmiu (Cd), nichel (Ni), hidrocarburi aromatice policiclice (Benzo(a)piren (BaP) și mercur (Hg)). Poluanții monitorizați, metodele de măsurare, valorile limită, pragurile de alertă și de informare și criteriile de amplasare a punctelor de monitorizare sunt stabilite de legislația națională privind protecția atmosferei și sunt conforme cerințelor prevăzute de reglementările europene.

În cursul anului 2018, nivelul concentrațiilor medii anuale ale poluanților atmosferici în aerul înconjurător (conform Raportului De mediu PJGD Bistrița – Năsăud 2020 – 2025) se prezintă astfel:

- Dioxidul de azot (NO_2) și Oxizii de azot (NO_x) - nu au existat depășiri ale valorilor limită orare, a valorii limită anuale ($24,58 \mu\text{g}/\text{m}^3$ față de $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$), a pragului de alertă ($400 \mu\text{g}/\text{m}^3$);
- Dioxidul de sulf (SO_2) - nu au existat depășiri ale valorii limite orare sau ale pragului de alertă - $350 \mu\text{g}/\text{m}^3$ pentru concentrații medii orare, $125 \mu\text{g}/\text{m}^3$ pentru concentrații medii zilnice, iar pentru pragul de alertă $500 \mu\text{g}/\text{m}^3$;
- Monoxidul de carbon (CO) – nu a fost depășită valoarea limită pentru protecția sănătății umane ($10 \text{mg}/\text{m}^3$), a pragului superior ($7 \text{mg}/\text{m}^3$), respectiv pragul inferior de evaluare ($5 \text{mg}/\text{m}^3$);
- Ozonul (O_3)- nu a fost înregistrat depășirea valorii țintă pentru protecția sănătății umane ($120 \mu\text{g}/\text{m}^3$), de asemenea nu au fost înregistrate depășiri ale celorlalte limite impuse de legislație;
- Particule în suspensie (PM_{10}) – nu a fost depășită valoarea limită anuală, respectiv $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$, conform Legii 104/2011. Conform Raportului anual aferent anului 2018 s-au înregistrat 13 depășiri ale valorii limită zilnice de $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$, nefiind depășit numărul admis de depășiri, respectiv 35;
- Benzenul (C_6H_6)- valoarea limită pentru anuală pentru protecția sănătății umane ($5 \mu\text{g}/\text{m}^3$) conform datelor înregistrate nu se poate vorbi despre depășirea pragului inferior de evaluare la acest indicator.

Principalele **cauze ale poluării aerului** în județul Bistrița-Năsăud sunt determinate de:

- traficul rutier,
- lucrările de construcții,
- activitățile sociale prin încălzirea locuințelor utilizând lemnul drept combustibil,
- arderile de combustibili în procese tehnologice sau în centrale termice industriale,
- exploatarea materiilor prime, respectiv depozitarea acestora, precum și activitățile agro-zootehnice, cum ar fi creșterea intensivă a animalelor
- utilizarea pe scară largă a pesticidelor.

Cele mai afectate areale sunt cele reprezentate de localitățile urbane; aici se concentrează cea mai mare parte a activităților industriale, care emit poluanți în atmosferă, iar traficul rutier este foarte intens; situația cea mai critică, din acest punct de vedere, o întâlnim în Municipiul Bistrița. Localitățile rurale sunt, de asemenea, afectate, atât cele unde se practică o agricultură intensivă, cât și cele care practică o agricultură de subzistență, în contextul circulației maselor de aer care pot deplasa poluanții pe distanțe mari.

Programul „Orizont Europa” – este cel mai ambițios program de finanțare a cercetării și inovării de până acum, care are la bază realizările și succesul programului pentru cercetare și inovare anterior (Orizont 2020). Acest program este așteptat să genereze cunoștințe și tehnologii noi, să promoveze excelența științifică și să aibă efecte pozitive asupra creșterii economice, a schimburilor comerciale și a investițiilor, precum și **un impact social și de mediu semnificativ**, contribuind astfel la îndeplinirea obiectivelor de dezvoltare durabilă prevăzute în **Agenda 2030** și asumate de către Uniunea Europeană și țările membre.

În ceea ce privește **Comuna Lunca Ilvei**, calitatea aerului este destul de ridicată, în zonă emisiile de noxe provin de la mijloacele de transport rutier, în special camioane, care asigură funcționarea industriei de exploatare a masei lemnoase. De asemenea, autoturismele, devenite din ce în ce mai numeroase datorită creșterii nivelului de trai al locuitorilor comunei, provoacă poluarea aerului dar și poluare fonică.

Creșterea animalelor este și ea o sursă de poluare a aerului, însă foarte redusă.

Comuna Lunca Ilvei este privilegiată din punctul de vedere al existenței pădurilor, al zonei muntoase și al apelor care o traversează, astfel că aerul intră într-un process de purificare naturală. Bineînțeles, ocrotirea mediului de către locuitori este de o importanță majoră.

Apa

Județul Bistrița-Năsăud este grav afectat de către inundații. În acest context, în 2019 s-au propus lucrări hidrotehnice la nivelul acestuia. În total 38,7 km de râuri au fost propuși pentru recalibrarea albiei, 36,8 km de mal consolidate; 58 de praguri de fund; 3 căderi din beton. Zonele ce urmează să beneficieze de aceste lucrări sunt: Valea Teaca, Dipșa, Budac, Budușel și râul Șieu. Este important însă ca aceste lucrări să se facă cu soluții prietenoase cu biodiversitatea, altfel existând riscul respingerii lor la finanțări europene (pe lângă cel evident al pierderii biodiversității).

Resursele de apă ale județului Bistrița-Năsăud sunt reprezentate prin ape subterane (freatice și de adâncime) și de suprafață (râuri și lacuri). Alimentarea râurilor este predominant pluvială și pluvio - nivală, aportul apelor subterane având o pondere foarte redusă. Lungimea rețelei hidrografice cadastrale ale județului Bistrița-Năsăud este de 1734,1 km, suprafața bazinului hidrografic este de 5009 kmp, suprafața totală la nivelul județului este 5305 kmp, densitatea rețelei hidrografice este de 0,35 km/kmp, iar debitul mediu multianual al Râului Someșul Mare la Beclean este de 48.7 mc/s.

Râul Someșul Mare pe teritoriul județului Bistrița-Năsăud reprezintă artera hidrografică principală având o lungime, până la ieșirea din județ de 124 km și o suprafață de recepție de 4.959 km².

Principalii afluenți ai Someșului Mare sunt: Ilva (51 km/419 km²), cu aport de 8,2%; Rebra (44 km/199 km²) cu aport de 8,3%; Sălăuța (44 km/413 km²) cu aport de 12,0%; Ilișua (52 km/353 km²) cu aport de 6,3%; Șieu (71 km/1812 km²) cu aport de 29,8%; râul Budac (44 km/241 km²) cu aport de 7,0%; râul Bistrița (67 km/650 km²) cu aport de 15,7%; râul Dipșa (35 km/459 km²) cu aport de 2,8%; râul Meleș (33 km/320 km²) cu aport de 2,0%;

Monitorizarea apelor subterane se face în special pentru cele freatice în vederea evaluării potențialului de potabilizare al acestora. În județul Bistrița-Năsăud calitatea apelor subterane este monitorizată. Analizele efectuate au evidențiat frecvente depășiri la indicatorii NO₂ și CCOMn și la cei bacteriologici.

Depășirile limitelor admise pentru indicatorii de potabilitate se datorează:

- insuficienței sistemelor de colectare, transport și epurare a apelor uzate menajere, în localitățile rurale; existența rampelor neamenajate și neorganizate de deșeuri menajere, precum și cele rezultate din activitățile zootehnice;

- grupurile sociale din gospodăriile individuale, în majoritatea cazurilor, sunt construite impropriu în apropierea fântânilor sau a surselor de apă, nefiind protejate prin betonarea pereților.

Pe teritoriul județului Bistrița-Năsăud au fost identificate și delimitate două corpuri de ape subterane, având stare chimică bună înconjurător (conform Raportului De mediu PJGD Bistrița – Năsăud 2020 – 2025) .

- Corpul de apă subterană ROSO09 - Someș Mare, luncă și terase este localizat în depozitele aluvionare ale luncilor și teraselor râului Someșul Mare și ale afluenților acestuia: Bistrița, Budac, Dipșa Lechința. Suprafața totală a corpului este de 407 km² fiind un corp de tip freatic. Din punct de vedere al caracteristicilor litologice precum și a infiltrației eficace, corpul de apă are o protecție de la suprafață ce poate fi caracterizat ca mediu și bună.

- Corpul de apă subterană ROSO15 - Munții Rodnei, delimitat în cadrul Munților Rodnei și localizat în calcare și dolomite cristaline. Suprafața totală a corpului este de 209 km² fiind un corp de tip freatic. Din punct de vedere al caracteristicilor litologice precum și a infiltrației eficace, corpul de apă are o protecție de la suprafață ce poate fi caracterizat ca nesatisfăcător.

Comuna Lunca Ilvei este traversată de **râul Ilva** fiind un curs de apă, afluent al râului Someșul Mare.

Râul Ilva	
Date geografice	
Bazin hidrografic	bazinul Dunării[
Emisar	Someșul Mare
Date generale	
Județe traversate	Bistrița-Năsăud
Localizare	România
Afluenți de stânga	Ivăneasa, Leșu, Râul Lupului, Strâmba
Afluenți de dreapta	Silhoasa, Bolovanul, Ursoaia, Cucureasa

Sursa: https://ro.wikipedia.org/wiki/R%C3%A2ul_Ilva,_Some%C8%99ul_Mare

2.5.2. Calitatea solurilor

În regiunea Nord-Vest suprafețele de teren cu destinație agricolă sunt afectate atât de procesele induse de anumite activități economice cât și de fenomenele naturale

Principalele probleme se referă la sărăturarea, acidifierea solurilor, eroziunea de suprafață și/sau de adâncime, excesul de umiditate, pe care se manifestă fenomene de eroziune a apei sau terenuri situate în zona Câmpiei Transilvaniei pe care se manifestă lipsa apei.

Manifestarea acestor probleme este intensificată de practicile agricole neadaptate condițiilor de mediu, utilizarea pesticidelor și a îngrășămintelor chimice, depozitarea necorespunzătoare a deșeurilor industriale și menajere, amenajarea necorespunzătoare a haldelor de steril sau a iazurilor de decantare, defrișările intense și abuzive.

La nivelul județului Bistrița-Năsăud suprafețele de teren cu destinație agricolă sunt tot mai afectate de diferite procese de degradare, fie că vorbim de procesele induse de activitatea antropică sau fenomene naturale. Principalele probleme se referă la sărăturarea, acidifierea solurilor, eroziunea de suprafață și/sau de adâncime, excesul de umiditate. Manifestarea acestor probleme este intensificată de practicile agricole neadaptate condițiilor de mediu, utilizarea pesticidelor și a îngrășămintelor chimice, depozitarea necorespunzătoare a deșeurilor industriale și menajere, defrișările intense și abuzive. Calitatea solului mai este influențată și de o serie de procese și fenomene naturale, cum ar fi alunecările de teren, inundațiile sau secetele prelungite.

Pe lângă folosirea în practica agricolă a substanțelor chimice și exploatarea nerațională a resurselor (lemn, balast, minereu), degradarea solului în județul Bistrița-Năsăud este și o consecință a eroziunii și alunecărilor de teren și a depozitării neigienice a reziduurilor lichide și solide rezultate din activitățile menajere și industriale. În anul 2018 suprafața afectată de eroziune era de 19895 ha, din care 72% eroziune moderată și 17% eroziune puternică. Alunecările de teren afectau 13476,7 ha. În anul 2019 suprafața terenurilor amenajate cu lucrări de ameliorare și combatere a eroziunii solului era de 51969 ha, din care 49442 ha erau terenuri agricole. Calea de urmat este clară: este nevoie de o schimbare urgentă a modului în care folosim și gestionăm terenurile și resursele solului.

Contaminarea cu deșeuri lemnoase rezultate în urma proceselor de exploatare forestieră a fost redusă semnificativ prin crearea centralei pe biomasă care utilizează deșeurile lemnoase. Astfel, depozitele din ce în ce mai mari de rumeguș au fost desființate și terenurile repopulate cu puiet de rășinoase.

Colectarea deșeurilor și sancționarea celor care depozitează sau aruncă pe domeniul public deseuri de orice fel, ajută și ea la reducerea poluării solului.

2.5.3. Managementul deșeurilor

În mediul rural al județului Bistrița-Năsăud, așadar și în Ilva Mică, chiar dacă a crescut gradul de acoperire cu serviciul de salubritate la aproximativ **90% din totalul populației existente**, cantitățile de deșeuri menajere colectate se mențin la o valoare constantă datorită extinderii colectării selective, fapt ce a determinat o scădere a cantităților de deșeuri depozitate.

Directiva 98/2008/CE privind deșeurile a stabilit obiective importante privind reciclarea deșeurilor pentru **anul 2020**, astfel: **50% pentru reciclarea deșeurilor în gospodării și 70% pentru deșeurile provenite din construcții și demolări.**

O reducere progresivă (până la 10% sau mai puțin până în anul 2035, cu posibilitatea aplicării unor derogări) a eliminării prin depozitare a deșeurilor este necesară pentru a preveni efectele nocive asupra sănătății umane și asupra mediului, precum și pentru a garanta că materialele din deșeuri valoroase din punct de vedere economic sunt recuperate în mod progresiv și eficace prin gestionarea adecvată a deșeurilor și în conformitate cu ierarhia deșeurilor, astfel cum este prevăzută în Directiva 2008/98/CE.

Totodată, pentru a asigura coerența dintre obiectivele prevăzute în Directiva 2008/98/CE și obiectivul de reducere a eliminării prin depozitare a deșeurilor stabilit în Directiva 1999/31/CE, astfel cum a fost modificată prin Directiva 2018/850/CE și pentru a asigura planificarea coordonată a infrastructurilor și investițiilor necesare pentru îndeplinirea acestor obiective, în luna august 2021 s-a creat cadrul juridic (Ordonanța nr. 2/ 11 august 2021 privind depozitarea deșeurilor) care va permite României (în condițiile în care țara noastră se înscrie între statele membre care au eliminat peste 60 % din deșeurile lor municipale în depozite de deșeuri în 2013), amânarea perioadei pentru îndeplinirea obiectivului privind reducerea eliminării prin depozitare a deșeurilor stabilit pentru 2035, cu cinci ani, cu respectarea a două condiții:

- dacă România a eliminat prin depozitare peste 60 % din deșeurile sale municipale generate în 2013; - cel târziu cu 24 de luni înainte de expirarea termenului prevăzut în actul normativ, România informează Comisia cu privire la intenția sa de a amâna termenul respectiv și prezintă un plan de punere în aplicare în conformitate cu prevederile legale.

În situația în care va amâna termenul stabilit, România ia măsurile necesare pentru ca, până în 2035, totalul deșeurilor municipale eliminate prin depozitare să fie redus la 25 % sau mai puțin din totalul deșeurilor municipale generate (în greutate).

În Bistrița-Năsăud se derulează încă din 2009 proiectul „Sistem de management integrat al deșeurilor solide în județul Bistrița-Năsăud” CCI 2007 RO 161 PR 013 SMIS-CSNR 1385 care a presupus realizarea unor investiții de importanță majoră pentru protecția mediului și gestionarea deșeurilor în județul Bistrița-Năsăud:

- Construirea unui Centru de management integrat al deșeurilor în comuna Dumitra, sat Tarpiu
- Construirea a cinci stații de transfer a deșeurilor în localitățile Bistrița, Beclean, Năsăud, Sângeorz-Băi și Galații Bistriței
- Construirea în municipiul Bistrița a două centre de colectare a Deșeurilor Voluminoase și a Deșeurilor din Echipamente Electrice și Electronice și câte un centru de colectare în fiecare oraș al Județului.
- Achiziționarea de containere pentru colectarea selectivă a deșeurilor și vehicule pentru transportul acestora
- Închiderea și ecologizarea a 4 depozite urbane și a depozitelor rurale existente neconforme.

Bistrița-Năsăud are elaborat un Plan Județean de gestionare a Deșeurilor pentru perioada 2018-2025 și un sistem de management integrat al deșeurilor care funcționează printr-o structură asociativă denumită „Asociația de Dezvoltare Intercomunitară pentru Gestionarea Integrată a Deșeurilor Municipale din județul Bistrița-Năsăud”, formată din UAT-urile componente ale județului. Indicatorii de performanță stabiliți în Strategia de dezvoltare a serviciului public de salubritate sunt în măsură să crească gradul de colectare separată a deșeurilor prin implementarea instrumentului „plătește cât arunci”.

Din planul de gestionare a deșeurilor și sistemul de management al acestora lipsește componenta de reutilizare, deși aceasta este o etapă precedentă reciclării în ierarhia gestionării deșeurilor agreată la nivelul UE. În planul de gestionare al deșeurilor, la evaluarea opțiunilor tehnice pentru gestionarea deșeurilor de echipamente electrice și electronice, sunt identificate trei opțiuni, de colectare în puncte fixe, în puncte mobile și campanii periodice de colectare în care populația scoate deșeurile în fața casei pentru a fi colectate.

Ultima variantă este eliminată motivându-se că „calitatea deșeurilor poate fi precară” și „poate fi încurajat furtul acestor deșeuri”.

Ori, deșeul unei persoane poate fi material utilizabil unei alte persoane, iar această sortare suplimentară la nivelul comunității, anterioară colectării, nu poate fi considerat „furt”, ci un mecanism de utilizare comunitară sustenabilă a resurselor și prelungire a duratei de viață a produselor.

Acest mecanism ar trebui implementat nu doar pentru echipamentele electrice și electronice, dar și pentru alte produse și obiecte cu potențial de reutilizare și reparare.

Acesta ar trebui să fie compus din campanii periodice de colectare a deșeurilor reutilizabile, pe categorii, precum și un centru permanent de debarasare și preluare, gratuite pentru populație – nu se plătește pentru debarasarea și preluarea deșeurilor reutilizabile conforme, indiferent de calitatea acestora.

O problemă mai puțin accentuată în ultimii ani, dar care încă persistă la nivelul județului o reprezintă aruncarea gunoaielor în albiile râurilor, la marginea drumurilor, a pădurilor, etc. Este vorba atât de deșeuri provenite din gospodării aruncate de localnici, cât și resturi și ambalaje aruncate de trecători în zonele cu flux turistic.

În această situație este nevoie de igienizarea zonelor contaminate, precum și o conștientizare mai eficientă a populației pentru a preveni continuarea acestui fenomen. În urma discuțiilor purtate cu reprezentanți ai autorităților locale s-a putut observa că o metodă eficientă de ecologizare și în același timp prevenire a fost organizarea de către primării a campaniilor voluntare în rândul elevilor și profesorilor școlilor generale de igienizare a râurilor și zonelor afectate. Aceste campanii au avut un impact pozitiv în privința conștientizării în rândul comunității locale și s-a putut observa reticența localnicilor în a continua aceste practici.

Pe de altă parte, există „gropi” de gunoaie informale în care se depozitează în mod ilegal cantități mari de deșeuri.

Uneori deșeurile din aceste gropi ilegale se incinerează, ceea ce denotă o acțiune organizată. În aceste situații măsurile propuse sunt mai degrabă de ordin constrângător și punitiv, respectiv întărirea controlului, identificarea acestor locații și monitorizarea lor cu camere de supraveghere, identificarea făptașilor și aplicarea amenzilor drastice.

Comuna Lunca Ilvei este membru asociat al **Asociației de Dezvoltare Intercomunitară Deșeuri Bistrița – Năsăud**, asociație înființată în anul 2008 și care are ca obiectiv *"să încheie contractul/ contractele de delegare cu operatorii, în numele și pe seama unităților administrativ-teritoriale membre implicate, care vor avea împreună calitatea de delegatar, astfel cum este prevăzut de art.30 din Legea nr.51/2006, cu modificările și complătarile ulterioare"*.

Conform Statutului actualizat, „Denumirea Asociației este *"Asociația de dezvoltare intercomunitară pentru gestionarea integrată a deșeurilor municipale în județul Bistrița-Năsăud"* conform dovezii nr. 60755 din 20.03.2008, eliberată de Ministerul Justiției.

Activitatea de colectare, transport, depozitare și transfer al deșeurilor, inclusiv deșeuri periculoase și deșeuri menajere, s-a reglementat la nivelul comunei Lunca Ilvei conform Contractului privind Delegarea prin concesiune a serviciului public de salubritate nr. 1277/2018, cu modificările ulterioare aprobate prin hotărâri succesive de consiliu local, activitate desfășurată de SC SUPERCOM SRL.

2.6. DATE DEMOGRAFICE

În județul Bistrița–Năsăud, concentrarea majoritară a populației este în zonele rurale, fiind 196.579 de locuitori, ceea ce reprezintă 60,2% din populația totală a județului.

Populația județului Bistrița - Năsăud, după domiciliu, la **1 iulie 2019**, conform Anuarului Statistic a fost de **328.800 locuitori**, în creștere față de rezultatele definitive ale Recensământului Populației din **20 octombrie 2011**, când populația stabilă a județului Bistrița-Năsăud a fost de **286.225 persoane**, însă în scădere la **1 iulie 2021**, când erau **325.944 persoane**.

Populația cu domiciliul în județ la 1 iulie 2020 a fost de 327.523 locuitori, în scădere cu 689 locuitori față de 1 iulie 2019 iar populația rezidentă a județului la 1 ianuarie 2020 era de 277.849 locuitori.

Populația cu domiciliul în județ la 1 iulie 2021 a fost de 325.944 persoane, în scădere cu 1.579 locuitori față de anul 2020, iar la 1 iulie 2020 a fost de 327.523 locuitori, în scădere cu 689 locuitori față de 1 iulie 2019. Populația rezidentă a județului la 1 ianuarie 2020 era de 277.849 locuitori, în scădere față de anul 2019 când era de 278.444 locuitori (la 1 iulie 2019).

Comuna Lunca Ilvei formată numai din satul de reședință cu același nume.

Conform recensământului efectuat în 2011, populația comunei Lunca Ilvei se ridică la 3.086 de locuitori, în scădere față de recensământul anterior din 2002, când se înregistraseră 3.287 de locuitori. Majoritatea locuitorilor sunt români (97,76%). Pentru 2,17% din populație, apartenența etnică nu este cunoscută.

Din punct de vedere confesional, majoritatea locuitorilor sunt ortodocși (89,18%), dar există și minorități de penticostali (2,72%), bapțiști (2,11%) și martori ai lui Iehova (1,85%). Pentru 3,08% din populație, nu este cunoscută apartenența confesională.

Populația comunei, ca structură și evoluție, este legată de istoria propriei deveniri, fiind în directă relație cu diversitatea resurselor locale, cu procesele de emancipare economică, administrativă și de conectare teritorială.

Evoluția populației Comunei Lunca Ilvei conform datelor furnizate de INS, Direcția Regională de Statistică Bistrița-Năsăud, în perioada 1956 – 2011, anul 2011 fiind ultimul an în care a avut loc recensământul populației pe teritoriul României:

An/ Populație	1956	1966	1977	1992	2002	2011
	2713	3417	3607	3335	3287	3086

Așa cum se poate ușor remarca din datele puse la dispoziție de Direcția Regională de Statistică Bistrița-Năsăud, trendul demografic a fost unul pozitiv după încheierea celui de-al doilea război mondial, tendință ce s-a inversat la cumpăna dintre milenii, odată cu migrarea populației tinere spre centre urbane sau spre țările Europei de Vest și schimbarea tendințelor în sporul natural.

Evoluția populației stabile, pe total și pe sexe, la 1 ianuarie pentru anii 2017, 2018, 2019 și 2020 conform Institutului Național de Statistică România, este în continuă scădere și este prezentată în tabelul următor:

Sexe	Ani			
	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020
	UM: Număr persoane			
Total	3316	3320	3299	3293
Masculin	1661	1653	1648	1646
Feminin	1655	1667	1651	1647

Totodată, din datele obținute de la Direcția Regională de Statistică Bistrița – Năsăud, evoluția populației comunei în perioada 2015 – 2019, calculată prin metoda componentelor, folosind surse de date administrative pentru migrația externă, este următoarea:

Denumire	2015	2016	2017	2018	2019
<i>Populația stabilă la 1 iulie</i>	3320	3311	3316	3320	3302
<i>Bărbați</i>	1664	1660	1661	1653	1649
<i>Femei</i>	1656	1651	1655	1667	1653
<i>Decedați</i>	30	34	35	36	42
<i>Căsătorii</i>	27	20	20	14	25
<i>Născuți vii</i>	39	29	26	31	26
<i>Stabiliți cu domiciliu</i>	41	39	24	51	45
<i>Plecări cu domiciliu</i>	42	46	27	56	34
<i>Stabiliri cu reședința în comună la 1 iulie</i>	8	12	11	7	1
<i>Plecări cu reședința din comună la 1 iulie</i>	28	31	23	36	28

Situația prezentată mai sus nu acoperă întregul fenomen migratoriu, mai ales la nivelul emigrației. Ca atare, există o subevaluare severă a acestui fenomen care duce la o supraevaluare a populației rezidente. Datele prezentate sunt cu caracter provizoriu.

Populația Comunei Lunca Ilvei, după domiciliu și grupe de vârstă, la 1 iulie 2019 și 1 iulie 2020 era următoarea:

Grupa de vârstă/ Data	1 iulie 2019	1 iulie 2020
0 - 14 ani	475	464
15 - 59 ani	2110	2100
60 ani și peste	714	729
Total	3299	3293

Observăm din tabelul de mai sus, o tendință de scădere a populației tinere și o creștere a populației vârstnice. Declinul demografic al României este o realitate dură și consecințele sale sunt subestimate.

Sărăcia

Estimată pe baza veniturilor totale disponibile, exclusiv contravaloarea consumului din resurse proprii ale gospodăriei, rata sărăciei relative a fost în anul 2017 de 23,6%. În perioada 2014-2017, rata sărăciei, estimată în raport cu pragul stabilit în funcție de nivelul și distribuția veniturilor din anul pentru care se face evaluarea s-a menținut la valori ridicate până în anul 2016 (între 25,1-25,4%), în ultimul an însă a scăzut semnificativ (23,6%).

Sărăcia este inegal distribuită și în profil regional. În anul 2017, rata sărăciei a fost de peste 5 ori mai mare în regiunile Nord-Est și Sud-Vest Oltenia și de peste 4 ori în regiunile Sud-Est și Sud-Muntenia, decât în regiunea București-Ilfov.

Rata sărăciei pe regiuni, în perioada 2014-2017 (%)

<i>Regiunea de dezvoltare</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>
<i>Nord – Est</i>	36,1	35,9	36,1	33,4
<i>Sud – Est</i>	34,0	32,4	31,2	29,6
<i>Sud – Muntenia</i>	25,5	30,6	24,8	24,9
<i>Sud – Vest Oltenia</i>	28,3	32,1	34,2	33,4
<i>Vest</i>	27,5	19,8	25,1	21,4
<i>Nord – Vest</i>	20,4	19,2	17,1	19,0
<i>Centru</i>	20,4	17,8	20,8	17,3
<i>București – Ilfov</i>	4,8	5,9	10,2	6,1

Aproape 40% dintre locuitorii satelor sunt amenințați de sărăcie în România, față de circa 6% dintre românii din marile orașe.

În România, diferența dintre bogați și săraci este în creștere și discrepanțele de toate felurile se adâncesc, potrivit statisticilor naționale și europene. Pe fondul pandemiei și al scăderii economice, diferențele între familiile cu posibilități și cele sărace crește, nivelul de educație devine proporțional cu posibilitățile familiale.

De altfel, în România, situarea unei gospodării în mediul urban sau rural reprezintă un indicator important al nivelului său de sărăcie sau excluziune socială. Potrivit unui studiu al Băncii Mondiale, riscul de sărăcie în România este de trei ori mai mare în zonele rurale decât în zonele urbane.

Astfel, ponderea persoanelor capabile să muncească din punctual de vedere al vârstei este mai redusă la nivelul populației rurale decât în zonele urbane: 62,5% comparativ cu 70,9%.

Potrivit Eurostat, în 2019, doar 5,8% dintre românii care trăiau în orașele mari se aflau în risc de sărăcie, situație în care se regăseau, însă, 38,1% dintre românii din mediul rural. Media europeană (EU28), în același an era de 17% în cazul marilor orașe, respectiv de 18,5%, în rural.

La fel ca în întreg mediul rural, populația din Comuna Șanț, parte a GAL este afectată de fenomenul sărăciei. Rata sărăciei calculată la recensământ, conform FEADR, este prezentată în comparație cu unitățile administrativ – teritoriale care compun GAL în tabelul de mai jos:

Rata sărăciei %	
<i>Ilva Mare</i>	<i>41.1</i>
<i>Ilva Mica</i>	<i>41.7</i>
<i>Leșu</i>	<i>51,6</i>
Lunca Ilvei	36,8
<i>Magura Ilvei</i>	<i>41.2</i>
<i>Maieru</i>	<i>36.6</i>
<i>Poiana Ilvei</i>	<i>-</i>
<i>Rodna</i>	31.9
<i>Șanț</i>	<i>35.5</i>
<i>Sîngeorz Bai</i>	<i>-</i>
GAL (medie ponderată)	38,39

Poiana Ilvei nu exista în 2002, iar Sîngeorz Băi lipsește datorită faptului că este considerat mediu urban.

Rata medie a sărăciei în GAL, calculată la recensământ, era peste media pe țară. Este o rată a sărăciei îngrijorătoare, în condițiile în care în mare parte dintre comune aproape jumătate din populație era afectată de fenomenul sărăciei.

În perioada februarie – iulie 2022 se va desfășura, etapizat, recenzarea populației și locuințelor, astfel că rata actuală a sărăciei se va calcula la situația regăsită în acel moment al efectuării recensământului.

CAPITOLUL III

MEDIUL ECONOMIC AL COMUNEI LUNCA ILVEI

3.1. INFRASTRUCTURA ECONOMICĂ

3.1.1. AGRICULTURA ȘI DEZVOLTAREA RURALĂ

Politica agricolă comună (PAC) a evoluat odată cu UE, fiind una din cele mai vechi politici europene. Astăzi, PAC sprijină o agricultură modernă, orientată către nevoile pieței, care asigură furnizarea de alimente sigure și de calitate, produse în mod durabil și comercializate la prețuri rezonabile și care respectă standarde stricte (de mediu, de bunăstare a animalelor, de siguranță alimentară etc.). PAC sprijină, de asemenea, investițiile în economia rurală, în general.

Județul Bistrița-Năsăud dispune de o suprafață agricolă de 298.922 ha, ceea ce reprezintă 55,8% din suprafața totală a județului. Terenul agricol aparține în cea mai mare parte sectorului privat, iar ponderea o detin pasunile și fânețele.

Pădurile ocupă 35,7% din suprafața județului fiind o resursă deosebit de importantă pentru dezvoltarea viitoare. Cele mai întinse suprafețe de pădure se află în subzonele Rodna (30,9%), Năsăud (24,9%), și Bîrgău (15,1%) și reprezintă peste 2/3 din fondul forestier. Aceasta repartitie a terenurilor determina structura productiei agricole în care ponderea este detinuta de cresterea animalelor. Terenul arabil detine ponderea cea mai însemnata în comunele din zona colinara a Cîmpiei Transilvaniei (partea sudica a județului).

Comuna Lunca Ilvei, județul Bistrița - Năsăud face parte din regiunea de Nord –Vest a României. Aceasta este structurată în mai multe zone functionale din perspectiva sectorului agricultură:

1. Zona de Vest (Campia de Vest): județele Bihor, Satu-Mare și Salaj, se remarcă o pondere mare de teren arabil, favorabil dezvoltării sectorului vegetal combinat cu creșterea animalelor cu metode intensive.

2. Zona de Nord-Est (Carpații Orientali): județele Bistrița-Năsăud și Maramureș se evidențiază printr-o pondere mare a pășunelor și fanetelor, favorabil creșterii animalelor cu metode extensive.

3. Zona de Sud-Est (Depresiunea Transilvaniei): județele Bistrița-Năsăud, Cluj și Salaj dețin o pondere mare de teren arabil și de pășune, favorabil dezvoltării sectorului vegetal, combinat cu creșterea animalelor (metode intensive și extensive).

Comuna Lunca Ilvei face parte din zonele funcționale agricole 2 și 3 unde se evidențiază o pondere mare a pășunelor și fanetelor, favorabil creșterii animalelor cu metode extensive și o pondere mare de teren arabil și de pășune, favorabil dezvoltării sectorului vegetal, combinat cu creșterea animalelor (metode intensive și extensive).

Așadar, din istoria timpului ocupația de bază a locuitorilor a fost agricultura, ramură cu puține culturi care se pretează climei comunei și creșterea animalelor.

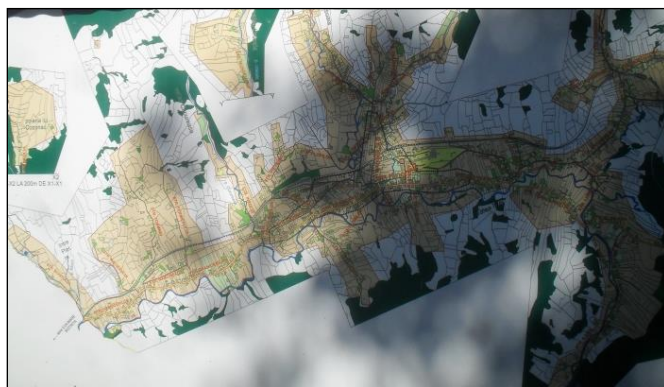
Valea Someșului Mare este locuită de o populație românească din cele mai îndepărtate vremuri, iar satele sunt așezate de-a lungul râului principal sau a afluenților săi mai mari cum sunt: Valea Salautei, Valea Lesului, **Valea Ilvei**, Valea Rebrei, Valea Gersei etc. Locuitorii cultivă preponderent pentru consumul propriu; foarte puține sunt gospodăriile care reușesc să disponibilizeze mici cantități de produse în vederea comercializării. Culturile cu tradiție, ce au condiții pedoclimatice favorabile dezvoltării în comuna, sunt: porumbul, cartoful, legumele, plantele de nutreț.

Terenurile din comuna Lunca Ilvei se încadrează în clasa V de fertilitate, respectiv Terenuri cu soluri cu fertilitate redusă, eroziune puternică, salinitate sau alcalinitate ridicată, frecvent inundate pe perioade lungi.

În aprilie 2014, Primarul comunei Lunca Ilvei, domnul Flaviu Lupșan, a fost gazda unui important eveniment, finalizarea cadastrului general. Lucrările au început în anul 2010 și au costat 2 milioane de lei. Primăria Lunca Ilvei a alocat 1,7 milioane de lei, proprietarii suportând și ei o sumă mică.

Comuna Lunca Ilvei este prima comună din România care a început și finalizat această acțiune, fiind urmată de Măgura Ilvei și Ilva Mică. Noul cadastru general creează practic o evidență reală a suprafețelor de teren, ce poate fi folosită și la alte instituții, precum APIA, unde s-au înregistrat nenumărate probleme din cauza declarării greșite a suprafețelor de teren. Lucrările nu au presupus doar măsurători, ci și transpunerea de pe hârtie într-un format digital a tot ceea ce înseamnă carte funciară.

Harta cadastrului general Lunca Ilvei

Deblocarea programului de cadastru general pentru localitățile din zona de munte, prin triplarea sumei decontate (beneficiari: circa jumătate din județul Bistrița-Năsăud și comunele din zona de munte a României), ca urmare a adoptării a două amendamente la Legea 7/1996 în anul 2021, au permis finalizarea 100% a cadastrului general al Comunei Lunca Ilvei și recuperarea sumelor cu care au contribuit la realizarea cadastrului general din bugetul local (pot face obiectul decontării și sectoarele cadastrale recepționate de către oficiile teritoriale anterior intrării în vigoare a Legii nr. 150/2015 pentru modificarea și completarea Legii cadastrului și a publicității imobiliare).

Fondul forestier reprezintă o sursă naturală importantă a comunei Lunca Ilvei din punct de vedere social datorită beneficiilor pe care prezența pădurilor o aduce calității aerului și implicit a vieții, ca sursă de venit. Astfel, **suprafața cu păduri este de 6.652 ha**, reprezentând **95,42% din suprafața neagricolă** a comunei și **60,42% din suprafața totală** a comunei.

Dupa modul de folosință, structura suprafeței **terenurilor agricole** la nivelul anului 2014 în comuna Lunca Ilvei se prezenta astfel:

Teren agricol Total/ privat/ (ha)	Din care:				
	Arabil	Livezi	Vii	Pășuni	Fânațe
4037	71	49	-	1098	2819
3999	96	13	-	1098	2819

Suprafața neagricolă a comunei Lunca Ilvei pe categorii de folosință în anul 2014 se prezenta astfel:

Teren neagricol Total/ privat (ha)	Din care:				
	Păduri	Ape, bălți	Construcții	Căi de comunicație	Degradate și neproductive
6971	6652	1	198	120	-
6347	6167	-	180	-	-

Fiind o zonă deluroasă înaltă spre montană, conținutul în humus și gradul de fertilitate al solului este favorabil pentru mai puține culturi agricole, una dintre ele fiind cultura cartofului iar predominante în total suprafețe agricole sunt pășunile și fânațele, respectiv 97% din suprafața agricolă totală, favorizând creșterea animalelor.

Suprafețele de teren și modul de ocupare al acestora în comuna Lunca Ilvei, conform datelor din Registrul agricol, în intervalul de timp 2015 - 2019 (ha)

Teren – ha	2015	2016	2017	2018	2019
Suprafața totală	9639,86	9639,86	9639,86	9639,86	9639,86
Suprafața agricolă	3329,86	3329,86	3329,86	3329,86	3329,86
Suprafața arabilă	226,25	226,25	226,25	226,25	226,25
Suprafața cu livezi și pepiniere pomicole	10,52	10,52	10,52	10,52	10,52
Suprafața cu vii și pepiniere viticole	-	-	-	-	-
Suprafața pășunilor	1039,26	1039,26	1039,26	1039,26	1039,26
Suprafața fânațelor	2056,72	2056,72	2056,72	2056,72	2056,72

Suprafața cu terenuri neagricole	47,34	47,34	47,34	47,34	47,34
Suprafața cu păduri și altă vegetație forestieră	6621,83	6621,83	6621,83	6621,83	6621,83
Suprafața cu ape și bălți	-	-	-	-	-
Suprafața ocupată cu construcții	40,32	40,32	40,32	40,32	40,32
Suprafața – căi de comunicații și căi ferate	-	-	-	-	-
Suprafața cu terenuri degradate și neproductive	47,34	47,34	47,34	47,34	47,34
Suprafața totală – proprietate privată	9639,86	9639,86	9639,86	9639,86	9639,86
Suprafața agricolă – proprietate privată	3329,86	3329,86	3329,86	3329,86	3329,86
Suprafața arabilă – proprietate privată	226,25	226,25	226,25	226,25	226,25
Suprafața cu livezi și pepiniere pomicole proprietate privată	10,52	10,52	10,52	10,52	10,52
Suprafața cu vii și pepiniere viticole proprietate privată	-	-	-	-	-
Suprafața pășunilor proprietate privată	1039,26	1039,26	1039,26	1039,26	1039,26
Suprafața fânațelor proprietate privată	2056,72	2056,72	2056,72	2056,72	2056,72
Suprafața cu terenuri neagricole proprietate privată	6309,51	6309,51	6309,51	6309,51	6309,51
Suprafața cu păduri și alte terenuri forestiere proprietate privată	6621,83	6621,83	6621,83	6621,83	6621,83
Suprafața ocupată de construcții proprietate privată	40,32 ha	40,32	40,32	40,32	40,32
Suprafața cu terenuri degradate proprietate privată	47,34	47,34	47,34	47,34	47,34

Agricultura s-a dezvoltat în strânsă interdependență cu creșterea animalelor, care în comună sunt folosite atât ca furnizoare de produse, cât și ca ajutoare indispensabile în muncile agricole și transporturi. Comuna Lunca Ilvei a practicat și practică aproape toate ocupațiile tradiționale specifice poporului român și zonei sale.

Efectivul de animale al comunei Lunca Ilvei, prezentat în tabelul de mai jos:

Bovine	1220
Caprine	75
Ovine	3285
Porcine	577
Păsări	571
Albine	2282
Cabaline	232

În anul 2002 a fost înființată la Lunca Ilvei **Asociația crescătorilor de taurine**, având ca activitate principală înregistrată „Creșterea altor bovine”.

Referitor la disponibilitatea produselor zootehnice de bază (lână, carne, lapte), se poate vedea că în mai toate comunele județului sunt condiții propice pentru creșterea animalelor (ex. ovine, bovine). Concentrarea acestora este în zonele centru-nord, sud și sud-est ale județului. Acest potențial nu este însă valorificat suficient. De regulă, populația se mulțumește să vândă produsul primar la diverși intermediari, la prețuri derizorii. Lipsa unui sistem integrat de management pentru valorificarea industrială a produselor zootehnice de bază face ca profitabilitatea acestui sector să fie redusă. Trebuie încurajate proiectele care conduc la dezvoltarea de micro-fabrici în industria alimentară pentru produse lactate și produse din carne. Acest lucru trebuie corelat cu programe de calificare a populației din localitățile vizate de aceste inițiative, inclusiv în domeniul antreprenoriatului. În paralel trebuie dezvoltată rețeaua de colectare și distribuție, precum și sisteme de management a relației producător-procesator.

Fără a dispune de cele mai bune condiții de sol și climă, locuitorii din Lunca Ilvei au fost nevoiți să își asigure terenul agricol prin lăzuire și curățire. Pe aceste suprafețe au cultivat cartofi, orz, povăz, grâu de primăvară și de toamnă, porumb.

În ceea ce privește **activitatea sanitar - veterinară**, serviciile sunt asigurate de către medicul veterinar al CMV - prin Dr. Bora Iacob, abilitat cu activitatea de identificare și înregistrare a animalelor. Serviciile furnizate sunt de supraveghere, prevenire, control și eradicare a bolilor la animale, la celor transmisibile de la animal la om, protecția animalelor și protecția mediului, de identificare și înregistrare a animalelor prin asigurarea medicamentelor și vaccinurilor corespunzătoare.

În comună mai există o societate cu răspundere limitată care desfășoară activități veterinare - SC ANIVETOSAN SRL și care funcționează începând cu anul 2002.

Culesul din natură, fructe de pădure, ciuperci, albinăritul, pescuitul, vânătoarea, până la lucruri complexe- apicultura, păduritul, numeroase meșteșuguri și industrii populare. Totuși ocupația de bază este creșterea animalelor, cu dezvoltarea păstoritului sedentar (pe lângă casă), în vatra satului, păstoritul local (pe Imaș), dar mai ales păstoritul de transhumanță în munte.

Pădurile reprezintă una din bogățiile comunei, existând la nivelul comunei un ocol silvic privat - **Ocolul Silvic Valea Ilvei**.

Suprafața administrată de Ocolul Silvic Valea Ilvei este de 10.234 ha proprietatea membrilor fondatori ai asociației (comunele Lunca Ilvei, Ilva Mare, persoana fizică Someșan Titu) și 296 ha în care se asigură serviciile silvice persoanelor silvice cu contracte prestări servicii.

Asigurarea serviciilor silvice de către Ocolul Silvic Valea Ilvei are ca scop aplicarea strategiei în domeniul silviculturii pentru pădurile administrate, gospodărirea durabilă a pădurilor, conservarea și dezvoltarea fondului forestier.

Obiectivele strategice ale activității Ocolului silvic Valea Ilvei sunt:

- asigurarea pazei și integrității fondului forestier;
- valorificarea superioară a masei lemnoase;
- asigurarea unei stări fitosanitare corespunzătoare prin lucrări specifice de protecția pădurilor;
- executarea la timp și în mod corespunzător a lucrărilor de întreținere în arboretele tinere
- executarea lucrărilor de cultură și refacerea pădurilor folosind materiale biologice valoroase, asigurând regenerarea pădurilor pe suprafețele de pe care se recoltează masa lemnoasă;
- aplicarea corectă a tratamentelor în conformitate cu prevederile amenajamentelor silvice;
- asigurarea stabilității și creșterea capacității funcționale a ecosistemelor forestiere;
- îmbunătățirea accesibilității fondului forestier;
- valorificarea superioară a produselor pădurii, altele decât lemnul, în vederea creșterii producției silvice;
- ridicarea nivelului de trai al comunității, prin participarea la valorificarea potențialului productiv silvo-pastoral.

Ocolul Silvic din Lunca Ilvei a pus pe picioare o pepinieră care are în „stoc” momentan aproape 2 milioane de puieți. Pepiniera Ocolului Silvic „Valea Ilvei” este finanțată din fonduri proprii. Conform opiniei silvicultorilor și reprezentanților ONG-urilor, aceasta este una dintre cele mai bine organizate pepiniere din țară.

Are plantați două milioane de puieți, care ar putea ajuta la împădurirea a peste 3000 de hectare. Pepiniera silvică Silhoasa are o suprafață de 13 hectare, producând atât puieți de cultură, cât și ornamentalii de seră.

Pepiniera silvică Lunca Ilvei

La marginea de la răsărit a comunei Lunca Ilvei se găsește un obiectiv silvic foarte important pentru perpetuarea speciilor de rășinoase ale județului, și anume Pepiniera silvică Silhoasa.

Aici, pe tot parcursul anului, se plantează, se plivesc și se îngrijesc mai multe specii de rășinoase: brad, molid, tuia, larice, brădoaică și alte specii de arbuști ornamentalii. Pepiniera este administrată de Ocolul Silvic Valea Ilvei și are un rol deosebit de important pentru lucrările de reîmpădurire care au loc anual, pe raza comunei.

În anul 1948, locația din zona Gura Silhoasei, unde se găseau puieți de diferite specii de rășinoase, capătă numele de Pepiniera Silvică Lunca Ilvei, adică un fel de creșă pentru arbori.

Suprafața ocupată de pepinieră, în prezent, este de aproximativ zece hectare de teren. Din 1948 până acum, pepiniera nu și-a întrerupt deloc activitatea. Din contră, s-a modernizat continuu, prin construirea unor sere și a unor solarii: o seră înmulțitor, două sere de producție, cinci solarii, terenuri arate în exterior, culturi întinse de puieți în câmp. Serele sunt încălzite și iarna printr-un sistem modern de încălzire, cu o centrală pe bază de rumeguș (deșeu rezultat în urma prelucrării lemnului), cheltuielile fiind destul de mici.

De asemenea, există în sere și în solarii sisteme de irigație moderne, care asigură tot timpul anului necesarul de apă pentru buna dezvoltare a puieților.

În câmp, se pot vedea culturi întinse de rășinoase, frumos aliniate, în diferite stadii de dezvoltare și creștere. Pentru întreținerea acestor culturi, pepiniera are un număr fix de angajați, pe lângă care, în sezonul de vară, mai muncesc și zilierii, uneori în număr de peste 50.

Se poate spune, deci, că pepiniera este o importantă sursă de venit pentru locuitorii din comună, în special pe timpul verii.

Funcționează, în cadrul pepinierii, și o miniseră unde se încearcă aclimatizarea unor specii de arbori, butășirea unor specii de trandafiri sau obținerea unor hibrizi mai rezistenți la condițiile de mediu.

Căi de acces spre Pepiniera Silvică Lunca Ilvei

Pentru cei doritori să viziteze Pepiniera Silvică de la Lunca Ilvei, trebuie să facem precizarea că aceasta se află în partea de est a localității, adică la ieșirea spre județul Suceava. De la ultimele case din comună, după aproximativ un kilometru, se văd, de-o parte și de alta a drumului, culturile, solariile, serele, clădirea de birouri.

După terenurile pepinierii, primăria comunei a construit un centru de informare turistică. La 50 de metri de centru se găsește și o cabană turistică, care aparținea în trecut Direcției silvice, astăzi fiind administrată de primăria comunei Lunca Ilvei și care poate găzdui pe cei interesați de frumusețile zonei.

3.1.2. INDUSTRIA ȘI CONSTRUCȚIILE

La nivelul județelor Regiunii Nord - Vest Industria prelucrătoare oferă cele mai multe locuri de muncă, iar dintre subramuri Fabricarea autovehiculelor de transport rutier, a remorcilor și semiremorcilor este cel mai bine reprezentată în județele: **Bistrița –Năsăud** și Cluj. iar Fabricarea de mobilă oferă cele mai multe locuri de muncă în județele: Maramureș, Satu-Mare și Sălaj. În județul Bihor subramura cu cele mai multe locuri de muncă este Tăbăcirea și finisarea pieilor; fabricarea articolelor de voiaj și marochinărie, harnașamentelor și încălțămintei; prepararea și vopsirea blănurilor.

În regiunea Nord-Vest, ipotezele scenariului moderat al prognozei privind piața forței de muncă¹⁴, indică o creștere a cererii potențiale la orizontul anului 2020, cele mai semnificative fiind în **comerț, în industria prelucrătoare și în industria extractivă**, iar după 2013 în transporturi, depozitare și comunicații. Cererea potențială de forță de muncă scade în sectoarele agricultură, energie electrică și termică, gaze și apă, construcții, dar și administrație publică și apărare, învățământ și sănătate și asistență socială.

În regiunea Nord-Vest, domeniul **Mecanic** se plasează pe primul loc în cererea potențială de forță de muncă din cadrul regiunii, deși ponderea sa este mai mică decât media la nivel național. Alte domenii cu o cerere semnificativă sunt: **Economic, Comerț, Industrie textilă și pielărie**.

Structura **cererii potențiale, pe domenii de formare** ale ÎPT, în ipotezele scenariului moderat al studiului menționat anterior indică în regiunea Nord-Vest în perspectiva 2017-2020 o cerere mare pentru domeniile: **Mecanică, Comerț, Economic, Industrie textilă și pielărie, Construcții, instalații și lucrări publice și Turism și alimentație**.

Industria de exploatare și prelucrare a lemnului

Ocolul Silvic Valea Ilvei ca structură proprie cu personalitate juridică în cadrul Asociației Proprietarilor de pădure Valea Ilvei și asigură serviciile silvice prin contracte de administrare fondatorilor asociației - Primăria Lunca Ilvei, Primăria Ilva Mare, persoană fizică Someșan Titu - și persoanelor fizice care au încheiat contracte de prestări servicii.

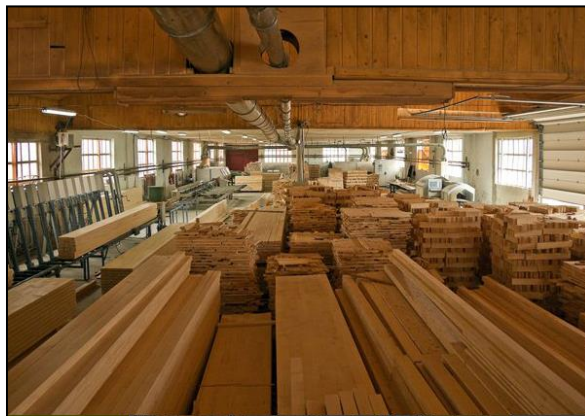
Masa lemnoasă se vinde pe picior pentru agenții economici, prin licitație, conform regulamentelor specifice și la drum auto pentru populație.

Ocolul silvic administrează pepiniera silvică Silhoasa în suprafață de 13 ha. În pepinieră se produc atât puiți de cultură cât și ornamentalii în seră. Se produc în principal puiți de molid, brad, larice, paltin. Prin producția realizată se acoperă necesarul ocolului silvic, excedentul fiind oferit spre vânzare.

Principalul cumpărător de masă lemoasă este fabrica de cherestea din Lunca Ilvei, cunoscută azi sub denumirea de **Silvania International Prod** (<https://www.silvaniabn.ro/>, e-mail: office@silvaniabn.ro).

Înființată în 1949, Fabrica de Cherestea Lunca Ilvei a fost martorul tăcut al multor evenimente istorice traversând perioade cu mari realizări sau declinuri grele în industria lemnului. De fiecare dată oamenii locului au găsit calea de a traversa cu înțelepciune cei peste 60 de ani de provocări. Astfel, datorită modernizărilor făcute în anii 1969 și 1984 fabrica a avut un impact major în viața comunităților locale, motiv pentru care evenimentele din 1989 nu au dărmăat acest obiectiv. În anul 1998, fabrica este achiziționată de către familia Iugan, astfel intră într-un proces continuu de modernizare, sub sigla "SILVANIA INTERNAȚIONAL PROD", lemnul prelucrat la Lunca Ilvei devenind apreciat în multe țări.

Societatea are următoarea organizare a producției:

- Depozit sortare, cojire busteni
- Hala de debitare, compusa din 2 linii de debitare: instalatie lemn gros, fierastrau panglica (Moehringer) si o linie lemn subtire (HewSaw)
- Linie de sortare si impachetare cherestea (Kallfass)
- 8 camere de uscare (Muhlbock)
- Sectie de stratificate
- Sectie de structuri multicui
- Constructii case din lemn pe sistem blockhouse
- Constructii pe sistem X-LAM si Freaming
- Sectie ambalaje gulere cu balamale

- Linie de prelucrare lemn subtire (USO TRIESTE)
- Linie de rindeluire si productie de lambriuri si dusumele.

Principalele produse pe care le oferă - cherestea de diferite tipuri și dimensiuni, elemente de construcții, rame din lemn fixe și pliabile pentru ambalaje, elemente lamelare stratificate îmbinate în dinți folosite la tâmplărie, căsuțe de vacanță (peste 100 de modele) precum și alte semifabricate, au în prezent ca **piață de desfacere în țările din Comunitatea Europeană** (Austria, Italia, Grecia, Ungaria), în țările arabe (Iordania, Arabia Saudită, Kuwait, Liban etc.), în Turcia precum și în România.

Transportul produselor poate fi realizat atât pe căi rutiere cât și pe liniile ferate proprii aferente centrelor de producție. Pe piața internă Sylvania International și-a dezvoltat următoarele activități: construcții civile, industriale, agrozootehnice și rutiere (drumuri și poduri) și lucrări de termoficare.

Compania are ca obiectiv principal prelucrarea superioara a lemnului, pentru a da un plus de valoare printr-o gama diversificata de produse. Prin activitatea noastra punem accent pe mediul inconjurator exploatând în mod legal și sprijinind activitatile de reinpădurire, pentru activitățile desfășurate deținem certificate de calitate – **SR EN ISO 14001:2005, SRAC OHSAS 18001:2007, ISO 9001:2008**, se poate urmări într-un mod transparent circuitul materialului lemnos din punctul exploatării până la beneficiarii noștri.

Cu toate că activează într-un domeniu mai puțin plăcut din punct de vedere al mediului prin tăierea masei lemnoase, Sylvania International aduce în premieră în peisajul antreprenorial al județului Bistrița-Năsăud, **prima Centrală de cogenerare a energiei termice pe bază de biomasă** (deșeurile rezultate în urma prelucrării și exploatării lemnului, care reprezintă aproape jumătate din volumul de lemn prelucrat), cu beneficii atât pentru încălzirea fabricii, cât și a clădirilor administrative de pe raza localității Lunca Ilvei.

Centrala produce energie termică în regim de cogenerare, cu o putere de 5 MW. Energia termică este folosită pentru uscarea cherestelei, dar și pentru **încălzirea clădirilor administrative de pe raza localității Lunca Ilvei**, unde este implementat proiectul de producere a energiei verzi susținut prin accesarea fondurilor europene în cadrul unui proiect FEADR. Pe de altă parte, centrala verde de pe Ilvei este prevăzută a produce și energie electrică, puterea de 5 MW acoperind nevoile întregii comunități din Lunca Ilvei.

În data de 18.09.2020 s-a inaugurat Centrul de Cercetare, Inovare, Proiectare și Formare Profesională „Silvania” din Lunca Ilvei, primul imobil din România realizat din lemn și izolat cu lână de oaie, ce funcționează, pe lângă moderna fabrică de cherestea „Silvania Internațional”, în folosul elevilor și studenților ce efectuează aici ore de practică în producție, cercetare și studiu, centru ce își propune să promoveze metode, soluții și practici inovative pentru protecția mediului înconjurător, utilizarea și valorificarea echilibrată a resurselor, cu renunțarea practicilor agresive din partea factorului uman față de resurse și mediul înconjurător.

Acest centru va avea inclusiv spații de servire a mesei, spații de cazare și spații de cercetare, inovare, proiectare, sală de conferințe, săli de documentare, bibliotecă tehnică, sală de expoziții, în așa fel încât să fie îndeplinit minimul de condiții pentru ca acești specialiști să poată prezenta, așa cum am spus, discipolilor de la școli, profesionale, de la licee și facultăți teme din timp pregătite, specifice pe activități potrivite specializării grupurilor care ne vor vizita.

Parteneriatele cu diverse unități de învățământ sunt de o valoare deosebită pentru pregătirea de forță de muncă cu o calificare superioară. Parteneriatul cu o școală silvică din Franța, ai căror elevi și profesori vin la Centru la fabrica „Silvania Internațional” din Lunca Ilvei, în schimb de experiență de câțiva ani buni.

Centrul are parteneriat cu Asociația studenților constructori din Cluj, cu Facultatea de Ingineria Mediului, cu Facultatea de Prelucrarea Lemnului din Brașov, cu Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca și cu alte instituții de învățământ și școli profesionale din zonă, în care se dorește să se "antreneze" specialiștii locali și alte instituții, iar pe la acest centru să treacă serii de elevi și studenți, care, în plus, pe lângă teoria acumulată la cursurile ținute la centru vor face practica într-o fabrică modernă de cherestea.

Unul dintre obiective va fi punerea în valoare a resurselor existente pe plan local., respectiv lemn, piatră și lână, fiind primul imobil din România construit din lemn de Lunca Ilvei, din piatra de andezit de la Măgura Ilvei și lâna de oaie din Țara Năsăudului (nu mai puțin de două TIR-uri din saltele de oaie intră în componența izolației termice și fonice a acestei clădiri).

(<https://forestmania.ro/centru-de-inovare-de-la-lunca-ilvei-pentru-viitorii-silvicultori/>, <https://www.silvaniabn.ro/>)

Pe lângă Silvania International Prod, în industria de prelucrare a lemnului din Lunca Ilvei, mai există alte societăți mai mici, care participă la creșterea economică a comunei. Aceste societăți sunt următoarele:

SC ROTSINOLI (Loc. Lunca Ilvei, Comuna Lunca Ilvei, Str. Izvoarelor, nr. 59, Județul Bistrița -Năsăud, <https://rotsinoli.ro/>) este o societate comercială cu sediul în Lunca Ilvei, înființată în 2005, care are ca scop construirea caselor și structurilor ușoare din lemn. Combinând tehnologia lemnului lamelar și a grinzilor cu zăbrele cu pereții cu schelet din lemn, vă vom construi rapid o casă ușoară și călduroasă.

SC BRADUL ILIUTA SRL (Str. ILIUTA Nr. 40, Sat Lunca Ilvei, Com. Lunca Ilvei, Județul Bistrița - Năsăud), a fost înființată la data de 28 aprilie 2011 și are ca obiect principal de activitat- Exploatarea forestiera . (CAEN 0220)

SC MOLIDUL ILIUTA SRL (Str. ILIUTA Nr. 40, Sat Lunca Ilvei, Com. Lunca Ilvei, Județul Bistrița - Năsăud a fost înființată în anul 2016 și are ca obiect principal de activitate Silvicultura și alte activități forestiere (CAEN: 0210)

SC GREEN GOLDEN TOUR SRL (Strada Principala Nr. 178, Lunca Ilvei, 427125, Bistrița-Năsăud) a fost înființată la data de 8 decembrie 1999 și are ca obiect principal de activitat- Exploatarea forestiera . (CAEN 0220)

SC IRELDO SRL (Str. Muncelului, nr. 25A, Sat. Lunca Ilvei, Comuna Lunca Ilvei, Jud. Bistrița - Năsăud, <https://ireldo.ro/>)

Firma se ocupa cu productia si comercializarea cherestelei de rasinoase, elemente pentru paleti, materiale lemnoase pentru constructii si alte produse din lemn.

SC Ireldo SRL

SC GAZEPAL SRL (Strada Str. Muncelului, nr. 39C, Com. Lunca Ilvei, Bistrița-Năsăud) a fost înființată la data de 8 decembrie 1999 și are ca obiect principal de activitat Tăierea și rindeluirea lemnului. (CAEN 1610)

SC RAVALYS GALAN SRL (Strada Str. Trandafirilor, nr. 13, Com. Lunca Ilvei, Bistrița-Năsăud) a fost înființată la data de 8 decembrie 1999 și are ca obiect principal de activitat Tăierea și rindeluirea lemnului. (CAEN 1610)

SC STRATI DAI SRL (Strada Str. Grănicerilor, nr. 77, Com. Lunca Ilvei, Bistrița-Năsăud) a fost înființată la data de 19 mai 2009 și are ca obiect principal de activitat Tăierea și rindeluirea lemnului. (CAEN 1610)

SC SILVANIA SORTILEMN SRL (Strada Str. Fabricii, nr. 1C, Com. Lunca Ilvei, Bistrița-Năsăud) a fost înființată la data de 6 iulie 2012 și are ca obiect principal de activitate Fabricarea altor elemente de dulgherie și tâmplărie, pentru construcții. (CAEN 1623)

SC FORVIGALUS INTERNAȚIONAL SRL (Strada Str. Silhoasa nr. 272 A-C, Com. Lunca Ilvei, Bistrița-Năsăud) a fost înființată la data de 18 noiembrie 2003 și are ca obiect principal de activitate Tăierea și rindeluirea lemnului. (CAEN 1610)

Majoritatea întreprinderilor din industria lemnului se confruntă cu consecințele grave ale pandemiei. Mai mult, marea majoritate este pesimistă cu privire la perspectivele pe termen scurt. Nu avem o imagine clară a efectelor pe care criza generată de coronavirus le-a avut asupra afacerilor din industria lemnului în prezent, și nici a celor pe care le va avea în viitor. Criza impune, însă, fără drept de apel, interacțiunea cât mai eficientă cu întreg mediul de afaceri și cu sistemul instituțional de specialitate. Necesitățile companiilor devin din ce în ce mai complexe în relația cu acestea. Modalitățile de colaborare sunt vitale și cuprind întreg lanțul resursă - produs - piață. Acestea, evident, nu pot fi funcționale fără a implica și autoritățile. Proprietarii și administratorii de păduri, industria prelucrătoare, inclusiv industria mobilei, organizațiile de mediu și asociațiile trec, în ultima perioadă, prin încetinirea și chiar oprirea activității.

Scăderile uriașe, atât a cererii, generată de scăderea puterii de cumpărare, cât și a ofertei, în întreaga lume, afectează majoritatea întreprinderilor, indiferent de profil, și se adaugă la răul general resimțit.

Industria de prelucrare a laptelui

Activitatea luncanilor de creșterea a animalelor, în special a celor care dau lapte, a dus la apariția altei ramuri a industriei, cea de prelucrare a laptelui. Astfel, societatea **ELIEZER S.R.L.** (Str. Fermierului Nr. 3, Lunca Ilvei, Bistrița-Năsăud, web - site: <https://eliezer.ro/index.html>, e-mail: eliezerlactoprod@yahoo.com, cod CAEN 1051 Fabricarea produse lactate și a brânzeturilor) are ca obiect principal de activitate prelucrarea laptelui și a brânzeturilor și a fost înființată în anul 2001.

În prezent oferă pe piață produse lactate 100% naturale, din lapte de vacă (brânzeturi, cașcaval, smântână).

Vacile crescute într-o zonă montană nealterată de poluare, colectarea laptelui și procesele tehnologice utilizate, asigură compoziția ecologică a materiei prime și calitatea superioară a produselor.

S.C. ELIEZER S.R.L. are atât parte de prelucrare a produselor cât și desfacere și transport. Dispune de dotări în ceea ce privește colectarea și recepția materiei prime, procesele de producție, de formare, de maturare, ambalare, depozitare, transport și distribuție.

Laptele se colectează de la producătorii din mai multe localități din județul Bistrița Năsăud - de pe Valea Ilvelor și Valea Someșului - în centre de colectare special amenajate și dotate cu bazine de răcire. Transportul laptelui se face cu cisterne specializate dotate cu instalație de recepție, filtrare și curățare a laptelui.

Transportat în cisterne dotate cu instalație de recepție, filtrare și curățare, laptele odată ajuns e procesat în liniile tehnologice, specializate în producția de cașcaval, telemea, smântână, brânză de burduf, mozzarella, iaurt natural, brânză de vacă, sau brânză topită. Era păcat ca laptele grozav din zona montană a Ilvelor să nu fie prelucrat acolo, în zona de unde provine.

Centru de colectare a laptelui

Piața de desfacere a centrului de procesare a laptelui **SC ELIEZER S.R.L.** este județul Bistrița-Năsăud, dar și județele învecinate acestuia.

Produsele oferite sunt verificate prin sistemul de management integrat Calitate - HACCP, în conformitate cu standardele SR EN ISO 9001:2002 și SR EN ISO 22000:2005.

Deoarece cele două ramuri ale industriei prezente în Lunca Ilvei au o rețea de distribuție destul de bine dezvoltată, este nevoie de o infrastructură de căi rutiere și ferate bine pusă la punct.

3.1.3. MEDIUL DE AFACERI ȘI CAPITALUL UMAN

Criza cauzată de coronavirus reprezintă o amenințare pentru economia europeană și pentru nivelul de trai al cetățenilor. În timpul acestei crize sanitare, este vitală protecția nu numai a sectoarelor critice ale economiei, ci și a activelor, tehnologiei și a infrastructurii. Dar înainte de toate trebuie protejate locurile de muncă și lucrătorii.

Impactul economic al crizei provocate de coronavirus variază de la un sector industrial la altul și de la o întreprindere la alta. Acesta depinde de o serie de factori, printre care posibilitatea de adaptare la întreruperile din lanțul de aprovizionare, existența stocurilor sau dependența de procesele de producție „exact la timp”. Comisia Europeană se află în strânsă legătură cu autoritățile naționale, cu reprezentanții sectorului și cu alte părți interesate pentru a monitoriza și a evalua impactul coronavirusului asupra sectoarelor industriale și comerțului european. Pe 3 noiembrie 2021, Comisia a publicat un raport privind măsurile menite să ajute întreprinderile europene să evite falimentul pe perioada pandemiei.

În intervalul 2012-2017, în termeni nominali, **PIB-ul Regiunii Nord-Vest** a crescut cu 67,41%, cu o creștere medie anuală de 8,22%, trecând valoarea de 10% în anul 2017, urmând în general dinamica PIB-ului național. **În termeni reali**, între anii 2012 și 2017, PIB-ul Regiunii NV a înregistrat o creștere anuală medie de 7,95%, cu un ecart-apogeu de 10.21% în anul 2017.

Evoluția cifrei de afaceri din unitățile locale active din industrie a fost pozitivă în perioada 2012-2018, înregistrându-se o creștere de aproximativ 84% în termeni nominali în Regiunea Nord-Vest. Analizând în amănunt, se observă faptul că această creștere a cifrei de afaceri din unitățile din *industria prelucrătoare* (care reprezintă 98,83% din cifra de afaceri totală din industrie), a fost însoțită de creștere simțitoare a numărului angajaților (41%).

Cifra de afaceri din unitățile locale active *în sectorul serviciilor* (exceptând comerțul) a înregistrat o creștere cu 105% între anii 2012-2018 (atingând o valoare de 34.640 milioane lei în anul 2018), același scenariu fiind urmat și de numărul salariaților, care a crescut cu 12,49%, în aceeași perioadă.

Comerțul, care are ponderea cea mai mare în cifra de afaceri a sectorului terțiar în regiune, a înregistrat o creștere a cifrei de afaceri cu 48% în intervalul 2012-2018 și a numărului de salariați cu 6%.

Deși silvicultura reprezintă o ramură importantă a regiunii, defrișările insuficient controlate (**Bistrița-Năsăud**, Maramureș) și lipsa unui program coerent de reîmpăduriri și construcții de drumuri forestiere către interiorul bazinelor, conduc la reducerea continuă a suprafețelor împădurite. Capitalizarea insuficientă, pierderea piețelor externe, neadaptarea la exigențele calitative au determinat ca numeroase fabrici de mobilă să fie închise sau să funcționeze la parametri reduși.

În mediul rural, populația se ocupă, în principal, de sectorul agricol. În general, agricultura și creșterea animalelor sunt singura direcție de dezvoltare posibilă în acele zone mai îndepărtate de principalele intersecții de drumuri naționale, unde parțială izolare înseamnă un comerț mai redus. Zona de vale îngustă pentru majoritatea semnifică și slabe posibilități de dezvoltare a industriei, care are nevoie de porțiuni mai mari de câmpie, pe care să poată construi. În mod normal, închiderea celorlalte posibilități duce la orientarea înspre agricultură.

Sectorul de servicii este neașteptat de dezvoltat, dar este de presupus că majoritatea angajaților din acest domeniu asigură servicii publice: funcționari, profesori, medici, polițiști etc

Evoluția forței de muncă în **Comuna Lunca Ilvei** în perioada 2013 – 2019, este prezentată în tabelul de mai jos:

Denumire	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Numărul mediu al salariaților	272	342	364	591	566	549	548

Observăm o creștere cu peste 60% a numărului mediu de salariați în anul 2016 față de anul 2015, după care, în următorii 3 ani, o ușoară scădere a numărului acestora.

Principalii agenți economici activi din comuna Lunca Ilvei, conform datelor furnizate de Direcția Regională de Statistică Bistrița – Năsăud și de la Oficiul Național al Registrului Comerțului, sunt societati având ca principal obiect de activitate domenii ca: prelucrarea lemnului, prelucrarea laptelui, construcții, reparații și întrețineri, turism sau servicii.:

Lunca Ilvei a fost și este unul dintre punctele importante de exploatare și prelucrare a lemnului, în comună existând fabrica **SILVANIA INTERNATIONAL PROD SRL**, unde lucrează marea parte a populației ocupate.

Media anuală a numărului de angajați pe ultimii 3 ani la fabrică este de 221 de angajați, iar în anul 2020 societatea comercială avea aproximativ 37% din totalul angajaților din comună.

Situația economico - financiară a societății pe perioada 2018 - 2020 este următoarea:

AN	Cifra Afaceri	Profit Net	Datorii	Active Imobilizate	Active Circulante	Capitaluri Proprii	Angajați nr. mediu
2020	69 389 102	3 999 002	39 110 092	59 026 956	21 558 707	35 776 293	202
2019	72 905 529	3 135 139	38 816 018	54 817 500	22 584 424	31 824 083	234
2018	89 742 302	1 328 750	31 736 256	45 762 736	24 712 231	31 301 561	227

Sursa: <https://www.listafirme.ro/silvania-international-prod-srl-6694408/>

Urmează fabrica de prelucrare a laptelui și a brânzeturilor, **ELIEZER PROD SRL**, care deține o medie anuală de 37 de angajați.

Aportul economic pe care îl aduce Eliezer s.r.l. la economia comunei Lunca Ilvei este prezentat în tabelul următor:

An Bilant	Cifra Afaceri	Profit net	Capitaluri Proprii	Angajati
2020	14 063 569	1 008 914	2 706 124	37
2019	12 878 649	1 066 560	2 802 478	38
2018	10 429 014	454 861	1 999 078	37

Pe lângă fabrica de exploatare și prelucrare a lemnului, există în Comuna Lunca Ilvei societăți comerciale (SRL) care au ca obiect principal de activitate exploatarea forestieră, tăierea și rinduirea lemnului ori Fabricarea altor elemente de dugherie și tâmplărie pentru construcții, acesta constituind activitatea economică principală în comună.

Principalele societăți comerciale care se ocupă cu exploatarea și prelucrarea lemnului, în funcțiune în anul 2021, sunt următoarele:

Nr. crt.	Operator economic	CAEN	Denumire cod CAEN
1	ROTSINOLI SRL	0220	Exploatarea forestiera
2	DIA - FOREST SRL	0220	Exploatarea forestiera
3	BRADUL ILIUTA SRL	0220	Exploatarea forestiera
4	MOLIDUL SRL	0220	Exploatarea forestiera
5	GREEN GOLDEN TUR SRL	1610	Taierea si rindeluirea lemnului
6	IRELDO SRL	1610	Taierea si rindeluirea lemnului
7	SILVANIA INTERFOREST SRL	1610	Taierea si rindeluirea lemnului
8	SILVANIA INTERNATIONAL PROD SRL	1610	Taierea si rindeluirea lemnului
9	EMIL & CLAU SRL	1610	Taierea si rindeluirea lemnului
10	GEZEPAL SRL	1610	Taierea si rindeluirea lemnului
11	RAVALYS GALAN SRL	1610	Taierea si rindeluirea lemnului
12	STRATI DAI SRL	1610	Taierea si rindeluirea lemnului
13	FORVIGALUS INTERNATIONAL SRL	1610	Taierea si rindeluirea lemnului
14	SINDOPAL SRL	1623	Fabricarea altor elemente de dugherie și tâmplărie pentru construcții
15	SILVANIA SORTILEMN SRL	1623	Fabricarea altor elemente de dugherie și tâmplărie pentru construcții
16	DOMIMAR INTERNATIONAL SRL	1629	Fabricarea altor produse din lemn fabricarea articolelor din plută, paie și alte materiale vegetale împletite

Un alt domeniu edențial care necesită un număr mai mare de angajați este fabricarea pâinii, însă în comună există doar 2 societăți comerciale careure acest obiect de activitate: **MUNCCEL PAN SRL**, înființată în anul 2011 (7 angajați în anul 2020) și **MARYKRYSTY - PAN SRL**, înființată în anul 2020.

Celelalte societăți comerciale se ocupă de comerț cu amănuntul, transporturi rutiere de mărfuri, restaurante, baruri, întreținerea și repararea autovehiculelor, facilități de cazare, activități de înfrumusețare, servicii veterinare, farmaceutice, comerț cu ridicata a materialelor de construcții, lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale, însă acestea au un număr mic de angajați.

Principalele societăți comerciale în funcțiune în anul 2021, altele decât cele care se ocupă cu exploatarea și prelucrarea lemnului, sunt:

Nume firmă	CAEN	Obiect de activitate, conform codului CAEN
VELCOSM SRL	4120	Lucrări de construcție a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale
CONSTRUCT MUNTENIA SRL	4120	Lucrări de construcție a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale
M & E GENIAL CONSTRUCT SRL	4120	Lucrări de construcție a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale
BYGG OG MALERSERVICE SRL	4120	Lucrări de construcție a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale
LUP FL CONSTRUCT SRL	4120	Lucrări de construcție a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale
SOMEMAR - COS SRL	4120	Lucrări de construcție a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale
BATI MAX CONSTRUCTION SRL	4120	Lucrări de construcție a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale
BLĂZEANU CONSTRUCT SRL	4120	Lucrări de construcție a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale
FABOSIM BUILDING SRL	4120	Lucrări de construcție a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale
MIRCEA CONSTRUCT BATIMOA SRL	4120	Lucrări de construcție a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale
SILVIU LĂZĂREANU CONSTRUCT SRL	4120	Lucrări de construcție a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale
UNIC VALIDEI SRL	4120	Lucrări de construcție a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale
DOBOȘ CONSTRUCT TEIU SRL	4120	Lucrări de construcție a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale
CASA BUBUTRAVEL SRL	4711	Comerț cu amannuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun
LUNCA WHITE SRL - D	4711	Comerț cu amannuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun
AGRONIL SRL	4711	Comerț cu amannuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă

		de produse alimentare, băuturi și tutun
ONIRAUL SRL	4711	Comerț cu amannuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun
TIROL PRODCOM SRL	4711	Comerț cu amannuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun
PRICHINDEL SRL	4711	Comerț cu amannuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun
MOLIDUL ILIUTA SRL	4631	Comerț cu ridicata al fructelor și legumelor
ANIVETOSAN SRL	7500	Activități veterinare
ELIEZER PROD SRL	1051	Fabricarea produselor lactate și a brânzeturilor
ELIEZER BEN TRANS SRL	4941	Transporturi rutiere de mărfuri
TRANSIS INTERNATIONAL SRL	4941	Transporturi rutiere de mărfuri
ILIUTA SOMINVEST SRL	4941	Transporturi rutiere de mărfuri
TOTAL AUTO SPS SRL	4520	Întreținerea și repararea autovehiculelor
LUISMAR SRG SRL	4520	Întreținerea și repararea autovehiculelor
AUTO LUPSAN SRL	4520	Întreținerea și repararea autovehiculelor
PAINT PETER SRL	4520	Întreținerea și repararea autovehiculelor
SPALATORIA DORULET SRL - D	4520	Întreținerea și repararea autovehiculelor
TIMTUR SRL	5520	Facilități de cazare pentru vacante si perioade de scurta durata
FORTIVILAR SRL	5590	Alte servicii de cazare
LADY ANDYZAR STYLE SRL	9602	Coafură și alte activități de înfrumusețare
GIANNAMODERN STYLE SRL	9602	Coafură și alte activități de înfrumusețare
IDEAL CONFORT SRL	5610	Resaurante
SILHOASA - TUR SRL	5610	Resaurante
DUO - LALI COM SRL	5610	Resaurante
PRACTIVETPLUS SRL	5610	Resaurante

Instituțiile de stat din comună, oferă și ele un număr redus de locuri de muncă, respectiv în cadrul primăriei și al unităților de învățământ.

Având această analiză, se poate deduce că există un deficit în existența și crearea locurilor de muncă. Astfel, tinerii absolvenți ai Școlii Generale Nr. 1, plecații la studii superioare liceale și universitare la centre educaționale precum Năsăud, Bistrița, Suceava, Cluj-Napoca, Sibiu, nu mai revin în comuna natală Lunca Ilvei ci profită de oportunitățile de angajare din marile orașe.

De asemenea, posibilitățile de avansare în grad la locul de muncă este un alt factor care ține departe tinerii de piața muncii din Lunca Ilvei.

Lipsa existenței acestei posibilități, reduce moralul tinerilor și scade randamentul în muncă, astfel că proaspeții absolvenți pregătiți pentru a intra pe piața muncii preferă locuri de muncă pe măsura studiilor lor.

Asociațiile familiale, întreprinderile individuale și persoanele fizice autorizate din Lunca Ilvei nu au persoane angajate, astfel oferta locurilor de muncă este redusă.

Se remarcă așadar o lipsă a oferte locurilor de muncă și un necesar ridicat al creării unor noi posturi vacante.

Sectoarele economice dominante în Lunca Ilvei au fost și rămân creșterea animalelor și silvicultura, exploatarea, industrializarea și comercializarea masei lemnoase, care aduce venituri bănești importante pentru comunitate.

Comuna Lunca Ilvei face parte din cea de-a patra zonă cu potențial de dezvoltare economică, din județul Bistrița-Năsăud. Centrul economic al zonei este orașul Sângeorz Băi, căruia i se alătură cele 9 comune din vecinătate (Ilva Mică, Leșu, Măgura Ilvei, Poiana Ilvei, Ilva Mare, Lunca Ilvei, Maieru, Rodna, Șanț). Este zona care se dovedește cea mai slabă sub aspect antreprenorial din județul Bistrița-Năsăud, fiind cu mult sub potențialul natural de care dispune, precum ar fi izvoarele de ape minerale cu potențial terapeutic, zonele Rodna cu Parcul Național Munții Rodnei, Valea Vinului, Valea Blaznei care pot fi valorificate turistic (turism tematic, turism montan, agroturism). În aceasta zonă sunt înregistrate aproximativ 7% din numărul agenților economici din județ, cu o cifră de afaceri sub 6% din total la nivel de județ. În această zonă se poate dezvolta și industria lemnului, dar nu la nivel de produse primare, ci în industria mobilei de lux, cu valoare adăugată ridicată. De asemenea, diversitate de fructe de pădure, plante medicinale și vânat, pot fi valorificate superior pentru export. O prioritate în această zonă este și dezvoltarea infrastructurii de bază. Concentrarea activității economice se întâmplă în orașul Sângeorz Băi și în comuna Maieru.

Ca o concluzie privind economia locală a comunei, putem spune că numărul mare de societăți comerciale active reprezintă un motor economic local important, corelat cu numărul mediu de angajați ai comunei în jur de 550 persoane din total locuitori ai comunei.

Sectoarele economice care merită a fi revigorate și care sunt slab reprezentate sunt cel agricol, zootehnic, sectoare în care merită investit deoarece producerea materiei prime pentru hrana de calitate la nivel local trebuie să devină o prioritate, dar și turismul, comuna având un potențial foarte ridicat în acest sens.

3.1.4. TURISMUL

Potențialul turistic extraordinar al județului Bistrița-Năsăud se datorează evantaiului de comori peisagistice existente în perimetrul său. Toți cei interesați pot să parcurgă trasee montane de o frumusețe inedită sau să se bucure de priveliștea lacurilor.

Zona montană este intens vizitată de cei ce iubesc drumețiile, odihna și sporturile. Natura și-a lăsat amprenta și asupra lacurilor glaciare Lala Mare și Lala Mică, unele din cele mai frumoase lacuri alpine din România. Zona carstică a Munților Rodnei include câteva peșteri de o mare valoare speologică, a căror frumusețe este greu de explicat: Peștera Zânelor, Peștera Izvorul Tăușoarelor (cea mai adâncă peșteră din România), Peștera Jgheabul lui Zalion.

Pasul Rotunda numit și Pasul Rodna (germană Rodnaer Pass, maghiară Radnai-hágó) este trecătoare din Carpații Orientali, situată pe DN17D la 1271 m altitudine, care face legătura dintre văile Someșului Mare (Transilvania) situată spre sud-vest și Bistriței Aurii (Moldova) situată spre nord-est.

Trecătoarea este situată între Munții Rodnei – aflați la est și Munții Suhard – aflați la vest, pe culmea dintre vârful Nichitaș (1451 m) – aflat la vest și Picioru Zaclei – aflat la est, între orașul-stațiune Sângeorz-Băi aflat la sud-vest și Comuna Cârlibaba aflată la nord-est.

În apropiere spre nord se află Pasul Cârlibaba, spre vest Pasul Șetref, spre nord-vest Pasul Prislop, spre sud-est Pasul Mestecăniș și spre sud Pasul Tihuța.

Datorită așezării, comuna Lunca Ilvei dispune de un paradis natural, reprezentat de potecile montane, pădurile dese de foioase și conifere, pajiștile alpine și vârfurile muntoase care îți taie răsuflarea. Drumul din comuna Lunca Ilvei oferă acces la mai multe trasee turistice marcate, din Munții Rodnei, printre care Vârful Ineu (2279 m), cel mai înalt vârf de pe teritoriul județului Bistrița-Năsăud, și Lacul Lala, cel mai extins lac glaciare din Munții Rodnei.

Parcul Național Munții Rodnei este al doilea parc național din țară, având o suprafață de 47.202 ha. Importanța acestei arii protejate se datorează atât geologiei și geomorfologiei munților, cât și prezenței a numeroase specii de faună și floră, endemite și relictice glaciare.

- Lacul Lala Mare și Lala Mic în drum spre Vârful Ineu

Căldarea Lalei este unul dintre cele mai pitorești locuri pentru admirat răsăritul, iar dacă ai parte și de fenomenul Gloria, spectacolul e desăvârșit.

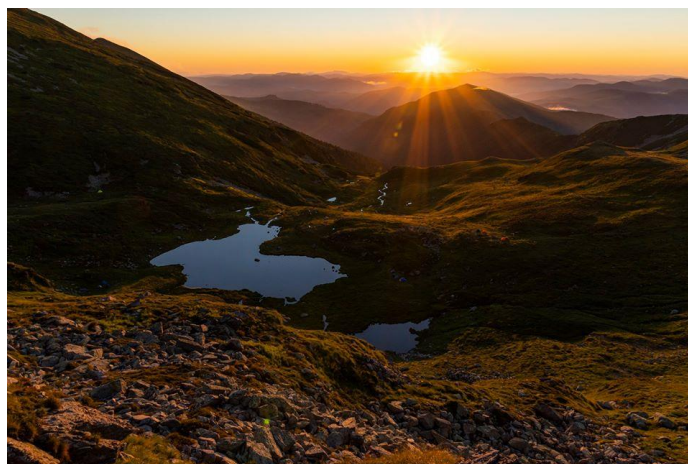

Într-un peisaj mirific, numit “Căldarea Lala”, situată sub Vârful Inău / Ineu (2279m) în dreapta și Vârful Inăuț în stânga (2222m), stă cel mai mare lac glaciatic din Munții Rodnei (1815 m altitudine), considerat unul dintre cele mai frumoase lacuri din Carpații Orientali.

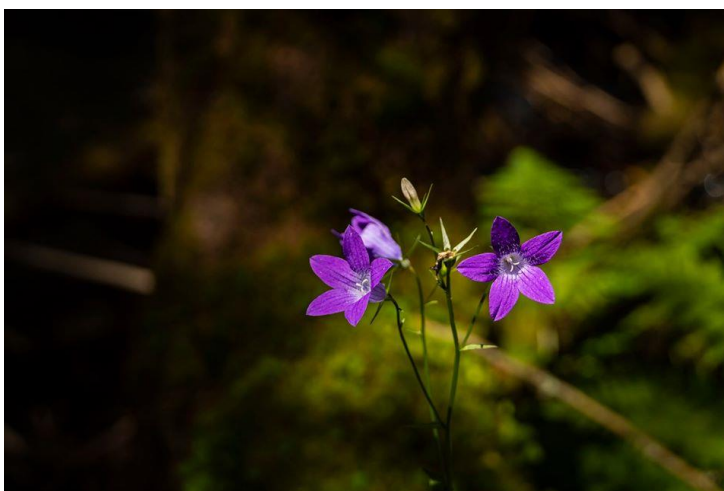
lacul lala mare - andrei pahomi - calatoriileluiandrei.jpg

De sub vârful Ineu (al doilea ca înălțime din masiv), poți admira în voie răsăritul peste Lacul Lala Mic, locul de unde izvorăște râul Lala.

rasarit deasupra lacului lala mica - andrei pahomi - calatoriileluiandrei.jpg

Căldarea Lala face parte din rezervație științifică „Bila-Lala”, și totodată Rezervația mixtă „Ineu-Lala” din Parcul Național Munții Rodnei. Camparea este permisă doar pe malul Lacului Lala Mică (<http://www.parcrodna.ro/pagina/locuri-de-campare>)

clopotei pe valea lala -
andrei pahomi -
calatoriileluiandrei.jpg

Rezervația mixtă „Ineu-Lala” prezintă numeroase urme ale reliefului glaciatic (custuri, circuri glaciare, văi glaciare, morene) cu câteva cascade repezi, vârfuri, abrupturi calcaroase și pajiști alpine, iar fauna zonei este compusă din exemplare de șopârle de munte, cocoși și acvile de munte, dar și capre negre sau marmote - specifice arcului carpatin.

Primăvara pe malul lacurilor și în zonele mlăștinoase se găsesc rhododendroni care împreună cu câteva exemplare de floare de colț; clopotei și gențiană galbenă, completează spectacolul viu colorat.

Rezervație științifică „Bila-Lala” cuprinde încă o căldare (Căldarea Bilei) care numără de asemenea două lacuri mai mici, căldări separate de Creasta Pleșcuței, la capătul căreia se înalță falnic Vârful Ineu care domină peisajul SV al Lalei și SE al Bilei, afluenți ai Bistriței Aurii.

Situându-se la periferia județului Bistrița-Năsăud, comuna Lunca Ilvei este prea puțin cunoscută din punct de vedere turistic. Cu toate acestea, localnicii primesc cu brațele deschise vizitatorii, introducându-i într-o lume rurală, „de basm”, fiind nerăbdători totodată să arate celor interesați bogățiile comunei cu care luncanii se mândresc.

Lunca Ilvei este o comună privilegiată din punct de vedere turistic, având un mare potențial în atragerea turiștilor și dezvoltarea economică a comunei, deoarece are numeroase elemente care prezintă interes istoric, geografic, cinegetic, botanic, arhitectural și cultural.

Comuna Lunca Ilvei a fost declarată încă din 1990 zonă agroturistică, fiind singura de acest fel din județul Bistrița-Năsăud.

Accesul în comună este propice turismului, existând atât căi rutiere (DJ 172D) cât și feroviare (calea ferată Ilva Mică – Vatra Dornei), fiind facilă deplasarea în sau dinspre localitățile importante (Năsăud, Ilva Mică, Sângeorz- Băi, Șanț, Piatra Fântânele (Castelul Dracula), Vatra Dornei, etc. Acest fapt ar aduce în Lunca Ilvei turiștii de tranzit.

Acces rutier

Gara Lunca Ilvei

De asemenea, amplasarea comunei la întrepătrunderea Transilvaniei cu Bucovina a avut dintotdeauna o însemnătate aparte, alternând oportunitățile cu amenințările. Acest aspect este interesat de observat din punct de vedere istoric, descris la capitolul 2.3. Scurt istoric. Apare astfel o nouă grupă posibilă de turiști, cei interesați de trecut, de istorie.

Costumul popular ilvean – fete la șezătoare

Turismul cultural este cel care în prezent atrage turiști, însă nișa nu este exploatată suficient.

Datinile și obiceiurile, în special cele de iarnă, care încă se mai păstrează (existând însă riscul pierderii lor), frumusețea portului popular purtat încă benevol de câte un bătrân duminica la biserică, festivalurile și serbările folclorice organizate anual, activitatea soliștilor vocali recunoscuți pe plan local, național și internațional, elementele de arhitectură a comunei și elementele de patrimoniu cultural, sunt câteva atracții care merită să fie protejate și făcute cunoscute. Aceasta este și unul dintre motivele care plasează comuna ca fiind zonă de agroturism.

Alături de agroturism este și ecoturismul, localnicii mândrindu-se cu culturile de fructe și legume netratate chimic precum și cu animalele și păsările crescute în ograda proprie.

Imagini reprezentând bazele ecoturismului în Lunca Ilvei

Dacă turiștii doresc să cunoască viața la țară, pot participa la activități precum:

- făcutul fânului (activitate denumită local polog)

- culesul fructelor de pădure (frăguțe, zmeură, afine, mure)

- aprovizionare cu lemne din pădure pentru încălzit și gătit

- pășunatul animalelor la stână sau pe imașuri: oi, vaci, cai

- activități în grădină și livadă: arat, înlăturarea plantelor dăunătoare (căpăluit), cules, curățatul pomilor, etc
- meșteșugărie: fierărit, tâmplărie, curelărit, etc.
- prepararea și distilarea țuicii "la cazan"
- mersul la lăptărie, moară, brutărie, vâltoare
- tors, țesut, brodat
- exploatarea și prelucrarea lemnului

Un alt motiv pentru care turiștii apreciază comuna Lunca Ilvei apropierea de Munții Rodnei și Munții Călimani, traseele turistice fiind foarte accesibile de aici.

Trasee turistice

- I. Primăria Lunca Ilvei – complexul turistic Poiana Zânelor, Valea Mare cu puncte de belvedere: Dealul Calului și Creasta munciei Înșirați.
- II. Poiana Fătului – Dealul Ivan cu obiectivul Crucea Religioasă – Muntele Păltineasa – Mănăstirea Ciosa – Hotel Dracula.
- III. Limita comunei Lunca Ilvei spre Ilva Mare – Mănăstirea Schimbarea la Față – Ferma agro-turistică – Muntele Cornii – Comuna Rodna.
- IV. Biserica ortodoxă din Lunca Ilvei – Dealul Ursului – Creasta Munciei Înșirați – Poiana Acastai cu izvorul de apă minerală – centrul comunei Lunca Ilvei.
- V. Restaurantul Rustic – Dealul Pitului – Poiana lui Galan – Drumul Romanilor – Piatra Fântânele.
- VI. Pepiniera Silvică – Rezervația Naturală de Pin Pitic de la Grădiniță – Cosna – Dorna Cândrenilor – Vatra Dornei.

(Îndrumător de traseu: prof. Ionuț Giurgean, Școala Generală de Arte și Meserii Lunca Ilvei.

Notă: traseele sunt în curs de marcare și introducerea lor în rețeaua națională de trasee montane.)

Traseul turistic Valea Ilvelor, Județul Bistrița-Năsăud

Bistrița - Năsăud - Poiana Ilvei - Măgura Ilvei - Ilva Mare - Lunca Ilvei (valea Ilvelor)

1. Poiana Ilvei = Comuna situata la poalele munților Rodnei, cu oameni primitivi și peisaje deosebite, în care se remarcă cheile de pe Valea Ilvei tăiate în roci vulcanice.
2. Măgura Ilvei = Această comuna este un important centru etnografic, fiind renumită prin decorațiile sale în lemn și portul popular. Este de asemenea, un punct de plecare pentru traseele din Munții Bârgău.
3. Ilva Mare = în 1762, Ilva Mare a fost declarată unitate administrativ - teritorială de sine stătătoare, odată cu militarizarea zonei de graniță a statului Austro - Ungar, prin formarea Regimentului de Infanterie Năsăudean. Astăzi este un centru de țesături și cusături populare.
4. Lunca Ilvei = Comuna este un centru de arta populară, fiind o zonă ideală pentru practicarea turismului rural. Se găsește un pod grăniceresc, de lemn, din secolul al XIX - lea, iar în apropiere se poate vizita rezervația naturală "Crovul de la Larion" (250 ha)

Atracții turistice:

- Lacul Lala, Vârful Ineu considerat rezervație naturală;
- Cnovul Larion, turbărie, rezervație geo - botanica;
- Izvoarele de ape minerale
- Cetatea Rodnei, drumul romanilor

OBIECTIVE TURISTICE:

- CENTRUL DE ARTĂ POPULARĂ
- PODUL GRĂNICERESC DIN LEMN, ACOPERIT CARE DATEAZĂ DIN SECOLUL AL XIX-LEA, REFĂCUT ÎN 1930
- REZERVAȚIA NATURALĂ CROVUL DE LA LARION (250 HA)

De pe măgurile înalte, în zilele cu cer senin, se poate admira priveliștea larg deschisă spre Depresiunea Ilvelor și Țara Dornelor, precum și culmile Munților Rodnei și Călimani. Peisajele sunt deosebit de pitorești și reconfortante: culmi domoale dominate de măguri vulcanice, pîșuni și fânețe ce se îmbină armonios cu pădurile umbroase de conifere, ce adăpostesc o faună bogată și foarte diversă. Tocmai pentru această diversitate, Lunca Ilvei este apreciată de vânători, deoarece căprioarele, mistreții, urșii, vulpile, iepurii sunt din belșug.

Și botaniști ar putea găsi specii rare și interesante de plante, deoarece Crovul de la Larion este o rezervație geo-botanică („Natura SIT 2000”) de interes național și se află pe teritoriul administrativ al comunei Lunca Ilvei. Rezervația naturală a fost declarată arie protejată în anul 2000 și se întinde pe o suprafață de 250 de hectare.

Aria naturală suprapusă sitului Natura 2000 - Larion, reprezintă o turbărie, pe a cărei arie este întâlnită o vegetație alcătuită din specii forestiere și plante (oligotrofe) specifice turbăriilor, adaptate la soluri sărace în nutrienți, dintre care și specia de plantă carnivoră, relictă glaciară, cunoscută sub denumirea de roua cerului (*Drosera rotundifolia*).

Vegetația arboricolă are în componență specii de: brad (*Abies alba*), molid (*Picea Abies*), pin de pădure (*Pinus sylvestris*), fag (*Fagus sylvatica*), cireș (*Prunus avium*), plop tremurător (*Populus tremula*), mestecăn pufos (*Betula pubescens*) sau arin alb (*Alnus incana*).

La nivelul ierburilor alături de roua cerului, mai sunt întâlnite și alte rarități floristice, dintre care: bumbăcăriță (*Eriophorum vaginatum*), afin (*Vaccinium myrtillus*), ruginare (*Andromeda polifolia*), buzișor (*Corallorrhiza trifida*), iarba cășunăturii (*Saxifraga cuneifolia*) sau o orhidee din specia *Epipogium aphyllum*.

Bumbăcăriță

Ruginare

Fauna este prezentă cu specii (unele foarte rare și ocrotite prin lege) de mamifere (urs, lup, mistreț, cerb, căprioară, vulpe, jder de copac, jder de piatră, hermelină) și păsări (cocoș de munte, corb, mierlă de apă, ciocănitoare, sturz, fazan, sticlete, cintează).

Porci mistreți

Cintează

Structura și complexitatea formelor de relief și a subsolului, formațiunile eruptive și sedimentare, modificarea acestora și circulația apelor de infiltrație au favorizat apariția unor izvoare de ape mineralizate bicarbonate clorurate sodice, calcice, magneziene cu bioxid de carbon. Izvoarele mai cunoscute sunt La Someșeni (Ciriloiu) pe pâraul Borcutului și La Bolovan (Tomuța).

Aceste ape minerale, cunoscute de localinci drept „borcut” au un real efect curativ și pot fi folosite în ameliorarea unor afecțiuni.

Borcut – La Bolovan

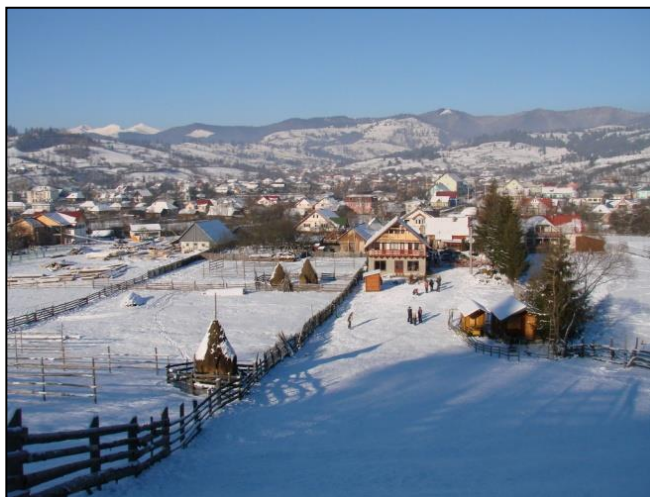

Sanie trasă de cai ducând turiștii La Ciriloiu

Turismul de tratament poate fi dezvoltat în Lunca Ilvei datorită acestor izvoare, dar și datorită apropierii de binecunoscuta stațiune balneo-climaterică Sângeorz-Băi.

În general, **turismul sportiv** este foarte răspândit mai ales în perioada de iarnă, pârtiile de schi fiind luate cu asalt. Din acest punct de vedere, Lunca Ilvei are un avantaj, deoarece are amenajată chiar în centrul comunei, o pârtie de schi dotată cu mini teleschi. De asemenea, distanța foarte mică până la pârtiile de la Piatra Fântânele, stațiunea Vatra Dornei sau Rodna prezintă un mare avantaj. Perioada de iarnă este foarte frumoasă și pentru schi fond, săniuș, plimbatul cu sania trasă de cai, etc.

Pârtia de schi Lunca Ilvei

Via Transilvanica este un traseu de aproximativ **1.400 de kilometri** care dezvăluie 2.000 de ani de istorie a Transilvaniei, de la Putna la Drobeta Turnu-Severin. Este un proiect al organizației Tășuleasa Social, ONG cu sediul în Pasul Tișuța, în **judetul Bistrița-Năsăud**, care desfășoară acțiuni cu caracter educațional, social, de mediu, cultural etc. Acest traseu poate fi parcurs după voia călătorului, fie pe etape, fie în întregime, pe jos, cu bicicleta, sau chiar și călare (<https://www.viatransilvanica.com/>).

Via Transilvanica este un drum care sparge barierele dintre generații și culturi pentru că este dedicat acelor persoane care, indiferent de vârstă, experiență sau locul de unde vin, sunt pregătite ca, pe perioada călătoriei lor, să reducă activitatea de peste zi la mers și numărul obiectelor personale pe care le transportă în rucsac la un minim necesar.

Înainte de toate, acest fel de drumeție poate fi o sursă de bucurie, de vindecare sufletească sau meditație. Omul a avut dintotdeauna nevoie de povești care să dea un sens vieții. Motivul principal al acestui drum este acest aspect, al descoperirii de noi personaje, povești și bineînțelese locuri, care pot îmbogăți și vindeca sufletul și mintea călătorului.

Via Transilvanica este despre diversitate, de la firul de iarbă de pe malul Dunării, până la crestele munților, peisajele care se dezvăluie pe măsură ce se trece de la o etapă de drum la alta sunt la fel de diferite ca oamenii care sperăm că vor străbate acest traseu. Astfel, se pot descoperi repere importante ce țin de identitatea țării noastre și a locuitorilor săi.

Traseul „Bucovina” este unul care necesită echipament enduro, adică bicicletă enduro, cască și protecție. Echipamentul mai trebuie să conțină: trusă de prim ajutor și trusă de prim ajutor/reparații bicicletă (pompă, cameră, kit de pană, etc.) Îmbrăcăminte adecvată fiecărui sportiv, haină de ploaie și costum mountainbiking. Acest traseu, este unul care necesită pushbike într-un procent de 75% de la Putna până la Vatra Dornei, iar de la Vatra Dornei până la **Lunca Ilvei** devenind mai puțin dificil.

În anul 2021, s-a inaugurat la 28 mai tronsonul Via Transilvanica de 20 de km pe traseul Lunca Ilvei – Poiana Cătunilor – Ciosa – Piatra Fântânele.

Acest traseu vine în completarea drumului deja existent, oferind o alternativă acestuia, astfel, drumeții ce parcurg Via Transilvanica din direcția Putna și către Drobeta Turnu Severin vor putea alege din cele 2 drumuri opționale: **Lunca Ilvei – Poiana Lui Gălan – Piatra Fântânele** sau **Lunca Ilvei – Poiana Cătunilor – Ciosa – Piatra Fântânele**.

Începând cu anul 2020, Datacor (companie 100% românească, integrator de soluții inovatoare de comunicații.) a devenit partener de drum al **Asociației Tășuleasa Social**, parteneriatul vizând proiectul Via Transilvanica.

Competiția sportivă **Via Transilvanica Maraton**, care a avut loc pe **18 și 19 iunie 2021**, a fost prima ediție a Via Transilvanica Maraton (<https://maraton.viatransilvanica.com/>).

Via Transilvanica poate fi parcursă și pe bicicletă sau călare. Pe bicicletă se pot face recomandări deja pentru traseele marcate existente și se pot oferi câteva sfaturi

Pentru detalii puteți consulta: <https://www.viatransilvanica.com/media/zvqdbem5/ghid-vt-ro-update-08-2021.pdf>

Trasee care includ Comuna Lunca Ilvei:

1) Ruta Poiana Negri - Lunca Ilvei (23 km, 9 ore)

Traseul: bine marcat, ușor, mare parte prin pădure, rezervație naturală, trecere pe sub un viaduct.

Diferență de nivel: +714 m

Locuri critice: nu sunt

Peisaj: începe cu multe poieni, apoi bogat în păduri, se trece pe lângă Tinovul Larion, cu posibilitate de vizitare după o abatere scurtă de la drum, se trece pe lângă linia ferată (construită în perioada habsburgică) și prin încă o rezervație naturală, intrarea în localitate este pe un drum drept, pietruit, la umbra altei păduri dese de molizi.

Cazare: Lunca Ilvei (710 m alt.): Cabana Silvică Silhoasa, 8 locuri, 80 lei/persoană, disponibil tot anul cu anunț în prealabil, tel. 0729 011 815 (Dan Negrea);

2) Ruta Lunca Ilvei - Teșuleasa Social - Varianta A (19 km, 9,5 ore)

Traseul: puțin dificil din cauza urcării prelungite de la începutul traseului până în Dealu' Frâu/Poiana lui Gălan și a urcării de pe Drumul Romanilor până în Pășunea Rusu, diferențe mari de nivel, dar peisaje absolut superbe; există opțiune Variantei 2 descrisă mai jos, prin Poiana Cătnuneniilor;

Diferență de nivel: 1.036 m

Locuri critice: lipsa apei până în Poiana lui Gălan (2 ore 30 min)

Peisaj: de pe culmile poienii lui Gălan, când e vreme frumoasă se poate admira, în jur tot lanțul munților Rodnei, Suhardul, Oușorul, 12 Apostoli, tot lanțul munților Călimani și Heniul, peisaje de o frumusețe amețitoare.

3) Ruta Lunca Ilvei - Teșuleasa Social - Varianta B.

Traseul: puțin dificil din cauza urcării prelungite de la începutul traseului până în Poiana Cătnuneniilor și a urcării pe drumul ce poate fi noroios în perioade ploioase, diferențe mari de nivel, dar peisaje absolut superbe; există opțiune Variantei A descrisă mai sus, prin Poiana lui Gălan (sau Dealu' Frâu); NU UITAȚI să aveți un lacăt la Dumneavoastră, pentru kilometrul 5, unde o bornă așteaptă cuminte să fie împodobită cu lacăte.

Diferență de nivel: 800 m

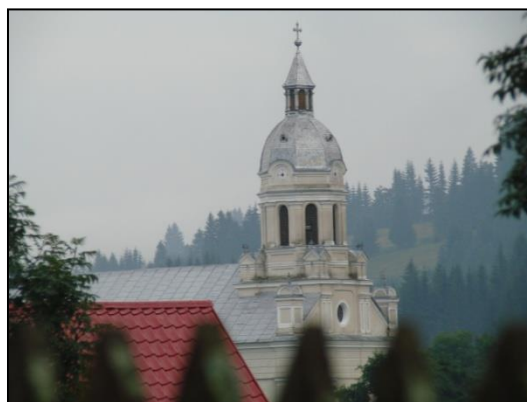
Locuri critice: lipsa apei până în Poiana Cătunenilor, aprox. până la kilometrul 9 de la urcare

Peisaj: de pe culmile poienii lui Gălan, când e vreme frumoasă se poate admira, în jur tot lanțul munților Rodnei, Suhardul, Oușorul, 12 Apostoli, tot lanțul munților Călimani și Heniul, peisaje de o frumusețe amețitoare.

În ceea ce privește **turismul religios**, comuna Lunca Ilvei poate fi loc de tranziție pentru cei ce fac circuitul religios al lăcașurilor de cult din județul Bistrița-Năsăud. (Mănăstirile de la Strâmba, Parva, Salva, Piatra Fântânele, Ilva Mare, Cormaia, etc.). Biserica ortodoxă din Lunca Ilvei prezintă și ea interes, datorită stilului construcției și religiilor pentru care a servit.

Mănăstirea „Schimbarea la față” Ilva Mare

Turla Bisericii Ortodoxe din Lunca Ilvei

Infrastructura de dotări și servicii de turism cuprinde suma dotărilor și a serviciilor destinate utilizării de către turiștii și vizitatorii zonei.

Principalele dotări de cazare din Comuna Lunca Ilvei sunt:

✚ Pensiunea RUSTICĂ Lunca Ilvei (La Avram) (strada Silhoasa, nr. 13)

<https://www.pensiunearustica.ro/>

Pensiunea Rustică Lunca Ilvei (La Avram) se află în traseul VIA TRANSILVANICA. Câteva obiective turistice situate în apropiere de aceasta sunt: la 15 km de aceasta, pasul Tihuța, la 30 de km, Colibița, la 25 km, la Pasul Rotunda, la 20 de km, Stațiunea Sîngeorz-Băi

Capacitate si structura de cazare:

Pensiunea dispune de 9 camere cu paturi duble/single, fiecare cu baie si tv, si apartament cu 4 camere cu paturi duble, 1 baie, 1 bucatarie.

Pensiunea dispune si de restaurant, cu capacitate de 70 locuri, cu spatiu de dans, dotat cu tv, telefon fix, combina audio, terasa in spatele pensiunii.

Persoana de contact: Avram Grigore, 0263 378042, 0726 307920, 0727 055549 sau la adresa de e-mail: info@pensiunerustica.ro (facebook: <https://m.facebook.com/Pensiune-Rustica-La-Avram-1540838436018233/>)

 Pensiunea CASA ALEXANDRA (Lunca Ilvei nr. 42,)

<https://www.eco-romania.ro/altre-zone/casa-alexandra/>

Casa Alexandra este o casă de vacanță rustică, prin ferestrele căreia se deschide o priveliște largă asupra satului, râului și dealurilor acoperite cu pășuni și păduri de brad.

Pensiunea vă oferă posibilitatea de a face drumeții și plimbări cu bicicleta sau căruța pentru a descoperi zona. Lunca Ilvei este o comună situată la limita Transilvaniei cu Bucovina, într-o regiune muntoasă de altitudine medie. Cadrul natural de excepție, cu peisaje deosebit de pitorești și reconfortante, reprezintă principala atracție. Gospodăriile țărănești sunt presărate pe culmile domoale dominate de măguri vulcanice. Pădurile umbroase de conifere, ce adăpostesc o faună bogată și diversificată, alternează cu pășuni și fânețe acoperite vara de un covor floral multicolor.

Ospitalitatea deosebită a localnicilor, bucătăria specifică bazată pe produse naturale locale, tradițiile populare bine păstrate precum și activitățile specifice vieții la țară, completează tabloul acestei regiuni.

Mobilierul simplu, în stil tradițional, creează o atmosferă caldă și oferă tot confortul necesar. Livingul spațios, cu o sobă masivă din teracotă și o fereastră imensă orientată spre sud, este locul ideal pentru reuniunile din serile de iarnă. Pavilionul din grădină, dotat cu cuptor de pâine și grătar, este un excelent loc de servit masa în aer liber sau pentru petreceri în timpul verii. **Locuri cazare: 22**

Acces auto: venind dinspre Năsăud, la 1,7 km de la intrarea în sat pe partea dreapta; casa are fixată pe ea un panou de culoare verde, pe care este scris "REȚEA TURISTICĂ". Venind cu trenul, se coboară la Lunca Ilvei, apoi se merge până la drumul principal și cotiți la dreapta, continuând pe drumul principal circa 1km. Casa se află pe partea stângă și are un panou de semnalizare verde "RETEA TURISTICA".

 Cabana TECLA (Lunca Ilvei str. Granicerilor nr.78,)

Cabana Tecla oferă 14 locuri de cazare, cu o capacitate maximă de **20 de persoane**. O cabană nouă cu demisol și etaj, care îmbină în mod fericit stilul tradițional cu cel modern. Cabana dispune de 6 camere fiecare cu baie proprie și TV, bucătărie mare echipată și dotată.

Facilități:

- curte mare cu loc de parcare
- încălzire centrală și solară
- masă tenis de masă
- piscină
- acces Internet
- zona amenajată pentru grătar/ ceaun

 Cabana TELESKI (Lunca Ilvei str. Teleski)

<https://cabana-teleski.business.site/>

Cabana Teleski vă oferă **14 locuri** de cazare, pârtie de sky cu babysky, foișor și nu în ultimul rând un loc de odihnă.

Pensiunea dispune de un salon de 50 persoane cu 2 băi și bucătărie.

Etajul 1 are living cu TV și o mini bucătărie, 3 camere fiecare cu baie proprie și balcon cu vedere la pârtie.

Mansarda: 4 paturi duble cu tv si baie comună.

Telefon: 0753332741,

Email: maran_pitu@yahoo.com

Se află la 50 km de Năsăud, pe Valea Ilvelor, se poate ajunge atât cu mașina cât și cu trenul accelerat, personal.

 Pensiunea CASA TOMUTA (Lunca Ilvei nr. 90)

Descrierea pensiunii:

Este o casă nouă cu parter și etaj, situată la strada principală. Partea destinată turiștilor se afla la parter, unde intrarea se face separat.

Deține **3 locuri** de cazare într-o cameră. La parter există un hol, bucatărie, sufragerie, baie privată.

Facilități: grădină mare cu cartofi/ porumb/ legume/ flori destinate turiștilor, acces la bucatărie echipată, încălzire cu lemne și sobe de teracotă, sunt acceptate animalele de companie, TV cablu, personal vorbitor de limba franceză.

Activități: drumeții, posibilitate de a culege fructe de pădure, vizita la turbărie, plimbări cu căruța s.a

Facilități pensiune:

Accept animale, Acces auto, Acces bucatărie, Agrement, Curent electric, Încălzire cu lemne, Închiriere sănii, Magazin în apropiere, Obiective turistice în apropiere, Parcare auto, Tv cablu satelit, Telefon: 0263 378 069

 Pensiunea BĂLAN DORU (Lunca Ilvei, str. Principală, nr. 994)

Descrierea pensiunii:

Dotări camere (4 camere duble, **8 locuri** de cazare): internet, minibar, frigider, TV, uscător de păr, birou de lucru, telefon.

Alte facilități ale pensiunii: cameră pentru bagaje, parcare, babysitting, activități de divertisment, camere de nefumători, acces la bucatărie, program artistic, loc de joacă pentru copii, transfer la gară, este permis accesul cu animalele de companie, închiriere biciclete, ski alpin, tenis de masă, se poate plăti cu EUR și USD

Facilități pensiune: Accept animale, Acces auto, Acces bucatărie, Acces Internet, Agrement Curent electric, Încălzire centrală, Magazin în apropiere, Obiective turistice în apropiere, Parcare auto, Tv cablu satelit, Zonă joacă copii, Telefon: 0263-378177

 Pensiunea CASA IONASCA (Lunca Ilvei nr. 121,)

Descrierea pensiunii:

Pensiunea se afla în centrul comunei, fiind aproape de posta, brutărie, dispensar sau alimentara și la câțiva pași de pârtia de ski.

Deține **6 locuri** de cazare în cele 3 camere.

Structura de cazare:

* PARTER: o cameră, hol, bucatărie utilată, baie comună;

* ETAJ: 2 camere decomandate, camera de zi cu TV color.

Alte facilități: grădină mare, loc de joacă pentru copii, livadă, terasă acoperită la etaj, acces cu animale de companie, loc amenajat pentru masă și odihnă.

Facilități pensiune: , Accept animale, Acces auto, Acces bucatărie, Agrement, Curent electric, Încălzire centrală, Magazin în apropiere, Obiective turistice în apropiere, Parcare auto, Poșta în apropiere, Punct de prim ajutor, Tv cablu satelit, Telefon: 0263.37.80.45 ; 0722.54.04.02;

 Pensiunea CASA CONSTANTIN (Lunca Ilvei nr. 565)

Pensiunea este o construcție în care se îmbină în mod fericit elementele locale tradiționale cu cele moderne, într-un cadru natural pitoresc și relaxant. Trecând pe drumul ce traversează satul nu se poate să nu remarcați această casă încadrată elegant de pomi fructiferi. Interiorul este foarte spațios dominat de o impresionantă scară interioară în lemn. Camerele sunt și ele spațioase, bine luminate și cu ferestre mari spre livadă.

Masa este pregătită în cea mai mare parte din produse locale, ecologice.

Dispune de 3 camere decomandate, 1 baie comună modernă, hol mare cu loc de luat masa cu TV color cablu și vedere panoramică.

Facilități:

- curte cu loc de parcare
- încălzire centrală
- livada cu pomi fructiferi și grădină de legume
- loc de luat masa afară
- se închiriază echipament sportiv (schi alpin și schi fond)
- animale de companie acceptate

(Telefon: 0263.37.81.77; 0746.90.30.01, Email: constantingrigoreg@yahoo.com).

🚩 **Cabana CODRUL** (Lunca Ilvei nr. 565)

<https://ro-ro.facebook.com/pages/category/Local-Business/Cabana-Codrul-756871414349394/>

Facilități: Living spațios, cu canapea, spațiu de servire a mesei, spațiu de dans, bucătărie cu toate dotările, cămară pentru depozitare, 5 dormitoare, fiecare cu pat dublu, 3 băi, la parter și etaj (cea de la etaj are cabină de duș), balcon cu priveliște, foisor cu loc de luat masa, chiuvetă, grătar și plită pentru ceaun, ciubăr (opțional, care se adaugă separat de prețul de închiriere a cabanei), leagăn, suficient spațiu de parcare pentru toate mașinile destul loc verde (plin de copaci și flori) în curte, unde copiii (și adulții) se pot juca, Telefon 0733.911.552,

Concluzionând, în Lunca Ilvei ar putea fi practicate mai multe forme de turism, precum turismul:

- ✓ De tranzit
- ✓ Istoric
- ✓ Cultural
- ✓ Agroturism și Ecoturism
- ✓ De relaxare și agrement
- ✓ Cinegetic
- ✓ Botanic
- ✓ De tratament
- ✓ Sportiv
- ✓ Religios
- ✓ Culinar – specific zonelor de munte și stânelor

Toate punctele forte referitoare la turismul în Lunca Ilvei, sunt promovate prin **Centrul de Informare Turistică**, clădire nouă construită cu fonduri europene în 2013 și amplasată într-un punct strategic, în centrul comunei, la drumul principal DJ 172D. Vizibilitatea deplină a Centrului de Informare este foarte benefică, turiștii putând fi astfel bine informați, chiar înainte de a-și începe sejurul în Lunca Ilvei. Materialele de promovare - pliante, hărți cu trasee turistice, cărți poștale, broșuri. De asemenea, turiștii sunt îndrumați de ghizi specializați, buni cunoscători ai împrejurimilor.

Proiectul "Centrul Local de Informare Turistică și Proximități, Dezvoltare și Marketing Turistic" de la Lunca Ilvei a fost accesat de administrația comunei pe Măsura 313 privind încurajarea activităților turistice, Axa III – îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale și diversificarea economiei rurale.

Centrul de Informare Turistică Lunca Ilvei, situat pe strada Grănicerilor, numărul 176 (telefon 0263378188, centru.turismluncailvei@yahoo.com, <http://turism-luncailvei.ro/>), are și o pagină de Facebook, <https://www.facebook.com/Centru-Informare-Turistica-Lunca-Ilvei-596482797199344/about/>, cu un număr de 617 urmăritori.

Promovarea potențialului turistic al Comunei Lunca Ilvei se mai realizează și prin:

- Paginile de web ale comunei, ale Consiliului Județean Bistrița-Năsăud și a Instituției Prefectului județul Bistrița-Năsăud;
- Evenimentele de promovare a comunei și județului;
- Alte pagini web specifice domeniului turism.

Potențialul turistic al Comunei Lunca Ilvei poate fi racordat la rețelele de parcuri naturale naționale, traseul turistic spre Moldova, promovarea turismului regional, interregional, național.

Antreprenoriatul local în turism, promovarea produselor locale, proiecte în turism, măsuri privind regenerarea specificului local, accesul în rețele turistice constituie aspecte care trebuie îmbunătățite.

În perioada 2014-2020 au fost câștigate prin PNDR, în România, 900 de proiecte pe fonduri europene prin care fie s-au înființat, fie au fost extinse pensiuni agroturistice. Valoarea estimată de 112 milioane de euro. În urma unor controale efectuate de Ministerul Agriculturii s-a constatat că multe dintre aceste pensiuni nu au mai funcționat și s-au transformat în case de locuit.

În perioada 2021-2022, care va face trecerea la ciclul financiar 2021-2027, pensiunile vor fi excluse de la finanțare, pensiunile vor fi reintroduse la finanțare din anul 2023, cu o redefinire a condițiilor de finanțare.

3.2. INFRASTRUCTURA FIZICĂ

3.2.1. TRANSPORT RUTIER

Existența civilizației indiferent de vremurile în care a existat, desfășurarea și progresul activității economice și sociale în general, legăturile și contactul cu alte comunități învecinate sau îndepărtate, nu a fost și nu este posibilă fără existența unor căi de comunicație, a unor mijloace de transport.

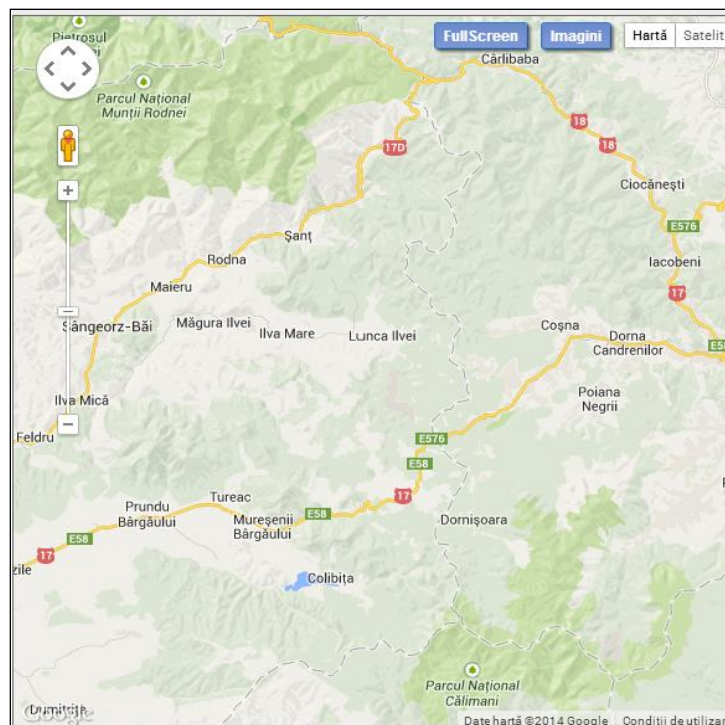
Primele căi de comunicație au fost, în Lunca Ilvei ca și în alte așezări geografice, cărările de munte și plaiurile, ce duceau spre cursul apei Ilvei și a pâraielor ce se varsă în ea, ca și spre locurile de pășunat ale animalelor.

O dată cu creșterea numărului gospodăriilor, oamenii au fost interesați de întreținerea și dezvoltarea acestor cărări și plaiuri, apărând astfel drumurile. Primele informații despre aceste căi superioare de transport ne arată că după cucerirea Daciei de către romani, aceștia au construit și în Transilvania caste de apărare și turnuri de observare. Legătura dintre ele și alte zone ale Daciei era făcută printr-o rețea de drumuri solid construite.

Județul Bistrița-Năsăud dispune de o rețea de drumuri publice (naționale, județene și comunale) în lungime totală de 1600 km, dintre care 321 km reprezintă drumuri naționale. În interiorul județului legăturile sunt asigurate de 1279 km de drumuri județene și comunale, din care 159 km sunt modernizate și 328 au îmbrăcăminte asfaltică.

Una din problemele focalizate permanent de autoritatea locală este îmbunătățirea drumurilor în interiorul localității; costurile ridicate ale investiției și limitările bugetului local constituie factori constrictivi în accesarea fondurilor de investiții în domeniu, din programe naționale și europene. Transportul public rutier privește accesibilitatea la nivel județean și interjudețean. În vederea asigurării mobilității adecvate pentru cetățeni, vizitatori și turiști și a relației cu stația terminus Rodna Veche, ar trebui luată în considerare rezolvarea transportului pe distanța respectivă.

Existența drumurilor rămase și pe teritoriul județului Bistrița Năsăud, dintre care unul construit în zona pasului Tihuța, spre Vatra Dornei, în apropierea hotarului comunei Lunca Ilvei, este păstrată până astăzi, acesta fiind folosit până la sfârșitul secolului al XVIII- lea, când s-a construit varianta actuală a șoselei naționale Bistrița – Vatra Dornei

Căile de acces în comuna Lunca Ilvei

Căile de acces rutiere în comună sunt:

- Vest: prin depresiunea Lunca Ilvei – Ilva Mare, pe DJ 172D
- Est: pe cursul Văii Sălhoasa și pârâul Roșu, urcând pe Tânoava Mare de la Grădinița, pe un drum rutier (construit spre sfârșitul primului război mondial de către armata austro-ungară)
- Nord: pe valea Cârlibavului, pe un drum modernizat de 13 km, ce leagă DJ 172D (Lunca Ilvei) cu DJ 17D (Șanț)

Distanța de la Lunca Ilvei la localitățile mai importante sunt:

- 54 de km pe cale rutieră până la Năsăud
- 78 km pe cale rutieră până la Bistrița
- 18 km pe drum forestier până la Poiana Ștampei care se află pe drumul european E58 Bistrița-Vatra Dornei
- 13 km pe cale rutieră până la comuna Șanț (DJ 17D – acces spre Pasul Rotunda)

- 33 km cale rutieră până la Sângeorz-Băi
- 74 km pe cale rutieră până la Borșa

Drumuri publice :

- drum județean : 10 km
- drum comunal: 72 km
- drum asfaltat: 8 km; străzile asfaltate: Grănicerilor, Gării, Muncelului

Situația drumurilor publice este următoarea:

Denumirea drumului	Destinație sat
DJ 172 D	ILVA MARE – COȘNA
Str. INEULUI	ȘANȚ
Drum FORESTIER ILUȚA CALULUI	PASUL TIHUȚA

Lucrările de modernizare de pe Lotul 5 al a **Drumului Județean 172 D, Măgura Ilvei – Ilva Mare – Lunca Ilvei** – limita sit Natura 2000 (zona cabanei Silhoasa), au fost recepționate în vara anului 2020, un tronson de 17.77 km, investiția având o valoare de 46.383.825 lei (9.6 milioane euro). Lucrările au fost finanțate initial prin PNDL, ulterior proiectul fiind preluat în Programul Operațional Regional (POR) și bugetul Consiliului Județean Bistrița-Năsăud (Modernizarea DJ172D: Mureșenii Bârgăului (DN17) – Lac Colibița – Colibița - Bistrița Bârgăului (DN17) - (DN17) Josenii Bârgăului - Strâmba - Ilva Mică (DN17d) - Poiana Ilvei - Măgura Ilvei - Ilva Mare - **Lunca Ilvei** - Limita județul Suceava, județul Bistrița-Năsăud).

Lucrările executate au presupus fundație din piatră spartă, îmbrăcăminte asfaltică, geocompozit cu rol de antifisură, strat de legatură binder, strat de uzură. Pe raza localității Lunca Ilvei s-au executat trotuare pe ambele părți ale drumului, șanțuri pereate cu beton, rigole carosabile, podețele degradate au fost înlocuite cu altele noi, s-a realizat o rețea de canalizare pluvială, ziduri de sprijin, parapeti metalici, semnalizare rutieră, lucrări de reparații poduri noi și construcție pod nou. Lucrările au început în data de 12.09.2018 și s-au finalizat la data de 11.05.2020. Perioada de garanție este de 10 ani.

Autoritățile locale au derulat mai multe proiecte de modernizare/ reabilitare a infrastructurii rutiere în comuna Lunca Ilvei, proiecte derulate în perioada 2015 - 2021, și anume:

Nr, crt.	Denumire proiect	Sursa de finanțare	Valoare proiect	Stadiul proiectului/ perioada de derulare
1	Modernizare drumuri de interes local in Comuna Lunca Ilvei	buget local	3.188.132,88	executat
2	amenajare parcare si santuri in Comuna Lunca Ilvei	buget local	277.878,20	executat
3	modernizare drumuri de interes local, in Comuna Lunca Ilvei - strada Ursoaia	PNDL/ buget local	6.750.000,00	executat
4	Modernizare drumuri de interes local in Comuna Lunca Ilvei	buget local	638.722,54	executat
5	Reparatii carosabil cu ba16, in Comuna Lunca Ilvei, str. Garii si str. Florilor	buget local	309.541,23	executat
6	Amenajare centru civic cartier strada fabricii, in Comuna Lunca Ilvei	buget local/GAL	1.323.788,40	executat
7	Amenajare valea calului in centrul Comuna Lunca Ilvei	buget local	241.702,18	executat
8	Modernizarea infrastructurii rutiere de drumuri forestiere, in Comuna Lunca Ilvei	PNDR	8.300.000,00	executat
9	Asfaltare strazi Comuna Lunca Ilvei	PNDL/buget local	3.350.224,00	executat
10	Pod Valea Bochii	buget local	112.098,00	executat
11	Pod Lunca lui Zait	buget local	99.722,00	executat

Străzi modernizate în Comuna Lunca Ilvei

"Modernizarea infrastructurii rutiere de drumuri forestiere în localitatea Lunca Ilvei", un proiect în valoare de 8.339.089,29 lei, derulat prin PNDR și finalizat în anul 2021, este urmat de

un alt proiect "Modernizarea drumurilor forestiere din zona Siminic, Ograzi, Ursoaia", din fonduri europene, cu termen de finalizare 31.12.2022, valoarea proiectului fiind de 6.966.917 lei.

Proiectul "Asfaltare străzi în comuna Lunca Ilvei", tot cu termen de finalizare 31.12.2022, în valoare de 3.186.428, din fonduri naționale, va moderniza alte căi rutiere din cadrul comunei

3.2.2. TRANSPORT FERVIAR

Rețeaua de căi ferate care traversează județul Bistrița-Năsăud măsoară o lungime de 285,251 km, din care 179,627 km (161,527 km – linii simple și 18,100 km – linii duble) sunt electrificate, iar 105,624 km sunt linii ferate simple neelectrificate.

La momentul construirii căii ferate, regiunea Transilvania aparținea de Regatul Ungariei. În anul 1886 a fost pusă în funcțiunea calea ferată de la Dej către Bistrița. Cu scopul de a dezvolta exploatarea zăcămintelor de fier de la Rodna Veche (azi *Rodna*, în germană *Rodenau* sau *Rodna*, în maghiară *Óradna*), guvernul ungar a acordat permisiunea de a se construi o cale ferată din orașul Beclean (în germană *Bethlen*, în maghiară *Bethlen*) care să ajungă la Rodna. Calea ferată a fost pusă în funcțiune în anul 1890 și a fost exploatată de compania feroviară locală Naszódvidéker. Ulterior, calea ferată a fost naționalizată și trecută în administrarea companiei feroviare ungare de stat MÁV.

La sfârșitul primului război mondial, Transilvania a devenit parte componentă a României, iar căile ferate din Transilvania au fost preluate de compania feroviară română de stat CFR. În urma Dictatului de la Viena (1940), teritoriul Transilvaniei a fost împărțit între România și Ungaria, iar acest traseu feroviar a trecut temporar pe teritoriul Ungariei. În 1944 calea ferată a redevenit românească.

Rațiunile economice și financiare ale zonei au determinat începerea construcției în anul 1907 a unei căi ferate înguste care să treacă prin Văile Ilvei pentru a aduce prosperitate acestora.

Înainte de începerea acestor lucrări autoritățile de decizie de atunci (Parlamentul Ungar, Ministerul Comunicațiilor, Societatea Căilor Ferate Someșene) au hotărât construirea unei căi ferate normale pe traseul Beclean-Ilva Mică-Rodna.

Gara din Lunca Ilvei în anul 1938

Însă acest traseu nu permitea capacităților naturale ale Văii Ilvelor să fie exploatate, și de aceea, comunele grănicerești, inclusiv comuna Ilva Mare și-au luat angajamentul de a construi, pe cheltuiala proprie, calea ferată îngustă, din considerente de ordin financiar. De asemenea, aceștia doreau să poată fi transportate și persoane.

Conform proiectului, linia ferată îngustă pleca de la fabrica de cherestea Ilva Mică, se întretăia cu calea ferată normală Beclean-Ilva Mică-Rodna și apoi urca pe malul apei Ilva până la locul de vărsare în această vale a apei Leșului. De aici mergea prin Poiana Ilvei, Măgura, partea de sus a Ilvei Mari. De la locul de vărsare a apei Leșului în apa Ilvelor, se bifurca o altă linie care, urcând pe Valea Leșului, ajungea până sus, în Iliuța Bozghii, astfel că lungimea totală a căii ferate Ilva Mică-Leșu-Ilva Mare era de 76 km.

Ajunsă și în Lunca Ilvei, linia ferată îngustă cu "Roibanul", așa cum au numit sătenii trenul, a scos satul din izolare.

Cu ajutorul Roibanului s-a transportat o cantitate mare de materiale utilizate la construcția căii ferate normale Ilva Mică – Vatra Dornei. Din cauza inundațiilor din 1970, din rațiuni financiare, calea ferată îngustă, grav avariata, nu a mai fost repusă în funcțiune și astfel după 8 decenii, a fost închisă.

Deoarece prin căile de comunicație prezente la acea vreme erau satisfăcute doar o parte din nevoile localnicilor, legătura cu restul Transilvaniei și cu Bucovina făcându-se foarte greoi, s-a hotărât rezolvarea acestui neajuns prin construirea unei căi ferate cu ecartament normal, care să străbată Valea Ilvei de la un capăt la altul.

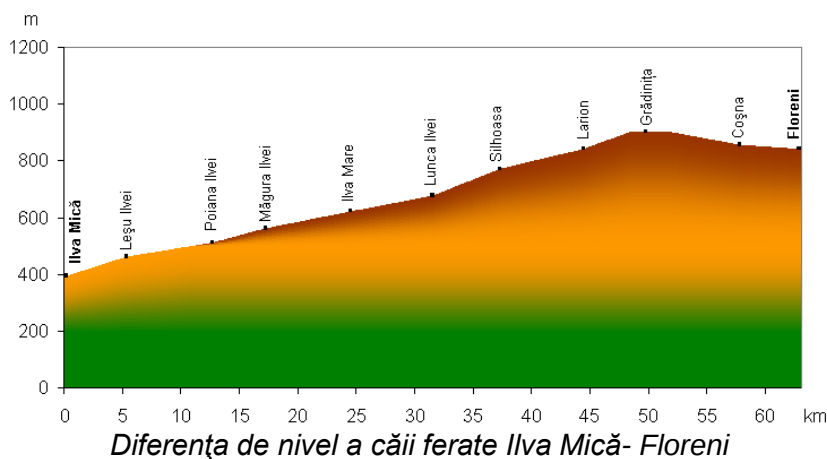

Situată pe un traseu muntos deosebit de dificil, este una dintre cele mai importante realizări de inginerie tehnică românească. Are 75,7 km lungime, cu 9 tunele, 12 viaducte mari și mici, 11 poduri mari și 22 de poduri mici. Cea mai mare diferență de nivel se înregistrează între stațiile Ilva Mică și Grădinița (501 m). Pe acest traseu circulă trenurile care vin de la Cluj sau Timișoara și merg la Iași sau Galați. Cei 75 km sunt străbătuți de un tren rapid în circa 1 h 33 min.

Deoarece ritmul lucrărilor a fost mult prea lent, la 17 iunie 1937 guvernul a adoptat un decret pentru accelerarea lucrărilor, întrucât nevoile economice și militare deveneau tot mai stringente. Calea ferată a fost dată în exploatare la 15 decembrie 1938 .

La momentul construcției, a fost unul din principalele puncte feroviare de legătură dintre Transilvania și Vechiul Regat și a contribuit la unificarea pieței interne a României moderne. A costat peste un miliard de lei.

În timpul celui de-al doilea război mondial a fost puternic distrusă. A fost reconstruită și redată circulației în 1947 .

Traseul căii ferate este următorul: Ilva Mică - Strâmba (km 3) - Leșu Ilvei (km 5) - Poiana Ilvei (km 13) - Măgura Ilvei (km 17) - Ilva Mare (km 24) - Lunca Ilvei (km 32) - Silhoasa (km 37) - Larion (km 44) - Grădinița (km 50) - Coșna (km 58) - Floreni (km 64) - Dorna Candrenilor (km 67) - Roșu (km 70) - Vatra Dornei Băi (km 74) - Vatra Dornei (km 75).

Această linie este, alături de Calea ferată Sfântu Gheorghe – Siculeni - Adjud, singura legătură între partea de est a țării și Transilvania și prezintă o importanță mare atât pentru

traficul de pasageri, cât și pentru cel de marfă. Această cale ferată este cu linie simplă și electrificată. În anul 2009, circulau pe zi și pe sens de mers între patru și șase trenuri personale și accelerate.

Caracteristicile tehnice ale liniei Ilva Mică – Vatra Dornei sunt următoarele :

- lungimea traseului: 62,05 km
- tipurile de șină cuprinse între: 34,5- 42,8
- terasamente: 3.717.541 mc din care stâncă 560.213 mc
- poduri: 32, în lungime totală de 433m
- podețe: 147, în lungime totală de 520 m
- 5 viaducte mari, în lungime totală de 520 m
- 7 viaducte în coastă, în lungime totală de 360 m
- 9 tunele
- 9 stații

Arhitectură și stil la clădirea stației CFR

Clădirea de călători a stației este construită într-o arhitectură montană. Construcția este impunătoare și trainică, realizată din moloane de piatră de granit cioplită, cu bordură-chenar, îmbinată în zidărie aparentă, prin linii și rosturi foarte bine lucrate. În interior, construcția este căptușită cu cărămidă presată și este acoperită cu țiglă roșie.

Clădirea este compusă din trei niveluri. Subsolurile, în număr de două, sunt din beton și se întind sub jumătate din clădire. Parterul, mărit ulterior prin închiderea terasei spre Ilva Mare, adăpostește sala de așteptare, biroul șefului de stație, biroul de mișcare, casa de bilete, magazia de materiale, coletăria, camere de rezervă, un antreu și casa scării. La etaj se găsesc apartamente, dotate cu băi, bucătării și dependințe, pentru personalul stației. La început, în fața stației, a fost construit un peron acoperit, pavat cu dale din beton, cu marchiză din lemn,

acoperit cu țigle plate. După acest peron acoperit a fost construit un peron, tot pavat cu dale, dar fără acoperiș. Astăzi, acoperișul peronului a fost luat, dar aspectul stației este la fel.

Stația CFR dispune, încă de la darea în folosință, de un grup electrogen, care asigură necesarul de curent electric pentru întreaga clădire și dependențe. De asemenea, pentru că stația Lunca Ilvei trebuia să asigure apa necesară pentru locomotivele cu abur și apoi pentru cele diesel, s-au construit pe dealul din fața gării niște bazine mari de colectare a apei, care asigurau, la început, necesarul de apă pentru stație și, ulterior, necesarul de apă pentru aproape jumătate din comună.

Încă de la darea în folosință, stația a fost dotată cu aparate telegrafice performante, semnale de distanță electrice, astăzi fiind dotată cu aparate ultramoderne pentru desfășurarea în bune condiții a traficului feroviar.

Stația CFR Lunca Ilvei, ultima stație transilvăneană. Atât clădirea stației, cât și dependențele dovedesc puterea de a răzbate prin timp a celor ce locuiesc în această zonă. Gara Lunca Ilvei a fost și va rămâne un monument al trăinicieii și continuității luncanilor la periferia județului Bistrița-Năsăud.

3.2.3. ENERGIE ELECTRICĂ

La nivelul comunei Lunca Ilvei, energia electrică acoperă în proporție de 100% gospodăriile. Rețeaua electrică are o lungime de 35 km și 1.145 de locuințe sunt racordate la rețea (la nivelul anului 2014).

Administrația locală a derulat sau derulează o serie de proiecte care privesc extinderea/modernizarea rețelei electrice și a sistemului de iluminat public

NR. CRT.	DENUMIRE INVESTITIE	SURSA DE FINANTARE	VALOARE LEI	GRAD DE IMPLEMENTARE
1.	Retea iluminat public zona ANL, Comuna Lunca Ilvei, str. Fabricii	buget local	159.810,90	executat
2.	Iluminat public Lunca lui Zait	buget local	40.567,25	executat
3.	Iluminat public str. Ineului	buget local	61.808,04	executat
4	Lucrari de modernizare a sistemului de iluminat public in Comuna Lunca Ilvei	AFM / buget local	649.736,67	aprobat, depusa prima transa pentru decontare
5	Lucrari de modernizare a sistemului de iluminat public in Comuna Lunca Ilvei	AFM	649.736,67	in evaluare

3.2.4. ENERGIE TERMICĂ

În acest moment, nu există alimentare cu gaz metan în Comuna Lunca Ilvei. energia termică fiind produsă de materialul lemnos.

Cea mai recentă etapă în planurile de dezvoltare a fabricii de cherestea din comuna bistrițeană Lunca Ilvei, Silvania Internațional, este valorificarea biomasei, adică a deșeurilor rezultate în urma prelucrării și exploatării lemnului care reprezintă aproape jumătate din volumul de lemn prelucrat. În acest sens a fost construită o centrală care produce energie termică în regim de cogenerare, cu o putere de 5 MW.

Centrala pe biomasa din Lunca Ilvei, un proiect finantat de catre Uniunea Europeana, a fost inaugurata în anul 2012. Centrala produce energie termica pentru societatea comercială si ea e legata la niste consumatori, surplusul de energie termică fiind utilizat pentru a incalzi blocurile ANL, cresa sau sala de sport.

Oportunitatea dezvoltării unor sisteme de producere a energiei termice din surse alternative, regenerabile – biomasa lemnoasă, face posibilă reducerea costurilor pentru încălzirea clădirilor și spațiilor publice, un mediu mai curat și o contribuție locală la îndeplinirea ȋntinelor de mediu asumate de țara noastră

Foarte important este și aspectul că utilizarea biomasei sub formă de deșeuri lemnoase care provin din industria de prelucrare primară și secundară a lemnului este neutrală în ceea ce privește emisiile de gaze cu efect de seră în atmosferă.

.În condițiile în care lemnul de foc e tot mai puțin și mai scump, administrațiile locale caută soluții ieftine să asigure încălzirea instituțiilor publice cu surse alternative.

Ponderea clădirilor care beneficiază de încălzire cu centrală termică este mică în raport cu ponderea consumatorilor casnici care se încălzesc prin metoda tradițională, sobă pe lemne.

Proiectele derulate de administrația locală și care vin în sprijinul comunității, sunt:

NR. CRT.	DENUMIRE INVESTITIE	SURSA DE FINANTARE	VALOARE LEI	GRAD DE IMPLEMENTARE
1	Depozit material lemnos, str. Silhoasa, Comuna Lunca Ilvei	buget local	348.518,40	executat
2	Modernizarea unitatii de productie a energiei termice din biomasa si realizarea rețelei de distributie a energiei termice din Comuna Lunca Ilvei	POIM/ buget local	10.674.108,38	în curs de executie

O directivă a Uniunii Europene cere statelor înlocuirea acestui tip de combustibil - lemnul, iar țara noastră și-a asumat prin Planul Național de Redresare și Reziliență că va găsi soluții. În PNRR, România se angajează să pună în vigoare, până cel târziu în ultimul trimestru din 2023, un cadru legislativ pentru decarbonizarea sectorului de încălzire și răcire, care să includă măsuri de diversificare a mixului energetic, prin renunțarea la lemn ca sursă de combustibil în acest sector. Probabil, de la un moment dat nu se vor mai da autorizații de construire pentru case încălzite cu lemne.

Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Serviciul de alimentare cu gaze naturale și unitățile administrativ-teritoriale din județul Bistrița - Năsăud au făcut demersuri pentru a obține finanțare în vederea extinderii rețelei de gaze naturale în cât mai multe localități din Bistrița-Năsăud. În 17 august 2020, s-a aprobat prin Ordin al ministrului forma finală a Ghidului pentru dezvoltarea rețelelor inteligente de distribuție a gazelor naturale în vederea creșterii nivelului de flexibilitate, siguranța, eficiență în operare, precum și de integrare a activităților de transport, distribuție și consum final.

Localitățile de pe Valea Bârgăului, Valea Someșului, Valea Ilvelor și Valea Țibleșului”, sunt prevăzute a fi racordate la rețeaua de gaze în faza a II – a de implementare a proiectului.

3.2.5. TELECOMUNICAȚII

Infrastructura de telecomunicații a evoluat foarte mult în ultimii ani în comuna Lunca Ilvei. Rețeaua de telecomunicații curinde componenta de telefonie fixă și componenta de telefonie mobilă. Telefonie fixă deține o rețea dezvoltată cu abonați atât la nivelul instituțiilor publice, companiilor private și populației.

Telefonie mobilă și serviciile de internet câștigă teren permanent, astfel încât teritoriul Comunei Lunca Ilvei este acoperit și sub acest aspect. Serviciile de telefonie mobilă și comunicarea pe internet, prin modalitățile facile de utilizare, atrag o largă clientelă și asigură comunicarea în zone dificile pentru dezvoltarea telefoniei fixe.

Furnizorii de servicii în acest domeniu, includ și distribuția de canale de televiziune în pachete atrăgătoare, oferind servicii complexe care fac parte din ce în ce mai mult dintr-o nouă calitate a vieții privind nevoile de comunicare și acces la informații.

Se vorbește tot mai mult în acest sens, despre programe de furnizare gratuită a accesului la internet pentru comunitățile din zonele rurale, în special cele mai greu accesibile din punct de vedere al infrastructurii de transport.

În ceea ce privește digitalizarea serviciilor publice, un studiu recent realizat de Holisun, în parteneriat cu Asociația Comunelor, arată care este realitatea „digitală” din comunele României.

Acesta a fost realizat pe un număr de 356 de unități administrativ teritoriale, reprezentând 12,44% din cele 2861 de comune din România. 20% dintre reprezentanții primăriilor susțin că nu au suficiente calculatoare sau laptopuri, o treime au răspuns că nu au personal suficient, iar 70% dintre respondenți spun că personalul lor nu este instruit în domeniul digitalizării.

3.2.6. APĂ, CANALIZARE ȘI SERVICII DE SALUBRITATE

Comuna Lunca Ilvei este membră în cadrul Asociației Intercomunitare de Dezvoltare privind asigurarea Serviciilor de alimentare cu apă și canalizare la nivelul Județului Bistrița-Năsăud.

Documentul cadru de implementare a serviciilor este Master Planul privind rețeaua și serviciile de alimentare cu apă și canalizare.

Implementarea Master-planului a parcurs o primă etapă la nivelul anului 2015, apoi s-a trecut începând din 2016 la etapa a II-a a acestuia, în așa fel încât la nivelul anului 2020, peste 90% din populația județului avea acces la rețeaua de apă potabilă și peste 85% la rețeaua de canalizare

Dacă în anul 2007 rețeaua de apă în Lunca Ilvei avea 3 km, în anul 2014 - 25,5 km, la 31 iulie 2019 avea 25,7 km, iar rețeaua de canalizare - lungimea totală simplă a conductelor de canalizare în anul 2019 - 16,9 km, lungimea străzilor cu conducte de canalizare fiind de 7,9 km, cu stații proprii de epurare și de clorinare.

Extinderea rețelei de distribuție este necesară pentru ca toți locuitorii localității Lunca Ilvei să aibă acces la sistemul de alimentare cu apă. Pentru realizarea conformării de 100% populație conectată la sistemul de alimentare cu apă până în anul 2024, extinderea rețelei este singura opțiune posibilă.

Stația de epurare a apei

Lungimea totală simplă a conductelor de canalizare din Regiunea Nord-Vest a fost de 6.278,2 km în anul 2018, reprezentând 16,33% din rețeaua națională. În perioada 2012-2018, lungimea totală simplă a conductelor de canalizare s-a extins la nivel regional cu 60,29%, superior creșterii la nivel național (55,10%).

Numărul localităților conectate la sistemul public de canalizare din Regiunea Nord-Vest a fost de 229 (43 din mediul urban și 186 din mediul rural) în anul 2018, crescând comparativ cu anul 2012 cu încă 92 localități. Toate orașele din Regiunea Nord-Vest sunt conectate la sisteme publice de canalizare. În mediul rural numărul localităților conectate la sistemul public de canalizare a crescut cu 95,79% între 2012 și 2018. Astfel Regiunea a ajuns să deservească doar 46,15 % din totalul localităților cu rețea de canalizare publică din regiune.

Comuna Lunca Ilvei este membru asociat al Asociației de Dezvoltare Intercomunitară Deșeuri Bistrița – Năsăud, asociație înființată în anul 2008 și care are ca obiectiv "să încheie contractul/contractele de delegare cu operatorii, în numele și pe seama unităților administrativ-teritoriale membre implicate, care vor avea împreună calitatea de delegatar, astfel cum este prevăzut de art.30 din Legea nr.51/2006, cu modificările și complătarile ulterioare".

Conform Statutului actualizat, „Denumirea Asociației este "Asociația de dezvoltare intercomunitară pentru gestionarea integrată a deșeurilor municipale în județul Bistrița-Năsăud" conform dovezii nr. 60755 din 20.03.2008, eliberată de Ministerul Justiției.

Compania Vitalia Servicii pentru Mediu, a fost operatorul de salubritate desemnat în urma unei proceduri de licitație publică până în anul 2016, acesta a pierdut colectarea deșeurilor pe județ, dar gestionează depozitul de la Târbuiu. Vitalia Servicii pentru Mediu Tratarea Deșeurilor SRL depozitează deșeurile din județ pe următorii 20 de ani, conform contractului, inclusiv pe cele din Comuna Lunca Ilvei.

SC Supercom București SA a preluat contractul de colectare a deșeurilor din întreg județul, inclusiv în Comuna Lunca Ilvei și realizează următoarele activități:

- colectarea separată și transportul separat al deșeurilor municipale provenind de la populație, agenți economici și instituții publice inclusiv deșeuri periculoase din deșeuri menajere fără a aduce atingere fluxului de deșeuri de echipamente electrice și electronice;
- colectarea separată și transportul separat al deșeurilor reciclabile și predarea acestora în stațiile de sortare din cadrul CMID Târbuiu;
- colectarea, transportul, depozitarea, sortarea, valorificarea și eliminarea deșeurilor provenite din locuințe, instituții generate de activități de reamenajare și reabilitare interioară sau exterioară;
- colectarea, transportul, depozitarea și valorificarea deșeurilor voluminoase provenite de la populație, de la agenți economici și instituții publice;
- colectarea deșeurilor biodegradabile, predominant vegetale din mediul urban și rural zona de case și transportul acestora la stația de compost din cadrul CMID Târbuiu;
- depozitarea temporară, controlată a deșeurilor în Stațiile de Transfer și centrele de colectare și transferul acestora la CMID Târbuiu;

- exploatarea și întreținerea infrastructurii, a vehiculelor, instalațiilor și utilajelor delegate;
- exploatarea, întreținerea și igienizarea punctelor de colectare, respectiv a platformelor de colectare cu containere semiîngropate, a punctelor de regroupare și a amplasamentelor de gestionare aflate în administrarea ADI;
- operarea/administrarea Stațiilor de Transfer și a Centrelor de Colectare
- Organizarea prelucrării, neutralizării și valorificării materiale și energetice a deșeurilor;
- asigurarea de către operator cu recipienți de colectare a tuturor agenților economici/instituțiilor publice;
- Managementul Stațiilor de Transfer și a centrelor de Colectare puse la dispoziția operatorului de către ADI Bistrița-Năsăud;
- derularea unor campanii anuale de informare, conștientizare și educare a populației județului Bistrița-Năsăud, în privința protecției mediului prin reciclarea, valorificarea deșeurilor cât și în procesul de gestionare a acestora

CAPITOLUL IV

MEDIUL SOCIO – CULTURAL - ÎNVĂȚĂMÂNT, SPORT, CULTURĂ, RELIGIE, SĂNĂTATE ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ ÎN COMUNA LUNCA ILVEI

4.1. ÎNVĂȚĂMÂNT ȘI SPORT

Școala din Lunca Ilvei a luat ființă în anul 1882, sub patronajul confesiunii greco-catolice, și a început cursurile cu un număr de 45 de elevi, într-o sală amenajată prin bunăvoința unui sătean.

În anii 1888-1889 se va ridica o clădire pe fundație de piatră, cu pereții, tavanele și acoperișul din lemnărie cioplită și ecarisată în joagăr, pe locul donat în acest scop de un localnic. Școala avea atunci două săli spațioase, o cancelarie și o cameră de locuit. Până în anul școlar 1922-1923, când școala devine de stat, odată cu toate școlile confesionale din Transilvania, locuitorii au suportat, prin contribuția lor directă în bani, plata învățătorului, procurarea manualelor și a materialului didactic, aprovizionarea cu lemne.

Este un merit deosebit al locuitorilor acestui ținut frumos, care au reușit, în condițiile crizei economice din anii 1929-1930, să ridice actuala clădire a școlii, din zidărie de piatră cu cărămidă, având cinci săli de clasă, un atelier de îndeletniciri practice, cancelarie, locuințe pentru director și omul de serviciu, investiție la peste două milioane de lei, la cursul de atunci. În deceniul opt al secolului trecut se vor adăuga alte patru săli de clasă, școala suferind și alte modificări, impuse de efectivele de elevi și de reorganizarea sistemului de învățământ.

În perioada 1995-1997, clădirea a fost supusă unor reparații capitale de anvergură, în urma cărora a primit un aspect estetic corespunzător și a sporit în funcționalitate.

În prezent, Școlala Gimnazială Nr. 1 are limba de predare româna și are următoarele niveluri de școlarizare:

- Învățământ preșcolar
- Învățământ primar - clasele I-IV

➤ Învățământ gimnazial – clasele V-VIII

În prezent, la Lunca Ilvei funcționează **Școala Gimnazială nr. 1 Lunca Ilvei** (fosta Școală de arte și meserii), care are în structura sa 3 unități de învățământ: **Școala primară nr. 2 (Valea Leșului)**, **Școala primară nr. 3 (Cepan)** și **Școala primară nr. 4 (Iliuța)**.

De asemenea, în 2003 a fost construită și dată în folosință o clădire cu etaj pentru Grădiniță, la parterul căreia există un Centru de informare și documentare pentru copii.

La data de 14 noiembrie 2012, prin HCL nr. 39, Consiliul Local al comunei Lunca-Ilvei a aprobat înființarea **Serviciului Social pentru Creșa de copii Lunca-Ilvei**. Serviciul își desfășoară activitatea în comuna Lunca-Ilvei, str. Fabricii, nr. 16 și primește copii în vârstă de până la 3 ani care au domiciliul sau reședința în comuna Lunca-Ilvei (40 copii).

Școala gimnazială nr. 1 Lunca Ilvei

În anul școlar 2019-2020, în Școala Gimnazială nr. 1 au fost înscriși 233 elevi, la cursurile de zi, cu vârste cuprinse între 6 și 15 ani, în 12 clase, și 85 de preșcolari, cu vârste cuprinse între 3 și 6 ani, în 4 grupe.

Școala este încadrată cu personal didactic (format din 14 profesori, 6 învățători, 4 educatoare), personal didactic auxiliar (format din 2 persoane) și personal nedidactic (3 persoane).

Baza materială a unității a cunoscut o îmbunătățire considerabilă și cuprinde 5 laboratoare (de informatică, fizică, chimie și biologie), 4 cabinete (de matematică, limba și literatura română, limbi moderne, istorie-geografie), 4 săli de grupă, 12 săli de clasă, un atelier, o sală de sport, un centru de documentare și informare, o bibliotecă, având aproape 10 mii de volume, teren de sport sintetic, două microbuze școlare pentru transportul elevilor.

Cu o investiție de 1,3 milioane de euro, Școala Gimnazială Nr.1 din comuna Lunca Ilvei și-a schimbat înfățișarea după ce a trecut printr-un amplu proces de reabilitare, modernizare și extindere. Întreaga investiție a fost realizată din fonduri guvernamentale, prin intermediul Programului Național de Dezvoltare Locală. Astfel, noua unitate de învățământ va funcționa într-o clădire de 2.000 mp. Aici au fost amenajate 10 săli de clasă, 4 laboratoare și 4 cabinete de specialitate.

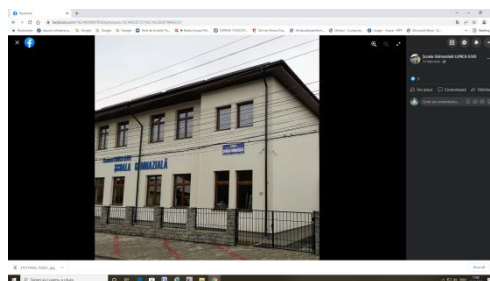
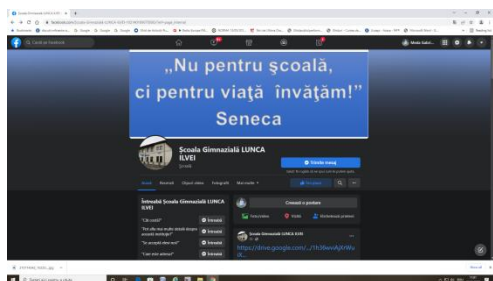
Școala este racordată la rețeaua de apă și canalizare, la cea de curent și la cea de telefonie, are conexiune Internet și dispune de încălzire centrală, asigurată de o centrală termică performantă, pe rumeguș.

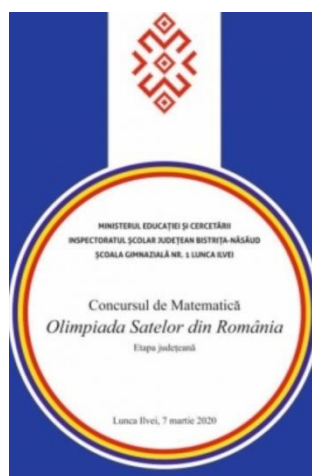
Pagina de Facebook a unității de învățământ este:

https://www.facebook.com/%C8%98coala-Gimnazial%C4%83-LUNCA-ILVEI-102140189070500/?ref=page_internal,
 pagină creată în 16 februarie 2022, iar pagina web a acesteia este <http://www.scli.ro/>.

Atunci când se vorbește de școala de la sate, în special orășenii sunt tentați să creadă că elevii mediului rural sunt mai slab pregătiți. Totuși, acesta este doar un mit, deoarece profesorii și elevii din mediul rural sunt mai puțin distrași de invențiile lumii moderne și mai mult interesați de studiu în vederea obținerii unei calități a vieții superioare părinților și bunicilor lor. Dorința de învățate în Lunca Ilvei este foarte mare, dovadă participarea și obținerea unor rezultate excepționale la Olimpiade și Concursuri Județene și Naționale. Elevii Școlii Generale Nr. 1 Lunca Ilvei au obținut mențiuni și premii la fazele județene și naționale la următoarele discipline: Limba și literatura română, Matematică, Fizică, Chimie, Biologie, Istorie, Geografie și Sport.

Astfel, în anul 2020 au participat la Concursul național de matematică "Olimpiada Satelor din România" 2020, etapa județeană. Concursul se adresează elevilor din clasele IV – VIII din mediul rural și este înscris în Calendarul concursurilor naționale școlare finanțate de către M.E.C.

Activitatea sportivă în comună este una susținută, în anul 2018 a luat ființă Clubul Sportiv Lunca Ilvei, cu sediul administrativ în Comuna Lunca Ilvei, strada Fabricii, bl.3, ap. 1 și pagina de Facebook: <https://www.facebook.com/c.sLuncaIlvei2018>. Echipa de fotbal CS LUNCA ILVEI 2018, participă la diverse competiții sportive interne, având rezultate foarte bune.

Activitățile sportive se desfășoară în sala de sport modernă edificată de autoritatea locală, precum și pe terenul de sport sintetic multifuncțional din comună, teren dotat cu instalație de iluminat nocturnă (valoare investiție 240.000 lei).

Teren de sport sintetic multifuncțional

Situația învățământului în comuna Lunca Ilvei, în perioada 2016 - 2020, a fost următoarea:

	Ani				
	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020
	UM: Număr				
Copii înscriși la grădinițe	53	63	66	70	84
Elevi înscriși în învățământul primar și gimnazial	318	289	264	246	227
Elevi înscriși în învățământul primar	155	124	143	122	101
Elevi înscriși în învățământul gimnazial	163	165	121	124	126
Absolvenți în învățământul gimnazial	47	42	39	31	49
Personal didactic grădinițe	4	4	4	4	4
Personal didactic învățământul primar	11	9	8	9	6
Personal didactic învățământul gimnazial	15	15	14	14	14
Săli de clase și cabinete	17	17	17	15	16
Laboratoare	1	1	1	-	3
Ateliere	-	-	-	-	-
Săli de gimnastică	-	-	-	-	-
PC	37	37	37	37	44
Tablete	-	-	-	-	52

Autoritatea locală a derulat sau are în derulare proiecte privind infrastructura școlară și dotarea școlilor cu echipamente electronice necesare procesului de învățământ:

1	Reabilitare, modernizare si extindere Școala Gimnazială nr. 1 Lunca Ilvei	PNDL	5.659.252,20	executat
2	Reabilitarea, modernizarea si dotarea Grădiniței nr. 1, str. Grănicerilor, nr. 238	CNI/ buget local	3.848.021,65	in evaluare la CNI

Un proiect derulat de administrația locală în anul 2020, în valoare de 556.933,71 lei din fonduri POCA și buget local 2% a dus la achiziționarea de tablete si dispozitive electronice pentru învățământ, pentru Școala Gimnazială Lunca Ilvei, Lot 1 - Furnizare tablete cu acces la internet pe o perioadă de min 24 luni, Lot 2-Furnizare de dispozitive electronice pentru învățământ.

Alte 2 proiecte care privesc modernizarea și dotarea unităților de învățământ, respectiv Reabilitarea, modernizarea și dotarea Grădinitei nr. 1, str. Granicerilor, nr. 238, și Achiziționare de echipamente de protecție medicală, pentru Școala Gimnazială Lunca Ilvei, erau în evaluare în anul 2021.

Învățământul este unul dintre domeniile de activitate în care pandemia și-a pus amprenta radical, modificând totul, de la procesul de predare până la modul de interacțiune al elevilor.

Dintre toate țările Uniunii Europene, România alocă cel mai mic procent din PIB pentru educație, și chiar și aceste fonduri reduse sunt direcționate prioritar către universități.

Investiția în copii, inclusiv în cei mai vulnerabili, cere o redistribuire a majorității fondurilor acolo unde majoritatea beneficiază cel mai mult: educația timpurie și cea obligatorie. La rândul lor, acestea vor produce cohorte mai mari pentru învățământul terțiar, pentru că mai mulți tineri vor fi pregătiți și își vor dori o diplomă universitară.

Educația are nevoie de mai multe fonduri, de o mai mare alocare de la bugetul de stat și de o realocare de resurse în interiorul bugetului Ministerului Educației Naționale. Aceste resurse pot fi completate din fonduri europene și împrumuturi de la instituții financiare europene și internaționale.

4.2. CULTURĂ, RELIGIE, TRADIȚII, OBICEIURI

Cu toate că este situată la periferia județului Bistrița Năsăud într-un cadru cu puternice influențe moldovenești, Lunca Ilvei are o viață culturală proprie, cu datini și obiceiuri legate de momentele importante din viață precum: nașterea, botezul, căsătoria, moartea dar și sărbătorirea Crăciunului, Anului Nou și a Paștelui impun respectarea tradițiilor moștenite din bătrâni. Este trist însă că moștenirea străbunilor se pierde treptat datorită stilului modern de viață devenit parcă un cult al tinerilor. Pentru a nu se pierde definitiv aceste valori culturale, se organizează periodic în comună diverse activități cu scopul de a reaminti localnicilor și vizitatorilor de originile și datinile străbune. Comuna Lunca Ilvei a găzduit în ultimii ani: Festivalul Hora Șomeșană, Festivalul ilvean de colinde și obiceiuri de iarnă, spectacole folclorice, 100 de ani de la Sfințirea Bisericii, Întâlnirea fiilor satului, Festivalul cantecului, jocului și portului ilvean.

Aceste manifestări au loc, în general, în incinta **Căminului Cultural Lunca Ilvei**, cu o capacitate de 500 de locuri. Căminul Cultural din comună a fost construit în anul 1955, din inițiativa localnicilor și avea să dispună de o sală de teatru și spectacole inclusiv pentru cinematograf, balcon, club și bibliotecă. În 2003-2004, căminul cultural a fost extins și modernizat, fiind des utilizat în scopuri culturale.

În ciuda faptului că este situată la periferia județului Bistrița Năsăud într-un cadru cu puternice influențe moldovenești, Lunca Ilvei are o viață culturală proprie, datini și obiceiuri legate de momentele importante din viață cum sunt: nașterea, botezul, căsătoria, portul, moartea dar și sărbătorirea Crăciunului, Anului Nou și Paștelui. Comparând trecutul cu prezentul observăm că portul precum și majoritatea datinilor și obiceiurilor s-au modernizat. Virtuțile, datinile și tradițiile cele mai perene ale localnicilor au fost și rămân dragostea față de locurile natale, dăruirea, demnitatea și onestitatea.

Modernizarea și dotarea Căminului Cultural din Lunca Ilvei (proiect M76), investiție în valoare de 495.000 euro din fonduri europene a fost realizată de autoritatea locală pentru a oferi comunității luncane condiții optime și a-i determina pe luncani să participe la viața culturală a comunei.

Lunca Ilvei se poate mândri și cu **Biblioteca Publică**, ce are în prezent 8.619 de unități de bibliotecă gestionate de un bibliotecar, oferă servicii de împrumut la domiciliu pentru adulți și copii, sală de lectură și acces gratuit la internet, dar și cu **Biblioteca Școlară**, care are 7.300 de unități de bibliotecă. Biblioteca publică a fost înființată în 1940, oferind în prezent servicii de

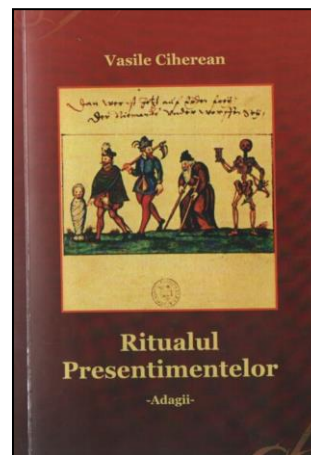
împrumut la domiciliu pentru adulți și copii, acces la sala de lectură și acces gratuit la internet, având un program cu publicul 5 zile pe săptămână.

În anul 1977 a fost înjghebată într-o casă veche din lemn o colecție muzeală, astăzi existând un **muzeu al satului** amenajat în incinta școlii. Acesta cuprinde “obiecte de uz casnic de mare decorativitate, piese aparținând unui întreg univers al civilizației lemnului”. Din bătrâni au fost culese și apoi editate strigături, doine, balade, cântece de cătanie și de război din spațiul etnografic al acestei localități.

Viața culturală locală este recunoscută pe plan național prin activitatea soliștilor vocali de muzică populară **Lidia Someșan**, **Virginia Bugnar**, a trișcasului **Mihăilă Varvari**, a tarafului, a grupului vocal sau a formației de dansuri populare. Ca păstrător al elementelor comune, dar într-o manieră mai modernă, se remarcă preotul-poet **Vasile Cihorean**, despre care Ioan Pinteafirmă că este „este un fel de Coșbuc, pe dos, cu elemente asemănătoare, dar fără rimă, cu aceleași personaje din lumea satului dar prezentate într-un mod modern”. Din generația tânără, îl amintim pe **Florian Zapra**, actor și regizor de filme de scurt metraj, care duce cultura ilveană peste granițele țării, participând la diferite festivaluri de film.

Lidia Someșan

Volumul „Ritualul Presentimentelor”
de Vasile Cihorean

Diferite programe culturale sunt derulate de către unitățile de învățământ, unde educatorii, învățătorii și profesorii se străduiesc să mențină viu interesul tinerilor pentru cultura locală prin diferite concursuri, spectacole, mini-concerte, evenimente culturale. Elevii Școlii

Generale Lunca Ilvei își prezintă portul, obiceiurile și jocul atât în comună cât și în alte localități precum: Silivașu de Câmpie, Prislop, Leșu, Bistrița, Zalău.

*„Brăduțuț”- Formația de dansuri
populare a Școlii Generale Nr. 1 Lunca Ilvei*

*Grupul de colindători
a Școlii Generale Nr. 1 Lunca Ilvei*

Portul popular este îmbrăcat astăzi benevol doar în zilele de sărbătoare religioasă (Crăciun, Anul Nou, Paști), duminicile la biserică sau cu ocazia festivalurilor organizate în comună. Bătrânii mai respectă obiceiul de a purta costumul popular, însă doar pentru a merge la biserică. Ținutele moderne și mai comode au luat locul costumelor populare.

Caracteristic costumului popular din zona ilvelor este clopul cu păun și pieptarul cu franjuri.

Costume populare ilvene bărbățești și femeiești

Clop cu păun

Copii în costume populare

Tradiții și obiceiuri

Lunca Ilvei, fiind situată în spațiul geografic al Bazinului superior al Râului Someș, păstrează, ca și celelalte localități de aici, obiceiurile și tradițiile populare moștenite din bătrâni privind momentele importante ale vieții: nașterea, botezul, nunta și înmormântarea.

Nașterea și botezul

La naștere, pe lângă moașa care asistă nașterea, fiecare are o “moașă de neam”, care vine la noul născut imediat după naștere cu aghiasmă și daruri. „Moașa de neam” este prima persoană care îmbăiază copilul, fiind un act de ritual. În apa pentru prima baie se pun tot felul de flori și obiecte care să-i aducă noroc (busuioc), bogăție (un ban), duioșie și dragălășenie (flori de romaniță și petale de trandafir), protecție (aghiasmă). Cu aghiasma se spală și femeia lăuză.

După prima baie copilul este înfășat de moașă și așezat pe masă, pe un pieptar de oaie, unde i se urează: „să fi de cinste ca masa și bland ca oaia”. Apa din baie nu se aruncă afară dacă soarele este asfințit, ea se lasă până a doua zi, ca să fie copilul ferit de duhurile rele, iar după răsăritul soarelui se aruncă într-un loc curat, de obicei în grădina cu flori, „ca să crească frumos ca florile”.

La șase săptămâni după naștere, femeii lăuze și copilului li se face o rugaciune - molitvă - după care femeia poate să umble în afara gospodăriei sale. Până în acest moment femeia este considerată necurată, interzicându-i-se să meargă la fântână, „ca să nu facă apa germni roșii” și să nu iasă în câmp, „ca să nu spurce țarina”. Aceste interdicții sunt considerate ca fiind rituri de apărare pentru femeia lăuză, având scopul de a o proteja de efort fizic, ce i-ar putea face rău, îmbolnăvind-o. Imediat după molitvă se face botezul.

Pentru că în zilele noastre botezul e mare prilej de petrecere, acesta se face atunci când părinții pot să se pregătească în mod onorabil. Aceasta pentru că, în afara moașei și a nașilor de cununie, se mai invită și alte persoane „cu dare de mână”, care devin nași de botez și cu care se încumetresc.

În trecut era obiceiul ca și biserica să dea un nume copilului, de obicei după numele sfântului ce se serba în ziua în care s-a născut copilul.

Nunta

După cum se știe, omul străbate de la naștere până la neființă un itinerar exprimat în etape existențiale, parcurgând succesiv fazele copilăriei, adolescenței, căsătoriei, maturității și senectuții. Nunta este un eveniment de cea mai mare însemnătate în viața omului, a cărui desfășurare presupune un complex de obiceiuri. Prin căsătorie tinerii își schimbă statutul lor social, trecând de la faza de fată și flăcău la aceea de oameni căsătoriți. Nunta este considerată o etapă absolut necesară în viața fiecărui individ, ca un ritual ce trebuie neapărat îndeplinit, pentru ca omul să se realizeze deplin și prin el să se asigure perpetuarea speciei umane.

Nuntă în străie populare

Nuntă cu colăcari

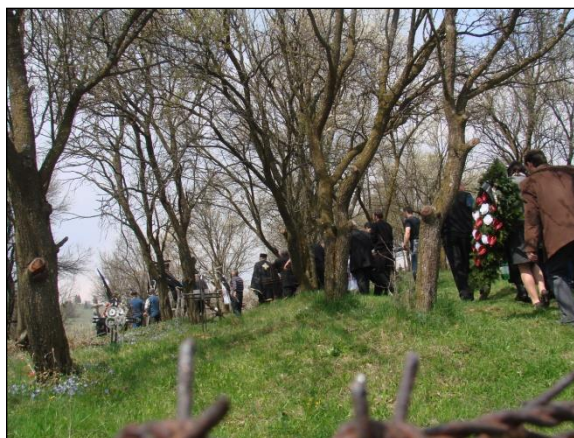

Din păcate, nunta țărănească tradițională a pierdut mult din fastul și frumusețea de altădată, ceremonialul ei simplificandu-se de-a lungul anilor. Totuși nunta rămâne cel mai fastuos rit de trecere. Punctele cheie ale nunții tradiționale, cum sunt: peșitul, tocmala (logodna), alegerea nașilor, a druștelor, a stegarilor și a colăcarilor, gătatul miresei, nunta și dezgătatul miresei, se mai păstrează și astăzi, însă mult modernizate. Nunțile, odinioară organizate în ograda marelui, se desfășoară astăzi la Căminul Cultural sau la sălile de nunți, iar portul popular specific nunților este înlocuit cu fastuoase costume de miri și mirese, nași și domnișoare de onoare.

Înmormântarea

Ca și la nuntă, la înmormântare participă familia, neamurile și toți cunoscuții. Femeile duc ajutoare la mort, pentru pregătirea „pomenelor”: zahăr, făină, ulei, ouă, orez, slănină, găini sau carne de porc iarna, semn al solidarității umane. Timp de trei zile cât stă mortul în casă, este „priveghet” de cei vii: familia, rudeniile, vecinii, prietenii din sat, care vin să-și ia rămas bun de la cel ce până atunci a fost alături de ei.

În priveghi se duc lumânări, care se așează lângă sicriu, la capul mortului. Fiecare când intră în casă își face semnul Sfintei Cruci și spune „Dumnezeu să-l ierte” și păstrează un moment de reculegere în fața celui adormit. Se așează apoi alături de familie și priveghează mortul, discutând anumite întâmplări legate de viața celui care pleacă, despre calitățile acestuia. Familia servește pe cei prezenți la priveghi cu cozonac, prajitură și cu cate un pahar de țuică fiartă sau vin. Cei ce primesc spun „să fie de sufletul mortului”.

Cu ani în urmă, în priveghi, un grup de femei (bocitoare) care se picepeau la „cântatul morților”, cântau mortului pe o melodie doinită, rar și nu prea tare. Textul „cântecului morțesc”, al bocetului, era improvizat de una dintre femei, mai pricepută în meșteșugirea cuvântului și era adaptat situației celui mort. Ea era ajutată la cântat de celelalte femei. În drum spre cimitir, textul era deja cunoscut și se cânta în timp ce se mergea cu mortul la groapă, când trăgeau și clopotele. Astăzi acest obicei nu se mai păstrează, spre regretul bătrânilor care l-au apucat.

În ultima seară de priveghi, se fac ultimele pregătiri pentru înmormântarea propriu-zisă: se stabilesc persoanele care vor duce mortul, în număr de șase sau opt, cele care vor duce praporii, tot șase sau opt, după dorința familiei, sfeșnicile în număr de patru, crucea, iar la cei mai în vârstă sau cu renume în sat se duce și un steag negru. Tot atunci este chemat și preotul să facă o rugăciune pentru cel adormit.

Sicriul, „copârșăul” sau „sălașul”, rămâne pe masă până în ziua înmormântării. În ziua înmormântării, înainte de a sosi preotul, familia pune la prapori, sfeșnice, la cruce și pe capacul de la sicriu ștergere țesute în casă, în ultimul timp prosoape de magazin, pentru cei ce vor fi puși la dus. Pe lângă prosop, aceștia vor mai primi și un colac. Pentru sufletul mortului și ca semn al comuniunii cu cei rămași, celor ce asistă la slujba înmormântării li se dă o lumânare și o batistă. În timp ce se merge spre cimitir, copiilor li se dau colăcei.

Crucea pentru mort se face din lemn de brad. După înmormântare, familiile care au putere financiară, fac pentru morți cruci de piatră sau de marmură. Înmormântarea are loc a treia zi după moarte, de regulă între orele 12-15. La prohod participă rudele, vecinii și alți oameni din sat.

Biserici și viața spirituală

Conform recensământului efectuat în 2011, în comuna Lunca Ilvei, din punct de vedere confesional, majoritatea locuitorilor sunt ortodocși (89,18%), dar există și minorități de penticostali (2,72%), bapțiști (2,11%) și martori ai lui Iehova (1,85%). Pentru 3,08% din populație, nu este cunoscută apartenența confesională

În decursul existenței sale biserica din Lunca Ilvei a vegheat în permanență la păstrarea purității morale a locuitorilor, a urmărit și sprijinit întemeierea unor familii pe principii morale sănătoase și a militat, prin preoții săi, la sădirea în sufletele oamenilor a "fricii de Dumnezeu". Alături de bisericile tradiționale au apărut culte religioase noi, precizate mai jos.

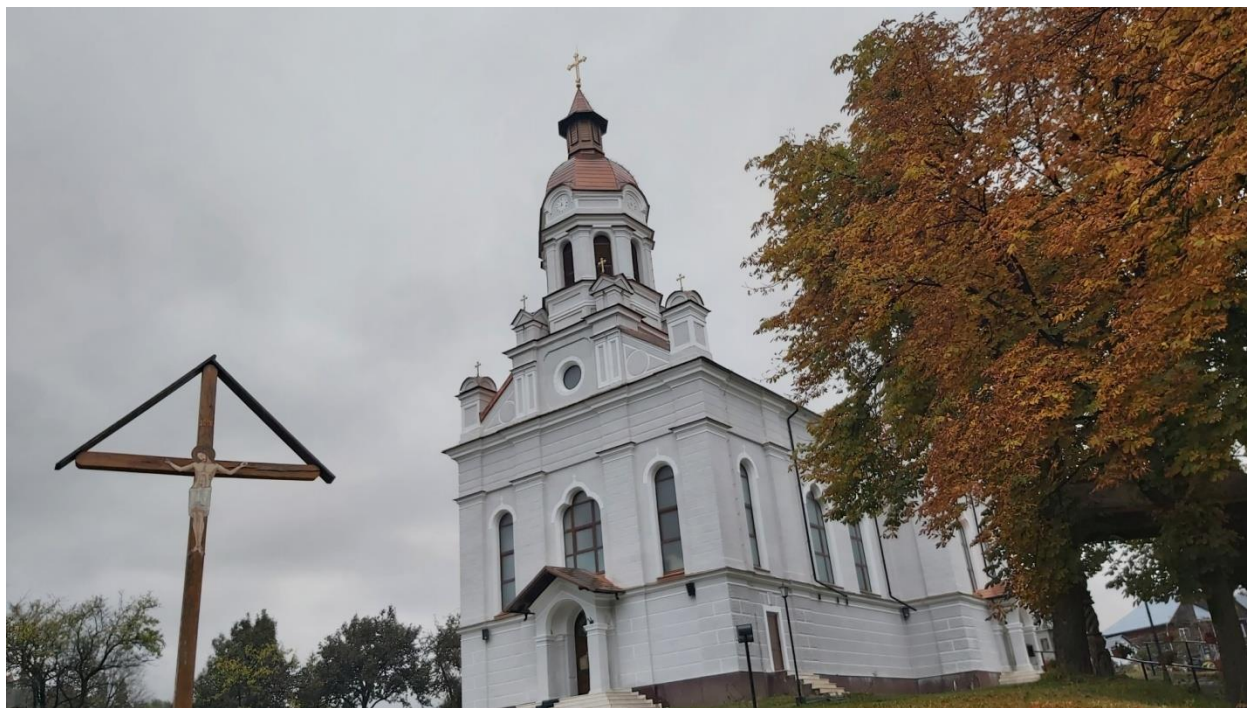
- Biserica Ortodoxă;
- Biserica Baptistă;
- Biserica Penticostală;
- Congregația Martorilor lui Iehova.

Există și adepți ai altor culte cum ar fi greco-catolici, romano-catolici, adventiști de ziua a șaptea, reformați (sursa: <https://www.primarialuncailvei.ro/ro/viata-spirituala>).

PAROHIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ LUNCA ILVEI (strada Grănicerilor nr. 234)

Parohia Lunca Ilvei a luat ființă în anul 1923, prin desprinderea de parohia Ilva Mare. Finalizată în anul 1910, în stil neobizantin, biserica a fost sfințită abia pe data de **23 septembrie 1934** iar după trecerea altor 70 de ani, perioadă în care i s-au făcut ample reparații exterioare și interioare, ea a fost resfințită de Înalt Prea Sfințitul Arhiepiscop Dr.Irineu Bistrițeanul. Slujba de resfințire a avut loc pe data de **16 mai 2004**.

Trebuie menționat și faptul că, interiorul sfântului lăcaș cuprinde, printre altele: iconostasul, avîndu-l ca autor pe Octavian Smighelschi, pictura murală executată în tempera de profesorul Viorel Nimigeanu în anul 2003.

Către finalul anului 1936, pe grădina bisericii, în amintirea eroilor locali, căzuți la datorie pentru integritatea și înălțarea Țării, a fost ridicată din beton, o monumentală Troiță – opera Detașamentului Căi Ferate - Armata română.

Slujitorii Domnului, au ocrotit această Glorioasă Cruce, în fața căreia la zile mari, împreună cu dreptmăritorii creștini înălțau rugăciuni de-a lungul vremurilor până astăzi

Autoritatea locală a construit pentru comunitate o capelă mortuară, cu fonduri din bugetul local, investiție în valoare de 1.090.034,39 lei.

În data de 11 iulie 2020, Preasfințitul Părinte Benedict Bistrițeanul, Episcopul-vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, s-a aflat în mijlocul credincioșilor din Lunca Ilvei, Protopopiatul Năsăud, prilej cu care a liturghisit și a binecuvântat noua Capelă mortuară din localitate.

4.3. SĂNĂTATE ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ

Un sector foarte important în politicile publice la nivel național este reprezentat de **sistemul de sănătate**. Reforma în domeniul sănătății în România este reglementată prin Legea nr. 95 din 14 aprilie 2006, care a suferit numeroase modificări de-a lungul timpului. Potrivit acestui act normativ scopul asistenței de sănătate publică îl constituie promovarea sănătății, prevenirea îmbolnăvirilor și îmbunătățirea calității vieții.

Problemele existente în sistemul național de sănătate se reflectă și la nivel local. Criza sanitară generată de pandemia de COVID – 19 a pus presiune pe sistemele de sănătate la nivel global, iar în cazul României, care are unul dintre cele mai slabe sisteme medicale din Uniunea Europeană, lipsurile au fost cuvântul cheie și realitatea cu care ne-am confruntat încă de la începutul pandemiei.

Persoanele care locuiesc la sate sunt, în general, preocupate de gospodăria și de agricultură și nu au o deschidere foarte mare către educația medicală. Rolul unui medic din mediul rural nu este numai de a trata pacienții bolnavi din aceste zone, ci și de a-i face mai responsabili de propria persoană, mai atenți și mai conștienți de sănătatea lor.

Orice modificare a comportamentului pacienților în bine reprezintă o satisfacție foarte mare pentru medicul care reușește să-i facă să înțeleagă cât de important este să ai grijă de sănătate.

În comuna Lunca Ilvei funcționează 1 cabinet medical de familie în cadrul căruia își desfășoară activitatea 1 medic de familie, și 1 cabinet stomatologic cu 1 medic stomatolog.. În același regim funcționează pe raza comunei și 1 farmacie și 1 punct farmaceutic cu 2 farmaciști cu studii superioare. Toate cabinetele și farmaciile fac parte din sistemul privat de sănătate.

Indicatorii care reflectă infrastructura sanitară din comuna Lunca Ilvei sunt evidențiați în tabelul următor:

Categorii de unități sanitare	Forme de proprietate (public/ privat)	Ani		
		Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020
		UM: Numar		
Cabinete medicale de familie	Privat	1	1	1
Cabinete stomatologice	Privat	1	1	1
Farmacii	Privat	1	1	1
Puncte farmaceutice	Privat	1	1	1

Autoritatea locală are în vedere Reabilitarea, modernizarea și dotarea dispensarului uman din Comuna Lunca Ilvei, Str. Grănicerilor, nr. 246, un proiect finanțat prin prin Compania Națională de Investiții și din bugetul local, investiție în valoare de 4.850.345,33 lei. Proiectul este în evaluare la Compania Națională de Investiții (CNI).

În ceea ce privește personalul medical de specialitate și cel sanitar mediu care deservește locuitorii comunei în perioada 2018 - 2020:

Categorii de cadre medico-sanitare	Forme de proprietate	Ani		
		Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020
		UM: Număr persoane		
Medici	Privat	2	2	2
din total medici: medici de familie	Privat	1	1	1
Stomatologi	Privat	1	1	1
Farmaciști	Privat	2	2	2
Personal sanitar mediu	-	2	2	2

Pentru servicii specializate, cetățenii comunei Lunca Ilvei se adresează spitalelor și cabinetelor/ clinicilor din Sîngeorz-Băi și municipiul Bistrița-Năsăud. Din păcate, comuna nu are în dotare o ambulanță funcțională pentru cazurile de urgență

Serviciile medicale de calitate sunt vitale pentru întreaga comunitate, acestea având rolul de a îmbunătăți condiția fizică și capacitatea de muncă a locuitorilor comunei.

Deși se confruntă cu o criză de medici în mediul rural, România nu are politici de încurajare a medicilor să se stabilească la sate cum are spre exemplu Franța care încearcă să combată deșerturile medicale. În 2013 guvernul francez a adoptat un program de sănătate prin care medicii tineri care se instalau în zonele deficitare primeau o alocație de 3640 de euro brut pe lună timp de doi ani. Dar și în aceste condiții speranța primarilor din satele franceze era pusă în medicii români.

Astfel de programe ar trebui inițiate de Guvernul României, în vederea dezvoltării sectorului de medicină primară realizat prin intermediul medicilor de familie în zonele rurale în mod special.

Asistența socială în comuna Lunca Ilvei este asigurată prin Compartimentului Asistență Socială, care funcționează cu un singur post ocupat - funcție publică de inspector, grad profesional superiori, cu atribuții în domeniu, care coordonează și activitatea asistenților personali ai persoanelor cu handicap grav. În cadrul instituției mai există un post de asistent comunitar, precum și o Creșă - **Servicii Creșă Lunca Ilvei**.

Creșă și Sala de sport

Pe Strada Fabricii din comuna Lunca Ilvei au fost construite, prin programul Agenției Naționale pentru Locuințe, două blocuri cu 32 de apartamente prevăzute fiecare cu subsol, parter, două etaje și o mansardă.

În cadrul investiției privind construirea și darea în folosință a două blocuri de locuințe ANL, comuna Lunca Ilvei a contribuit de la bugetul local cu suma de 24.000 de lei. Acești bani au fost alocați pentru racordarea la rețeaua de electricitate și amenajarea platformei de pe Strada Fabricii, acolo unde au fost construite Creșă cu 40 de locuri și Sala de sport ultra-modernă.

Bloc de locuințe ANL

Conform Legii 292/2011 cu privire la asistența socială, este obligatorie crearea, la nivelul fiecărei administrații publice locale (oraș sau comună), a Serviciilor Publice de Asistență Socială (SPAS); totuși, implementarea acestei legi a fost întârziată în mod constant, din diverse motive, în special în unitățile administrative rurale mai mici. Cel mai mare deficit al resurselor umane care lucrează în furnizarea de servicii sociale se află în comunitățile rurale, în special în comunele mici, deoarece puțini profesioniști instruiți sunt pregătiți să accepte un loc de muncă slab plătit într-o zonă îndepărtată și săracă, cu facilități limitate.

Acordarea serviciilor de asistență socială este concepută ca un sistem de acțiuni, care trebuie să asigure realizarea obiectivului său major: asistarea persoanelor care, din cauza unor motive de natură economică, fizică, psihică sau socială, nu au posibilitatea să-și asigure nevoile sociale, să-și dezvolte propriile capacități și competențe pentru integrarea socială.

Din Planul de acțiune privind serviciile sociale ale compartimentului de asistență socială la nivelul Comunei Lunca Ilvei, întocmit de compartimentul de specialitate pentru anul 2021, rezultă că autoritatea locală oferă servicii sociale de Creșă pentru copii, cu o capacitate de 40 locuri și un buget estimat de 591.000 lei din bugetul local.

Principală formă de sprijin pentru prevenirea și combaterea sărăciei și riscului de excluziune socială este **venitul minim garantat**, acordat din bugetul de stat prin Legea nr. 416/2001, în cursul anului 2020 aflându-se în plată un număr mediu lunar de 23 de dosare de acordare a VMG, pentru care s-au alocat aproximativ 32.462 lei.

Persoanele cu handicap, adulți și copii, încadrate în gradul grav de handicap din comuna Lunca Ilvei au beneficiat, conform legislației speciale în vigoare, de drepturi financiare, informare și pregătire profesională pentru integrarea lor în societate și prevenirea marginalizării.

Conform Legii nr. 448/ 2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată, cu modificările și completările ulterioare, rolul primăriei este de a monitoriza îndeplinirea atribuțiilor și obligațiilor ce le revin asistenților personali în vederea ameliorării situației persoanelor cu handicap grav pe care le au în îngrijire, astfel încât aceștia să promoveze îngrijirea specială de care au nevoie.

Numărul de asistenți personali ai persoanelor cu handicap grav, indemnizații plătite persoanelor cu handicap grav fără asistent personal, beneficiari de venit minim garantat în perioada 2018 - 2020, sunt reflectate în tabelul următor

AN	NR. ASITENTI PERSONALI	NR. INDEMNIZATII	VMG
2018	18	30	23
2019	18	31	21
2020	19	26	23

Există de asemenea preocupare la nivelul administrației locale și în ceea ce privește aplicarea politicilor sociale în domeniul **protecției copilului**, conform legii. Prin intermediul compartimentului de asistență socială sunt propuse diverse măsuri de protecție, ca de exemplu plasamentul familial, tutela, supravegherea specializată la domiciliul părinților, instituționalizarea sau asigurarea unui asistent maternal pentru copiii de pe raza comunei Lunca Ilvei și reintegrarea în familiile naturale a minorilor care au beneficiat de măsuri de protecție specială. De asemenea, sunt monitorizați copiii aflați în situații de risc de pe raza comunei Lunca Ilvei, precum și monitorizarea situației școlare a copiilor și tinerilor aflați în situații de risc și care sunt în evidențele compartimentului de asistență socială, pentru prevenirea abandonului școlar.

Inspectorul din cadrul compartimentului de asistență socială acordă servicii de informare și consiliere victimelor violenței în familie și familiilor în care se află copii minori cu risc de abandon școlar. De asemenea, copiii ai căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate sunt monitorizați periodic iar persoanele în grija cărorra rămân sunt consiliate cu privire la obligativitatea delegării de către instanță a exercițiului drepturilor părintești.

Totodată, conform Legii nr. 248/ 2015 privind stimularea participării în învățământ preșcolar a copiilor provenind din familiile defavorizate, se instituie stimulent educațional, sub formă de **tichete sociale** în valoare de 50 lei lunar. În anul 2020 au beneficiat de aceste tichete sociale pentru grădiniță un număr de 8 copii.

Din bugetul local, au fost acordate în anul 2020 de exemplu, în baza Legii 416/ 2001 privind venitul minim garantat, actualizată, **ajutoare de urgență** și **ajutoare de înmormântare** în sumă de 10.000 lei.

Protecția persoanelor vârstnice, reglementată de Legea nr. 17/ 2000 privind protecția socială a persoanelor vârstnice, republicată, cu modificările și completările ulterioare, se asigură tot prin intermediul compartimentului de asistență socială. Nevoile persoanelor vârstnice se evaluează prin anchetă socială care se elaborează pe baza datelor cu privire la afecțiunile ce necesită îngrijire specială, capacitatea de a se gospodări și de a îndeplini cerințele firești ale

vieții cotidiene, condițiile de locuit, precum și veniturile efective sau potențiale considerate minime pentru asigurarea satisfacerii nevoilor curente ale vieții.

Serviciul public de asistență socială din cadrul aparatului de specialitate al primarului Comunei Lunca Ilvei și-a stabilit următoarele obiective generale în domeniul asistenței sociale:

- 1) Monitorizarea și creșterea calității serviciilor oferite precum și asigurarea continuității acestora pe plan local
- 2) Eficientizarea activității privind acordarea prestațiilor sociale care intră în atribuțiile serviciului
- 3) Dezvoltarea și diversificarea serviciilor de natură socială, în funcție de nevoile identificate
- 4) Îmbunătățirea continuă a calității serviciilor sociale
- 5) Promovarea participării și colaborării între toți factorii implicați în domeniul social
- 6) Promocarea prevenției ca măsură de importanță majoră în activitatea de asistență socială.

Programul de politici destinate cunoașterii și prevenirii situațiilor care determină marginalizarea socială se realizează cu participarea instituțiilor publice, a comunităților locale, a reprezentanților organizațiilor patronale și sindicale și a reprezentanților societății civile.

CAPITOLUL V

ANALIZA SWOT – COMUNA LUNCA ILVEI

Procesul de planificare strategică (PPS) a vizat definirea reperelor strategice de dezvoltare a comunității pe o perioadă de 5-7 ani. Etapele metodologice principale ale PPS au fost următoarele: realizarea unei analize preliminare, stabilirea viziunii asupra dezvoltării strategice a comunității, analiza sectorială a domeniilor strategice principale și articularea documentului strategic. Pentru a da roade, însă, planificarea strategică trebuie însoțită de promovarea, la nivelul administrației publice, a unui management strategic integrat, la toate nivelurile, capabil să identifice și să speculeze oportunitățile apărute în beneficiul comunității.

Analiza SWOT este cel mai renumit instrument de audit și analiză a poziției strategice generale a unei unități administrativ - teritoriale. Se folosește atunci când se dorește identificarea strategiilor care vor permite crearea unui model de administrație specific comunei. Cu ajutorul acestui model se va realiza utilizarea eficientă a resurselor și capacităților disponibile și se va putea adapta la cerințele mediului în care acționează autoritatea locală.

Cu alte cuvinte, analiza SWOT este baza pentru evaluarea potențialului și limitărilor interne și a oportunităților și amenințărilor probabile/ posibile din mediul extern.

Analiza SWOT vizualizează toți factorii pozitivi și negativi din interiorul și din afara unității administrativ - teritoriale care afectează succesul acesteia în realizarea activității desfășurate pentru dezvoltarea comunei și pentru oferirea de servicii publice de calitate. Un studiu consecvent al mediului în care operează autoritatea locală ajută la prognozarea tendințelor în schimbare și, de asemenea, ajută la includerea acestora în procesul decizional al unității administrativ - teritoriale.

Pentru a avea certitudine că politicile și programele existente corespund necesităților de dezvoltare a comunei, în cadrul limitărilor impuse de resursele locale disponibile și pentru accesarea fondurilor prin care Uniunea Europeană susține politica de dezvoltare regională s-a impus elaborarea strategiei de dezvoltare locală pentru perioada 2021-2027.

5.1. ANALIZA SWOT - AGRICULTURĂ, INDUSTRIE, DEZVOLTARE RURALĂ

Puncte tari	Puncte slabe
- Posibilitatea procurării de pe plan local a materiei prime în domeniul prelucrării și industrializării lemnului - Existența unor structuri de dezvoltare a activităților de creștere a animalelor - Efective mari de animale (vaci de lapte, ovine, porcine, păsări) - existența unui medic veterinar în comună. - Bună dezvoltare a sectorului privat de exploatare și prelucrare primară a lemnului - Orientarea spre piețele externe a firmelor din industria prelucrătoare - Poluarea chimică a terenului agricol este mai redusă decât în alte zone ale țării și decât în multe zone ale Europei - Pondere ridicată a pădurilor și pășunilor care au fost desemnate ca având rol de protecție. - Clima este favorabilă pe parcursul anului pentru agricultură - Populația disponibilă pentru forță de muncă în agricultură și zootehnie - Practicarea agriculturii ecologice - Amenajarea unui spațiu acoperit pentru comerțanții de legume - fructe. - Zonă cu potențial pentru biomasă energetică forestieră - Disponerea de cadastrul general ce creează o evidență reală a suprafețelor de teren și poate fi folosită și la alte instituții - Existența Asociațiilor crescătorilor de taurine - Existența industriei de exploatare a lemnului și de prelucrare a laptelui - Asigurarea serviciilor silvice de către Ocolul Silvic Valea Ilvei - Existența pe teritoriul comunei a pepinierii silvice Silhoasa	- Procese de exploatare și prelucrare primară a lemnului nu au întotdeauna la dispoziție tehnologia și utilajele necesare (firmele mici) - Nu este foarte dezvoltată prelucrarea secundară a lemnului. - Lipsește un sistem de marketing pentru produsele locale cum ar fi pâine tradițională, produse lactate, miere ecologică, apă minerală, țuică - Lipsa unor sisteme de exploatare a plantelor din flora spontană (ciuperci, fructe de pădure, plante medicinale) - Rentabilitate scăzută a activităților agricole datorată fărâmițării terenurilor, unităților productive mici, mecanizării reduse - Practicarea agriculturii și zootehniei de subzistență - Media de vârstă ridicată a celor ce se ocupă de agricultură și zootehnie - Dotare/ utilizare redusă cu sisteme de avertizare timpurie/ protecție împotriva efectelor climatice adverse - Sistem de creditare și garantare deficitar în raport cu nevoile sectorului agricol și de procesare cu dificultăți în obținerea creditelor necesare realizării investițiilor
Oportunități	Amenințări
Dezvoltarea formelor asociative cu rol economic, în special grupuri și organizații	Abandonarea activității agricole din cauza veniturilor mici și variațiilor mari ale

de producători, având în vedere și sprijinul financiar din partea UE • Posibilitatea dezvoltării de micro-fabrici în industria alimentară pentru produse lactate și produse din carne • Posibilități de diversificare a speciilor forestiere • Crearea de legături parteneriale interne și internaționale între societățile de exploatare și prelucrare a masei lemnoase • Folosirea biomasei forestiere rezultată în urma proceselor de prelucrare a lemnului, în scop energetic • Îmbunătățirea practicilor agricole și zootehnice • Subvențiile din agricultură și zootehnie • Potențial pentru dezvoltarea următoarelor ramuri industriale: prelucrarea superioară a lemnului, valorificarea produselor animaliere, valorificarea fructelor de pădure și a plantelor medicinale, dezvoltarea industriei de artizanat • Posibilități de dezvoltare a industriei de stocare și prelucrare a ciupercilor și fructelor de pădure • Posibilitatea producerii și promovării produselor alimentare și alcoolice BIO (țuică, pâine, lactate) • Interes crescut al consumatorului pentru alimente sănătoase • Dezvoltarea lanțurilor scurte de aprovizionare și a comercializării pe piața locală • Simplificarea Politicii Agricole Comune - PAC - de către Comisia Europeană, statele membre vor avea posibilitatea de a transfera până la 15% din alocările lor financiare fie către plățile directe fie către proiectele de dezvoltare rurală.	acestora • Creșterea prețurilor la energie și inputuri • Impactul negativ asupra exploatațiilor cauzat de dezastrele naturale și de fenomene climatice nefavorabile • Dezechilibrele balanței comerciale cu accent pe importurile de produse agricole care periclitează valorificarea produselor autohtone la prețuri eficiente, aducătoare de profit • Evoluția demografică și migrația populației în străinătate reduce șansele asigurării pe termen mediu a forței de muncă • Concurența acerbă la nivel european și constrângerile impuse de Comisia Europeană • Migrarea tinerilor către zona urbană • Valorificarea necorespunzătoare a producției agricole • Pierderea resurselor genetice asociate soiurilor și raselor locale • Afectarea sănătății ecosistemelor forestiere, ca urmare a manifestării fenomenelor climatice extreme ca frecvență și de intensitate crescută (secetă, vânt puternic, viituri etc), cauzate de schimbări climatice. • Scăderea procentului de animale crescute sub agricultura ecologică (în special ovine și caprine) • Intensificarea problemelor de sănătate a animalelor și creșterea consumului de medicamente în tehnologiile de creștere a porcilor și păsărilor, în lipsa aplicării unor standarde superioare de bunăstare a animalelor și creșterea riscurilor unor boli transfrontaliere, care induc riscuri din perspectiva sănătății populației și siguranței alimentare
---	---

Analiza situației actuale:

Industria de exploatare și prelucrare primară a lemnului precum și industria de prelucrare a laptelui și brânzeturilor sunt principalele ramuri economice din comuna Lunca Ilvei. Prelucrarea lemnului și creșterea animalelor a fost dintotdeauna ocupațiile care au adus venituri

substanțiale locuitorilor, de aceea ele atrag și în prezent preocuparea și atenția societății comunei dar și a edililor.

Cu toate că exploatarea primară a lemnului aduce profituri economice zonei, societățile care activează în acest domeniu ar trebui să se gândească la diversificarea produselor și acoperirea unei nișe mai largi din piață. Este importantă prelucrarea secundară și finală a lemnului prin crearea fabricilor de mobilă sau prin dotarea corespunzătoare cu utilaje a societăților deja existente în comuna Lunca Ilvei.

În ceea ce privește industria de prelucrare a laptelui, fabrica de lactate din Lunca Ilvei deține monopolul în comună, iar piața de desfacere este medie (localitățile din județul Bistrița-Năsăud, câteva alte localități din țară). Paleta de produse poate fi încă diversificată, iar numărul agenților economici distribuitori ai produselor se poate mări.

Lunca Ilvei deține terenuri care pot fi atractive pentru investiții industriale, datorită prețurilor destul de avantajoase. Astfel, zona comunei poate deveni punct de interes industrial, cu beneficii economice ridicate atât pentru bugetul local cât și pentru calitatea vieții societății comunei.

Efectivul de animale al comunei Lunca Ilvei este semnificativ, 3285 ovine, 1220 ovine și 577 porcine, precum și cel de păsări - 571 și familii de albine - 2282, ceea ce conferă posibilitatea dezvoltării de micro-fabrici în industria alimentară pentru produse lactate și produse din carne, ouă, miere atât de căutată în țară și străinătate.

Lunca Ilvei, fiind așezată într-o zonă de deal și de munte, agricultura nu a fost niciodată punctul forte al localității, luncanii fiind nevoiți să-și asigure terenul agricol prin lăzuire și curățire, fânețele și pășunile servind însă la creșterea animalelor, iar vegetația forestieră la exploatarea și industrializarea lemnului.

5.2. ANALIZA SWOT- MEDIUL DE AFACERI ȘI CAPITALUL UMAN

Puncte tari	Puncte slabe
• Structura populației/ forței de muncă pe sexe echilibrată • Existența spațiilor pentru deschiderea micilor afaceri • Existența unei comunități de afaceri locale, în fază incipientă, reprezentată prin câteva societăți comerciale și persoane fizice	• Prezența procesului de îmbătrânire a populației • Implicare în agricultura de subzistență a unui procent semnificativ din populația activă • Procent semnificativ din populația activă implicat în exploatarea resurselor primare (lemn)

autorizate cu activitate în zonă • Dezvoltarea continuă a turismului, agroturismului și a ecoturismului • Nivel ridicat al gradului de calificare în anumite domenii ce țin de tradițiile locale (agroturism, exploatarea și prelucrarea lemnului) • Ospitalitatea recunoscută a locuitorilor comunei Lunca Ilvei • Existența resurselor umane la nivelul localității • Tradiții locale în creșterea animalelor • Existența industriei de prelucrare a lemnului și a laptelui • Amenajarea din fonduri europene unei piețe moderne care să permită comercianților desfacerea produselor în condiții optime • -acces la drumurile județene care fac legătura cu centrul județului Bistrița-Năsăud și drumurile naționale. • Localizarea în apropierea unor orașe (Vatra Dornei, Năsăud, Bistrița) • Existența Haltei CFR Rodna Veche în localitate	• Spirit antreprenorial redus / în formare • Tendința de nedeclarare a veniturilor / evitare a obligațiilor fiscale (la toate nivelurile) • Spirit/ inițiativă antreprenorială redusă în rândul tinerilor • Lipsa cunoștințelor specifice dezvoltării unei afaceri • Lipsa unui sistem de instruire specifică a comunităților rurale • Slaba dezvoltare a infrastructurii specifice formării profesionale a adulților • Lipsa locurilor de muncă pentru absolvenți • Lipsa unei oferte satisfăcătoare de locuri de muncă pentru persoanele cu pregătire superioară • Diversitate redusă a mediului de afaceri (orientare în principal spre prelucrarea lemnului) • Orientare majoritară spre clienți locali • Parcelarea terenului duce la productivitate scăzută, deoarece suprafețele agricole nu pot fi întotdeauna lucrate mecanizat
Oportunități	Amenințări
• Accesul antreprenorilor la instrumente financiare • Revenirea persoanelor care au activat pe piețe de muncă externe și au dobândit cunoștințe și capital necesare dezvoltării de activități economice • Grad de atractivitate relativ ridicat pentru investiții • Puncte de atracție turistică numeroase ce pot fi valorificate local prin activități economice specifice (afaceri mici/de familie) • Patrimoniu cultural care poate fi valorificat de către localnici în scop turistic prin activități economice specifice • Existența unor exemple de success ale unor localnici cu inițiativă • Implicarea autorităților locale în problemele localității, deschidere către realizarea de parteneriate • Orientarea parțială spre turiști ca potențiali clienți • Posibilitatea revigorării sectorului	• Migrația externă din cauza vizării de venituri mai mari în străinătate • Migrarea tinerilor către zonele urbane • Grad redus de succes a serviciilor de ocupare și formare profesională (din cauza mentalității anumitor generații, lipsa disponibilității de învățare sau de a plăti etc.) • Dificultate în obținerea de finanțări pentru dezvoltarea de mici afaceri • Birocrație excesivă în obținerea de finanțări nerambursabile • Estomparea tradițiilor locale, odată cu trecerea timpului • Creșterea șomajului în rândul tinerilor absolvenți • Creșterea ponderii muncii la negru, cu efecte negative asupra pieței muncii, economiei locale și asistenței sociale în perspectivă

meșteșugurilor tradiționale • Finanțări europene în perioada 2021-2027 prin politica de coeziune OP1 „O Europă mai inteligentă” (Programul Operațional Regional, Programul Operațional Creștere Inteligentă și Digitalizare), precum și prin alte surse precum Programul Horizon Europe 2021-2027. • Creșterea alocării financiare pentru România și simplificarea procesului de accesare a fondurilor nerambursabile	
---	--

Analiza situației actuale:

Viața economică a comunei Lunca Ilvei poate fi permanent revigorată și dezvoltată în toate domeniile sale: industrie, comerț, turism, agricultură, zootehnie. Astfel, înființarea de noi afaceri sau dezvoltarea celor existente vor avea ca efecte imediate crearea de noi locuri de muncă, creșterea veniturilor pentru localnici și pentru bugetul local.

În prezent, aproximativ o treime din populația activă a comunei reprezintă populația ocupată, și în cea mai mare parte, aceasta activează în domeniul extracției și prelucrării primare a lemnului, în prelucrarea laptelui, comerț și în turism.

Sectorul de servicii este neașteptat de dezvoltat, dar este de presupus că majoritatea angajaților din acest domeniu asigură servicii publice: funcționari, profesori, medici, polițiști etc

La ora actuală se observă o creștere cu peste 60% a numărului mediu de salariați în anul 2016 față de anul 2015 (de la 364 angajați în anul 2015 la 591 în anul 2016), după care, în următorii 3 ani, o ușoară scădere a numărului acestora.

Restul populației, deși neangajată, este specializată în agricultura și zootehnia de subzistență, neaducând venituri prea mari comunei.

Impactul economic al crizei provocate de coronavirus variază de la un sector industrial la altul și de la o întreprindere la alta. Acesta depinde de o serie de factori, printre care posibilitatea de adaptare la întreruperile din lanțul de aprovizionare, existența stocurilor sau dependența de procesele de producție „exact la timp”.

În timpul acestei crize sanitare și nu numai, este vital să ne protejăm nu numai sectoarele critice ale economiei, ci și activele, tehnologia și infrastructura. Însă, înainte de toate, trebuie să protejăm locurile de muncă și lucrătorii.

5.3. ANALIZA SWOT TURISM – POTENȚIAL TURISTIC ȘI VALORIFICAREA ACESTUIA

Puncte tari	Puncte slabe
• Poziționare strategică importantă, la granița dintre Transilvania și Bucovina, cu acces rutier spre dinspre Ilva Mică (Depresiunea Ilvei), Piatra Fântânele (Pasul Tihuța), Șanț (Pasul Rotunda) și acces feroviar Ilva Mică-Vatra Dornei • Localizare geografică propice turismului prin existența diversificată a formelor de relief • Existența unor atracții naturale importante în comună și în imediata apropiere (parcuri naționale - zone protejate) • Existența unităților de cazare în comuna Lunca Ilvei - pensiuni agroturistice și cabane turistice, precum și persoane private care primesc oaspeți. • Parteneriatul cu Rodna și comunele de pe traseul Văii Someșului Mare în dezvoltarea turismului • Teritoriu marcat de Parcul Național Munții Rodnei, atrage turism ecologic, de recreere, științific, de aventură, pentru toate categoriile de vârste și venituri etc. • Accesibilitatea traseelor turistice • Existența punctelor de belvedere • Existența unor elemente de arhitectură a comunei și a unor elemente de patrimoniu cultural • Prezența (încă redusă) a agro și ecoturismului • Păduri bogate în faună și floră, propice turismului cinegetic și botanic • Existența izvoarelor de ape minerale • Existența patrimoniului cultural și istoric • Grad (încă) ridicat de manifestare a specificului și a autenticității comunei • Tradiții specifice regiunii • Pitoresc / naturalețe a unor oameni în vârstă, care pot deveni actori cheie în turism • Biserici și mănăstiri renumite în zonă • Promovarea turismului în zonă prin Centrul de Informare turistică Lunca Ilvei • Promovare prin pagina de Facebook a centrului:	• Infrastructura turistică mult subdezvoltată (puține unități de cazare turistică) față de potențialul comunei. • Lipsa personalului calificat în turism: manageri, ghizi turistici, recepționeri, ospătari etc. • Traseele montane nesemnificate din punctul de acces cu transportul public (gară, centrul comunei) • Nici un traseu amenajat de mountainbiking • Lipsa traseelor tematice • Infrastructura de transport slab dezvoltată • Pășunat excesiv în zonele montane (stâncile deteriorează vegetația alpină și solul alpin) • Activitățile anexe pășunatului dăunează mediului și turismului (câinii ciobanești atacă animalele salbatice de mici dimensiuni sau turiștii) • Interesul redus pentru sport al localnicilor • Vânatul în exces (efectele de animale sălbatice sunt uneori "supraevaluate") • Inexistența/neaplicarea legislației care să interzică activitățile de off-road în zonele naturale • Insuficienta promovare și organizare a festivalurilor folclorice și de tradiții în comună • Insuficienta utilizare a mijloacelor informatice și a internetului pentru informare și marketing • Lipsa târgurilor de obiecte decorative, tradiționale, lucrate manual, în comună • Lipsa unor circuite turistice de vânătoare, pescuit și agrement (drumeții, plimbări cu sania sau cu caleașca) • Lipsa ideii de dezvoltare a turismului în armonie cu mediul natural, prin tabere, programe educaționale în natură, acțiuni de reîmpădurire, ecologizare, protecție a mediului natural

https://www.facebook.com/Centru-Informare-Turistica-Lunca-Ilvei-596482797199344/ și pe pagina web: http://turism-luncailvei.ro/. • Vizibilitatea mare a Centrului de Informare Turistică de pe DJ 172D • Arhitectura satului (încă) bine conservată • Ospitalitatea localnicilor • Posibilitatea de a experimenta stilul de viață rural, tradițional • Existența festivalurilor de tradiții și folclor pe teritoriul comunei • Comuna Lunca Ilvei a fost declarată încă din 1990 zonă agroturistică, fiind singura de acest fel din județul Bistrița-Năsăud. • În anul 2021, s-a inaugurat la 28 mai tronsonul Via Transilvanica de 20 de km pe traseul Lunca Ilvei – Poiana Cătunilor – Ciosa – Piatra Fântânele. Acest traseu vine în completarea drumului deja existent, oferind o alternativă acestuia, astfel, drumeții ce parcurg Via Transilvanica din direcția Putna și către Drobeta Turnu Severin vor putea alege din cele 2 drumuri opționale: Lunca Ilvei – Poiana Lui Gălan – Piatra Fântânele sau Lunca Ilvei – Poiana Cătunilor – Ciosa – Piatra Fântânele. • intenția autorităților locale de a investi în crearea unei pârtii de schi în comună și lansarea turismului prin această investiție importantă.	
Oportunități	Amenințări
• Zonă de dezvoltare propice diferitelor tipuri de turism: de tranzit, istoric, cultural, de relaxare și agrement, cinegetic, botanic, de tratament, sportiv, religios • Mediul natural și antropic propice înființării campingurilor • Potențial ridicat pentru dezvoltarea în special a agroturismului și ecoturismului • Posibilitatea conservării tradițiilor și meșteșugurilor populare • Crearea de locuri de muncă pe plan local prin practicarea turismului • Creșterea circulației turiștilor internaționali și a interesului acestora pentru experiențe de nișă, unice, autentice. • Oferirea serviciilor de calitate la un preț mai	• Lipsa de politici coerente la nivel regional și național pentru acordarea de facilități tinerilor cu inițiative antreprenoriale • Lipsa investițiilor statului în dezvoltarea și promovarea obiectivelor culturale, expozițiilor muzeale sătești • Migrația externă în special a tinerilor • Cadru legislativ instabil în ceea ce privește accesarea fondurilor europene • Adaptarea mai lentă a populației rurale mature și vârstnice la schimbări • Modul dificil de accesare a fondurilor europene de către persoanele fizice • Braconajul • Defrișările ilegale și legale • Imaginea relativ deficitară a României

scăzut decât în alte țări • Amenajarea unor case de vacanță cu ajutorul parteneriatului public-privat • Valorificarea potențialului turistic al comunei • Practicarea unui turism integrat, cu pachete turistice variate • Realizarea de programe de instruire pentru practicanții agroturismului și ecoturismului • Existența fondurilor structurale, de coeziune, europene pentru promovarea și practicarea turismului rural • Prețuri foarte atractive pentru turiștii / drumeții străini • Clima benefică (atât pentru activități de vară cât și pentru cele de iarnă) • Trend ascendent pentru sporturi precum mountainbiking și interes ridicat pentru biciclete (în ultima perioadă vânzările de biciclete au crescut foarte mult la nivel național) • atestare ca stațiune turistică de interes local sau național - (turism montan, inclusiv de schi), conform HG nr. 852/ 13.08.2008 pentru aprobarea normelor și criteriilor de atestare a stațiunilor turistice • Potențial pentru dezvoltarea industriei de artizanat	(siguranță, curățenie) • Alterarea și pierderea moștenirii culturale și a tradițiilor rurale. • Lipsa de respect a localnicilor dar și a vizitatorilor față de mediul natural • “Concurența” mare din partea regiunilor vecine (Suceava, Maramureș) deși valoarea punctelor de atracție este cel puțin similară • Factori accidentali ce pot afecta direct sectorul turistic și comportamentul de călătorie a turiștilor - criza economică și sanitară cauzată de pandemia de coronavirus care a afectat semnificativ sectorul turistic. • Elaborarea de strategii și politici de dezvoltare și promovare a turismului doar pe baza datelor colectate de către INS, care nu iau în calcul satisfacția turiștilor și tendințele actuale în materie de cazare.
--	---

Analiza situației actuale

Comuna Lunca Ilvei este privilegiată din punct de vedere turistic, dată fiind amplasarea geografică, diversitatea cadrului natural, existența ariilor protejate, a tradițiilor populare încă păstrate, arhitectura deosebită a caselor bătrânești, existența patrimoniului cultural și istoric bogat, prezența agroturismului și ecoturismului, etc.

Infrastructura turistică este mult subdezvoltată (puține unități de cazare turistică) față de potențialul comunei și lipsa personalului calificat își pun amprenta în sens negativ asupra potențialului de dezvoltare al comunei.

Toate punctele forte referitoare la turismul în Lunca Ilvei, sunt promovate prin Centrul de Informare Turistică, clădire nouă construită cu fonduri europene în 2013 și amplasată într-un punct strategic, în centrul comunei, la drumul principal DJ 172D.

Vizibilitatea deplină a Centrului de Informare este foarte benefică, turiștii putând fi astfel bine informați, chiar înainte de a-și începe sejurul în Lunca Ilvei. Materialele de promovare - pliante, hărți cu trasee turistice, cărți poștale, broșuri. De asemenea, turiștii sunt îndrumați de ghizi specializați, buni cunoscători ai împrejurimilor.

Lunca Ilvei are posibilitatea să amenajeze o pârtie de schi – nu de dimensiuni olimpice, dar o pârtie care să le dea tinerilor ocazia să schieze, așa cum precizează și primarul comunei și care dorește ca cel de-al șaptelea mandat să fie **mandatul imaginii localității** - "Aș vrea să dăm un început în tot ceea ce înseamnă turism, agroturism, imagine. Să promovăm Lunca Ilvei spre un loc pe care îl merită de câțiva ani", a precizat domnul primar Flaviu Lupșan.

Lunca Ilvei este propice dezvoltării mai multor tipuri de turism, precum: de tranzit, istoric, cultural, agroturism, ecoturism, de relaxare și agrement, cinegetic, botanic, de tratament, sportiv, religios, culinar. Promovarea elementelor specifice zonei existente pe teritoriul comunei și includerea acestora în circuitele turistice județene, ar duce la creșterea activităților turistice în zonă și, în consecință, creșterea economică a comunei.

Ecosistemul turistic a fost grav afectat de restricțiile impuse circulației și călătoriilor din cauza crizei provocate de coronavirus. Pentru a-l ajuta să se redreseze, Comisia Europeană a propus, pe 13 mai 2020, o serie de măsuri care să permită o redeschidere treptată și coordonată a serviciilor și unităților turistice, precum și un sprijin dedicat firmelor din domeniul turismului. Printre măsuri se numără:

- **Asigurarea de lichidități pentru firmele din domeniul turismului, în special pentru întreprinderile mici**
- Flexibilitatea normelor privind ajutoarele de stat le permite statelor membre să introducă scheme de ajutor (ex. scheme de garantare pentru vouchere și alte modalități de a susține fluxul de lichidități) pentru a sprijini întreprinderile și pentru a garanta că sunt satisfăcute cererile de rambursare cauzate de pandemia de coronavirus.
- **Finanțare din partea UE:** UE continuă să furnizeze lichidități imediate întreprinderilor afectate de criză prin intermediul Inițiativei pentru investiții ca reacție la coronavirus, în gestiune partajată cu statele membre. În plus, prin Fondul european de investiții, Comisia a pus la dispoziție până la 8 miliarde EUR pentru finanțarea a 100 000 de întreprinderi mici afectate de criză.

5.4. ANALIZA SWOT - TRANSPORT, ENERGIE, TELECOMUNICAȚII, APĂ, CANALIZARE, SALUBRITATE

Puncte tari	Puncte slabe
- infrastructura rutieră în continuă dezvoltare prin accesare de fonduri Guvernamentale dar mai ales Europene. - modernizare drumuri de interes local, amenajare parcuri și senturi, reparații carosabil cu beton, amenajare Valea Calului în centrul localității - construire pod Valea Bochii, pod Lunca lui Zait și alte poduri și podete în comună - modernizarea infrastructurii forestiere de mare interes din comună - Modernizarea drumurilor forestiere din zona Siminic, Ograzi, Ursoaia - Lucrările de modernizare de pe Lotul 5 al a Drumului Județean 172 D, Măgura Ilvei – Ilva Mare – Lunca Ilvei – limita sit Natura 2000 (zona cabanei Silhoasa), au fost recepționate în vara anului 2020, un tronson de 17.77 km - comuna străbătută de DN 17D - existența căii ferate, favorabilă atracției turistice - infrastructură de electricitate funcțională în proporție de 100% - acces la rețeaua electrică - lucrări recente - iluminat public Lunca lui Zait, str. inelului, Rețea iluminat public zona ANL, str. Fabricii - În anul 2021 a fost aprobat proiectul "Lucrări de modernizare a sistemului de iluminat public în Comuna Lunca Ilvei, jud. Bistrita - Nasaud", prima tranșă depusă pentru decontare. - proiect depus la MDLPA (Anghel SALIGNY) pentru reabilitarea drumului DC 44 - Lunca Ilvei – Șanț - sistemul de alimentare cu apă, canalizare menajeră modernizat - stație de epurare - servicii de salubritate funcționale, colectare deșeurilor voluminoase, deșeurilor electrice, periodic - Modernizarea unității de producere a	- izolare față de coridoarele europene - inexistența pe anumite porțiuni a trotuarelor și a parcarilor - zonă fără acces la gaz metan - alimentarea insuficientă cu energie termică a comunei până la finalizarea proiectului privind Modernizarea unității de producere a energiei termice din biomasa și realizarea rețelei de distribuție a energiei termice din Comuna Lunca Ilvei

energiei termice din biomasa si realizarea rețelei de distribuție a energiei termice din Comuna Lunca Ilvei - proiect în curs de execuție • Depozit material lemnos, str. Silhoasa • infrastructură de telecomunicații funcțională: internet, televiziune prin cablu, telefonie digitală • parteneriate dintre autoritățile locale și cele din localitățile învecinate pentru inițierea și derularea proiectelor de infrastructură	
Oportunități	Amenințări
• folosirea fondurilor guvernamentale și europene pentru infrastructura fizică a comunei, în vederea acoperirii a 100% din necesarul acesteia • folosirea biomasei (deșeurilor rezultate din prelucrarea lemnului) pentru a produce energie termică și energie electrică pentru toată comuna, crearea unei rețele de gaze naturale • Consiliul Județean Bistrița - Năsăud și primăriile membre ADI Gaz au identificat sursa de finanțare pentru lucrările la infrastructura de distribuție a gazelor, a realizat studiile de fezabilitate și s-a lucrat la cererile de finanțare din fonduri europene. Sunt vizate 26 comune: Budacu de Jos, Cetate, Dumitrița, Mărișelu, Șieu, Șieuț, Monor, Salva, Coșbuc, Telciu, Romuli, Teaca, Galații Bistriței, Miceștii de Câmpie, Sânmihaiu de Câmpie, Nușeni, Șintereag, Braniștea, Petru Rareș, Ciceu Giurgești, Negrilești, Chiuza, Nimigea, Zagra, Șieu-Odorhei, Dumitra. <u>În faza a doua</u> se vor conecta satele de pe Valea Bârgăului, Valea Someșului, <u>Valea Ilvelor</u> și Valea Țibleșului.	• resurse financiare proprii insuficiente pentru co-finanțarea proiectelor prin Fonduri Europene • Nefinalizarea lucrărilor inițiate din fonduri europene sau întârzierea acestor lucrări poate duce la pierderea finanțării pentru proiectele respective • Dezastrele naturale (spre ex. inundațiile, cutremurele, înzăpezirile etc.) care pot afecta sau chiar distruge infrastructura rutieră și cea tehnicoedilitară.

Analiza situației actuale

Pentru a se asigura o conectivitate sporită atât la nivelul Regiunii Nord-Vest cât și al legăturilor ce se crează între Lunca Ilvei și localitățile vecine, e nevoie de reabilitarea, modernizarea și întreținerea permanentă a drumurilor județene și comunale. În acest sens una

din principalele preocupări ale administrației locale, a fost și este dezvoltarea infrastructurii de bază a comunei, conștient fiind de necesitatea acesteia pentru dezvoltarea economică a comunei. Folosind fondurile europene, dar și cele guvernamentale, județene și locale, primarul comunei a reușit să realizeze proiecte importante de infrastructură, respectiv reabilitare/modernizare străzi, construire și amenajare parcuri și șanțuri, drumuri comunale, reparații carosabil, asfaltare străzi, construire/ reabilitare poduri, construire piață agroalimentară, modernizare infrastructură rutieră de drumuri forestiere, proiecte privind modernizarea iluminatului public, a unității de producere a energiei termice, un depozit de material lemnos și construirea unei cabane pentru muncitori pe strada Silhoasa.

Aflată la limita dintre Transilvania și Moldova, e necesar și obligatoriu ca Lunca Ilvei, pentru dezvoltarea durabilă a comunei, să dispună permanent de infrastructură fizică de calitate.

5.5. ANALIZA SWOT - MEDIU

Puncte tari	Puncte slabe
• Resursa de apă din râuri, pâraie și lacuri asigură acoperirea în procent de 100% a consumului de apă a populației comunei • Apa din râul Ilva și afluenții acestuia de pe întreg cuprinsul comunei este calitativ și cantitativ la un nivel acceptabil • Existența stației de epurare și rețelei de canalizare • Existența sistemului centralizat de alimentare cu apă • Existența stației de clorinare a apei • Grad de poluare scăzut • Folosirea redusă a pesticidelor și nefolosirea organismelor modificate genetic în agricultură • Regularizarea Văii Ilva și a câtorva afluenți, curățarea râului și a pâraielor de aluviuni • Derularea de acțiuni de conștientizare și programe ecologice la nivelul comunei • Înființarea parcului în zona de centru, amenajarea platformei celor 2 blocuri ANL • Derularea de acțiuni de conștientizare și	• Existența solurilor acidificate, sărăturate • Folosirea pesticidelor în agricultură de către unii producători • Lipsa unor studii la nivel local care să evidențieze impactul aspectelor de mediu asupra sănătății comunității • Sistem integrat de management al deșeurilor insuficient dezvoltat • Grad scăzut de reciclare și valorificare a deșeurilor • Restrângerea arealului forestier cu efecte în lanț asupra tuturor componentelor mediului • Existența suprafețelor defrișate pentru accesul la resurse ale solului și subsolului • Insuficienta colectare selectivă a deșeurilor menajere și nemenajere, în vederea reciclării • Neexistența unei rampe ecologice care să deservească comuna • Generarea de cantități semnificative de resturi vegetale și gunoi de grajd în cadrul desfășurării de activități agricole și zootehnice

programe ecologice la nivelul comunei • Firmele din zonă conștientizează importanța aspectelor de mediu • Deschiderea autorităților locale față de problemele de mediu ale comunei • Disponibilitatea unităților de învățământ de a iniția și participa la activități de educație ecologică • Dotarea cu europubele a tuturor gospodăriilor și blocurilor din comună • Implementarea unui sistem de colectare selectivă a deșeurilor • Existența infrastructurii necesare pentru intervenții în caz de urgență • Existența pe teritoriul comunei a unor importante suprafețe silvice • Existența a numeroase specii de floră și faună • Existența ariilor de interes național, protejate prin lege • Repopularea zonelor defrișate sau a pădurilor în prag de dispariție cu puieti	• Grupurile sociale din gospodăriile individuale, în majoritatea cazurilor, sunt construite impropriu în apropierea fântânilor sau a surselor de apă, nefiind protejate prin betonarea pereților • Poluarea prin depozitarea animalelor decedate în locuri neamenajate • Dezvoltarea construcțiilor fără a ține cont de posibilitățile de alimentare cu apă potabilă și de evacuarea apelor uzate • Existența zonelor inundabile, în sezon ploios • Relief deluros, neprielnic agriculturii vegetale
Oportunități	Amenințări
• Context favorabil de dezvoltare a proiectelor în domeniul eficienței energetice conform acordului Green Deal. • Context favorabil de dezvoltare a proiectelor în domeniul eficienței energetice prin intermediul programelor operaționale (PO) • Angajamentele UE de punere în aplicare a Acordului de la Paris și a Obiectivelor ONU de Dezvoltare Durabilă legate de combaterea schimbărilor climatice. • Existența, la nivelul U.E., a unui cadru legislativ și a susținerii politice și financiare favorabil pentru sectoare emergente precum energia regenerabilă, industriile culturale și creative, bio și nano-tehnologii, economie circulară, etc. • Existența finanțărilor pentru rezolvarea problemelor legate de mediu și pentru stimularea dezvoltării surselor de energie regenerabilă • Pregătirea măsurilor pentru stimularea dezvoltării de piețe-lider pentru produsele neutre din punctul de vedere al climei și	• Creșterea presiunii antropice asupra mediului înconjurător și a biodiversității. • Previziune de creștere a temperaturii medii multianuale, în special în zonele estice și sudestice ale Regiunii Nord-Vest. • Schimbarea frecventă și imprevizibilă a legislației cu privire la susținerea producătorilor de energie din surse regenerabile. • Lipsa unei legislații coerente și funcționale pentru sprijinirea micilor producători de energie din surse regenerabile. Lipsa informațiilor legate de normele europene de mediu în rândul micilor întreprinzători • Persistența mentalității de indiferență față de protecția mediului • Suprafața de pădure în ușoară scădere • Costuri ridicate pentru implementarea programelor de mediu și/sau modernizarea echipamentelor industriale • Suport social încă slab cu privire la colectarea selectivă a deșeurilor • Număr relativ redus de agenți economici care au preocupări legate de introducerea

pentru produsele circulare. - Existența cerințelor/obligativitatea pentru ca ambalajele de pe piața UE să fie reutilizabile sau reciclabile într-un mod viabil din punct de vedere economic până în 2030. - Existența unui cadru favorabil introducerii surselor de energie alternativă (solare, biomasă) - Posibilitatea accesării de fonduri pentru investiții în realizarea de perdele de protecție pentru diminuarea pulberilor din atmosferă - Utilizarea izvoarelor de ape minerale cu efect curativ - Promovarea practicilor de agricultură ecologică - Posibilitatea încheierii de parteneriate cu administrații publice locale învecinate în domeniul managementului deșeurilor - Acordare sprijin în cadrul schemei de ajutor de stat Servicii de silvomediu, servicii climatice și conservarea pădurilor - Risc scăzut al producerii fenomenelor naturale extreme: inundații, secete, cutremure, etc	standardului ISO 14000 în probleme de management de mediu - Intervenții necontrolate sau de calitate îndoielnică ale firmelor, care duc la deteriorarea mediului natural - Exploatarea masivă a resurselor pădurii, periclitează echilibrul natural și potențialul economic de perspectivă a comunei - Numărul mare al societăților cu profil de exploatare a masei lemnoase prezente în comună - Dispariția habitatului natural pentru anumite plante sau animale protejate, Dispariția unor specii de plante și animale protejate
---	---

Analiza situației actuale

Spatiul rural constituie un domeniu vital pentru o țară, atât prin dimensiunile lui cât și prin efectele complexe pe care le generează. El este principala sursă de materii prime naturale - agricole și neagricole - precum și zona pentru depoluarea noxelor din marile aglomerări urbane, ca și pentru recreere și stări antistres pentru populație. Lunca Ilvei este binecuvântată cu resurse naturale abundente dar și cu edili conștienți de importanța protejării și conservării lor, în ciuda cererilor economice în continuă creștere.

Dezvoltarea economică a comunei merge mână în mână cu protejarea mediului înconjurător, iar eforturile continue de aliniere la standardele europene de protecție a mediului dau roade, astfel că în Lunca Ilvei, deși principala sursă de venit este din exploatarea lemnului, s-a reușit folosirea biomasei rezultate din aceasta pentru a crea energie termică și pe viitor electrică. Faptul că rata defrișărilor ilegale este aproape inexistentă, faptul că flora și fauna sunt ocrotite, permite naturii să și-și urmeze cursul natural de conservare.

Cu toate acestea sunt câteva direcții care au nevoie de îmbunătățiri permanente în ceea ce privește gestionarea deșeurilor menajere, amenajarea și întreținerea apelor, utilizarea pesticidelor.

5.6. ANALIZA SWOT - EDUCAȚIE, SPORT

Puncte tari	Puncte slabe
- Existența învățământului preșcolar, primar și gimnazial, precum și a creșei de copii cu program prelungit - Existența Bibliotecii Publice și a celei Școlare - Existența unui Centru de informare și documentare pentru copii, în incinta noii clădiri a Grădiniței - Rata scăzută a abandonului școlar - Interesul crescut al cadrului didactic în educarea și formarea copiilor - Infrastructură și dotări reabilitate recent, adecvate desfășurării în bune condiții a procesului instructiv-educativ - Achiziționarea de tablete și dispozitive electronice pentru învățământ - Centrului de informare pentru elevi cu acces permanent la internet - Personal didactic calificat - Proiecte educaționale derulate la nivelul unităților de învățământ din comună - Comunitatea locală este implicată în viața școlii și în deciziile care privesc elevii și preșcolarii - Sală de sport și teren de sport multifuncțional - Club Sportiv și echipă de fotbal juniori	- Apariția pandemiei Covid 19 la începutul anului 2020 a determinat desfășurarea în condiții improprii a actului educațional, situație valabilă la nivel național - Lipsa cursurilor de instruire a cadrelor didactice pentru desfășurarea actului educațional online - Lipsa unui spațiu pentru desfășurarea unor programe de tip “școală după școală” sau “a doua șansă”
Oportunități	Amenințări
- Posibilitatea accesării de fonduri europene structurale pentru dotarea școlilor, pentru modernizarea și dotarea bibliotecilor comunale, a căminelor culturale și structurilor sportive - Implementarea Programului operațional pentru ajutorarea persoanelor defavorizate - Existența de programe de formare a	- Schimbări dese ale sistemului de învățământ și ale programei școlare - Creșterea ratei de părăsire a sistemului de învățământ în mediul rural; - Subfinanțarea sistemului educațional - Accentuarea scăderii calității procesului de învățământ

personalului în colaborare cu specialiști din țară și din străinătate • Finanțări europene disponibile pentru perioada 2021-2027 • Proiecte în derulare inițiate de autoritatea locală • Promovarea voluntariatului	
--	--

Analiza situației actuale

Educația în Lunca Ilvei a fost și este de înaltă calitate. Existența Școlii Primare pentru învățământ preșcolar, primar și gimnazial, a Creșei de copii, a Bibliotecii comunale și școlare, a Centrului de informare pentru elevi cu acces permanent la internet din cadrul Școlii, a sălii de sport modern dotată, dovedește că edilii comunei se preocupă de nivelul înalt de educație a populației din Lunca Ilvei. De asemenea, elevii dau dovadă de istețime și cultură generală prin participarea la Olimpiadele Școlare Locale, Județene și Naționale, de la care se întorc cu premii și mențiuni. Meritele deosebite se datorează și cadrului didactic bine pregătit și interesat în educarea elevilor.

Se urmărește așadar, dezvoltarea și sprijinirea sistemului de învățământ prin diferite mijloace, atât de către edili cât și de către personalul didactic. Se susține incluziunea socială a claselor defavorizate. Se urmărește combaterea fenomenului abandonului școlar timpuriu și de participare scăzută la educație și se investește permanent în acest domeniu esențial - investiții demarate și implementate de autoritatea locală.

5.7. ANALIZA SWOT - CULTURĂ, TRADIȚII ȘI OBICEIURI

Puncte tari	Puncte slabe
- Localizarea comunei Lunca Ilvei la limita județului Bistrița-Năsăud, la granița Transilvaniei cu Moldova, păstrând influențe culturale specifice ambelor zone - Apropierea de orașe cu activitate culturală mai mare - Lunca Ilvei are o viață culturală proprie, datini și obiceiuri pe care localnicii le-au păstrat și perpetuat	- Patrimoniu cultural / istoric nevalorificat corespunzător - Muzeul satului prea mic și prea puțin vizitat - Neexistența spațiilor pentru petrecerea timpului liber sau a centrelor de recreere, care pot deveni puncte de atracție pentru tinerii din localitățile învecinate - Organizarea de nunți și botezuri în incinta Căminului Cultural, riscând să-și piardă caracterul de spațiu cultural

• Păstrarea tradițiilor legate de momentele importante ale vieții: botez, nuntă, înmormântare • Patrimoniu cultural și istoric bogat și variat • Derularea de către Primăria Lunca Ilvei a unor evenimente culturale (festivaluri, spectacole folclorice, teatru) • Existența Căminului Cultural modernizat, adecvat evenimentelor culturale • Existența unei Biblioteci Publice și a unei Biblioteci Școlare • Existența muzeului satului • Viața culturală locală este recunoscută pe plan național prin activitatea soliștilor vocali de muzică populară, a grupului de dansuri populare, a artiștilor plastici • Implicarea cadrelor didactice în diferite activități culturale pentru menținerea vie a interesului tinerilor pentru cultură și educație • Purtarea portului popular în zilele de sărbătoare religioasă • Autenticitatea portului popular (clopul cu păun, pieptarul cu franjuri) • Păstrarea tradițiilor și obiceiurilor de iarnă (colindatul, plugușorul, capra, belciugarii) • Autenticitatea arhitecturii caselor bătrânești • Păstrarea unor obiceiuri calendaristice • Păstrarea unor tradiții în ceea ce privește muncile gospodărești sau agrare • Viața spirituală desfășurată într-un cadru propice, autoritatea publică sprijină toate cultele religioase • Capelă mortuară dată în folosință în anul 2020.	• Inexistența, la nivelul căminului cultural, a unui program de manifestări culturale • Număr redus de acțiuni culturale organizate în comună (spectacole, expoziții, proiecții de filme, festivaluri etc.) • Promovarea insuficientă a obiectivelor de patrimoniu și a valorilor culturii locale • Resurse financiare limitate pentru domeniul cultural • Dispariția șezătorilor din viața prezentă a locuitorilor comunei
Oportunități	Amenințări
• Posibilitatea de a reînvia și valorifica tradițiile meșteșugărești (tors, țesut, cusut) • Existența unor programe de finanțare pentru infrastructura culturală și pentru promovare • Posibilitatea încheierii de parteneriate pentru atragere de capital (parteneriat public-privat, înfrățiri) • Interes ridicat pentru turism tematic / cultural (în special turiști străini)	• Pierderea obiceiului de a îmbrăca portul popular la evenimente importante, sărbători religioase • Riscul pierderii tradițiilor, a culturii populare datorită interesului scăzut al tinerilor în păstrarea acestora • Riscul ca obiectele de interes cultural să decadă • Emigrarea definitivă a populației tinere către orașe din țară sau străinătate

• Crearea unui centru de creație populară ca și factor de coagulare a energiilor locale în domeniul tradițiilor populare • Crearea unui muzeu al ruralității, într-una sau mai multe case tradiționale locale • Crearea de ateliere meșteșugărești tradiționale • Revitalizarea vechilor obiceiuri • Existența fondurilor europene care finanțează aceste activități culturale	• Meșteșuguri populare pe cale de dispariție, în condițiile îmbătrânirii biologice a creatorilor populari • Orientarea fondurilor alocate prin programe europene sau guvernamentale spre alte zone considerate prioritare
--	--

Analiza situației actuale:

Cu toate că este situată la periferia județului Bistrița-Năsăud într-un cadru cu puternice influențe moldovenești, Lunca Ilvei are o viață culturală proprie, cu datini și obiceiuri moștenite din bătrâni. Este trist însă că moștenirea străbunilor se pierde treptat datorită stilului modern de viață devenit parcă un cult al tinerilor.

Deși comuna dispune de un Cămin Cultural (pe scena căruia se joacă piese de teatru, se prezintă cântece și portul popular ilvean), de o Bibliotecă Comunală și de una Școlară, de un mic Muzeu al satului, iar viața culturală locală este recunoscută prin activitatea soliștilor vocali de muzică populară Lidia Someșan, Virginia Bugnar, a trișcasului Mihăilă Varvari, a tarafului, a grupului vocal sau a formației de dansuri populare, identitatea locală a comunei Lunca Ilvei nu se afirmă îndeajuns ca o marcă locală, ea nu trece suficient de granițele regiunii.

Mândria locală are nevoie de un mic impuls în a-și regenera patrimoniul cultural local și de sprijin în asigurarea instruirii în managementul cultural. Doar așa va reuși să treacă de granițele regiunii și să se afirme cultural pe plan național și internațional.

5.8. ANALIZA SWOT SĂNĂTATE, ASISTENȚĂ SOCIALĂ

Puncte tari	Puncte slabe
• Existența unui Dispensar Medical Uman care se află într-un proces de modernizare/realizare/ dotare pentru a putea oferi servicii medicale de calitate • În comună funcționează 1 cabinet medical de familie în cadrul căruia își desfășoară activitatea 1 medic de familie, și 1 cabinet stomatologic cu 1 medic stomatolog.. În	• Deficit de medici de familie la numărul de locuitori ai comunei • Existența unor comunități marginalizate din mediul rural cu acces dificil la servicii de sănătate de calitate. • Lipsa unei ambulanțe pentru cazurile de urgență • Lipsa unui centru de recoltare pentru

același regim funcționează pe raza comunei și 1 farmacie și 1 punct farmaceutic cu 2 farmaciști cu studii superioare. Toate cabinetele și farmaciile fac parte din sistemul privat de sănătate. • Autoritatea locală are în vedere Reabilitarea, modernizarea și dotarea dispensarului uman • Pe Strada Fabricii au fost construite, prin programul Agenției Naționale pentru Locuințe, două blocuri cu 32 de apartamente prevăzute fiecare cu subsol, parter, două etaje și o mansardă. • Preocupare la nivelul administrației locale și în ceea ce privește aplicarea politicilor sociale în domeniul protecției copilului și protecția persoanelor vârstnice • Existența unui compartiment de asistență socială la nivelul aparatului de specialitate al primarului comunei • Asigurarea de servicii sociale pentru persoanele cu handicap grav, prin încadrarea și instruirea asistenților personali	analize medicale • Dificultăți privind accesul la medicamente și tratamente corespunzătoare datorită resurselor limitate • Lipsa personalului specializat în domeniul asistenței sociale • Inexistența unui centru de îngrijire a persoanelor cu handicap • Lipsa dotărilor cu aparatură performantă a cabinetelor medicale existente • Lipsa de cunoaștere a serviciilor de planificare familială • Lipsa unor servicii specializate pentru persoanele vârstnice - un așezământ sau cămin pentru îngrijire permanentă
Oportunități	Amenințări
• Crearea unui parteneriat public - privat pentru înființarea unui centru de recoltare și interpretare a analizelor medicale • Stimularea investițiilor pentru creșterea calității serviciilor medicale oferite de spitalele publice, inclusiv pe fondul posibilității de finanțare a structurilor specifice din mediul rural. • Pentru perioada de finanțare 2021-2027, este prevăzută elaborarea Programului Național de Sănătate (PNS) multifond, ce prevede investiții în reabilitarea și/sau construcția a 22 de spitale județene și dotarea acestora, reabilitarea/construirea spitale prioritare naționale, construirea celor 3 spitale regionale (faza II) etc. În același timp, există posibilități de finanțare și pentru infrastructura din mediul rural. • Implementarea Programului operațional pentru ajutorarea persoanelor defavorizate	• Scăderea gradului de încredere în sistemul public de sănătate. • Birocrația exagerată în asigurarea serviciilor medicale • Concentrarea specialiștilor, ca număr și timp de lucru, în unitățile medicale din mediul urban și dezechilibrarea sistemului public de sănătate; • Epuizarea din ce în ce mai rapidă a bugetelor unităților sanitare și CJAS, în urma multiplicării numărului bolnavilor ce necesită investigații și tratamente costisitoare

Analiza situației actuale

În județul Bistrița-Năsăud există trei comune fără medic de familie (Ciceu-Mihăiești – 1198 locuitori, Monor – 1346 locuitori și Runcu Salvei – 1325 locuitori) și două comune ce împart același medic de familie (Poiana Ilvei – 1518 locuitori și **Lunca Ilvei** – 3299 locuitori). După standardele INS și datele oferite de Federația Națională a Patronatelor Medicilor de Familie, județul Bistrița-Năsăud ar trebui să aibă un total de 185 de medici de familie (72 în urban și 113 în rural), însă totalul acestora este de doar 139 (59 în urban și 80 în rural), majoritatea cu vârste înaintate și aparținând aceleiași cohorte. Astfel, în lipsa unor intervenții, ne așteptăm ca acest deficit să crească și județul să intre într-o criză majoră a medicilor de familie odată cu pensionarea celei mai numeroase cohorte. Această criză va afecta în special zonele rurale, deja foarte vulnerabile și cu acces îngreunat la servicii medicale (Strategia de dezvoltare a Județului Bistrița - Năsăud, 2021 - 2027). Așadar, **Comuna Lunca Ilvei** are un deficit de 1 medic de familie, pentru numărul de locuitori fiind necesari 2 medici de familie (1 medic de familie la 1500 locuitori).

Conform Legii 292/2011 cu privire la asistența socială, este obligatorie crearea, la nivelul fiecărei administrații publice locale (oraș sau comună), a Serviciilor Publice de Asistență Socială (SPAS); totuși, implementarea acestei legi a fost întârziată în mod constant, din diverse motive (lipsă personal specializat lipsă fonduri), în special în unitățile administrative rurale mai mici. Compartimentul de asistență socială din aparatul de specialitate al primarului Lunca Ilvei oferă, conform legii, serviciile specializate în acest domeniu, însă este necesară dezvoltarea acestui sector de servicii publice necesare comunității.

5.9. ANALIZA SWOT - ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ

Puncte tari	Puncte slabe
- Management performant pliat pe necesitățile comunității - Consultări publice pe problemele esențiale ale comunității - Climat de colaborare și cooperare în cadrul autorității publice dar și cu alte autorități publice din administrația publică locală și centrală	- Nivel redus al digitalizării administrațiilor publice locale, în special în mediul rural. - Deficit de personal specializat în anumite domenii cheie - Apariția cu mare întârziere a normelor sau metodologiilor de aplicare a unor legi sau necorelarea acestora - Lipsa unui sistem integrat între procesul de

• Personal cu experiență în administrația publică, în continuă formare profesională individuală sau prin cursuri specializate • Sediul de primărie modernizat, condiții de muncă decente.	formare inițială și continuă a funcționarilor publici și planul de carieră al acestora, care a generat lipsa de atractivitate a sectorului public pentru tineri. • Grad încă redus de implicare a comunității în procesul de decizie
Oportunități	Amenințări
• Finanțări europene disponibile pentru perioada 2021-2027 • Existența de programe de formare a personalului în colaborare cu specialiști din țară și din străinătate • Digitalizarea serviciilor publice a devenit o prioritate la nivel național și implicit la nivel local • Parteneriate între societatea civilă și instituția publică	• Întârzieri majore care intervin între momentul depunerii cererilor de finanțare și momentul contractării proiectelor cu finanțare externă derulate la nivel de UAT-uri • schimbări politice la nivel decizional, care afectează calitatea actului administrativ. • Servicii neadaptate la nevoile/ așteptările comunității • Teamă de risc

Analiza situației actuale

Calitatea actului de guvernare este strâns legată de dezvoltarea serviciilor administrației publice, astfel că diminuarea birocrăției, facilitarea accesului la informații a cetățenilor, participarea societății la procesul administrației comunei, pregătirea personalului din punct de vedere profesional, existența unei bune comunicări interne și externe și digitalizarea serviciilor publice sunt doar câteva dintre punctele care ar trebui aplicate în administrația publică a comunei Lunca Ilvei.

Tehnologiile digitale au capacitatea de a transforma radical dezavantajele cu care se confruntă zonele rurale, în termeni de distanță și densitate scăzută a populației, permițând comunicarea instantanee virtuală și accesul la e-servicii. Deși posibilitățile potențiale și beneficiile sunt excelente, există și riscuri care ar putea, de exemplu, să conducă la închiderea magazinelor locale. În mod asemănător, este necesar să fie create instrumente adecvate pentru a asigura că mai multe persoane pot beneficia de tranziția digitală.

Crearea unei infrastructuri digitale de mare viteză în zonele rurale, împreună cu educația digitală și instruire, trebuie să reprezinte o prioritate continuă pentru investiții. Ambele sunt necesare pentru a combate diviziunea digitală și să întărească capacitatea persoanelor interesate la nivel european și a comunităților rurale de a exploata și folosi potențialul digital.

Satele inteligente duc digitalizarea cu un pas mai departe. Scopul lor nu este doar de a ține pasul cu zonele urbane prin reducerea diferențelor, ci de a crește atractivitatea zonelor rurale și dezvoltarea noilor roluri în transformarea Europei spre o economie digitală.

CAPITOLUL VI

STRATEGIA DE DEZVOLTARE A COMUNEI LUNCA ILVEI

Pandemia de coronavirus a schimbat fundamental reperele lumii în care trăim. Omenirea a intrat într-o nouă dimensiune pe care nu a mai experimentat-o. Soluția pentru actuala criză, pentru reconstrucția care urmează, dar și pentru prevenirea unor situații similare în viitor, rezidă în principiile dezvoltării durabile statuate de Agenda 2030 încă din 2015. Reziliența, solidaritatea, nevoia de a nu lăsa pe nimeni în urmă sunt mai actuale ca niciodată. Acțiunile Departamentului pentru Dezvoltare Durabilă au avut în ultimii trei ani rolul de a cultiva acest spirit.

Este aproape unanim acceptat la nivelul experților care activează în domeniul dezvoltării durabile faptul că în mod inevitabil pandemia va avea impact semnificativ asupra implementării Obiectivelor pentru Dezvoltare Durabilă. Într-un raport publicat de Comitetul Economic și Social al ONU se face vorbire despre trei posibile scenarii: accelerarea tranziției către dezvoltare durabilă; păstrarea ritmului dinaintea pandemiei sau înrăutățirea situației. Dincolo de detaliile tehnice, dezideratul care ar trebui să ne ghideze acțiunile din perioada următoare este transformarea crizei într-o oportunitate pentru o reconstrucție socio-economică solidă și durabilă.

De asemenea, "războiul din Ucraina va inversa tendința de globalizare la nivel economic din ultimii 30 de ani, companiile vor vrea să își aducă din ce în ce mai aproape producția de piața de desfacere, o tendință începută în pandemie, iar acum, împinse de război, statele vor încerca să se decupleze de energia dar și de materiile prime din Rusia, după ce în pandemie au început să caute soluții de a se îndepărta de China", spune Larry Fink, șeful BlackRock, cel mai mare fond de investiții privat din lume.

Astfel, se reactivează oportunitatea dezvoltării unor sectoare locale în domeniul energiei, al agriculturii și al dezvoltării rurale.

Problemele cărora administrația publică locală se adresează prin politici publice în domeniul educației, sănătății, infrastructurii, mediului, asistenței sociale, siguranței publice au cauze complexe, care au evoluat în timp, așa că nu ne putem aștepta să le rezolvăm pe loc, prin simpla adoptare a unor acte normative, iar durata pe care trebuie să planificăm politicile publice este mai lungă, fiind de regulă între 3 și 10 ani. Din acest motiv, și alocările financiare care susțin implementarea politicilor respective ar trebui previzionate pe aceleași perioade.

Multe dintre statele europene formulează în mod explicit condiția că orice politică publică nouă să fie însoțită de un angajament bugetar care să identifice sursele din care aceasta va fi finanțată. Într-adevăr, este inutilă formularea unei intervenții a administrației publice locale, atunci când mijloacele financiare de a o implementa lipsesc sau nu au fost identificate. Astfel, bugetarea multianuală, a început încă din anii '90 să fie gradual introdusă de către guvernele europene, pentru un mai bun control al modului în care cheltuielile bugetare conduc la îndeplinirea țăintelor guvernamentale. Bugetarea multianuală constă în planificarea veniturilor și cheltuielilor bugetare pe termen mediu și lung, acestea fiind alocate unor ținte strategice, mai degrabă decât unor capitole bugetare.

Legea 273/2006 privind finanțele publice locale deschide de altfel calea către bugetarea pe bază de performanță, art. 25 prevăzând că proiectele bugetelor se elaborează de către ordonatorii principali de credite, avându-se în vedere, printre altele:

- **programele** întocmite de către ordonatorii principali de credite în scopul finanțării unor
- **acțiuni sau ansamblu de acțiuni**, cărora le sunt asociate obiective precise și indicatori de rezultate și de eficiență; programele sunt însoțite de estimarea anuală a performanțelor fiecărui program, care trebuie să precizeze: acțiunile, costurile asociate, obiectivele urmărite, rezultatele obținute și estimate pentru anii următori, măsurate prin indicatori preciși, a căror alegere este justificată;
- **programele de dezvoltare economico-socială** în perspectivă ale unității administrativ teritoriale, în concordanță cu politicile de dezvoltare la nivel național, regional, județean, zonal sau local.

Strategia de dezvoltare propusă pentru Comuna Lunca Ilvei pentru perioada 2021-2027 se bazează pe rezultatele analizei SWOT, pe obiectivele identificate la nivel regional pe termen lung, pe orientările de la nivel național și pe direcțiile strategice ale politicii de coeziune și ale politicii agricole comune promovate de Uniunea Europeană pentru perioada de programare 2021-2027.

În ceea ce privește aspectele metodologice s-a adoptat orientarea europeană bazată pe concentrarea tematică a resurselor și orientarea către rezultate și impact, ca răspuns la principalele provocări identificate. Conform logicii de intervenție promovate la nivel european pentru perioada 2021-2027, strategia se structurează pe priorități de investiții și categorii de intervenție, pentru care s-au stabilit obiective specifice, respectiv acțiuni. Fiecare obiectiv specific corespunde unuia sau mai multor obiective de politică europene, fiind finanțabil din unul sau mai multe programe operaționale.

6.1. PROIECTE REALIZATE - analiza Strategiei de Dezvoltare locală a Comunei Lunca Ilvei pentru perioada 2014 - 2020

Pentru a putea defini Planul de acțiune al Strategiei de dezvoltare a comunei Lunca Ilvei pentru perioada 2021 - 2027, vom prezenta situația actuală a proiectelor derulate sau în derulare, deoarece dezvoltarea inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii presupune continuarea proiectelor deja propuse precum și implementarea de noi idei care să vină în completarea celor existente.

Strategia de Dezvoltare locală a Comunei Lunca Ilvei pentru perioada 2014 - 2020 este un document de politică publică, agreat și asumat de autoritățile publice locale prin adoptarea unei hotărâri de consiliu local.

Potrivit Strategiei de Dezvoltare durabilă a Județului Bistrița-Năsăud pentru perioada 2014 - 2020, Comuna Lunca Ilvei era menționată cu următoarele proiecte integrate și proiecte finanțate inclusiv din bugetul consiliului județean:

Domeniul	Program	Proiect
Infrastructură de transport și utilități	Infrastructură, dotări și servicii de alimentare cu apă și canalizare	Extinderea sistemului de alimentare cu apă și canalizare, 6 km, Comuna Lunca Ilvei
	Dezvoltarea rețelei de infrastructură de transport rutier	DJ 172 D - Josenii Bârgăului (DN 17) - Strâmba - Ilva Mică (DN 17D) - Poiana Ilvei - Măgura Ilvei - Ilva Mare -

		Lunca Ilvei - Limita județului Suceava
Competitivitate economică	Valorificarea inteligentă a potențialului agrozootehnic-industrial alimentar	<i>Proiect integrat:</i> Agricultură și zootehnie la standarde europene: centre multifuncțional de preluare și depozite de legume, fructe și silozuri de cereale; târg de animale și pieței de mărfuri; unitate multifuncțională de procesare a produselor vegetale și abator pentru produsele animale – Piață agroalimentară în comuna Lunca Ilvei
Turism, sport și agrement	Management de turism al județului	Construirea unei pârtii de schi - comuna Lunca Ilvei
		Realizarea unui teren de sport sintetic - comuna Lunca Ilvei
Dezvoltare teritorială, urbană și rurală	Organizarea dezvoltării teritoriale	Zona de dezvoltare Nord-Est (GAL Lider Bistrița-Năsăud), formată din orașul Sângeorz-Băi și comunele: Maieru – Rodna – Șanț – Ilva Mică – Ilva Mare – Poiana Ilvei – Măgura Ilvei – Lunca Ilvei – Leșu;
	Dezvoltarea serviciilor de educație	Modernizare și extindere Școala Generală 1, Comuna Lunca Ilvei
	Dotări în domeniul cultelor	Construire Capelă mortuară,

		localitatea Lunca Ilvei
	Regenerare locală rurală	Amenajarea centrului civic, trotuare, rigole, Comuna Lunca Ilvei

Proiectele integrate la nivel județean din care face parte Comuna Lunca Ilvei constituie structuri teritoriale de proiecte care se adresează unui impact de mare anvergură și presupun colaborarea între unitățile administrative - teritoriale, entități publice și private care activează în subzone ale județului.

Tot în cadrul Strategiei de Dezvoltare durabilă a Județului Bistrița-Năsăud pentru perioada 2014 - 2020 au fost cuprinse un număr de 10 proiecte ale UAT Comuna Lunca Ilvei - la secțiunea "proiecte ale UAT din județul Bistrița - Năsăud pentru perioada 2014 - 2020", proiecte comunicate de către autoritatea locală și care la data comunicării erau în stadiu de PT (proiect tehnic) sau SF (studiu de fezabilitate) - 8 dintre ele fiind enumerate în tabelul de mai sus.

Prin **Strategia de Dezvoltare locală a Comunei Lunca Ilvei pentru perioada 2014 - 2020**, au fost definite **obiective generale pe fiecare domeniu de dezvoltare**, detaliate în următoarele **obiective specifice** și căile de urmat (direcții de acțiune) care s-au dorit a fi atinse prin proiectele propuse:

INFRASTRUCTURA FIZICĂ

Obiectiv general: Îmbunătățirea, extinderea și menținerea infrastructurii fizice pentru dezvoltarea socio- economică durabilă a comunei.

Obiectiv specific	Direcții de acțiune și proiecte
Crearea de drumuri de acces și reabilitarea/ întreținerea celor existente cu localitățile învecinate, în vederea dezvoltării socio-economice a comunei	Asfaltarea și modernizarea drumurilor comunale - Asfaltarea și modernizarea unui nr. de 4 drumuri comunale: Iliuța, Izvoarelor, Salcâmului și Muncelului - Asfaltarea și modernizarea unui număr de 13 strazi: Fermierului, Apicultorilor, Borcutului, Vînoasei, Bradului, Codrului, Crinilor, Fodorului, Frasinului, Gara Mica, Luncii, Pietricica și Narciselor
Facilitarea transportului pentru cetățenii comunei	Amenajarea centrului civic, amenajarea spațiilor verzi din comună, construirea de locuri de recreere și joacă pentru copii

	• Trotuare și rigole pe o lungime de aproximativ 18 km în centrul civic al comunei • Un parc cu spații de joacă pentru copii • Amenajarea platformei aferente celor trei investiții noi : ANL, cresa pentru copii, sala de sport de pe str. Fabricii • Realizarea unui teren sintetic pentru activități sportive
	Înființarea serviciilor de transport pentru persoane prin punerea la dispoziție a unui microbus și construirea de stații de microbus • 1 microbus achiziționat și 5 stații construite
Reabilitarea și construirea de poduri și podețe, amenajarea și modernizarea văilor apelor ce străbat comuna	Reabilitarea și construirea de poduri și podețe • Construirea a 2 poduri peste râul Ilva în zona stăzilor Salcâmului și Teleschi
	Amenajarea de maluri pe cursul pâraielor • Amenajarea de maluri pe cursul pâraielor necadastrate Voineasa și Valea Fătului
Creșterea standardului de viață al cetățenilor și asigurarea condițiilor de bază ale unui trai modern prin asigurarea accesului la utilități pentru toți locuitorii comunei	Folosirea biomasei pentru producerea energiei termice și furnizarea acesteia locuitorilor comunei
	Construirea unei capele mortuare • 1 capelă mortuară construită
Alinierea la strategia digitală europeană, cu accent pe conectivitate la Internet în bandă largă, în toată comuna, precum și o bună conectivitate wireless în spațiile publice	Conectarea instituțiilor publice din comună la internet prin conexiuni broadband și promovarea conceptului de e-educație, e-guvernare, e-sănătate • conectarea la internet a instituțiilor de educație din comună, a Dispensarului Uman

SĂNĂTATE

Obiectiv general: Dezvoltarea infrastructurii de sănătate și a serviciilor medicale astfel încât toate categoriile sociale ale populației din Lunca Ilvei să poată beneficia de serviciile de sănătate pe plan local.

Obiectiv specific	Direcții de acțiune și proiecte
Investiții în infrastructura-suport, echipamente și resurse umane menite să faciliteze accesul la serviciile de sănătate și să ridice calitatea serviciilor oferite.	Înființarea unor puncte sanitare pe teritoriul comunei, altele decât cele de la Dispensarul Uman Central, astfel încât toți locuitorii, indiferent de posibilități fizice sau materiale să poată beneficia de servicii medicale • 3 puncte sanitare înființate
	Asigurarea unei dotări tehnice corespunzătoare și implementarea sistemelor informatizate în cabinete
	Atragerea de personal calificat permanent în localitate, prin oferirea de locuințe de serviciu
	Organizarea acordării non-stop de prim ajutor în caz de urgență • Dotarea cu o mașină de intervenție în cazuri de urgență
	Crearea unor structuri care să acorde sprijin bătrânilor, persoanelor cu handicap, orfanilor și copiilor abandonați
	Organizarea unui sistem de primire a reclamațiilor și sugestiilor pacienților
Creșterea responsabilității locuitorilor comunei Lunca Ilvei asupra comunității în care trăiesc	Înființarea unui cabinet de planificare familială • 1 cabinet de planificare familială
	Consilierea antifumat, antidrog, antialcool, consilierea familială, consilierea minorilor orfani • 1 cabinet de consiliere
	Realizarea de campanii de informare-educare-comunicare pe probleme de sănătate publică (de ex. educație pentru sănătate în școli)
	Realizarea de campanii în școli împotriva fumatului, consumului de droguri, bolilor transmisibile, de planificare familială, de sănătate mintală, pentru un stil de viață sănătos

EDUCAȚIE

Obiectiv general: Dezvoltarea sistemului de învățământ prin sprijinirea sistemului educațional și a formării profesionale continue (îmbunătățirea infrastructurii și a dotărilor laboratoarelor și sălilor de clase, crearea cadrului pentru activități extrașcolare, creșterea calității și diversificarea serviciilor educaționale).

Obiectiv specific	Direcții de acțiune și proiecte
Dezvoltarea sistemului de învățământ prin sprijinirea sistemului educațional	Investiții în infrastructura fizică (îmbunătățirea infrastructurii sistemului de învățământ) dotarea școlii și a creșei de copii cu materiale corespunzătoare
	Creșterea numărului de exemplare a bibliotecii școlare și comunale dotarea cu noi exemplare de cărți a celor 2 biblioteci - publică și școlară
	Asigurarea accesului la internet
	Organizarea acordării non-stop de prim ajutor în caz de urgență
	Creșterea accesului la educație, în special al celor făcând parte din categoriile defavorizate social
	Utilizarea microbusului pentru transportul tuturor elevilor care au nevoie de această facilitate
Dezvoltarea sistemului de învățământ prin formarea profesională continuă	Formarea continuă a cadrelor didactice 5 persoane instruite
	Prevenirea abandonului școlar prin programe atractive de educare
	Promovarea învățării, studiului pe parcursul vieții
	Crearea de parteneriate intrașcolare naționale și internaționale pentru inițierea și derularea de proiecte de schimb de experiență în domeniul învățământului gen Comenius Regio (se pot derula activități precum vizite de studiu, schimburi de experiență și bune practici, școli de vară, sesiuni de formare comune, conferințe, seminarii etc.). 1 program de schimb de experiență implementat 1 program pentru "Școala de vară" implementat
	Promovarea prin intermediul site-ului școlii a activităților educaționale actualizarea permanentă a activităților educaționale pe site-ul școlii

Diversificarea serviciilor educaționale furnizate la nivel local	Înființarea unui centru after school pentru copiii din învățământul primar (activități în cadrul centrului: consiliere psihologică, învățare prin educație non-formală, supraveghere pentru pregătirea temelor, o masă caldă) • construirea unui centru after-school
	Susținerea promovării spiritului antreprenorial și a cetățeniei active în educație
	Dezvoltarea programelor de alfabetizare și a programelor gen “a doua șansă” pentru persoanele care nu au absolvit învățământul obligatoriu
	Asigurarea suportului material pentru realizarea unei publicații școlare

INSTITUȚII PUBLICE ȘI RELAȚII PUBLICE

Obiectiv general: Dezvoltarea serviciilor administrației publice și creșterea calității actului de guvernare în vederea asigurării unui nivel crescut de performanță.

Obiectiv specific	Direcții de acțiune și proiecte
Creșterea calității actului de guvernare a administrației publice locale Lunca Ilvei	Diminuarea birocrăției
	Apropierea administrației publice de cetățeni
	Realizarea transparenței în activitatea administrației publice locale, prin asigurarea și încurajarea participării cetățenilor la procesul de luare a deciziilor
	Implementarea de parteneriate public-private în vederea promovării de proiecte
	Actualizarea permanentă a fișei postului, cu implicarea directă în redactarea fișei postului a funcționarului public care ocupă postul respectiv
	Susținerea și motivarea funcționarilor publici • organizarea de team-building-uri
	Pregătirea constantă și periodică a funcționarilor publici
	Îmbunătățirea programelor de gestionare informatizată a evidenței personalului
	Efficientizarea accesării fondurilor nerambursabile • cadru specializat în managementul proiectelor

CULTURĂ

Obiectiv general: Dezvoltarea culturii locale, a tradițiilor, obiceiurilor și a arhitecturii rurale unice, prin reabilitarea obiectivelor de patrimoniu cultural, punerea în valoare a tuturor resurselor de care dispune comuna Lunca Ilvei și crearea facilităților pentru petrecerea timpului liber.

Obiectiv specific	Direcții de acțiune și proiecte
Reabilitarea obiectivelor culturale locale, a tradițiilor, obiceiurilor și a arhitecturii rurale unice	Protejarea (ateliere protejate) produselor specifice locale Ateliere protejate pe tipuri de mșteșuguri
	Asigurarea instruirii în management cultural 2 persoane instruite în management cultural
	Protejarea arhitecturii rurale unice (case tradiționale mono sau bicelulare cu târnaț și acoperite cu draniță, șuri) și a portului popular specific ilvean (clopul cu păun și vesta cu franjuri) case tradiționale mono sau bicelulare cu târnaț și acoperite cu draniță, șuri
	Crearea unui spațiu adecvat muzeului sătesc construirea (realitarea) unui spațiu destinat muzeului sătesc
Promovarea și crearea facilităților pentru petrecerea timpului liber	Elaborarea unui program de manifestări culturale realizarea unui program de manifestări culturale
	Promovarea obiectivelor de patrimoniu și a valorilor culturii locale prin Centrul de Informare Turistică Lunca Ilvei, prin centre de informare naționale și internaționale materiale de promovare realizate: pliante, pixuri, panouri
	Montarea de panouri informative pentru localizarea spațială a obiectivelor culturale panouri informative realizate și amplasate

TURISM

Obiectiv general: Dezvoltarea durabilă a sectorului turistic în comuna Lunca Ilvei prin promovarea potențialului turistic local și crearea condițiilor pentru dezvoltarea mai multor tipuri de turism (de tranzit, istoric, cultural, agroturism, ecoturism, de relaxare și agrement, cinegetic, botanic, de tratament, sportiv, religios, culinar).

Obiectiv specific	Direcții de acțiune și proiecte
Dezvoltarea infrastructurii turistice	Susținerea construcției de structuri de cazare noi sau reabilitarea unor structuri existente
	Sprijinirea înființării unor unități de alimentație publică
	Construcția de structuri de agrement (pârtii de schi, amenajări piscicole, terenuri de sport, călărie) - o pârtie de schi pe strada Silhoasa - un teren de sport sintetic
	Crearea de circuite turistice specifice oricărui tip de turism
Practicarea unui turism durabil, prietenos cu mediul	Dezvoltarea turismului în armonie cu mediul natural, prin tabere, școli, excursii, programe educaționale în natură, acțiuni de reîmpădurire, ecologizare, protecție a mediului natural
Transformarea identității culturale a comunei Lunca Ilvei în obiectiv turistic, includerea localității într-un circuit turistic	Organizarea de evenimente periodice dedicate culturii populare (festivaluri), în vederea păstrării patrimoniului cultural intangibil cel puțin un festival anual
Crearea condițiilor pentru dezvoltarea de nișe în special în domeniul turismului de agrement, agroturism, ecoturism și istoric-cultural și transformarea acestora în principala atracție a comunei Lunca Ilvei, fapt ce va determina dezvoltarea economică și socială a comunei	Includerea pârtiei de schi din Lunca Ilvei în circuitele turistice de iarnă ale județului Bistrița-Năsăud
	Elaborarea de sisteme de promovare a obiectivelor turistice arhitecturale, arheologice, culturale și religioase
	Construirea unui Centru de Informare Turistică în Lunca Ilvei un centru de informare turistică
	Construirea unui Centru de informare turistica pentru Natura SIT 2000

	• un centru de informare turistică
	Includerea unităților de cazare existente într-o rețea unificată computerizată, ușor de utilizat prin intermediul internetului

CAPITAL UMAN ȘI MEDIU DE AFACERI

Obiectiv general: Dezvoltarea durabilă a comunei Lunca Ilvei prin stimularea sectoarelor cu potențial de dezvoltare, susținerea capitalului uman în domeniul forței de muncă și prin creșterea competitivității economice.

Obiectiv specific	Direcții de acțiune și proiecte
Stimularea durabilă a sectoarelor cu potențial de dezvoltare (servicii, turism, producție)	Crearea unui mediu propice și realizarea unor materiale de informare și acțiuni de promovare pentru atragerea de noi investitori
	Extinderea bazei de informații pe internet pentru promovarea investițiilor
	Susținerea ideilor și inițiativelor micilor întreprinzători
	Crearea sau reabilitarea unor unități de alimentație publică
	Simplificarea procedurilor pentru obținerea avizelor necesare investițiilor
	Promovarea IMM-urilor, a P.F-urilor, a A.F.-urilor din comună și a produselor/serviciilor acestora prin susținerea participării comune la târguri și expoziții, elaborarea de materiale de prezentare a comunei cu secțiune inclusă de economie
Susținerea capitalului uman în domeniul forței de muncă	Crearea de noi locuri de muncă în domeniul serviciilor și în domeniul producției
	Asigurarea de oportunități egale de angajare a tuturor locuitorilor comunei Lunca Ilvei
	Valorificarea permanentă a capitalului uman prin crearea posibilității de participare la cursuri de calificare și instruire atât pentru populația ocupată cât și pentru cei fără loc de muncă
	Asigurarea accesului la informații cu privire la oferta locurilor de muncă locale, județene, naționale
	Orientarea și sprijinirea persoanelor tinere în domeniul formării profesionale și dezvoltarea aptitudinilor antreprenoriale
	Acordarea de facilități tinerilor care înființează o afacere în comună și creează locuri de muncă

	Informarea cetățenilor asupra programelor de finanțare nerambursabilă
Creșterea competitivității economice	Construirea infrastructurii publice necesare desfășurării activităților economice (construire spații de desfacere a produselor) Construirea și amenajarea unei piețe agroalimentare pe str. Fabricii
	Susținerea investițiilor în tehnologii noi, competitive pe piață
	Crearea mediului propice investitorilor care de regulă aduc cu ei tehnologii competitive și piață de desfacere pentru produsele lor
	Crearea unor servicii de consultanță și asistență în politica de management, resurse umane și marketing
	Facilitarea accesului la programe de formare și consultanță pentru accesarea de fonduri structurale în vederea realizării de investiții viitoare
	Dezvoltarea relațiilor cu societăți internaționale în vederea accesului la piețe externe
	Investiții în transfer tehnologic, cercetare, dezvoltare, inovare tehnologică
	Informatizarea activității și dezvoltarea unei politici fiscale locale de susținere a investitorilor

AGRICULTURA ȘI ZOOTEHNIA

Obiectiv general: Revigorarea și diversificarea agriculturii și zootehniei, surse importante de venit pentru luncani, prin valorificarea potențialului agricol și zootehnic din zonă și prin sprijinirea afacerilor în aceste domenii

Obiectiv specific	Direcții de acțiune și proiecte
Desfășurarea unor activități rentabile în agricultură și zootehnie și valorificarea produselor agricole locale, punând accentul pe produsele tradiționale și/sau ecologice	Susținerea inițiativelor asociative pentru creșterea eficienței economice a exploatațiilor agricole și a zootehniei
	Creșterea capacității de valorificare superioară a producției
	Întreținerea pășunii comunale
	Înființarea unor centre de consultanță prestări servicii în agricultură: mecanizare, întreținere utilaje etc.
	Asocierea producătorilor locali pentru creșterea

	profitabilității în agricultură și zootehnie
Sprijinirea dezvoltării afacerilor în agricultură și zootehnie	Sprijinirea unei agriculturi ecologice prin acordarea de facilități fiscale
	Înființarea unui centru de informare pentru fonduri nerambursabile
	Sprijin în obținerea subvențiilor destinate agriculturii
	Promovarea producătorilor locali prin înlesnirea participării la târguri și expoziții agroalimentare
	Sprijinirea tinerilor pentru a-și înființa propriile afaceri și a rămâne în Lunca Ilvei

INDUSTRIE

Obiectiv general: Dezvoltarea durabilă a industriei de prelucrare prin exploatarea controlată a masei lemnoase și dezvoltarea durabilă a industriei de prelucrare a laptelui prin susținerea și stimularea zootehniei. Dezvoltarea unor noi ramuri ale industriei (îmbuteliere de ape minerale-borcut, colectare de plante medicinale, panificație, meșteșuguri populare). Dezvoltarea durabilă presupune o industrie prietenoasă mediului dar și creșterea competitivității economice.

Obiectiv specific	Direcții de acțiune și proiecte
Stimularea durabilă a industriei de prelucrare	Dezvoltarea proceselor de exploatare și prelucrare primară a lemnului prin asigurarea tehnologiei și utilajelor necesare
	Dezvoltarea prelucrării secundare și finale a lemnului, încurajarea atelierelor de tâmplărie și a fabricilor de mobilă, precum și a meșteșugarilor locali, prin asigurarea tehnologiei și utilajelor necesare
	Dezvoltarea de puncte de colectare, stocare și prelucrare a produselor lactate
	Dezvoltarea unui sistem de marketing și crearea de branduri pentru produsele alimentare locale: pâine tradițională, produse lactate, miere ecologică, apă minerală, țuică
	Crearea unui mediu propice atragerii de noi investitori, prin prețuri atractive la terenuri
	Susținerea capitalului uman în dezvoltarea profesională continuă
Diversificarea industriei	Dezvoltarea de noi ramuri: îmbuteliere de ape minerale-borcut, colectare de plante medicinale, panificație, meșteșuguri populare
	Crearea de noi locuri de muncă

	Crearea de facilități investitorilor în noile domenii
Dezvoltarea durabilă printr-o industrie prietenoasă mediului	Controlul exploatării forestiere
	Sanționarea exploatării forestiere ilegale
	Repopularea cu puiți a zonelor defrișate
	Folosirea biomasei în scopul producerii energiei regenerabile
Creșterea competitivității economice	Susținere investițiilor în tehnologii noi, competitive pe piață
	Crearea mediului propice investitorilor care de regulă aduc cu ei tehnologii competitive și piață de desfacere pentru produsele lor
	Crearea unor servicii de consultanță și asistență în politica de management, resurse umane și marketing
	Facilitarea accesului la programe de formare și consultanță pentru accesarea de fonduri structurale în vederea realizării de investiții viitoare
	Susținerea accesului la piețe externe

MEDIU

Obiectiv general: Protecția și conservarea mediului înconjurător, în paralel cu dezvoltarea economică a comunei, prin managementul eficient al deșeurilor și exploatarea potențialului surselor de energie regenerabilă, pentru creșterea calității vieții ilvenilor.

Obiectiv specific	Direcții de acțiune și proiecte
Management eficient al deșeurilor	Implementarea unui sistem eficient de colectare selectivă a deșeurilor
	Educarea populației în ceea ce privește importanța colectării selective, impactului poluării asupra mediului, reciclării obiectelor
Exploatarea potențialului surselor de energie alternativă	Investirea continuă în utilaje performante pentru transformarea biomasei rezultate în urma prelucrării lemnoase pentru producerea de energie termică și electrică pentru întreaga comună Un proiect de producere a energiei verzi
	Acordarea de facilități pentru producerea energiei alternative
Prevenția și îmbunătățirea stării mediului înconjurător și a sănătății populației	Crearea de perdele de protecție forestieră împotriva poluării produse de căile de comunicație

	Investiții continue în replantări cu scopul umplerii golului lăsat de defrișări
	Promovarea continuă a folosirii apelor minerale locale în scop curativ
	Suținerea localnicilor în construcția corectă a grupurilor sanitare pentru a preveni îmbolnăvirea

Dacă analizăm proiectele finalizate până în decembrie 2021, observăm că din total proiecte propuse prin Strategia de Dezvoltare Locală a Comunei Lunca Ilvei pentru perioada 2014 - 2020, au fost finalizate în perioada prognozată peste 90% dintre acestea, astfel:

Situația proiectelor derulate și implementate/ realizate/ executate de UAT Comuna Lunca Ilvei în perioada 2014 – 2021:

Nr. crt.	Denumire proiect	Sursa de finanțare	Valoare proiect	Perioada/ stadiul de implementare
1	Modernizare drumuri de interes local in Comuna Lunca Ilvei	buget local	3.188.132,88	executat
2	Amenajare parcare si santuri in Comuna Lunca Ilvei	buget local	277.878,20	executat
3	Modernizare drumuri de interes local, in Comuna Lunca Ilvei -strada Ursoaia	PNDL/ buget local	6.750.000,00	executat
4	Modernizare drumuri de interes local in Comuna Lunca Ilvei	buget local	638.722,54	executat
5	Reparatii carosabil cu ba16, in Comuna Lunca Ilvei, str. Garii si str. Florilor	buget local	309.541,23	executat
6	Amenajare centru civic cartier strada Fabricii, in Comuna Lunca Ilvei	buget local/GAL	1.323.788,40	executat
7	Amenajare Valea Calului in centrul Comuna Lunca Ilvei	buget local	241.702,18	executat

8	Modernizarea infrastructurii rutiere de drumuri forestiere, in Comuna Lunca Ilvei	PNDR	8.300.000,00	executat
9	Asfaltare strazi Comuna Lunca Ilvei	PNDL/ buget local	3.350.224,00	executat
10	Pod Valea Bochii	buget local	112.098,00	executat
11	Pod Lunca lui Zait	buget local	99.722,00	executat
12	Poduri in comuna lunca ilvei	PNDL/ buget local	1.544.817,14	executat
13	Retea iluminat public zona ANL, Comuna Lunca Ilvei, str. Fabricii	buget local	159.810,90	executat
14	Iluminat public Lunca lui Zait	buget local	40.567,25	executat
15	Iluminat public str. Ineului	buget local	61.808,04	executat
16	spor de putere in zona de festivitati Lunca lui Zait	buget local	116.886,61	executat
17	Depozit material lemnos, str. Silhoasa, Comuna Lunca Ilvei	buget local	348.518,40	executat
18	Construire cabana de muncitori str. Silhoasa, Comuna Lunca Ilvei	buget local	406.190,99	executat
19	Reabilitare, modernizare si extindere Școala Gimnazială nr. 1 Lunca Ilvei	PNDL	5.659.252,20	executat
20	Construire si amenajare piata in Comuna Lunca Ilvei	buget local	180.185,20	executat
21	Constructie teren de sport sintetic in Comuna Lunca Ilvei	buget local	203.131,64	executat
22	Modernizarea si dotarea caminului cultural, in Comuna Lunca Ilvei	PNDR	2.779.387,95	executat
23	reabilitare sarpanta bloc Comuna Lunca Ilvei	buget local	337.619,84	executat

24	Reparatii capitale sediu administrativ, primaria Comunei Lunca Ilvei	buget local	425.912,89	executat
24	Reabilitare, modernizare si extindere Școala Gimnaziala nr. 1, Comuna Lunca Ilvei	PNDL	5.659.252,20	executat
26	Achizitionarea de tablete si dispozitive electronice pentru invatamant, Școala Gimnaziala nr. 1, Comuna Lunca Ilvei	POC/ buget local 2%	556.933,71	executat
27	Reabilitare sarpanta, spatiu pentru centrala termica si grup sanitar, sediul primaria Comunei Lunca Ilvei	buget local	474.338,24	executat
28	Construire capela mortuara in Comuna Lunca Ilvei	buget local	1.090.034,39	executat
TOTAL VALOARE INVESTIȚII			44.456.271,82 lei	

Proiectele derulate și prezentate în tabelul de mai sus au fost practic cu efect imediat supra dezvoltării comunității, ținând cont de fondurile avute la dispoziție/ atrase (fonduri europene, prin PNDL, POR, PNDO, de la Guvernul României sau din bugetul local) de autoritatea locală și de prioritățile stabilite, sumele investite în dezvoltarea și modernizarea comunei fiind impresionante pentru o unitate administrativ teritorială cu aproape 3.300 locuitori.

Totodată, autoritatea locală mai are o serie de proiecte în diferite stadii de implementare, proiecte care vor duce dezvoltarea comunei la alt nivel, după cum urmează:

Nr. crt.	Denumire proiect	Sursa de finanțare	Valoare proiect	Perioada/ stadiul de implementare
1	Lucrari de modernizare a sistemului de iluminat public in Comuna Lunca Ilvei	AFM / buget local	649.736,67	aprobat, depusa prima transa pentru decontare
2	Modernizarea unitatii de productie a energiei termice din biomasa si realizarea retelei de distributie a energiei termice din Comuna Lunca Ilvei	POIM/ buget local	10.674.108,38	in curs de executie
3	Reabilitarea, modernizarea si dotarea Grădiniței nr. 1, str. Grănicerilor, nr. 238	CNI/ buget local	3.848.021,65	in evaluare la CNI
4	Reabilitarea, modernizarea si dotarea dispensar uman, Comuna Lunca Ilvei	CNI/buget local	4.850.345,33	in evaluare la CNI
5	Achizitionare de echipamente de protectie medicala, pentru Școala Gimnaziala nr. 1, Comuna Lunca Ilvei	POCA/ buget local 2 %	264.798,30	in evaluare
6	Reabilitare DC 44 Comuna Lunca Ilvei - Șanț	ANGHEL SALIGNY	14.352.755,00	depus MLPDA
7	Modernizare strazi in Comuna Lunca Ilvei	ANGHEL SALIGNY	5.217.295,00	depus MLPDA

6.2 JUSTIFICAREA UNEI VIZIUNI STRATEGICE LOCALE

În procesul de planificare, un lucru crucial în realizarea unei strategii care să aibă ca sursă de acțiune nevoile cetățeanului, îl reprezintă implicarea cetățenilor și analiza efectivă a nevoilor lor. Consultarea publică joacă un rol essential în procesul de elaborare a Strategiei de Dezvoltare, însă situația pandemică a vitregit acest aspect. Consultarea publică ne asigură că am identificat corect elementele ce corespund viziunii strategice si ne ajută să consolidăm scopurile și obiectivele strategice.

Acestea trasează principalele atribute ale acțiunii noastre pentru găsirea celor mai potrivite direcții de dezvoltare care, odată implementate, vor schimba în bine viața locuitorilor comunei.

O comunitate modernă trebuie să asimileze și să promoveze o viziune strategică în ceea ce privește dezvoltarea sa viitoare, iar lipsa ei duce la o activitate administrativă dezordonată, în cadrul căreia se pot rata oportunități și se consumă inutil resurse prețioase. Experiența internațională a demonstrat că proiectele și programele operaționale funcționează cel mai bine atunci când fac parte dintr-un cadru definit, asumat, coordonat și implementat în interesul comunității pe care o reprezintă.

Viziunea strategiei stabilește cu claritate alternativele de dezvoltare ale comunei Lunca Ilvei pentru perioada 2021 - 2027 și constituie diferența dintre ceea ce reprezintă ea astăzi și ceea ce trebuie să devină comuna în următorii 6 ani.

Fiind o poartă de trecere din Transilvania către Moldova, comuna Lunca Ilvei are (alături de alte comune învecinate) un rol strategic pentru deservirea logistică a Transilvaniei, Maramureșului și Moldovei. Prioritare vor fi păstrarea specificului zonei prin structurile eterogene agricole și dezvoltarea sistemelor de producție locale, dezvoltarea turismului, promovarea tradițiilor/obiceiurilor locale, sprijinirea inițiativelor locale pentru dezvoltarea economică, creșterea gradului de pregătire a resurselor umane din comună.

Așa cum declara în anul 2020 primarul comunei Lunca Ilvei, *turismul este pilonul de bază pe care se va dezvolta comuna în anii următori:*

„Turismul este prioritatea noastră zero pentru următorul mandat. Am reușit ca, acum doi ani, să cuprindem și Lunca Ilvei în categoria Ordonanței de Guvern cu privire la înscrierea în programul național Schi în Carpați. Deci intenționăm să facem o pârtie de schi în fondul forestier. Urmează ca de aici să începem procedura de scoatere a zonei din fond forestier, după care vom intra într-un parteneriat, cu un partener străin.

Ne-am interesat și am reușit să obținem trecerea acestui traseu Via Transilvanica prin localitate și nu numai anul trecut am avut aproximativ 500 de turiști care au tranzitat localitatea și care au poposit pe timpul nopții, care au servit produsele noastre aici, în anumite locații. Au adus un plus valoare. Iar imaginea adusă localității cred că ne-a avantajat cel mai mult“

Pe baza strategiei se fundamentează și se justifică cererile de finanțare pentru atragerea de resurse financiare nerambursabile din diferite fonduri speciale. De aceea este important să se acorde o atenție deosebită elaborării acestui document și să se asigure o participare cât mai largă a cetățenilor la elaborarea lui și mai ales la aplicare.

Astfel, anual, se impune consultarea publică prin elaborarea unui sondaj de opinie care să fie pus la dispoziția cetățenilor, sondaj prin care cetățenii comunei să se pronunțe asupra priorităților și necesităților de dezvoltare, rezultatele sondajului fiind apoi incluse în planurile anuale de acțiune elaborate de autoritatea locală, în baza prezentei strategii. În caz contrar, proiectele propuse și enumerate în prezenta strategie, vor rămâne la stadiul de "listă de dorințe", nerealiste și irealizabile.

6.3. STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ

Scopul Strategiei de Dezvoltare este de a determina direcțiile de dezvoltare, ritmul și scara acestei dezvoltări, de a eficientiza activitatea autorităților publice locale în gestionarea problemelor comunei, în utilizarea resurselor financiare, de a promova localitatea, de a atrage fonduri externe (investiții, fonduri europene, alte fonduri) pentru a implementa proiectele investiționale planificate.

Strategia are rolul de a informa în primul rând decidentul, ordonatorul de credite, pentru a vedea exact care este misiunea lui, dar pentru ca acest lucru să fie posibil este necesar ca întreaga strategie să identifice în mod corect care sunt problemele și unde este potențialul. Utilitatea strategiei nu este pusă sub semnul întrebării, ea dă exemple de bună practică și, dacă este construită clar și eficient se vor putea observa stadii de implementare și progrese mari.

Strategia de Dezvoltare a comunei se adresează comunității locale, care și-a arătat interesul pentru obiectivele prezentei strategii și pe care le susținem.

Formularea strategiei pornește de la următoarele premise:

- ✓ îmbunătățirea condițiilor de viață ale locuitorilor la standarde europene;
- ✓ ridicarea standardului calitativ al designului comunei, al construcțiilor, serviciilor și al imaginii în general;
- ✓ permisivitatea unei anumite flexibilități de adaptare la inevitabilele schimbări ce au loc în comună. De aceea, procesul de planificare trebuie să fie: creativ, participativ și anticipativ.

- ✓ oferirea unei oportunități pentru intervenția sectorului privat în operațiunile comunei fie sub forma investițiilor directe în proiecte izolate, fie sub forma parteneriatelor sau consultărilor permanente între parteneri;

În conformitate cu premisele de formulare a strategiei și cu perspectivele de dezvoltare a comunei, conceptul strategic trebuie formulat astfel încât transpunerea să într-un plan strategic/ plan de acțiuni să asigure un pachet de acțiuni care vor conduce la creșterea bazei de impozitare, creșterea economică, crearea de locuri de muncă și îmbunătățirea calității mediului de viață al comunității.

În acest context, direcțiile de dezvoltare strategică a Comunei Lunca Ilvei în perioada 2021 – 2027 se vor axa pe infrastructura locală și utilități, mediul înconjurător și utilizarea echilibrată a resurselor, dezvoltarea economică și creșterea calității vieții, dezvoltarea capacității administrative și dezvoltarea sectorului turistic cu un potential foarte ridicat.

Industria turistică generează un număr semnificativ de locuri de muncă, iar investițiile în acest domeniu au o durată de amortizare relativ scurtă. Turiștii creează o cerere suplimentară de servicii și bunuri de consum, stimulând astfel sectorul terțiar al economiei (serviciile, comerțul, industriile artizanale etc.). În același timp, localitățile turistice tind să aibă o infrastructură edilitară și de servicii mai dezvoltată. Sectorul transporturilor și sectorul imobiliar sunt alte două ramuri importante ce au de câștigat prin dezvoltarea turismului. Dacă în prezent ponderea turismului în produsul intern brut este redusă atât la nivel național, cât și la nivel regional (cca 2-3%), pe termen mediu aceasta se poate dubla cu ușurință, chiar și fără extinderea structurilor de primire turistică.

6.4. PORTOFOLIUL DE PROIECTE STRATEGICE ȘI PLANUL DE ACȚIUNE PENTRU PERIOADA 2021 - 2027

Programele de dezvoltare propuse sunt rezultatul analizei SWOT realizată la nivel local, în contextul corelării acestora cu strategiile elaborate la nivel microregional, județean, regional și național, având ca repere punctele tari și punctele slabe constatate, oportunitățile și

amenințările identificate. S-a avut în vedere încadrarea în politicile strategice și prioritățile de finanțare a investițiilor pentru perioada 2021 - 2027, stabilite prin reglementările structurilor de coordonare ale procesului de planificare, la nivel european, national, regional și județean, precum și proiectele implementate

Planul de acțiune este un instrument sintetic de planificare, care se elaborează către sfârșitul procesului de elaborare a propunerii de politică publică, urmând a fi utilizat pe parcursul implementării.

Utilizarea planului de acțiune este multiplă. Planul de acțiune are rolurile simultane de:

- ✓ Acord al celor implicați privind alocarea responsabilităților implementării;
- ✓ Mijloc de coordonare al actorilor implicați prin informații despre: ce, când și cum;
- ✓ Mijloc de monitorizare al progresului activităților;
- ✓ Istoric de activități al politicii publice, după ce aceasta a fost implementată.

Pentru a funcționa ca atare, planul de acțiuni trebuie periodic adus la zi și comunicat tuturor celor implicați. Alterări precum întârzieri, schimbări de responsabilități sau îmbunătățirea unor instrumente pot apărea pe măsură ce planul se confruntă cu practica; acestea trebuie însă introduse în plan și făcute cunoscute.

Planul de acțiune conține asumarea sarcinilor, calendarul desfășurării acțiunilor, resursele financiare, materiale și umane alocate, monitorizarea și evaluarea acțiunilor întreprinse. Planul de acțiune este procesul participativ de dezvoltare a unui plan relativ scurt, care utilizează resurse disponibile pentru a atinge obiective limitate, de obicei într-o zonă bine definită.

În continuare s-a realizat un **plan de acțiune** care prioritizează nevoile locuitorilor comunei Lunca Ilvei în perioada 2021-2027 și care cuprinde, totodată, o serie de previziuni cu privire la investițiile care se pot realiza în viitor. Lista de proiecte prezentată, nu este exhaustivă, ci reprezintă o propunere de proiecte considerate importante pentru localitate, ținând cont evident și de intențiile autorității locale pe termen scurt și mediu.

Orice nou proiect (față de cele menționate în portofoliu) va putea fi implementat în perioada 2021-2027, dacă va fi considerat oportun și necesar.

Punctul de pornire pentru elaborarea unui nou Plan de acțiuni pentru perioada 2021 - 2027 îl reprezintă Raportul de monitorizare a proiectelor realizate din strategia anterioară pentru perioada 2014 – 2020, prezentate la pct. 6.1. proiectele aflate în derulare la data elaborării prezentei strategii și cele dorite a fi puse în practică în următorii ani de către autoritatea locală.

Planul de acțiune este proiectat pentru o perioadă de 6 de ani. În vederea prioritizării proiectelor Consiliului Local va ține cont de:

- Nevoile reale ale comunității locale
- Personalul responsabil de toate fazele pregătirii și implementării proiectului (studii de fezabilitate, identificarea surselor locale, pregătirea cererii de finanțare, implementarea proiectului, evaluarea impactului proiectului asupra comunității locale)
- Strategia de dezvoltare a comunei și să contribuie la obiectivul general al acesteia ȳ Resursele disponibile.
- Resursele disponibile.

Având în vedere proiectele prezentate și aflate în diferite faze de implementare, precum și analiza SWOT a comunei Lunca Ilvei, putem stabili **Planul de acțiune pentru perioada 2021 – 2027**, structurat pe direcții/ obiective strategice, priorități, măsuri și proiecte, surse de finanțare și termene de implementare, astfel:

Direcție/ obiectiv strategic: DEZVOLTARE ECHILIBRATĂ A INFRASTRUCTURII RUTIERE, A INFRASTRUCTURII TEHNICOEDILITARE ȘI AMENAJAREA TERITORIULUI			
Priorități	Măsuri și proiecte	Surse de finanțare	Termen de implementare
Dezvoltarea infrastructurii rutiere	• Modernizarea și reabilitarea infrastructurii rutiere de interes local – <i>modernizarea tuturor santurilor, rigolelor si podetelor aferente atat drumurilor comunale cat si strazilor de interes local;</i> – <i>amenajarea si pietruirea tuturor drumurilor agricole (de hotar), de pe raza UAT Lunca Ilvei;</i> • Îmbunătățirea accesibilității teritoriale - <i>modernizarea</i>	Fonduri locale, Fonduri guvernamentale Împrumuturi PNDR, Măsura 7 , Submăsura 7.2 PNDR – Masura 4 PNDR	2021 - 2027

	podurilor de pe cursul Râului Ilva, din zona str. Lliacului și str. Florilor • Sporirea siguranței de circulație rutieră și pietonală pe drumurile publice • Dezvoltarea infrastructurii de acces agricol/ accesibilității exploataților agricole - modernizarea drumurilor forestiere din Zona Siminic, Ogrăzi, Ursoaia, etc.;		
Dezvoltarea infrastructurii tehnico - edilitare	• Dezvoltarea sistemului de alimentare cu apă potabilă și dezvoltarea sistemului de canalizare - <i>extinderea rețelei de apă – canal, pe zona strazilor ramase fara instalatii de acest gen.</i> • Asigurarea unui standard de viață ridicat pentru locuitorii comunei prin armonizarea cu standardele europene în domeniul calității apei potabile, a tratării apelor uzate • Dezvoltarea și modernizarea rețelei de distribuție a energiei electrice • Adaptarea rețelei de iluminat la standarde europene - <i>finalizarea modernizării sistemului de iluminat public</i> • Creșterea gradului de confort și siguranță a populației, din punct de vedere al iluminatului public • Îmbunătățirea serviciilor de telecomunicații	Fonduri locale, Fonduri guvernamentale Împrumuturi PNDR, Măsura 7 , Submăsura 7.2 PNDR – Măsura 4 PND, PNRR	2021 - 2027
Amenajarea teritoriului	• Creșterea gradului de acoperire geografică și de înregistrare a proprietăților în sistemul integrat de cadastru și carte funciară • Utilizarea rațională și echilibrată a resurselor din teritoriu și valorificarea	Buget local, AFIR, fonduri guvernamentale, PNRR	2021 - 2027

	potențialului natural, economic și uman • Stabilirea modului de utilizare a terenurilor și a reglementărilor de realizare a construcțiilor • Regularizare și îndiguire cursuri de apă • Creșterea oportunităților de investiții în domeniile economice specifice localității		
Direcție/ obiectiv strategic: PROTEJAREA MEDIULUI ȘI OPTIMIZAREA UTILIZĂRII RESURSELOR REGENERABILE DE ENERGIE			
Priorități	Măsuri și proiecte	Surse de finanțare	Termen de implementare
Creșterea eficienței energetice în clădirile publice și a sistemului de iluminat public	• Gestionarea eco - eficientă a consumului de energie prin valorificarea potențialului resurselor regenerabile de energie • Reducerea consumului de energie din instituțiile publice din localitate comună - <i>iluminat public cu led, energie verde</i> • Creșterea gradului de independență energetică a clădirilor publice • Reducerea efectelor consumului final de energie asupra mediului înconjurător • Crearea unui climat adecvat desfășurării activității funcționărilor pe timp de vară/iarnă	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene, PNRR	2021 - 2027
Îmbunătățirea calității mediului prin creșterea gradului de colectare centralizată și ecologică a	• Dezvoltarea sistemelor de management integrat a deșeurilor și tranziția de la economia tradițională, liniară către o economie circulară (model de producție și consum care	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene PNDR, Masura 7, Submasura 7.2,, PNRR	2021 - 2027

deșeurilor	implică partajarea, reutilizarea, repararea, renovarea și reciclarea materialelor și produselor existente cât mai mult posibil) • Îmbunătățirea calității și eficienței serviciului de salubritate prin decizii optime de planificare și implementare privind reducerea, reutilizarea, reciclarea și eliminarea deșeurilor menajere • Îmbunătățirea eficienței serviciului de salubritate prin dotare corespunzătoare • Eficientizarea controlului privind depozitarea deșeurilor netratate provenite din agricultură și din activitățile de creștere a animalelor • Îmbunătățirea calității mediului – campanii de colectare a deșeurilor, de plantare pomi etc		
 Direcție/ obiectiv strategic: ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII VIEȚII			
Priorități	Măsuri și proiecte	Surse de finanțare	Termen de implementare
Îmbunătățirea serviciilor de învățământ și educație	• Îmbunătățirea infrastructurii educaționale în vederea asigurării unui cadru propice de desfășurare a actului educațional în unitățile de învățământ de pe raza comunei • Asigurarea unui mediu benefic dezvoltării educaționale și personale a elevilor - <i>înființarea unui after - school</i> • Îmbunătățirea calității actului educațional – <i>dotarea cu echipamente moderne a unităților de învățământ</i>	Fonduri locale Fonduri guvernamentale, Ministerul Educației și Cercetării, PO Capital Uman PO Regional – Axa Prioritară 10 PNDR - Măsura 7, Submăsura 7.2, Program Național Dezvoltare Local, PNRR	2021 - 2027

	- Asigurarea accesului la educație a populației aflate în situații de risc, implicit prevenirea abandonului școlar - <i>transport gratuit al elevilor din comună care frecventează cursurile liceelor din municipiul Bistrița</i> - Impulsionarea activității de studiu și cercetare la nivel local – <i>organizarea de concursuri cu premii care să stimuleze elevii să citească, să se infomeze – concursuri în parteneriat autoritate locală – unități de învățământ</i>		
Îmbunătățirea serviciilor de sănătate și asistență socială	- Dezvoltarea unui sistem de servicii medicale moderne, performante și accesibile tuturor categoriilor de persoane și îmbunătățirea stării de sănătate a cetățenilor prin creșterea accesului la servicii de sănătate preventive și curative – <i>reabilitarea dispensarului uman</i> <i>Crearea de condiții moderne și atragerea de personal medical specializat în comună prin grija autorității locale</i> - Dezvoltarea și eficientizarea unor servicii sociale proiectate și furnizate adecvat, adaptate nevoilor tuturor categoriilor de grupuri vulnerabile - <i>amenajarea unui centru de batrani, în spațiul fostei Școli Generale nr. 3, Ursoaia;</i>	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene, PNRR	2021 - 2027
Dezvoltarea sectorului cultural - tradiții, obiceiuri, festivaluri, evenimente culturale	- Conservarea și promovarea tradițiilor și obiceiurilor locale, animarea vieții culturale și creșterea calității vieții socio-culturale - <i>construirea Muzeului satului</i> - Întreținerea așezămintelor culturale modernizate	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene, PNRR	2021 - 2027
Dezvoltarea	Conservarea și întreținerea	Bugetul local /	2021 - 2027

patrimoniului bisericesc	lăcașurilor de cult - <i>Sprijinirea tuturor cultelor religioase și a activităților bisericești</i> <i>În colaborare cu biserica din comună - edificarea unui centru pentru tineret</i> • Menținerea și valorificarea moștenirii culturale și spirituale	Bugetul de Stat/ Fonduri Europene, PNRR	
Dezvoltarea facilităților de agrement și petrecere a timpului liber	• Îmbunătățirea managementului local în sectorul sportiv și susținerea activităților sportive - <i>Susținerea activităților sportive prin înființarea unei echipe de fotbal</i> • Modernizarea infrastructurii sportive - <i>amenajarea unui stadion</i> • Diversificarea activităților sportive și competiționale • Îmbunătățirea managementului local în sectorul de agrement prin susținerea activităților specifice • Modernizarea infrastructurii de agrement - <i>achiziționarea unui teren în zona centrală a localității și amenajarea unui parc de recreere și agrement;</i> • Diversificarea activităților recreative și de divertisment • Înființarea de spații verzi și modernizarea celor existente • Înființarea și dotarea locurilor de joacă pentru copii • Asigurarea facilităților necesare înființării de spații pentru petrecerea timpului liber	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene, PNRR	2021 - 2027

Direcție/ obiectiv strategic: DEZVOLTAREA SECTORULUI ECONOMIC			
Priorități	Măsuri și proiecte	Surse de finanțare	Termen de implementare
Promovarea unui sector agricol inteligent, rezilient și diversificat care să asigure securitatea alimentară	- Îmbunătățirea calității mediului prin stabilizarea terenurilor, introducerea în circuitul agricol și silvic a unor terenuri degradate - - Creșterea productivității în sectorul agricol și zootehnic, reducerea populației ocupate în agricultura de subzistență - Diversificarea activităților agricole generatoare de venit	Bugetul local/ Fonduri Europene: Investiții în dezvoltarea zonelor forestiere și ameliorarea viabilității pădurilor 8.1 Împădurirea și crearea de suprafețe împădurite Fonduri guvernamentale, PNRR	2021 - 2027
Certificarea managementului forestier	Certificarea padurilor proprietate, UAT Lunca Ilvei;	Bugetul local/ Fonduri Europene: Investiții în dezvoltarea zonelor forestiere și ameliorarea viabilității pădurilor 8.1 Împădurirea și crearea de suprafețe împădurite Fonduri guvernamentale, PNRR	2021 - 2027
Sprijinirea formării profesionale și a achiziției de competențe în gestionare agricolă, practici agricole durabile, îmbunătățirea calității și utilizarea	- Reabilitarea si modernizarea Centrului de perfectionare silvica Silhoasa; - Modernizarea si dotarea pepinierei silvice Silhoasa	Bugetul local/ Fonduri Europene: Investiții în dezvoltarea zonelor forestiere și ameliorarea viabilității	2021 - 2027

noilor tehnologii specifice agriculturii și silviculturii		pădurilor 8.1 Împădurirea și crearea de suprafețe împădurite Fonduri guvernamentale, PNRR	
Creșterea ocupării forței de muncă și dezvoltarea resurselor umane	• Crearea unei legături între comunitatea locală și AJOFM, Primărie și ISJ în vederea analizării situației și elaborării unor strategii comune și eficiente • Extinderea funcției educative a societății la un ansamblu de instituții formative (școală, mass-media, familie, instituții, societăți comerciale, ONG) • Realizarea/ dezvoltarea de parteneriate între unitățile de învățământ de pe raza comunei și agenții economici • Sporirea participării tinerilor la viață economică prin proiecte pilot în afaceri și experimentarea unor centre pentru dezvoltarea și folosirea eficientă a resurselor umane - <i>Sprijinirea tinerelor familii prin acordarea unei cantități de lemn pentru construcții</i> – <i>sprrijinirea tinerilor din comuna Lunca Ilvei în astragerea de fonduri europene</i> • Stimularea formării profesionale continue prin implementarea unor programe de consiliere, orientare și reorientare a carierei pentru tineri și adulți	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene, PNRR	2021 - 2027
Crearea unui mediu de afaceri stimulativ și competitiv	• Crearea unui mediu de afaceri menit a atrage investiții private importante din țară și străinătate • Creșterea numărului de	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene, PNRR	2021 - 2027

	agenți economici în comună, sprijinirea dezvoltării acestora și diversificarea activităților economice • Îmbunătățirea colaborării între agenții economici • Îmbunătățirea colaborării dintre agenții economici și autoritățile publice • Creșterea gradului de informare a agenților economici în privința accesării fondurilor europene		
Direcție/ obiectiv strategic: DEZVOLTAREA ȘI PROMOVAREA SECTORULUI TURISTIC			
Priorități	Măsuri și proiecte	Surse de finanțare	Termen de implementare
Valorificarea potențialului turistic local prin amenajarea infrastructurii necesare	• Reabilitarea/ modernizarea căilor de acces spre obiectivele turistice: drumuri, parcuri, poteci marcate, drumuri pietonale, adăposturi, piste pentru cicloturism; • Conservarea, restaurarea și punerea în valoare a patrimoniului arhitectural și cultural de la nivel local – <i>iluminarea arhitecturală a bisericii, a primăriei și a altor clădiri emblematice</i> • Promovarea și valorificarea obiectivelor turistice, a evenimentelor și manifestărilor locale – <i>campanii de promovare prin intermediul Centrului de Informare Turistică Lunca Ilvei</i> • Sprijinirea dezvoltării inițiativelor turistice – <i>aprobarea prin hotărâre a consiliului local al Calendarului evenimentelor culturale organizate în comuna Lunca Ilvei, care să includă festivaluri de folclor, zilele</i>	Buget local Bund -uri locale Fonduri guvernamentale Fonduri private POR – axa prioritară 7, PNRR	2021 - 2027

	comunei, sau diverse alte teme de interes pentru turiști • Creșterea oportunităților de investiții în domeniile economice specifice localității • Promovarea gastronomiei locale – Încurajarea producătorilor locali și afacerilor locale în domeniul producerii hranei și în domeniul culturii gastronomice, ateliere gastronomice tradiționale în comună, promovarea gospodăriilor țărănești și a unor circuite gastronomice sau dezvoltarea unor programe publice de susținere a micilor producători și a IMM-urilor în domeniul gastronomiei și a industriei ospitalității • Crearea unui brand local - dezvoltarea unor produse turistice create în comună sub un slogan comun - "produs în Lunca Ilvei" • Demersuri pentru atestare ca stațiune turistică de interes local sau național - (turism montan, inclusiv de schi), conform HG nr. 852/ 13.08.2008 - amenajarea unei partii de schi conf. HG 526/ 2003 pentru aprobarea Programului național de dezvoltare a turismului «Schi în România»*) și modificata prin legea 107/ 2019		
Direcție/ obiectiv strategic: DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII ADMINISTRATIVE			
Priorități	Măsuri și proiecte	Surse de finanțare	Termen de implementare
Îmbunătățirea serviciilor administrației publice locale	• Îmbunătățirea coeziunii dintre administrația publică locală și alți factori interesați prin dezvoltarea capacității de planificare strategică și prin organizarea periodică	Fonduri locale, Fonduri guvernamentale PO Capacitate Administrativă PO Capital	2021 - 2027

	de consultări publice ale societății civile privind proiectele de dezvoltare ale comunei • Fluidizarea comunicării administrației publice locale cu administrația publică județeană și centrală • Îmbunătățirea calității și diversificarea serviciilor din cadrul primăriei prin digitalizare și dotare cu softuri și echipamente performante și nu numai – <i>implementarea de proiecte care digitalizează serviciile publice</i> • Îmbunătățirea serviciilor publice - <i>construirea Casei de casătorii pentru crearea unui cadru modern în oficierea evenimentelor de stare civilă</i> • Dotarea primăriei cu utilaje pentru întreținerea domeniului public – <i>achiziționarea de utilaje</i> • Creșterea transparenței decizionale a administrației publice locale – <i>Transparența totală între primărie și locuitorii comunei Lunca Ilvei</i> – <i>Organizarea lunară de adunări comunale, pentru a afla nevoile tuturor locuitorilor comunei</i>	Uman PO Dezvoltarea capacității administrative – axa 1 PNDR – Măsura 19, Submăsura 19.1, 19.2, PNRR	
Creșterea nivelului de accesare a fondurilor externe nerambursabile oportune pentru dezvoltarea comunității	• Numărul de clădiri publice izolate termic • Îmbunătățirea gradului de operativitate și intervenție în situații de urgență și dotarea corespunzătoare a serviciului voluntar pentru situații de urgență • Asigurare în zona de competență, în mod unitar și profesionist, a apărării vieții și sănătății populației în caz de calamitate	Fonduri guvernamentale PO Capacitate Administrativă PO Capital Uman PO Dezvoltarea capacității administrative – axa 1 PNDR – Măsura 19, Submăsura 19.1, 19.2.)	2021 - 2027

	Achiziționarea de echipamente pe tipuri de riscuri (inundații, alunecări de teren etc)		
Parteneriate	- Mentținerea și dezvoltarea parteneriatului public – privat cu UAT – urile parte a Asociația Grupul de Acțiune Locală Lider Bistrița Năsăud (GAL) - Constituirea de parteneriate cu entități publice pentru implementarea de strategii integrate în vederea dezvoltării teritoriului	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene, PNRR	2021 - 2027

6.4. SURSE DE FINANȚARE POTENȚIALE

Finanțările nerambursabile sunt destinate sprijinirii dezvoltării locale unde nu există resurse financiare suficiente accesibile în mod curent sau din domenii în care există în mod tradițional o nevoie de resurse financiare mai mare decât disponibilitățile (de exemplu, infrastructură activități cu caracter social etc).

Astfel pot fi acordate finanțări pentru infrastructură, educație, cultură, protecția mediului, cercetare, religie, sănătate, servicii sociale, cooperare internațională, drepturi civile și cetățenești, digitalizare, dezvoltare economică și socială etc.

Pentru finanțarea investițiilor propuse în cadrul acestei strategii, pentru perioada 2021 – 2027, identificăm următoarele tipuri de finanțări:

- Fonduri Structurale si de Coeziune care contribuie la realizarea celor trei obiective ale Politicii de Coeziune UE;
- Fonduri de la bugetele naționale
- Alte finanțări nerambursabile care pot proveni de la o varietate de finantatori (inclusiv de la Uniunea Europeana):
 - Guvernul României
 - Bugetul Consiliului Județean al Județului Bistrița - Năsăud;

- Bugetul local al Comunei Lunca Ilvei;
- guvernele sau ambasadele unor state straine;
- instituții financiare internaționale (de ex.: BERD, Banca Mondială etc.);
- fundații sau alte organizații naționale sau internaționale
- companii
- banci active în România

Ministerul Fondurilor Europene enumeră 8 programe de fonduri europene, cu alocările de bani aferente, prin care se vor finanța proiecte de investiții, inclusiv pentru antreprenori, în România, în perioada de programare 2021-2027. 7 programe vor gestionate de MFE ca autoritate de management:

- Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare 2021-2027: 2,143 mld euro;
- Programul Operațional Dezvoltare Durabilă 2021-2027: 4,615 miliarde euro;
- Programul Operațional Educație și Ocupare 2021-2027: 7,722 miliarde euro;
- Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială 2021-2027: 2,594 miliarde euro;
- Programul Operațional Sănătate 2021-2027: 4,73 miliarde euro;
- Programul Operațional Asistență Tehnică 2021-2027: 597 milioane euro;
- Programul Operațional Tranziție Justă 2021-2027: 1,76 miliarde euro (sursa: <https://www.startupcafe.ro/fonduri-europene/finantari-proiecte-romania-2021-2027.htm>)
- Prin Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR), România va primi 29,2 miliarde de euro. Sume consistente vor primi prin PNRR trei mari sectoare - Transporturi - 6,7 miliarde de euro, Educație - 3,6 miliarde de euro și Sănătate - 2,4 miliarde de euro. Investițiile și reformele asumate de guvern în fața Comisiei Europene, prin PNRR, au ca termen anul 2026.

Planul Național de Redresare și Reziliență al României (PNRR) este conceput așa încât să asigure un echilibru optim între prioritățile Uniunii Europene și necesitățile de dezvoltare ale României, în contextul recuperării după criza COVID-19 care a afectat semnificativ țara, așa cum a afectat întreaga Uniune Europeană și întreaga lume.

Un aspect foarte important este acela că proiectele depuse de autoritățile locale prin Programul Național de Dezvoltare Locală (PNDL) pot fi finanțate prin Programul Național de Relansare și Reziliență (PNRR), dacă respectă regulile europene. Proiectele pregătite pentru care există studii de fezabilitate, care nu sunt finanțate din alte fonduri europene pot fi trecute pe Planul Național de Redresare și Reziliență, dacă aceste lucrări se fac în viitor sau dacă au fost efectuate începând cu 1 februarie 2020. Acest plan este unul menit să ajute comunele, întreprinderile, oamenii în criza cauzată de COVID-19, ca atare orice investiție începută după 1 februarie 2020, data care este considerată a fi începutul pandemiei, poate fi finanțată din acest plan, dacă respectă regulamentele europene.

Prin oportunitățile de redresare și reziliență ale Uniunii Europene, din instrumental „Următoarea Generație UE” (NextGenerationEU), România a conturat planul său de reforme.

Planul Național de Redresare și Reziliență al României (PNRR) este conceput așa încât să asigure un echilibru optim între prioritățile Uniunii Europene și necesitățile de dezvoltare ale României, în contextul recuperării după criza COVID-19 care a afectat semnificativ țara, așa cum a afectat întreaga Uniune Europeană și întreaga lume.

Obiectivul general al PNRR al României este corelat în mod direct cu Obiectivul general al MRR, așa cum este inclus în Regulamentul 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului, din 12 februarie 2021, Art.4.

Astfel, obiectivul general al PNRR al României este dezvoltarea României prin realizarea unor programe și proiecte esențiale, care să sprijine reziliența, nivelul de pregătire pentru situații de criză, capacitatea de adaptare și potențialul de creștere, prin reforme majore și investiții cheie cu fonduri din Mecanismul de Redresare și Reziliență.

Obiectivul specific al PNRR este și el corelat cu cel al mecanismului, detaliat în Regulament, și anume de a atrage fondurile puse la dispoziție de Uniunea Europeană prin NextGenerationEU în vederea atingerii jaloanelor și a țăntelor în materie de reforme și investiții și modernizare pentru cele 29,2 miliarde euro. PNRR al României este structurat pe 15 componente care acoperă toți cei 6 piloni prevăzuți prin Regulament.

I. Tranziția verde

1. Sistemul de management al apei
2. Împădurim România și protejăm biodiversitatea
3. Managementul deșeurilor

- 4. Transport sustenabil
- 5. Fondul pentru Valul renovării
- 6. Energie

II. Transformare digitală

- 7. Cloud guvernamental și sisteme publice digitale

III. Creștere inteligentă, sustenabilă și favorabilă incluziunii

- 8. Reforme fiscale și reforma sistemului de pensii
- 9. Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare

IV. Coeziune socială și teritorială

- 10. Fondul local pentru tranziție verde și digitală
- 11. Turism și cultură
- 12. Sănătate

V. Sănătate, precum și reziliență economică, socială și instituțională

- 13. Reforme sociale
- 14. Reforma sectorului public, creșterea eficienței justiției și întărirea capacității partenerilor sociali

VI. Politici pentru noua generație

- 15. România Educată

În completare, la 28 mai 2020, Comisia a lansat și pachetul de propuneri legislative sectoriale aferente instrumentelor noi precum și revizuirea instrumentelor existente. În urma reuniunii **Consiliului European din perioada 17-21 iulie 2020, au fost agreate elementele generale ale bugetului multianual 2021-2027, precum și ale Planului de redresare.**

Principale elemente ale acordului politic:

Volum total al Planului de Redresare / NGEU este de 750 miliarde euro, din care 390 miliarde euro vor fi acordate statelor membre sub formă de sume nerambursabile (granturi), iar 360 miliarde euro sub formă de împrumuturi. Acest rezultat păstrează volumul total propus de Comisia Europeană pentru Planul de relansare, modificând însă, în sens descendent alocările pentru componenta nerambursabilă, pentru care Comisia propusese 500 miliarde euro. Instrumentul are un caracter temporar și excepțional, fiind destinat exclusiv susținerii statelor membre în vederea revenirii din criză.

Prin intermediul NGEU sunt prevăzute alocări specifice pentru o serie de programe și instrumente menite a complementa alocările din cadrul bugetului european, fiind prevăzute sume adiționale pentru:

- **Mecanismul pentru Redresare și Reziliență/ RRF** (reforme structurale și investiții publice): 672,5 miliarde euro;
- **ReactEU** (coeziune): 47,5 miliarde euro;
- **Horizon Europe** (cercetare): 5 miliarde euro;
- **InvestEU** (investiții pentru mediul privat): 5,6 miliarde euro;
- **Dezvoltare rurală**: 7,5 miliarde euro;
- **Fondul pentru o Tranziție Echitabilă** (tranziție climatică): 10 miliarde euro;
- **RescEU** (gestiune crize): 1,9 miliarde.

Versiunile actualizate ale Programelor Operaționale 2021-2027 sunt prezentate de Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene pentru consultare publică

<https://mfe.gov.ro/minister/perioade-de-programare/perioada-2021-2027/>.

Un alt instrument de finanțare care conține credite de angajament pentru investiții de 50 de miliarde de lei în comunitățile locale. este Programul național de investiții „Anghel Saligny”, coordonat de Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației.
(<https://www.mdipa.ro/pages/anghelsaligny>).

Pot fi finanțate prin acest program obiectivele de investiții care nu sunt incluse la finanțare în programele derulate din fonduri externe nerambursabile în perioada de programare 2021—2027 sau prin alte programe naționale sau comunitare, inclusiv din contracte de împrumut semnate cu instituții de credit sau instituții financiare interne sau internaționale

În cadrul programului se pot realiza obiective de investiții noi precum și intervenții la construcțiile existente care se referă la lucrări de construire, reconstruire, consolidare, reparație, modernizare, modificare, extindere, reabilitare, după caz, schimbare de destinație, protejare, restaurare, conservare, pentru următoarele categorii de investiții:

- a) alimentări cu apă și stații de tratare a apei;
- b) sisteme de canalizare și stații de epurare a apelor uzate;

- c) drumurile publice clasificate și încadrate în conformitate cu prevederile legale în vigoare ca drumuri județene, drumuri de interes local, respectiv drumuri comunale și/sau drumuri publice din interiorul localităților, precum și variante ocolitoare ale localităților;
- d) poduri, podețe, pasaje sau punți pietonale;
- e) sisteme de distribuție a gazelor naturale și a racordului la sistemul de transport al gazelor naturale, care au autorizație de construire valabilă.

CAPITOLUL VII

IMPLEMENTAREA ȘI MONITORIZAREA STRATEGIEI DE DEZVOLTARE

Scopul Strategiei de Dezvoltare Locală este de a determina direcțiile de dezvoltare, ritmul și scara acestei dezvoltări, de a eficientiza activitatea autorităților publice locale în gestionarea problemelor existente la nivel local, în utilizarea resurselor financiare, de a promova localitatea, de a atrage fonduri externe (investiții, fonduri europene, alte fonduri) pentru a implementa proiectele investiționale planificate.

Strategia de Dezvoltare Locală reprezintă un instrument metodologic și legal, cu ajutorul căruia Consiliul Local și Primăria pot structura și planifica implementarea pachetului de politici, programe și proiecte pe termen mediu.

Statutul României de stat membru al Uniunii Europene determină coordonarea politicilor naționale cu cele europene, fapt care exercită un impact asupra resurselor și condițiilor din țara noastră, până la nivel local. Sub influența acestui proces complex, administrația locală își reconsideră avantajele competitive cu scopul de a asigura o bună dezvoltare economică și o calitate corespunzătoare a vieții în comunitate. Pentru aceasta, trebuie luate în considerare un set de principii și câteva obiective specifice.

Pre-condiții de implementare a Strategiei de Dezvoltare Locală.

Pentru implementarea cu succes a Strategiei de Dezvoltare Locală trebuie îndeplinite o serie de pre-condiții care împreună să convergă către același cadru optim de materializare a viziunii de dezvoltare locală. Pe baza expertizei acumulate în ultima perioadă de programare de către toți actorii implicați se poate concluziona faptul că există trei pre-condiții sine-qua-non de creare a cadrului general al implementării strategiei de dezvoltare:

1. Existența Strategiei de Dezvoltare Locală asumată de către toți actorii locali;

2. Existența capacității operaționale și financiare de implementare a Strategiei de Dezvoltare Locală;
3. Existența spațiului temporal optim de implementare a Strategiei de Dezvoltare Locală.

Monitorizarea Strategiei de Dezvoltare Locală se realizează pe trei niveluri, și anume:

- I. Monitorizarea generală realizată de către instituția care generează procesul de planificare (de obicei Consiliul Local);
- II. Monitorizarea sectorială realizată de către persoanele desemnate ca lideri de grup tematic sau un serviciu specializat (cu competențe în respectivul domeniu) din cadrul primăriei;
- III. Monitorizarea la nivel de proiecte de dezvoltare realizată de către coordonatorii echipelor de implementare a proiectelor desemnați la nivelul comunității.

Monitorizarea unei strategii are caracter periodic și obligatoriu și presupune întocmirea de rapoarte periodice privind gradul de îndeplinire al obiectivelor generale și specifice.

Monitorizarea procesului de planificare strategică poate fi făcută în perioada de implementare a strategiei de dezvoltare (monitorizare imediată), la sfârșitul acesteia (monitorizare finală) sau după perioada propusă pentru implementarea planului de acțiuni (monitorizare ex-post), cu scopul de a ajuta la o mai bună direcționare a implementării strategiei de dezvoltare.

Rezultatele monitorizării se aduc la cunoștință inițiatorului procesului de planificare, în vederea definirii altor direcții de acțiune, măsuri sau acțiuni ce vor face obiectul unei noi strategii.

Acțiuni de întreprins pe termen scurt – 1 an

- Numirea unei comisii de monitorizare prin emiterea unei dispoziții de către Primarul Comunei Lunca Ilvei
- Sortarea proiectelor de către comisie și stabilirea responsabilităților fiecărui compartiment funcțional (de specialitate) din cadrul Primăriei Comunei Lunca Ilvei
- Finalizarea proiectelor aflate în implementare în actuala perioadă de programare prin grija compartimentelor de specialitate ale Primăriei Comunei Lunca Ilvei

- Pregătirea documentațiilor necesare pentru a aduce proiectele din lista de proiecte prioritare a comunei în stadiul de maturitate pentru a putea fi depuse pentru finanțare (Pre-SF, SF, PT, plan de afaceri, cerere de finanțare etc.)
- Realizarea de acorduri de parteneriat între Consiliul Local și parteneri din învățământ și mediul de afaceri pentru realizarea proiectelor din portofoliul de proiecte prioritare
- Planificarea multianuală a bugetului având în vedere resursele necesare pentru implementarea proiectelor prioritare și stabilirea graficului de derulare/ implementare a strategiei (includerea în bugetul multianual a investițiilor propuse ca fiind prioritare în vederea pregătirii lor)
- Pregătirea cadrului instituțional și a resurselor umane pentru implementarea cu succes a proiectelor prioritare.

Acțiuni de întreprins pe termen mediu (pregătitoare pentru următoarea perioadă de programare)

- Continuarea activităților pe termen scurt care nu au fost finalizate (acțiunile noi și diferite față de cele anterioare)
- Realizarea de parteneriate public-privat pentru dezvoltarea proiectelor mari de infrastructură de la nivelul Comunei Lunca Ilvei
- Facilitarea implementării proiectelor prioritare (concesionare terenuri, facilitare construcții, facilități pentru capacități de producție, reducerea/ înlăturarea barierelor administrative
- Promovarea și sprijinirea inițiativelor private în domeniile prioritare și complementare proiectelor prioritare
- Implementarea proiectelor prioritare
- Monitorizarea stadiului implementării proiectelor din portofoliul de proiecte prioritare și realizarea unor rapoarte de progres.